

Krmeljska Metalna gre v stečaj

Od 267 delavcev naj bi v zdravem jedru nastalo novo podjetje zaposlovalo le še 126 delavcev - "Ljudje, ki so nas pripeljali do tega, morajo odgovarjati," terjajo delavci

KRMELJ - Metalna - Tovarna konstrukcij in naprav (TKN), d.o.o., je imela v "zlatih" časih, ko je med drugim delala še oklepnike za bivšo JLA, zaposlenih 335 delavcev. Po razpadu jugoslovskega trga in izgubi namenske proizvodnje so imeli Krmeljčani ves čas premalo dela. In ker niso našli nadomestnega programa, so zmanjšali število zaposlenih, zvečine z dopustom let in prekvalifikacijami, na 267. V zadnjem času so se v Metalni nakopičile še velike izgube in s pomočjo "matere" - mariborske Metalne, d. d., in republiškega Sklada za razvoj so izdelali program za stečaj stare Metalnine družbe in ohranitev proizvodnje v zdravem jedru novega podjetja. V tem naj bi bilo zaposlenih le 126 še delavcev.

Kot je v.d. direktorja Metalne TKN Krmelj Rudi Bec 15. septembra pojasnjeval zbranim delavcem, se v tako kratkem času ni dalo pridobiti dolgoročnih poslov, kaj šele nadomestnega programa, poslovanje pa so vse skozi spremljali lividnostne težave. Dejal je, da se iz velike izgube sami

Mirko Murn

IZŠEL POSLOVNI IMENIK KOMPASS

LJUBLJANA - Gospodarski vestnik je skupaj z največjim evropskim izdajateljem poslovnih imenikov - švicarskim Kompassom izdal najnovejši poslovni imenik Slovenije. S tem se je naša država vključila v informacijski sistem, ki deluje v 138 državah po vsem svetu in ki po tej plati združuje več kot milijon podjetij. Njegova največja prednost je velika uporabnost enotnega klasifikacijskega sistema UCS, ki vključuje več kot 50.000 izdelkov in storitev. V slovensko izdajo poslovnega imenika je vključenih 8.700 aktivnih slovenskih podjetij. Poleg poslovnega imenika v obliki knjige je Gospodarski vestnik izdal tudi disketo, s pomočjo katere je podjetje lahko vključeno tudi v Kompass-on line, kar omogoča takojšen dostop do podatkov v podjetjih tujih držav in seveda Slovenije.

ne morejo več rešiti, ker je podjetje preveliko, premajhen je izplen, večina poslov je za mesec ali dva in pri hudi konkurenci iz vzhodnoevropskih držav so Krmeljčani pri ponudbah predragi. Bec je poudaril, da ne gre za klasičen stečaj, saj naj bi tega prekinili, "ko bi firma finančno očistili." Poleg 126 delavcev (34 bo režijcev) v zdravem jedru naj bi bilo še 20 do 40 delavcev zaposlenih pri raznih projektih. Po besedah direktorja Beca je po informacijah s slovenskega obrambnega ministrstva velika verjetnost, da bodo krmeljski kovinarji eden proizvajalcev vojaške opreme za izvoz.

Predsednik Metalne, d.d., Maribor, Marjan Anžur, je pojasnil, da je že več kot tri leta v sanaciji celotna Metalna in da je to boleč proces, ki ne gre brez žrtve. "Sanacija ni možna brez rešitve starih dolgov," je poudaril Anžur in omenil, naj bi pri "čiščenju" 100 milijonov dolarjev dolgovi pomagali tudi Sklad za razvoj. Anžur je povedal, da predstavlja izguba krmeljske tovarne kar okrog 70 odst. njenega celotnega prihodka, kar je največ od vseh družb pod streho Metalne, d.d. Dejal je, da so v programu za ohranitev zdravega jedra TKN upoštevali tudi socialno plač. Izrazil je upanje podobno kot Bec, da bodo zgradili novi Krmelj. Predsednik upravnega odbora Metalne TKN Jože Kovač se je zahvalil krmeljskim kovinarjem za

VČERAJ ODPRLI SEJEM MODE

LJUBLJANA - Minister za gospodarske dejavnosti dr. Maks Tajnikar je včeraj na ljubljanskem sejmišču odprl 40. slovenski sejem konfekcije, modnih tkanin, pletenin, usnjene konfekcije in galanterije, na katerem 226 razstavljalcev iz 13 držav na 6.000 kvadratnih metrih razstavne površine prikazuje svoje najnovejše modne dosežke. V sklopu sejma, ki bo trajal do vključno sobote, 25. septembra, bo vsak dan ob 12. in 16. uri modna revija, danes ob 11. uri pa bo revija Jana slavnostno podelila najboljšim modnim kreatorjem nagrade zlate Jane. Vstopnina za sejem je 400 tolarjev za odrasle in 200 tolarjev za vse, ki jim priznajo polovični popust.

družbeni lasti je bilo prodanih nekaj manj kot sto tisoč stanovanj, komaj pičla polovica vseh. Stanovanjski sklad je imel lani dobre tri milijarde devetsto milijonov tolarjev prihodkov. Občine pa so od prodaje stanovanj dobile več kot 10 milijard tolarjev. Ta denar naj bi porabile za gradnjo in nakup stanovanj, za dodeljevanje posojil (mladim družinam) ter za nakup nadomestnih stanovanj. Pa so ga porabljale za druge namene. Ministrstvo za okolje in prostor jih je zato nekajkrat "ostro pokaralo". Kakšni so rezultati inšpekcijskega pregleda, ki ga je terjalo od SDK, pa ni znano.

Od uveljavitve stanovanjskega zakona do 31. marca letos je 1.046 imetnikov stanovanjske pravice, ki so stanovali v občinskih stanovanjih, zahtevalo odpravnino, saj bodo stanovanja izpraznila. Za to se je odločilo tudi približno 2.000 imetnikov stanovanjske pravice v stanovanjih, ki so last podjetij. Slovenske občine trenutno razpolagajo s 521 praznimi stanovanji. Prosilcev za dodelitev socialnega stanovanja je v Sloveniji kar 13.000. V prvem trimesečju letošnjega leta pa so občine za "socialna" prekrstile ali kupile manj kot 300 stanovanj.

Vsi ti podatki pričajo, da država pomaga predvsem tistim, ki si znajo do materialnih dobrin tako ali drugače pomagati tudi sami, revne sloje slovenskega prebivalstva pa vse bolj pušča na cedilo. To je razvidno tudi iz napovedi, da se bodo v skoraj vseh občinah že ta mesec dvignile neprofitne najemnine (ponekod celo za 100 in več odst.). Še vedno se tudi ne ve, kako se bo končala pravda med nosilci stanovanjske pravice, stanovalci v hišah povojnih nacionalizirancev, in lastniki teh stanovanj, ki so jim bila (ali jim še bodo) vrnjena.

VINKO BLATNIK

"dosti potrpežljivo spremljanje sanacije in izrazil upanje, da bodo vsi sprejeli ta program za svojo, za Metalnino in svojo prihodnost. Obljubil je, da se bodo zavzeli za takega stečajnega upravitelja, ki bo delal njim v prid. Delavci so podobno kot predsednik stavkovnega odbora Mirko Murn na zboru odločno zahtevali, naj jim zagotovijo socialno varnost, predvsem pa izplačajo regres za letni dopust in avgustovske plače, posebej še, ker so, kot so povedali, delavci v preostalih družbah Me-

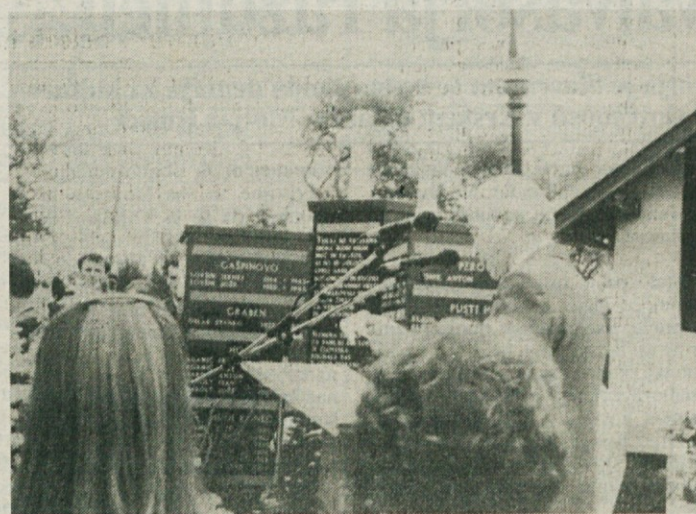
● Navkljub temu, da jim predstavniki Metalne niti Valter Nemeč z republiškega Sklada za razvoj niso dali določenih obljub, da bodo izpolnili njihove zahteve, so delavci naposled le sprejeli ponujeni program. K temu so gotovo prispevali predhodni pogovori s predstavniki območnega in svojega sindikata (skoraj vsi delavci so vključeni v svobodne sindikate), ki so pozivali k strpnosti, hkrati pa zagotavljali, da se bodo borili za izpolnitev vseh pravic in zahtev za socialno varnost delavcev.

talne že dobili regres. Ko je predsednica Vera Mihotović povedala, da je Metalna dala TKN 600.000 mark posojila, ji je delavec Jože Strupeh oponesel, da si je morala TKN najemati draga posojila za plače takrat, ko so bile druge Metalnine družbe nosilec poslov, Krmeljčani, kot podizvajalci, pa svojih izdelkov niso dobili plačanih pravočasno. Delavce, ki so vedeli, da jim je TAM dolžan še okrog 19 milijonov tolarjev, je zelo razburilo, ko so iz ust računovodkinje Marte Knez zvedeli, da so jim v TAM-u pokazali dokument, na katerem je podpis bivšega direktorja Marka Borštnarja, da se Krmeljčani odpovedujejo zamudnim obrestim. "To je gospodarski kriminal!" je ogorčeno zavpil predsednik stavkovnega odbora Mirko Murn.

P. PERC

SPET SEJEM V KRANJU

KRANJ - Včeraj so na Gorenjskem sejmu odprli strokovno specializiran sejem z naslovom Slovenski proizvod - slovenska kakovost, hkrati pa tudi širokoprodajni jesenski sejem z veliko gobarsko razstavo. Zanimivi prireditvi bosta odprti do vključno 28. septembra. Vabljeni!

ODKRILI SPOMENIK S PLOŠČO - Na svečanosti v Slemenih so minulo nedeljo odkrili spomenik 68 žrtvam in pobitim domobrancem. Na fotografiji: z žalne spominske svečanosti. (Foto: Primc)

Na Slemenih spomenik žrtvam

Še en spomenik pobitim domobrancem - Govorniki so se zavzeli za spravo in pravico do spomina

SV. GREGOR - Spomenik pobitim domobrancem so odkrili pri Sv. Gregorju minulo nedeljo, 19. septembra. Ob tej priložnosti je bila najprej v vaški cerkvi slovesna maša, ki jo je bral ribniški dekan Maks Ipavec, nato pa še žalna svečanost na pokopališču, kjer so postavili spomenik, pravzaprav spominsko ploščo z 68 imeni padlih in pobitih Slemenčev.

Na svečanosti na pokopališču je najprej v imenu domačinov govoril Janez Oblak, ki je orisal tragične vojne dni pred okoli 50 leti. Posebno je poudaril: "Objektivno je treba reči, da brez množične vstaje Primorcev v NOV slednja ne bi bila priključena k matični domovini, brez slovenskega domobranstva in mobilizirancev v nemško vojsko pa bi Nemci majhen slovenski narod uničili, saj je Slovenija na tako pomembnem

Bogat spored ob stoletnici kočevske proge

Posebni vlaki, govor ministra Umeke, zabava s sejmom

KOČEVJE - 25. septembra bo v Kočevju vrsta prireditev ob 100-letnici kočevske proge. Najprej bodo ob 12.30 v posebnem vagonu na železniški postaji odprli razstavo o gradnji kočevske proge. Med 13.25 in 14. uro bodo pripeljali posebni vlaki z gosti in slavnostni vlak. Gostom in udeležencem bosta nato na železniški postaji spregovorila predsednik občinske skupščine Kočevje dr. Mihael Petrovič in minister za promet in zveze Igor Umek. Vmes, od otvoritve razstave dalje, in še po govorih bodo nastopali Delavska godba Kočevje, Celovška pihalna godba, Prifarski muzikanti, harmonikar Matevž Novak, mažoretke itd. Nato bodo gostje in drugi udeleženci svečanosti krenili v središče mesta. Po vsem mestu bodo stojnice, na katerih bodo ponujali tudi po ugodnih cenah razno blago. Mestno središče bo za to priložnost zaprto za promet z vozili. Povsod bodo stojnice, zabava, razne igre, pripravljeni pa bodo tudi veliki šotori za primer slabega vremena.

Zabavo s sejmom na mestni ploščadi, ki bo namenjena predvsem najmlajšim pa tudi odraslim, pripravlja Žitov "Bistro Metka", ki bo organiziral živžav za otroke, otroško modno revijo, podelitev nagrad predšolskim otrokom za izdelke in risbe na temo vlak, pokušnjo izdelkov Zita, Gorenjke, Šumija, Coca cole in Union piva. Na sporedu bodo tudi nagradne družabne igre (rdeča nit bo nekdanja olimpijska disciplina vlečenje vrvi, v kateri bodo nastopale štirinčlanske ekipe, zmagovalna pa bo dobila 10.000 tolarjev). Igral bo ansambel Festa. V središču mesta bodo seveda spet nastopali ansambli (še "Vebleti" itd.), godbe, mažoretke itd.

J. P.

DOLENJSKI OBRTNIKI BREZ PRIZNANJ

CELJE - Na letošnjem izjemno dobro obiskanem 26. mednarodnem obrtnem sejmu v mestu ob Savinji je posebna priznanja, zlati, srebrni in bronasti ceh, podelila Obrtna zbornica Slovenije. Žal med 36 dobitnikov ni niti enega obrtnika z območja, ki ga pokriva Dolenjski list, torej z območja širše Dolenjske. Seveda če sem ne štejemo Grama Gril, d.o.o., iz Grosupljega, ki je za tla-kovce s kremenčevim betonom dobil zbornično priznanje srebrni ceh.

naša anketa

Katera "prava" zgodovina?

Skregani Sloveniji pride prav vsak izgovor, da se lahko prepira naprej. Politikom z leve in z desne, ki jo tako ali drugače vodijo, se pri tem sklicujejo na vseslovenski interes, ki da ga zastopajo, in na zgodovinsko utemeljenost svoje politike. Izkoristijo vsako priložnost, da nasprotniku dokazujejo njegovo zmoto in svoj prav. Tako se dogaja, da pisarna predsednika države nasprotuje praznovanju obletnice osamosvojitve, za katero se ogreva obrambni minister. Slednji vrača predsedniku s tem, da ne odobri udeležbe častne čete na proslavi ob obletnici zloma fašizma. Itd. Sploh ne gre za proslavo in za udeležbo. Povprečno obveščenemu Slovencu je jasno, da je v ozadju vsega vprašanje, kaj pomeni ta ali oni dogodek iz slovenske preteklosti temu ali onemu Slovencu, ki danes dela zgodovino. Kajti vse bolj se zdi, da Slovenija kot država nima odnosa do preteklosti. S tem smo spet pri proslavah. Slovenija ne ve, za katero naj se odloči in kako naj doseže, da bo odločitev držala.

TOMO ČOVAN, lastnik trgovine in čevljarstva v Brežicah: "Po moje je najbolje, če bi Slovenci pozabili, kar je bilo. Vsak naj praznuje, kar hoče, samo naj se že enkrat nehajo prepirati, kako je bilo. Vsi, ki imajo vsaj nekaj pameti, bi morali čimprej pozabiti. Sam se sploh ne obremenjujem s preteklostjo, se ne ogrevam ne za eno ne za drugo stran. Kaj naj počnem s tem, kar je bilo, saj imam dosti svojih problemov!"

IVO KULJAJ, novinar Delavske enotnosti, doma iz Gabrja: "Vsaka proslava po demokratičnih volitvah je legitimna, naj jo imajo partizani, domobranci, lovci ali kdo drug. Stvar te države pa je, da se v državnem zboru odloči, kateri od dogodkov je tako pomemben, da mu prizna državni pomen. Takšna praznovanja je potrebno zakonsko registrirati. Mislim, da je to edina rešitev sedanjih zapletov v vladi in smešnja pred očmi svetovne javnosti."

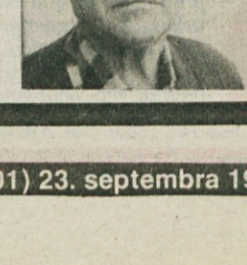
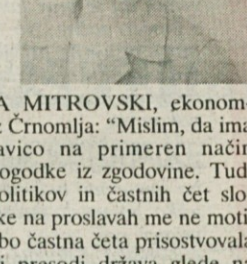
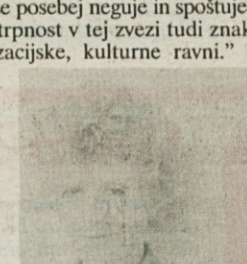
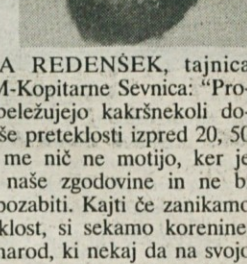
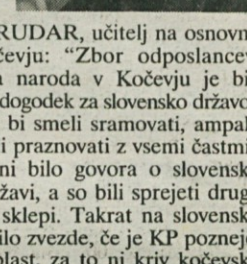
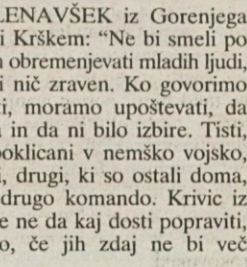
JANEZ MIHELIČ, ravnatelj šole v Loškem potoku: "Po mojem mnenju ne bi smelo biti sporno praznovanje obletnice Zbora odposlancev slovenskega naroda v Kočevju. Kljub vojni je bila večina odposlancev na terenu izvoljena res demokratično, kolikor je bilo v vojnih razmerah možno. Eden pomembnejših sklepov je bil gotovo tisti o priključitvi Primorja Sloveniji, ki ga gotovo ne bomo razveljavili, čeprav nekateri oporekajo zboru in sklepom."

OLGA GOLOBIČ, delavka v mokronoškem obratu podjetja Induplati Jarše: "Ne vem, zakaj se nekateri tako razburjajo zaradi teh ali onih proslav. Meni se zdi razumljivo, da primerno obeležimo priključitev Slovenskega primorja Sloveniji, a tudi zbor kočevskih odposlancev je bil pomembno dejanje za državo. Morda je proslava kar preveč, kot da bi hoteli z njimi zamegliti vse slabše gospodarske razmere in da nam je delavcem še slabše kot prej."

IVAN JAKLIČ, upokojenec iz Suhorja: "Mladi politiki, ki niso preživeli strahot druge svetovne vojne ne morejo razsojati o tem, kdo lahko proslavlja in kdo ne. Moji starši so za vedno ostali na Rabu, kjer smo pred kratkim imeli proslavo - Hrvti in Slovenci skupaj. S petnajstimi leti sem moral v partizane, zato me boli, če na naših tleh proslavljajo nekdanje okupatorje. Take proslave bi morala država prepovedati."

kmetijstvo

DRŽAVNO PRVENSTVO V ORANJU IN POSVETI

MARIBOR - Na parceli Agrokombinata Maribor v Pesnici bo v petek in soboto, 24. in 25. septembra, 2. državno prvenstvo v oranju. Ob tem tekmovanju bo v omenjenih dneh tudi več drugih prireditev in posvetov, med njimi posvetovanje o eroziji, v Motelu Pesnica, na katerem bo med drugimi nastopil s svojim referatom mag. Marjan Dolensček iz kmetijske svetovalne službe v Novem mestu. Sodelovali bodo tudi tuji strokovnjaki.

Z NOVOMESKE TRZNICE

Minuli tržni petek je največ pozornosti vzbujala Margareta iz Ozlja v sosednji Hrvaški, ki je na tržnici prinesla veliko gajbico jurčkov. Prodajala jih je po 700 tolarjev kilogram. V zvezi s tržnico je zanimivo še to, da so v Novem mestu inšpekcijske službe resno vzele v roke odklop o prepovedi prodaje tekstilnih izdelkov na tržnicah, zato je ta del tržnice že ves teden prazen. Med cenami pa smo tokrat izpisali naslednje: vreče paprike po 80 tolarjev kilogram, feferoni 300, limone 80, jabolka za ozimnico 50, slive 120, zajec (1,3 kg) 700, kokoš (3 kg) 1000, jajca 14, grozdje 150, zelje 80, radič 200, koren 100, črna redkev 100, marelice 80, domače grozdje 80, hruške 100, fižol 400 in jagode 350 tolarjev. V kiosku Sadje in zelenjava je kivi 205, breskve 165, jabolka 50, banane 99, hruške 75, mandarine 55, grozdje 150, česen 210, čebula za ozimnico 48, zelje za ozimnico 35 in limone 121 tolarjev. Pri deladinju so banane 100, grozdje 160, hruške 90, breskve 180, krompir 50, čebula 48, česen 350, solata 200, rdeča paprika 150, zelje 45, sveže fige 280 in šampinjoni 200 tolarjev.

sejmišča

BREŽICE - Na sobotnem rednem tedenskem sejmu so prodajalci ponujali 138 do tri mesece starih in 52 starejših prašičev. Prvih so prodali 87 po 230 do 270 tolarjev, drugih pa 13 po 181 do 220 tolarjev kilogram žive teže.

Kmetijski nasveti

V zemljo le razkuženo seme

Česar ne vidi oko, zlahka odkrije mikroskop. Na običajnem semenu pšenice ni videti ničesar, toda dokazano je, da se z njim prenaša kar štirideset glivičnih bolezni, nekaj bakterioz in viroz ter celo nematoda. Podobno velja tudi za semena drugih žit, zato je še kako primerno priporočilo o razkuževanju semen pred setvijo. Kdor kupi seme v semenarni, si bo seveda prihranil delo in skrb, bo pa zato seme dražje plačal. V prometu s semenjem veljajo stroga pravila in stroga kontrola. Na tržišče smejo samo semena v zaprti embalaži, ki so opremljena z deklaracijo, v kateri je zapisano vse, kar je za kakovost semen odločilno. Zajamčena morajo biti pristnost semen, čim večji odstotek kalivosti, izenačena velikost zrn, kar najmanj plevelnih zrn in drugih neželenih primesi ter kar najmanj poškodb, seme pa mora biti obvezno tudi razkuženo.

Na vse to, zlasti pa na slednje, ne sme pozabiti kmetovalec, ki si sam pripravi seme za setev. Razkuževanje je v praksi lahko izvedljivo zlasti sedaj, ko imajo ljudje na voljo mešalce za beton. Vanje natrosijo seme in priporočene fungicide za razkuževanje, vendar strogo v skladu s priloženimi navodili. In še pozor: razkuženo seme ni več uporabno za živele ali krmo! Kemična industrija ponuja mnoge pripravke za razkuževanje, s katerimi je mogoče preprečiti različne glivične bolezni, predvsem plesni in rje, ki so postale ob intenzivnejšem pridelovanju žit zelo nevarne. Pripravke prodajajo pod imenom vitavax 200, baytan FS 150, raxil, benit univerzal, panocline 35, idr., v katerih je strupena aktivna snov. Običajen odmerek je 200 g na 100 kg semen, kar zadošča za nekaj več kot polovico hektarja posevka. Mešanje mora biti temeljito, da se razkužilo kar najbolj enakomerno porazdeli po površini semenovih zrn.

Inž. M. L.

Trgatev na pamet lahko škodi

Mag. Mitja Kocjančič iz Kmetijskega inštituta Slovenije o letošnjem grozdju, trgatvi in obravnavi mošta - Glavna trgatev bo ob koncu prihodnjega tedna

NOVO MESTO - V torek dopoldan se je v našem uredništvu oglasil mag. Mitja Kocjančič iz Kmetijskega inštituta Slovenije, mož, ki je skupaj s svojimi sodelavci dolžan spremljati dozorevanje grozdja v posavskem vinorodnem rajonu. Z njim smo se pogovarjali o ta čas najbolj aktualnih problemih v zvezi s trgatvijo in kletarjenjem letošnjega letnika.

Rane sorte chardonnay, beli pinot, sauvignon in druge že vrejo v kleteh, v torek, 21. septembra je predviden rok za pričetek trgatve laškega rizlinga, kraljevine in frankinje v bizeljsko-sremskem okolišju, od danes naprej pa za te sorte tudi na Dolenjskem. Za ostale sorte: žametovko, plavec, šipon in druge pozne sorte bo rok trgatve določen po ponovnih ogledih vinogradov. Najmanj teden dni bo še potrebno počakati do splošne trgatve, seveda če ne bo dolenjskih vinogradov poleg suše, toče in gnitja doletelo še kaj nepredvidenega.

Po besedah mag. Kocjančiča je spremljanje dozorevanja grozdja ena večjih in pomembnih nalog inštituta, ki jo opravlja skupaj s kmetijskimi referenti, pospeševalci, inšpektorji in enologi iz določenega območja. "Takšni komisijski ogledi vinogradov naj bi vinogradnikom pomagali do boljšega pridelka, vendar se naših navodil poslužujejo le redki. Od trgatev "na pamet" težko pričakujemo dober letnik," meni mag. Kocjančič.

Komisija je bila letos v vinogradih že petkrat. Pri delu so natančni. Najprej iz desetih jagod določene sorte z refraktrometrom izmerijo stopnjo sladkorja, približno dva kilograma grozdja določene sorte pa odnesejo s seboj v inštitut, kjer jih

temeljito analizirajo. Izmerijo težo, količino soka 100 jagod, določijo titracijske kisline, pH vrednost, vinsko kislino in sladkor. Iz izmerjenih kislin in vsebnosti sladkorja določijo

Mag. Mitja Kocjančič: "Sladkor v moštu večkrat kontroliramo in ko tega ni več, mošt dotočimo do polne posode in dodamo tekoče žveplo. Ko se mošt očisti, ga prvič pretočimo."

jo indeks zorenja grozdja. Sele potem občinskemu upravnemu organu svetujejo, da izda odločbo o trgatvi posamezne sorte.

Srednje rane sorte na Bizeljskem so pri dozorevanju nekaj naprej pred Dolenjsko in Belo krajino. Prav v belokranjskih vinogradih se pozna, da je bila suša največja. Belo grozdje sedaj gnije zaradi prevelike količine padavin, zato se je že marsikateri vinogradnik odločil za trgatev. Takšne, prebrane sorte je potrebno dosladkati, vendar samo toliko, kolikor je za sorto ob normalnem zorenju predpisano. Laški rizling naj bi ob normalni zoritvi vseboval 16 odst. sladkorja in če ga vsebuje le 14 odst. je 2 odst. potebno dodati v obliki konzumnega sladkorja, nikakor pa ne več.

Traktor orje sam

Daljinsko vodenje omogoča delo brez voznika - Kdaj novost pri nas?

Novost našim kmetom ni dosegljiva, to pa ne pomeni, da o njej ni dovoljeno sanjariti. Finska firma Kone Sampo je namreč javnosti predstavila daljinsko voden traktor, ki orje brez voznika. Poganja ga šestvaljni motor z močjo 167 konj (123 kW), njegova moč pa se prenaša na kolesa brez klasičnega menjalnika in sklopke. Ker odpade potreba po voznikovi kabini pa tudi po sklopki in menjalniku, je kljub dodatnim mehanizmom za daljinsko vodenje lažji in ceno cenejši od običajnega sodobnega traktorja.

Kot poroča izdelovalec traktorja, poteka upravljanje novega traktorja prek video podprtega daljinskega vodenja, že prihodnje leto pa bodo v traktorje brez voznika vgrajevali samostojne navigacijske sisteme, ki bodo s pomočjo radarja in sistema za prepoznavanja okolja omogočili povsem samostojno delo traktorja. Tako bo kmet lahko kar iz pisarne nadziral delo traktorja ali pa celo več traktorjev hkrati. Na ta način si bo močno olajšal naporno in dolgočasno delo na velikih parcelah (ki pa jih pri nas žal nimamo, op. ur.).

(Profi 10/92)

DOBRA LETINA KROMPIRJA - Novinar Jože Musa iz Studia D je v nedeljo dopoldan med prebiranjem malih oglasov navrgel tole duhovito misel: "Dolenjci ste imeli sušo, kakršne ne pomnijo niti najstarejši. Potem je prišla še uničujoča toča z neurjem, na koncu pa je pridelka toliko, da ga ne morete prodati." Krompirju toča res ni škodovala pa tudi suša ga ni prizadela v dobri zemlji, zato je res dobro obrodil. Na Srednji kmetijski šoli Grm so z letošnjo bero semenskega krompirja nadvse zadovoljni. Na 4 ha njiv v Srebrničah so pridelali ves minuli teden pobrali dijaki in ob tem še tekmovali za nagrado. Razred, ki ga je pobral največ, se bo odpeljal na izlet. (Foto: J. Pavlin)

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: mag. Julij Nemanic

Maceracija rdeče drozge

V nadaljevanju prejšnjega članka hočem spomniti na alkohol, ki nastaja v moštu z alkoholnim vrenjem in vpliva na hitrejšo topljenje barvil v jagodni kožici. Opazovanje obarvanosti mošta s prostim očesom nam sicer daje le delno informacijo o bodoči barvi vina, sam videz namreč ne zadostuje. Vtis o obarvanosti ni enak, če opazujemo vino pri dnevni svetlobi ali pri luči. Za odločitev o trenutku prešanja potrebujemo še več znakov. Najzanesljivejši podatek je količina nastalega alkohola. Za nastanek alkohola sta bila potrebna čas in temperatura mošta. Vsi ti dejavniki pospešujejo raztapljanje barvil in taninskih snovi v jagodni kožici in podatek o alkoholni stopnji je zanesljivo znamenje o možni količini barvil v moštu. Stopnja obarvanosti in trpkosti vina pa ni enaka za vsa rdeča vina. V posavskem rajonu lahko zajamemo večino rdečih vin, če upoštevamo naslednje tri vrste vin: dolenjski cvček, metliško črnino in modro frankinjo.

Značilnosti dobrega dolenjskega cvčka so:

- svetleča barva in blagi tanini,
- vinska cvetica po žametovki,
- svežina.

Da pridelamo takšno vino, moramo usmerjati maceracijo jagodnih kožic tako, da cvček ne bo trpek. Zato ne smemo dovoliti, da se nam mošt preveč segreje; priporočam temperaturo med 21 in 23 °C. Pri višji temperaturi bi bilo izluženo v dobrih letih preveč barve, taninov in izhlapela bi čudovita žametovkina cvetica kakor tudi osvežujoči plin ogljikov dioksid (CO₂). Svetujem, da ob upoštevanju ostalih naštetih kazalcev začnete prešati tropine, ko povpre ena četrtna sladkorja v moštu. To se lahko zgodi v dnevu in pol, lahko se pa zavleče tudi do 3 dni, če je alkoholno

vrenje zaradi prenizke temperature ali drugega vzroka prepočasno.

Metliška črnina se po svojih značilnostih razlikuje od dolenjskega cvčka. Od metliške črnine pričakujemo višjo obarvanost, več polnosti v ustih, k čemur prispevajo tudi taninske snovi in cvetica. Le-ta ne spominja toliko na grozdje, ampak je spremenjena s snovmi, ki nastajajo kot stranski proizvod pri alkoholnem vrenju in prekrivajo vonj po grozdju. Da bi metliška črnina imela vse to, mora dalj časa fermentirati na tropinah. Priporočam prešanje šele, ko je povrela polovica žametnega sladkorja, to se pa skoraj ne more zgoditi prej kot v treh dneh. Da bi se izlužile iz jagodnih kožic v mošt vse te snovi, ki oblikujejo čutno podobo metliške črnine, je potrebna višja temperatura mošta med maceracijo; svetujem vsaj od 23 do 25 °C.

Modra frankinja je po svojih bioloških sposobnostih zmožna dati v dobrih letinah krejpejše, bogatejše rdeče vino kot ostale rdeče sorte, ki jih gojimo v posavskem vinorodnem rajonu. Prednost modre frankinje ni samo v višji sladkorni stopnji, ki jo doseže v primerjavi z žametovko, temveč tudi v bogatejši jagodni kožici. Da bi vse te snovi prešle iz jagodne kožice v mošt, je potrebno več časa in več alkohola v mladem vinu. Zato ne smemo hiteti s prešanjem, temveč moramo spremljati temperaturo, ki naj bo med 25 in 27 °C in nastavek alkohola ter prešamo šele takrat, ko povpre tri četrtni sladkorja. To se ne more zgoditi prej kot v štirih dneh, lahko pa traja tudi do sedem dni, če je temperatura prenizka. Tako skrbno pripravljena rdeča vina dosežejo visoko kakovost. S prepovršnim maceriranjem ostanejo najdragocenejše snovi v tropinah. Kako potapljam klobuk, je tudi važno. Orodje mora biti zaobljeno, da ne poškoduje jagodnih kožic. Klobuk je potrebno potapljati do štirikrat na dan.

mag. JULIJ NEMANIČ

Vinograd ne sprejme odpadkov

Pri Romihovih v Selcah ima vinogradništvo tradicijo

SELCE NAD BLANCO - Pri Romihovih v Selcah nad Blanco je že tradicija, da imajo dobro vino. Tudi 46-letni Jože Romih, čigar stari oče je imel že "pušelšank", nadaljuje s tem izročilom dobrih vinogradnikov in kletarjev. Zemlje so imeli Romihovi premalo, da bi se lahko lotili živinoreje, čeravno je v hlevu vedno vsaj par krav. Okrog 3 ha obdelovalne zemlje (2 ha imajo v najemu) in 4 ha hoste je Romihove kar nekako prisiljeval v večjo specializacijo, v vinogradništvo.

V Priklancih imajo 16 do 20 let star vinograd. Med 1800 trtami prevladuje žametna črnina, kakšno petino je modre frankinje, desetino pa kraljevine in laškega rizlinga. Jože je seveda član sevniških vinogradnikov in rad prisluhne besedam priznanih slovenskih strokovnjakov. In ker je že dolga leta naročnik Dolenjskega lista, marsikaj koristnega prebere tudi v našem časopisu ali Kmečkem glasu. Soglasja z inž. Maljevičem, ki nekoliko hudomušno pravi, da je žame-

tovka odlična sorta, ki ima le to napako, da preveč rodi. Se pravi, da je treba v vinogradu navkljub bojaz-

• Romihovi in drugi vaščani Selc, Pokleka so si vsaj nekoliko oddahnili, ker so le nekako prekrizali "republikancem" načrte, da bi zgradili odlagališče nizko in srednje radioaktivnih odpadkov ravno v nedrjih zemlje, ki daje rujno kapljico.

ni, kaj bo še prineslo vreme, predvsem toča in morebiti kakšna pozeba, škarje uporabiti odločno, da ne bi bili trsi preobloženi. Zadnja leti-

Jože Romih

na je bila v vinogradu Romihovih količinsko in kakovostna dobra, kot kaže, pa bodo s kakovostjo vina letos lahko še precej bolj zadovoljni. Sicer pa počakajmo, da bo grozdje v preši. P. P.

HELENA MRZLIKAR gospodinjski kotichek

Bob - hrana naših prednikov

Bob je najstarejša znana stročnica in njegova uporabnost sega daleč v preteklost. Nekaj zapisov o bobu je celo v bibliji. V Homerjevih časih so Grki žrtvovali svojim bogovom pogače, narejene iz boba. Egipčani pa so bob prezirali, ker je bil v zvezi s pogrebi in mrtvimi. Verjeli so, da v njegovih cvetovih in plodovih biva duše rajnkij, čarovnice in druga nadnaravna bitja. Močno dišeči cvetovi so po ljudskem verovanju privlačili demone. Ob posebnih vremenskih razmerah lahko bob cveti zelo dolgo, to pa zmanjša pridelke. Zato pravi naš pregovor: "Bob v cvet, lakota v svet." Rimljani so jedli bob ob pogrebi, s čimer so hoteli odgnati zle sile. Kasneje so uživanje boba med Rimljani prepovedali, kar pa seveda ni bilo vsč revnim slojem in politikom, saj so z bobom šteli volilne glasove. V prejšnjih časih so ga na veliko sadili, saj je veljal za najboljšo kmečko jed.

Ljudje so trdili, da jih napravi jedi iz boba močne. O bobovi trdnosti pa pravi pregovor: "Vse je bob ob steno" - ali vse je zaman. Poznamo pa še več drugih

rekov, kot je tale: "Samo tam se dvakrat pove, kjer se bob melje." Bob je bil dolga stoletja v Evropi zelo cenjena hrana, saj je reševal ljudi pogubne lakote. V srednjem veku je vsakogar doletela smrt, če je kradel z njiv bob in lečo. Danes le redko kje gojijo bob, saj so ga v zadnjem stoletju izrinili koruza, fižol in krompir.

Med našo domačo hrano se je ohranilo kar nekaj okusnih jedi iz boba, kot je MLAD BOB S SLANINO. V malo slani vodi skuhamo 500 g mladega oluščene boba in ga odcedimo. Segrejemo dve žlici ocirkov, jih potresemo po bobu in postrežemo še toplo jed. Na enak način pripravimo tudi mlad bob v stročju. Okusna so tudi MLADA BOBOVA ZRNA V SMETANOVIM OMAKI. Kuhan bob odlijemo, vodo pa shranimo za pripravo omake. To pripravimo iz 1 žlice surovega masla in 1 žlice bele moke. Zalijemo z odlično juho, dodamo poper, lovor in zeleno. Prevreti omaki dodamo kislo smetano, prelujemo po bobu in potresemo s seseklim peteršiljem.

Direndaj ob bolniški postelji

Na cesti in parkiriščih na območju novomeške bolnišnice je preveč avtomobilov - Mesto ima premalo denarja, da bi promet speljalo drugod - Cestne ovire in parkirna hiša?

NOVO MESTO - Kdor trdi, da so prometne razmere na območju bolnišnic in zdravstvenega doma v Novem mestu nevzdržne, pove premalo, kajti vožnja in hoja v tem delu Novega mesta sta ne samo neprijetni, pač pa tudi nevarni.

Odveč je, da se morajo s temi problemi ukvarjati zdravniki, če ima mesto obilo drugačnih strokovnjakov, ki bi z malce razmisleka kljub občinski revščini lahko uredili te zadeve na bolj človeški način, kot so urejene zdaj. Mogoče je imel kaj takega v mislih tudi dr. Anton Starc, direktor novomeške splošne bolnišnice in delegat družbenopolitičnega zbora, ko je na junjski seji novomeške občinske skupščine opozoril na tovrstno stisko.

Načrtovalci so žrtve lastne ali tuje nemoči in dosegli so, da je ena najbolj prometnih cest še vedno speljana skozi omenjeni zdravstveni kompleks. Gost promet na omejenem območju je urejen s prometno signalizacijo, kar ne zadošča.

Cestni direndaj ob vzglavju bolniških postelj bo Novo mesto učinkovito zmanjšalo, ko bo tranzitni promet preusmerilo mimo zdravstvenega središča. O taki rešitvi poroča tudi novomeški sekretariat za varstvo okolja in urejanje prostora, ki razpravo o tej pereči problematiki končuje z ugotovitvijo, da mesto še nima dovolj denarja za tako selitev prometa.

Glava boli mnoge tudi zaradi razmer, ki vladajo na parkirnih prostorih na območju zdravstvenih ustanov. Če nekaj tukajšnjega prostora zavzamejo vozila tu zaposlenih, preostalega zasedejo avtomobili.

DELO NA KMETIJI

NOVO MESTO - Na Srednji kmetijski šoli v Novem mestu v letošnjem šolskem letu nadaljuje projekt Zaposlitev na delovnem mestu, ki sem si ga sam ustvaril. Projekt so predstavili pred dnevi in ob tej priložnosti je Tone Hrovat, ravnatelj šole, posebej poudaril pomen strokovnega znanja za delo na kmetiji. Kot je povedal, dijaki v okviru tega projekta naredijo tudi investicijski program za svojo kmetijo, ki ga lahko uporabijo tudi v praksi in ne samo v šoli.

IGOR LUKŠIČ DOKTORIRAL

LJUBLJANA - Prof. dr. Miha Tišler, rektor Univerze v Ljubljani, je 14. septembra promoviral 14 novih doktorjev znanosti. Med temi je tudi Igor Lukšič s Fakultete za družbene vede z disertacijo Neokorporativizem. Dr. Lukšič je dolenski rojak iz Dolenjskih Toplic.

Na vrsti za plin je Bršljin

Konec meseca začnejo graditi plinovod za Bršljin - Etapna gradnja - Najprej za vojašnico

NOVO MESTO - Lani začeto gradnjo novomeškega plinovodnega omrežja bodo letos nadaljevali v Bršljinu. Novomeška Komunala je sredi tega meseca podpisala pogodbo za gradnjo 1 km plinovoda od plinske merilno reducirne postaje pri Novoteksu do bršljske vojašnice. Hkrati z gradnjo plinovoda bo podjetje Petrol Zemeljski plin kot upravljalca primarnega plinovoda zgradilo merilno reducirno postajo.

Dela za oba investitorja, se pravi novomeško Komunalo in Petrol Zemeljski plin, bo opravilo podjetje IMP

Promont iz Ljubljane. Izvajalca so izbrali kot najugodnejšega na javnem natečaju. Ta izvajalec je že lani uspešno opravil montažna dela pri prvi fazi plinifikacije Novega mesta, ko so gradili omrežje v središču mesta. Z IMP Promont je Komunala podpisala pogodbo za izgradnjo plinovoda in hišnih plinskih priključkov. Delati bodo začeli konec septembra, pripravljala dela pa že tečejo. Hkrati z gradnjo plinovoda bo Komunala na tem delu obnovila 400 m dotrajanega vodovodnega omrežja ter vodovodne priključke.

Druga faza plinifikacije Novega mesta sicer obsega celoten Bršljin in Bučno vas; gre kar za 11 km plinovoda. Ker ni denarja, so se odločili za etapno gradnjo. Prva etapa poteka do vojašnice, ki bo tudi največji porabnik, hkrati pa bo moč priključiti na plinovod še druge objekte na tem območju.

Sredstva za gradnjo je Komunala kot upravljalca javnega plinovodnega omrežja zbrala s prispevki bodočih večjih porabnikov plina, del pa pričakujejo od občine in pristojnih ministrstev. Vrednost del, katerih investitor je Komunala, znaša skoraj 40 milijonov tolarjev.

V prvi fazi plinifikacije Novega mesta, se pravi v središču mesta, je zgrajenih 6 km plinovoda, zanimanje za priključitev na plin je zelo veliko.

A. B.

GRADNJA NA NOvem TRGU SE BLIŽA KONCU

NOVO MESTO - Gradnja na Novem trgu, proslula novomeška jama, je tudi za investitorja in izvajalca Pionirja eden njegovih večjih problemov. Zelo smelo zasnovana gradnja se je močno zavlekla, med gradnjo pa je prišlo do precejšnjih sprememb, kar vse je seveda povzročalo dodatne težave. Kljub vsemu se gradnja le bliža koncu in ob novem letu, ko naj bi bil objekt v glavnem predan namenu, se bodo oddahnili tako naročniki, gradbeniki in Novomeščani. Od 15.000 m² je neprodanega le še 2.000 m². Prodano so tudi vsa garažna mesta.

SPET TEČAJ ŠIVANJA IN KROJENJA

NOVO MESTO - V osnovni šoli Grm bo v petek, 1. oktobra, ob 16. uri pripravljali sešatek za izvedbo začelnega in nadaljevalnega tečaja krojenja in šivanja. Interesenti vabljeni!

bili obiskovalcev zdravstvenih ustanov in najverjetneje tudi avtomobili drugih, saj včasih kaže, da so ob bolnici ali pri zdravstvenem domu po cele dopoldneve parkirana vozila, katerih lastniki so odpotovali naprej. Porodnišnica je zoper take prehodne goste ukrepala z interno stražarsko službo, ki pa ni mogla preprečiti invazije na bolnišnično parkirišče. Spričo takih potreb in navad vlada

● Če so obstoječe razmere dokaj neustrezne, so znana priporočila za znosnejše. Tako predlaga dr. Starc asfaltno cestno oviro kot zasilni ukrep zoper prehitro vožnjo po cesti skozi bolnišnični kompleks. Kar zadeva gnečo na parkiriščih, ki se utegne še povečati z odprtjem nove bolnišnice, je omenjeni sekretariat pripravljen sodelovati pri analizi stanja in pripravi projektnih prostorskih rešitev. Verjetno je v ozadju mnogim znana zamisel, da bi pri vstopu v bolnišnični kompleks naredili večnadstropno parkirno hišo.

na parkirnih prostorih v bolnišničnem kompleksu na obeh straneh Krke nepopisna gneča. Najbrž bi bila manjša, če bi več vozil pustili na parkirišču pod bolnišnico.

M. LUZAR

ZBOR IZGNANCEV

NOVO MESTO - Tukajšnja krajevna organizacija društva izgnancev Slovenije bo pripravila 28. septembra ob 14. uri v Novem mestu na Novem trgu 68 redni letni zbor. Udeleženci bodo obravnavali dosedanje in bodoče delo odbora in se dogovorili o izletu.

NOVOTEHNNIN SALON KERAMIKE - V ponedeljek so v okusno urejenih prostorih diskontne prodajalne Novotehne v Bučni vasi odprli salon keramike. Sedaj je tu moč dobiti bogato izbiro talnih plošč iz granitnega greza in sanitarno keramiko znanih italijanskih proizvajalcev Ciza in Bartoloni. Seveda v teh trgovini ostane tudi diskontna prodaja elektro, centralnega in vodovodnega inštalacijskega materiala (tovarniška cena + prometni davek) in prodaja ostalega gradbenega materiala, od od cementa in opeke do stavbnega pohištva. V trgovini, ki jo je na otvoritvi direktor Novotehne inž. Niko Galeša postavil za zgled, je zaposlenih 6 ljudi, odprto pa imajo cel dan, od sedmih zjutraj do sedmih zvečer. (Foto: A. B.)

V Straži je na vrsti kanalizacija

V straški krajevni skupnosti so lani asfaltirali 16.000 m² - Pripravljajo se na gradnjo kanalizacijskega omrežja - Predlagali bodo še en samoprispevek

STRAŽA - Krajevna skupnost Straža je v novi lokalni samoupravi predvidena kot samostojna občina. Ali bodo krajinj tega okoliša s tem pridobili kaj več kot sedaj, se še ne ve, dejstvo pa je, da so v zadnjih letih že marsikaj postorili. Samo v lanskem letu so položili 16.000 m² asfalta, tako da imajo asfaltirane vse ulice oz. ceste skozi naselja. Čez nekaj let pa pričakujejo, da bodo imeli tudi kanalizacijsko omrežje, saj je Komunala že začela graditi glavne vode.

Predsednik krajevne skupnosti Straža, Tomo Salopek, ki jo vodi že četrto leto, pravi, da je z veseljem delal, ko je videl, da so zastavljeno tudi uresničili. Lani so poleg asfaltiranja cest zgradili tudi 1 km prepotrebne pločnika od Vavte vasi do Rumanje vasi, istočasno so ob pločniku položili kabel za javno razsvetljavo, Komunala pa je obnovila cevi za vodovod v Rumanji vasi in hkrati položila glavno cev za kanalizacijo. Nasploh pa bodo letošnje in naslednji dve leti v Straži v znamenju izgradnje kanalizacije. Komunala je zgradila glavni kanal tudi od straške mehanske čistilne naprave do Novolesa, v pripravi pa je že gradnja nove čistilne naprave na Selih. Istočasno pripravljajo krajevna skupnost dokumentacijo za izgradnjo sekundarne kanalizacije. V letošnjem letu jo bodo pripravili

Tomo Salopek

V Dobravi bodo naredili nov most

Z deli bodo začeli letos

ŠENTEJERNEJ - Most čez Krko v Dobravi bodo začeli graditi že letos, kot so napovedali na nedavni okrogli mizi v Šentjerneju. Za most so načrtovalci že pripravili večino potrebne dokumentacije, manjkajočo bodo izdelali, ko bodo dobili dokončno mnenje ustanov za varovanje naravne in kulturne dediščine. Za zdaj so te načelno soglašale z načrtovano novogradnjo mostu, kar verjetno pomeni, da ne bodo imele pomembnejših pripomb.

Da je začetek gradnje mostu v Dobravi najbrž res blizu, govori dejstvo, da z razpisom že iščejo izvajalca del. Ob tem tudi omenjajo, da so pri reorganizaciji državnega proračuna naredili vse potrebno, da bo moč črpati denar za gradnjo omenjenega mostu iz proračuna Republike Slovenije.

Okrogle mize v Šentjerneju so se udeležili Marjan Dvornik, državni sekretar za ceste v mi-

● Most v Dobravi, ki ga bodo zgradili na novo in ne spet samo obnovili, bo tam, kjer je sedanjí lesení.

nistrstvu za promet, Franci Koncilija, predsednik novomeške občinske skupščine, Jurij Vojška iz Republiške uprave za ceste, zastopstvo občinske vlade in predstavniki KS Šentjerneja, Skočjan in Orehovica.

Pionirjevo breme

Na Hrvaškem ima Pionir za 20 milijonov mark zamrznjenega premoženja

NOVO MESTO - Na Hrvaškem ima novomeški Pionir za kakih 20 milijonov nemških mark blokiranega oz. zamrznjenega premoženja. Seveda je taka vsota ogromno breme za Pionirja, še posebej sedaj, ko se to podjetje tako kot celotno slovensko gradbeništvo spoprijemlje s hudo krizo.

Ne samo da je toliko vredno Pionirjevo premoženje na Hrvaškem zaradi neurejenih razmer zamrznjeno, za denar, ki ga je Pionir v te posle vložil, je seveda najel kredite. Tistih, ki so Pionirju takrat posodili denar, pa danes prav nič ne briga, če zaradi "objektivnih okoliščin" do danes Pionir ne samo ni nič iztržil, ampak ima še dodatne stroške s svojo posestjo na Hrvaškem. Banke hočejo denar, vračanje kredita, obresti.

Takole je: Pionir je na več takrat turistično oz. poslovno zanimivih krajih na Hrvaškem kupil zemljišča, tako za turistično kot za stanovanjsko gradnjo. Ponekod so poleg zemljišča plačali tudi vse komunalne datjave in stroške. V obmorski Stinici so kupili zemljišče za skoraj 1.500 turističnih enot, od tega so jih 500 zgradili, vse ostalo sedaj po sili razmer stoji in ne prinaša nič, čeprav so zgradili infrastrukturo za celoten kompleks. Računajo, da imajo samo v Stinici zamrznjenih več kot 5 milijonov mark. Tu je še Brač pa zemljišče v Zagrebu in še kje. Od skupaj 20 zamrznjenih milijonov mark kar 14 milijonov bremeni obratna sredstva podjetja. Gre za nepremičnine, s katerimi jim je z odločbo hrvaške vlade preprečeno kakršno koli početje in onemogočen promet z njimi. In Hrvati zavračajo, da bi take stvari reševali posamično, ampak vztrajajo, da bodo to reševali "v paketu", z meddržavnimi sporazumi oz. dogovori.

Medtem pa Pionir nosi vsa bremena. Kako to zmore in kdo zaradi tega najbolj trpi, to očitno ne zanima niti naše države, kaj šele sosednjo.

A. BARTELI

STARŠI, OPOZORITE OTROKE!

NOVO MESTO - Sredi prejšnjega tedna je občan s Ceste herojev sporočil policistom, da je pred blokom voznik osebnega avtomobila, ki ima v vozilu erotični časopis in ga kaže otrokom. Dekleta, ki pridejo do njega, pa otipava. Policisti so kmalu po sprejetem sporočilu ugotovili, kdo je neznanec, in so zoper njega že podali kazensko ovadbo o spolnem nasilju. Delavci UNZ Novo mesto predlagajo staršem, naj svoje otroke opozorijo, naj ne vstopajo v vozila neznanih voznikov, naj jih ne spremljajo ali jim kažejo pot in naj jih pri tem ne premamijo obljube ali nagrade neznanec.

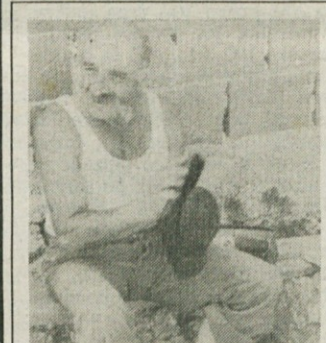
NORA VARIANTA I - Novomeški bolnici nikakor ne uspe prodati stavbe stare porodnišnice, da bi tako s kupnino (cenijo jo na 6,5 milijona nemških mark, dali pa bi jo tudi za 5 milijonov) lahko dokončali gradnjo nove porodnišnice. Poskušali so tudi z norimi variantami. Ena od teh je, da bi dali za mašo, da bi Slovenijo napadla Hrvaška, potem bi ministrstvo za obrambo takoj kupilo staro porodnišnico in jo preuredilo v vojno bolnico. "Odpade!" je vzkliknil okoljevarstvenik Jože Knez. "Če bi prišlo do vojne s Hrvaško, bi bili naši čez 24 ur v Karlovcu, tam pa že imajo vojno bolnico."

NORA VARIANTA II - Po drugi nori varianti, ki pa je bolj grozljiva kot nora, naj bi poslopje stare porodnišnice pod Kapitljemprodali Unproforju, ki naj bi nekje v Sloveniji uredil svoje magazine in prostore za oddih svojih vojakov. Na srečo Unprofor potrebuje precej večji kompleks, sicer bi se Novo mesto spremenilo v vikendarsko Unproforjevo mesto na robu Vojne krajine.

PIJANČKI - Nič nenavadnega ni, da je bilo v nedeljskih oglaših na lokalnem radiu največ takih, ki ponujajo na prodaj grozdje. Pač čas trgatve. Malo čudno pa se je vseeno slišalo, ko je prvi malooglasni blok ob pol poldne napovedovalec zaključil s: "Se se vidimo, pijančki!" Poslušalci sedaj ugibajo, koga vse je stlačil med pijančke: tiste, ki prodajajo, tiste, ki kupujejo, ene in druge ali celo kar vse poslušalce. Sebe je gotovo izvil iz te nečedne družine, da bi vsaj nekdo v tej družbi ostal trezen. Abstinenci abstinenci!

Ena gospa je rekla, da poslanca Slovenske nacionalne stranke Rafaela Kužnika s Sel pri Dolenjskih Toplicah najbrž niso povabili na otvoritev Krkinega Zavetja zdravja zato, ker je veliko gostov v Dolenjskih Toplicah tujcev, SNS pa jih ne mara, zlasti če so z juga. Očitno pa niso pomislili, da je morda med številnimi pacienti tudi kakšen prikrit udbovec. Na tem polju se pa SNS že bolje znajde...

Franc Eršte: "Dokler bom hodil, bom živ!"

Hoja - pol zdravja

Franc Eršte gre vsako leto peš na Žalostno goro

ČREŠNJE - Dvainšestdesetletni Franc Eršte je dolenski korenina, da je malo takih. Zdravnika še ni videl od blizu, nobenega dela se ne ustraši, živi mirno in pošteno. Skoraj 40 let je med najaktivnejšimi člani lovske družine iz Otočca. Dobršen del njegovega življenja je zapisan hoji. Vsak dan odide po gozdni poti v vinograd v Grčevju, kar peš se odpravi tudi v 7 kilometrov oddaljeno Novo mesto. Sam pravi, da je prehodil najmanj toliko, da bi prišel že okrog sveta.

Pred dnevi, na Jurjevo soboto, smo ga zalotili v pripravi na vsakoletni pohod k Žalostni gori pri Mokronogu. Leta 1937 je z očetom odšel prvič na 26 kilometrov dolgo pot, zatem je vsa leta do danes hodil sam. Letos je odšel na pot že petinštiridesetlet. Za pot porabi največ 5 ur. Nikoli ne izbira ceste in poti, njegove bližnjice so gozdovi in travniki. Ko pride pod vzhodje Žalostne gore, se priključi drugim romarjem na križevem potu. "Lani sem bil edini moški, letos pa jih je bilo pet. Le redki smo tisti, ki po večerni maši ostanemo vso noč v cerkvi. Molimo, nekateri pa vmes tudi malo zadremljejo," pripoveduje zgovorni Franc in doda, da se romarji pripeljejo celo z avtobusi, vendar se zvečer odpravijo na domove, še prej pa obiščejo mokronoške gostilne.

J. PAVLIN

SAMI BI SE BRANILI - Črnomaljski občinarji očitno nimajo dovolj zaupanja v moč in strelsko usposobljenost slovenske vojske, zato so prejšnji četrtek, potem ko so zjutraj v miru prebrali Dolenjski list, vzeli v roke orožje, da bi preizkusili še svojo bojno pripravljenost. Po strokovnem ogledu neposkodbanih tarč so se le odločili, da bodo mejo še naprej nadzorovali Janševci fantje.

RIBIŠKI ZEMLJEPIŠ - Zznana Črnomaljska ribiča Milan Fabjan in Alojz Kuzma sta bila na državnem prvenstvu v športnem ribolovu v precej slabšem položaju od konkurentov. Pozabili so jima povedati, da na Krki ni meje, zato sta, tako kot sta navedena na Kolpi, lovila le do polovice reke. Kljub temu sta se odlično odrezala in osvojila drugo oziroma šesto mesto. Če bi se nekoliko bolje spoznala na povojni zemljevid Balkana, jima zmaga ne bi ušla.

DIREKTOR BREZ DELA - Zbora delavcev v Beltu, na katerem so se odpustili odločili za stavko, se niso udeležili predstavniki Sklada RS za razvoj mende le zato, ker imajo preveč dela z reševanjem zavoženega podjetja. Pač pa se je zbora udeležil direktor Belta, ki po pripombi enega izmed sedaj še stakajočih delavcev, sedaj, kot so stvar vzeli v svoje roke gospodje iz Ljubljane, tako in tako nima kaj delati.

Sprehod po Metliki

ZMERAJ ZNOVA SE POJAVLJAJO ponudniki, ki bi želeli izdelati študije o regionalnem razvoju deželice belih brez in stelnikov. Metliškimi oblastnikom se zdijo takšne ponudbe že smešne, saj so občinske police polne zaprašenih map s podobnim gradivom. Sploh pa bi bilo treba najprej določiti pristoječe cone, urediti status ljudi ob meji, nenazadnje pa tudi namiginiti, od kod bo pricurljal denar. Arhitektov, ki bi gradili gradove v oblikih, Metličani ne potrebujejo.

METLIŠKA VLADA JE S PONOŠOM ugotovila, da so metliška podjetja v prvih šestih mesecih relativno dobro poslovala. "Stanje je takšno zato, ker se Metličani nismo nikdar zanašali na državna sredstva," je prodrom povedal Tone Tome, član izvršnega sveta in direktor Kometa. "Drugi, ki so stalno viseli na vimenu državnega proračuna, se še danes spopadajo z domala neresljivimi problemi," je še dodal.

GASILCI, KI SO AVUGUSTA GASILI gozdni požar na Gorjancih, so se dobro izkazali, ugotavlja jo pristojni za te zadeve. Manj zadovoljni so s pomočjo hrvaških gasilcev in z republiško gasilsko enoto iz Novega mesta. Slednja je izstavila za svojo delo kar visok račun, prostovoljni gasilci iz Metlike, Semič in Črnomlja pa so porabili za gašenje 2.370 ur. Pri tem so tvegali celo svoja življenja, kar je sprožilo kritična razmislijanja, saj vsi ne odobravajo prevelike vne. "Samo eno človeško življenje je več vredno kot nekaj sto dreves, rastočih na slovensko-hrvaški meji v Gorjancih," pravijo zagovorniki zaščite in varnosti.

Trebanjske iveri

LOVSKE - Truda Medved, vodja VDC Mirna, kot že dobro leto imenujejo nekdanje Delavnice pod posebnimi pogoji, je imela ne le pretekli petek, ko je na Mirni že potekalo tekmovalno pod geslom Sport in prijateljstvo za varovanje VDC iz devetih slovenskih krajev, polne roke dela. Medvedova je verjela vremenoslavcu, da bosta četrtek in petek res suha. Žal so se zmotili in v petek popoldne je proti koncu prireditve začelo rositi. Zaključna slovensnost s podelitvijo diplom in pokala, sicer sprva res predvidena pred lovsko koč mirenških lovcev, je zaradi slabega vremena postala za veliko število varovancev neprijetna. Kajti za večino ni bilo strehe. Gospa Truda se je ob poslabšanju vremena skušala dogovoriti z ravnateljem mirenške osnovne šole Petrom Podobnikom, da bi ceremonijo, na katero so nameravali povabiti tudi župana, prestavili v telovadnico ali v jedilnico šole, a se ravnatelj ni dal omehčati. Menda ni verjel, da se bodo varovanci res sezuli.

GASILSKE - Gasilsko društvo Štatenberk, čeravno eno manjših in mlajših v trebanjski občini, v zadnjih letih na raznih tekmovanjih tudi zunaj občinskih plotov posega po najvišjih mestih. Tega bi se morali veseliti vsi, a Štatenberčani menijo, da so nekateri v domačih občinskih logih po lepi slovenski šegi od zavisti že čisto izgubili razsodnost za zdravo tekmovalnost. Tako vsaj so Štatenberčani nedavno podoživljali razplet občinskega tekmovanja, kjer naj bi jim, kot zatrjujejo, za zeleno mizo po krivici odvzeli zmago in jo prisodili trebanjskim gasilcem. Štatenberčani so zapretili, da bodo, če bo treba, šli po pravico do konca, se pravi do Gasilske zveze Slovenije.

IZ NAŠIH OBČIN

Odpuščeni delavci gredo do konca

Presežni delavci Belta so v torek začeli stavkati - Dela v tovarni ne ovirajo - Pripravljeni na večmesečno stavko, ki naj bi imela štiri faze

ČRNOMELJ - V torek ob šesti uri zjutraj so delavci črnomaljskega podjetja Belt, d.o.o., začeli stavko, ki se precej razlikuje od stavk, kakršnih smo vajeni pri nas. Za stavko so se v Beltu odločili namreč presežni delavci, ljudje, ki jim v kratkem poteče odpovedni rok in jih je novi lastnik podjetja, Sklad republike Slovenija za razvoj, postavil na cesto.

Sklep o začetku stavke je prejšnjo sredo na zboru delavcev Belta sprejelo 130 presežnih delavcev zaradi kršenja njihovih zakonskih pravic, opredeljenih tudi v panožni kolektivni pogodbi, ki jih kljub podpi-

sanemu dogovoru o načinu kadrovske sanacije Belta Črnomelj med lastnikom podjetja in sindikatom, lastnik ni izpolnil. Ugotovitev obeh sindikatov, KNNS neodvisnost in SKEI, je bila, da so izkoriščene vse

zakonite poti za zaščito delavcev in da jim preostane le še stavka, ki so jo na zboru delavcev podprli soglasno in imenovali stavkovni odbor. Kljub pozivom na razgovor se predstavnik Sklada "RS za razvoj" niso odzvali, zbora delavcev pa se je udeležil le direktor Belta, d.o.o., Leopold Pahor, ki je povedal, da imajo delavci pravilno izdane sklepe, vendar jim zaradi pomanjkanja

● V Beltu stavkajo le presežni delavci (269 je trajnih). Za stavko jim je direktor Bahor zagotovil izpraznjene gornje prostore upravne stavbe, stavkajoči pa ne motijo delavcev, ki delo še imajo, saj je njihov interes, da bi podjetje Belt Livar poslovalo čim uspešneje, kar bi lastniku le omogočilo izpolnitev stavkovnih zahtev.

sredstev lastnik podjetja ne more zagotoviti vseh pravic, sklad pa je delavce le pisno obvestil, da ni pripravljen doplačati razlik.

Stavkajoči zahtevajo od lastnika podjetja izplačevanje nadomestil osebnega dohodka presežnim delavcem v skladu z vročnimi sklepi v višini, kot jo določa kolektivna pogodba kovinske in elektro industrije, pravočasno izplačilo odpravnin trajno presežnim delavcem v skladu s sprejetim programom, zagotovitev dela invalidom in sindikalnim zaupnikom, ki jim po zakonu ne bo prenehalo delovno razmerje, uporabo letnega dopusta in izplačilo letošnjega regresa vsem presežnim delavcem ter izplačilo razlike zaradi premalo izplačanih OD od avgusta 1992 in regresa za lansko leto, kar po kolektivni pogodbi dejavnosti lahko nadomestijo z izdajo vrednostnih papirjev.

Stavkovni odbor je predvidel potek stavke v štirih delih. Najprej bodo stavkali le v okviru podjetja, v drugem delu nameravajo v stavko vključiti še delavce ostalih treh črnomaljskih podjetij, ki so v lasti sklada, in mirne demonstracije pred črnomaljsko občino, v zadnji fazi pa naj bi se stavka razširila čez občinske meje. Za svoje zahteve želijo pridobiti tudi domače poslance v državnem zboru in državnem svetu ter predstavnike nekaterih strank, ki so že obljubili podporo.

I. VIDMAR

POPISUJEJO ŠKODO ZARADI SUŠE

SEVNICA - Sevnška občina je že prešla z republike 4,2 milijona tolarjev akontacije za odpravo posledic letošnje suše. Na podlagi navodil slovenske vlade so se Sevnščani od 15. do 17. septembra lotili popisovanja suše na krajevnih uradih Blanca, Zabukovje, Loka, Šentjanž, Tržišče, Studenec, Buča in na občinskem kmetijskem referatu. Na slednjem in na kmetijski svetovni službi v Sevnici bodo sprejemali še naknadne prijave do 24. septembra od 8. do 15. ure. Kmetje naj prinesejo s sabo posestni list. Uslužbenci kmetijskega referata, kmetijske svetovne službe in sevnške kmečke zadruge so zagotovili računalniško opremo za vsa popisna mesta, zato je potekal vnos podatkov neposredno, to pa bo močno poenostavilo vrednotenje rezultatov. Naposled bodo le tako sodobno opremljeni popisovalci kos kratkemu času, ki je še na voljo. Ministrstvo za kmetijstvo namreč zahteva oceno izpada pridelave po poslanih navodilih do 20. septembra, individualne ocene, pri katerih izpad presega 30 odst., pa do 30. septembra.

DRUŽBA POMAGA ROMOM NA RAZLIČNE NAČINE

ČRNOMELJ - Število prejemnikov denarnega dodatka po Zakonu o socialnem varstvu se je v črnomaljski občini v primerjavi z lanskim letom močno povečalo. Medtem ko jih je bilo lani 61, jih je sedaj že 124. Še večje je povečanje v zneskih izplačane pomoči, predvsem pri Romih. V prvih štirih mesecih letos je prejelo denarni dodatek kar 113 romskih družin, povprečni prejemek pa je bil 12.910 tolarjev. Po dogovoru Centrov za socialno delo na Dolenjskem teče v septembru tudi program pod naslovom "Priprava na zimo", s katerim bodo pomagali Romom pri popravilu bivališč, nakupu drv in štedilnikov. Skupno je do denarnega dodatka v septembru upravičenih 99 Romov, a izplačali jim bodo 1,4 milijona tolarjev. Sicer romski otroci prejemajo tudi pet tisočakov družbene pomoči na mesec, šolarjem pa družba pokrije tudi stroške malic oz. kosil v šoli.

● V Beli krajini manjka strokovnjakov. Do pred kratkim so imeli to le enega tehnika. (Slovenski poročevalec 11. sept. 1993)

● Svobodnih sindikatov videti ne moremo! (Peterle)

Preveč pomislekov

Državne projekte naj plačuje država

ČRNOMELJ - Urbanistični inštitut Slovenije je pred kratkim že drugič letos naslovil na 17 predsednikov izvršnih svetov občin, ki mejijo na Hrvaško, pobudo za izvedbo razvojnoračiskovalnega projekta "Regionalni razvoj obmejne pasu Slovenije s posebnim poudarkom na meji z Republiko Hrvaško". Projekt naj bi izvedla Urbanistični inštitut in Inštitut za ekonomske raziskave ob denarni pomoči ministrstva za znanost in tehnologijo ter občin. Črnomaljska naj bi za izvedbo projekta prihodnje leto prispevala 300 tisočakov.

Toda v Črnomlju so prepričani, da projekt ni občinski, ampak državni, ker občina ni zgolj črnomaljska, ampak tudi slovenska in to želi ostati. Tisti pa, ki je takšno razikavo predlagal, mora predvideti v državnem proračunu tudi stroške tanjo. Predvsem pa naloga ne sme postati nekomu magistrska ali doktorska disertacija, temveč pot za čim hitrejšje reševanje problemov ob meji. To zagotovo ne bo dovolj učinkovito, če bo raziskava trajala tri leta, kot so zastavili za Urbanističnem inštitutu. Kajti prav lahko se zgodi, da bodo, če bo šlo tako naprej, do leta 1995 območja ob južni meji brez ljudi.

S tem pomislekov o sofinanciranju multidisciplinarnih raziskave v črnomaljski občini, ki ji kronično primanjkuje denarja, še ni konec. Projekt je namreč tako splošen, da na koncu ne bi mogli Črnomaljeci nikogar nikjer in za nič prijeti. In, ne nazadnje, precej podatkov, ki naj bi jih obdelovali v nalogi, je že obdelanih, bodisi na občinski ali republiški ravni. Zato bodo morali glede na to, da črnomaljska občina ni edina s pomisleki, v Urbanističnem inštitutu svojo nalogo natančneje opredeliti.

M. BEZEK-JAKŠE

ŽALOSTNA GORA KULTURNI SPOMENIK

TREBNJE - Umetnostna zgodovinarica Marinka Dražumerič in krajski arhitekt Mitja Simič (oba sta zaposlena na novomeškem Zavodu za varstvo naravne in kulturne dediščine) sta pripravila sakralne osnove za razglasitev kompleksa sakralnih objektov na Žalostni gori za naravni spomenik. To je osnova za ustrezen odlok.

I. V.

Pomoč kmetom po polovični letini

Suša je v metliški občini za 44 odst. oklestila pridelek - Največ škodo v vinogradih - Občina je za pomoč že namenila denar iz proračuna

METLIKA - Škoda, ki jo je na poljih v metliški občini povzročila letošnja suša, znaša po končni oceni komisije za ocenjevanje škodo 235 milijonov tolarjev, kar znaša 44 odst. pričakovane pridelke. Največ je škodo v vinogradih (60 milijonov tolarjev), na travnikih in pašnikih ter na krompirju. Izvršni svet skupščine občine Metlika je že pripravil vrsto ukrepov za omilitve posledic suše.

Iz proračuna metliške občine bodo oddvojili še neporabljena denarna

sredstva iz letošnjega programa kmetijskega sklada, ki jih bodo namenili regresiranju nakupa semen in krnil ter regresiranju plačila dovoza vode v cisternah za najbolj ogrožena območja občine, kar bodo kmetje lahko uveljavljali za nazaj. Poleg tega bodo rezervirali denar iz proračuna za nabavo sadik sadnega drevja in vinske trte, ko bo ocenjena škoda na kmetijah. Izvršni svet je naročil Upravi za družbene prihodke, naj prizadete kmete obvesti tudi o možnosti odpi-sa davkov in prispevkov.

Ministrstvo za kmetijstvo in gozdarstvo želi dobiti podatke, na osnovi katerih bo pripravilo elaborat, ki ga bosta obravnavala vlada in državni zbor ter bo podlaga za sprejetje ukrepov za ublažitev škodo v kmetijstvu. Podatke za občino Metlika zbira Javna kmetijska svetovnalna služba s sedežem v Metliki. Na Obrh 2. Rok za prijavo škodo zaradi suše - upravičenci do pomoči so vsi, ki imajo izpad pridelka večji od 30 odst. - je 27. september.

I. V.

Angleži hočejo mokronoške čevlje

Italian shoes studio, d.o.o., iz Ljubljane ima v tovarni v Mokronogu že 135 zaposlenih - Usoda tovarne odvisna od možnosti nakupa tovarniške hale? Prodani vsi čevlji

MOKRONOG - "Angleži hočejo, da za njihov domači trg delamo čevlje le mi v Mokronogu in pa Italijani, čeprav imajo tovarne tudi na Portugalskem in v Romuniji. Zato kakovosti izdelkov posvečamo posebno skrb," pove ne brez trohice ponosa Ljubljancan Štefan Marolt, direktor zasebnega podjetja Italian shoes studio, ki v Mokronogu zaposluje že 135 delavcev.

Iz trdke Clarks, ki ima okrog 5.000 prodajal po Evropi in v ZDA, in iz British Shoes Corporation, ki kupi 95 odst. proizvodnje, vsak mesec prihajata generalni menedžer in nekakšen inšpektor, da se osebnopriprata, kako nastajajo različni moški čevlji, ki jih bodo kupili Angleži. Doselek kasnejših večjih pripomb k delu Mokronožanov se niso imeli. Direktor Marolt pravi, da dosega približno 90 odst. italijanskih norm, kljub temu pa je mokronoška povprečna plača (okrog 40.000 tolarjev) v slovenski čevljar-

ski industriji skoraj v samem vrhu. Okoli desetina delavk oz. delavcev je povprečno na porodniški oz. bol-

● Tedensko naredijo v mokronoški tovarni 5.000 parov čevljev, če delajo tudi ob sobotah pa do 6.000 parov obutve za staro in mlado. V Angliji in drugod so modni hit t.i. buleerji. Letos so izdelali že okrog 90 različnih modelov moške obutve, ki jo oblikujejo Italijani v svojem razvojem središču. Letos naj bi naredili 20.000 do 23.000 parov čevljev in zanje iztržili 5,5 milijona lir.

niški, in ti pristajajo na zajamčenem osebnem dohodku.

Marolt meni, da je za to tovarno optimalno število zaposlenih okrog 120. Cena delovne sile se je pri nas nago dvignila, tako da bi jo italijanski partner, ki se, razumljivo, ozira zgolj po deželah, kjer lahko iztrži čimvečji profit, najraje odkuril. Marolt pa je na to tovarno že kar nekako čustveno navezan, saj je v njej pustil veliko svojega kapitala in življenske moči, in je prepričan, da je prihodnost take tovarne vsaj 10 do 15 let. Tovarniško halo Iskre, ki je že nekaj časa "pod" republiškim skladom za razvoj, bi rad kupil za razumno ceno; od tega je tudi odvisna nadaljnja usoda te tovarne, ki daje kruh tolikšnemu številu delavcev v Mirenški dolini.

P. PERC

ZUPAN PRVI REŽISER IGRALKE MILENE ZUPANČIČ - V prisrčnem srečanju učencev osnovne šole dr. Pavla Lunačka v Šentupertu s prvo damo slovenskega gledališča in filma Mileno Zupančič, so se pretekli petek nekateri učenci tako vživeli v izvrsten nastop znane igralkice (na sliki), doma z Bohinjske Bele, kjer je bil rojen tudi njihov ravnatelj Joško Zupan, da bi skoraj pozabili na šolski avtoBUS za vozače. Učenci so zvedeli iz ust Zupančičeve, da je bil ravno njihov ravnatelj Zupan, takrat še gimnazijec, režiser Čarobne palčice, v kateri je Milena Zupančič prvič odigrala večjo vlogo. (Foto: P. Perc)

Iz Kolpske doline

BEZGARJI DOBILI VODO - Bezgarji so edini kraj v Zgornji Kolpski dolini, kjer je v letošnjem vročem poletju zmanjkalo vode iz vodovoda. Pipe so bile suhe kar okoli dva meseca in pol, nakar so uredili novo začasno zajetje in tako imajo spet vodo. Ta rešitev je začasna, zdaj pa zbirajo denar za trajno rešitev.

V SOBOTO SPET DELOVNA AKCIJA - V Zgornji Kolpski dolini nadaljujejo z urejanjem nekdanjega kolovoza, da bo postal pot, primeren za vožnjo z osebnimi avtomobili. Kasneje bi pot še asfaltirali, da bi postala prava sodobna cesta. Nova delovna akcija bo to soboto spet pri Srobotniku, kjer je najtežji odsek.

TURISTIČNA KOČA ZAPRTA - Poročali smo že, da je turistična koča pri zanimivem gradu in naselju Kostel zaprta. Prizadevanje, da bi jo odprli vsaj med turistično sezono, ni uspelo. Upajmo, da bo kmalu bolje, če ne prej, vsaj za naslednjo turistično sezono.

V BOSLJIVI LOKI BRV NA OTOČEK - V Bosljivi Loki so dokončali gradnjo brvi na otoček sredi Kolpe. Na njem urejajo krajani vaške skupnosti Bosljiva Loka v sodelovanju s Kulturno-športnim društvom Tone Ožbolt iz Osilnice prijetno počivališče za kajakaše in izletnike, ki obiskujejo zgornjo Kolpsko dolino. Tu bodo postavili še mize in klopi, uredili kuršča za peko in kuhanje jedi ter drugo. V načrtu pa imajo še postavitev turistično pregledne table.

Iz Kočevske Reke

POTEKA PRIMOPREDAJA - Poročali smo o zahtevah in sklepih, da bo Vadbno-oskrbní center slovenske policije v Gotenici predal gospodarske objekte Podjetju Snežnik Kočevska Reka. Zdaj smo zvedeli, da se je primopredaja začela s 1. septembrom. Več po opravljeni primopredaji.

JELENI RUKAJO - Začel se je jelenji ruk. Lovske kočje Podjetja Snežnik so že popolnoma oddane.

NOVA NAJEMNICA - S 1. septembrom je prevzela lovski dom v Kočah, ki je pravzaprav gostišče, Frida Šega.

BOROVEC VABI - Gostilna v Borovcu je odprta vsak dan od 12. do 22. ure. Borovec pod Krempo je bil znan izletniški kraj že pred drugo svetovno vojno.

KMALU DRUGA PRODAJA - Prva prodaja zgradb, razvalin in stavbišč na območju KS Kočevska Reka je bila uspešna. Za 14. september je bila razpisana že druga prodaja.

KJE IN KAKO GRADITI?

KOČEVJE - Na zadnji seji občinskega izvršnega sveta so sprejeli program priprave planskih in izvedbenih dokumentov. Gre za osem takih dokumentov. V razpravi je bila posvečena posebna pozornost prostorskoureditvenima programoma za območje KS Kočevska Reka in Obkolpju (od Osilnice do Dola). Na območju KS Kočevska Reka prodajajo stare zgradbe in zazidalne parcele, ni pa nikjer dokumentov o tem, kaj in kako se lahko zgradi. Podobno velja tudi za Obkolpje, kjer se je prav to turistično sezono izkazalo, da je pri urejanju prostorov za kampiranje, gradnji hiš, vikendov itd. še precej nerada. Dokumente za ta in druga območja bodo zdaj naročili.

Trinajsterica je zrela za stečaj

Občuten padec fizičnega obsega proizvodnje in izvoza sevniškega gospodarstva - Izgube trikrat večje od akumulacije - Ob koncu avgusta že 1.089 brezposelnih

SEVNICA - Zaskrbnjujoč podatek ob pregledu polletnega poslovanja sevniškega gospodarstva je predvsem ta, da je fizični obseg proizvodnje v primerjavi z lanskim prvim polletjem padel kar za 12,9 odst., to pa je skoraj dvakrat slabše kot velja za preostalo slovensko gospodarstvo. Obseg trajnega kapitala je v sevnškem gospodarstvu še zmeraj zelo velik in iskati razloge za zagate v preveliki podkapitaliziranosti gospodarstva je po mnenju predsednika sevnške vlade Marjana Kurnika neumestno. Po Kurnikovih besedah poglaviti razlog krize tiči v premajhni prodaji.

V sevnškem gospodarstvu je v letošnjem prvem polletju imelo 32 podjetij za 151.488.000 tolarjev izgube, to je za 42 odst. več kot lani v tem obdobju. Kar okrog 95 milijonov izgube odpade na krmeljsko Metalno, nad katero že visi Damoklejev meč, ali naj se kolektiv odloči za stečaj stare firme, da bi ohranili zdravo jedro, ali pa naj se opredeli za kolektivni "samomor". V vsakem primeru je dejstvo, da se število brezposelnih v sevnških podjetjih povečuje, saj je do konca avgusta izgubilo delo že 1.089 Sevnčanov. Izguba je približno trikrat večja od akumulacije, okrog 94 odst.

so je imeli v družbenih podjetjih, medtem ko so zasebna podjetja ustvarila 74 odst. akumulacije. S plačilno nesposobnostjo se sevnško gospodarstvo sooča že dlje časa. Med blokiranimi podjetji je bilo 11 podjetij v družbeni lasti, ki so zaposlovala 1.012 delavcev. Po podatkih Službe družbenega knjigovodstva je po stanju 31. julija 13 podjetij (od tega 6 družbenih s 589 zaposlenimi in 7 zasebnih z enim zaposlenim) izpolnjevalo pogoje za stečaj, za 6 pravnih oseb pa so že vložili prijavo za stečaj.

Kar za blizu 12 odst. je bil izvoz manjši, glede na lansko polletje, in

Vrnitev življenja

V Osilnici je po enoletni prekinitvi spet začela delati šola

OSILNICA - Z novim šolskim letom je po enoletni prekinitvi spet pouk v osilniški šoli. Učencev je le 6, uči pa jih 24-letna učiteljica Mirjana Šercer, ki je doma iz bližnje Bosljive Loke.

Učiteljica Mirjana je povedala, da obiskujejo pouk po trije učenci prvega in drugega razreda. Največ jih je s Scl.

Mirjana Šercer

Med njimi je tudi ena begunka iz Bosne. Imajo tako imenovani integrirani pouk, ki ga je mlada učiteljica vajena, saj je tudi sama obiskovala kombinirani pouk v šoli v Fari. Nekaj časa dela z učenci enega razreda, nekaj časa z učenci drugega, ostale pa zaposli z igrami in reševanjem nalog.

Na šoli delujejo pravilnični in dramsko-recitacijski krožek, pevski zbor, knjižnica, tekmujejo pa tudi za bralno značko. Prvi dan pouka so šli učenci z učiteljico na sprehod skozi Osilnico in do Zamosta. Takrat so se vsi ljudje, ki so bili doma, zbirali pred hišami, obkroževali otroke in ganjeno ugovarjali: "Vrnili se nam je življenje".

J. P.

"SLA PO ŽIVLJENJU" - Tako se imenuje kip, ki ga je v letošnji likovni delavnici kiparjev "Gozd je življenje" ustvaril kočevski akademski kipar Stane Jarn. Ta delavnica je bila na Pristavi Gozdnega gospodarstva Kočevje od 6. do 17. septembra. Že prej pa je bila organizirana podobna likovna delavnica za slikarje. Ustvarjena dela slikarjev bodo razstavljena v Likovnem salonu v Kočevju od 8. do 31. oktobra. Tudi kiparska dela bodo razstavljena 8. oktobra na Pristavi. Ob tej priložnosti bo izšel kakovosten katalog ustvarjenih del, za katerega zbira Gozdno gospodarstvo Kočevje še sponzorje, ki naj bi prispevali za krije stroškov. Na fotografiji: s postavljanja Jarnovega kipa 16. septembra na Pristavi (Marofu) pri Kočevju. (Foto: J. Primc)

Ribniško gospodarstvo pred zlomom

V kočevski občini samo nekoliko bolje, saj se zaostajanje za republiškimi povprečjem nadaljuje - V ribniški občini skoraj vsa večja podjetja nelikvidna

KOČEVJE, RIBNICA - V prvem polletju letos sta kočevsko in ribniško gospodarstvo krepko zaostala za republiškimi povprečjem po kosmatem dobičku na delavca in akumulaciji na delavca, zato tudi pri osebnih dohodkih. V primerjavi z istim obdobjem lani se je izguba krepko povečala (indeks kar 467), polovica delavcev je zaposlena v podjetjih z blokiranim žiro računom, akumulacija je krila le še slabih 5 odst. izgube. Pretežni del slabih rezultatov je odsev poslovanja ribniškega gospodarstva, katerega zlom ni več daleč.

Taka je ugotovitev o finančnem položaju kočevskega in ribniškega gospodarstva v prvem polletju letos,

KABELSKA NAJPREJ V KIDRIČEVI

KOČEVJE - Glavna postaja za kabelski TV sistem za Kočevje bo na stolpnici v Kidričevi 7 in ta stolpnica bo imela tudi najprej kabelsko TV. V oktobru bo urejen kabelski sprejem že za vso Kidričevo ulico, do konca leta pa ostale večstanovanjske stavbe v mestu, ki so se odločile za tak sprejem in so uvrščene v prvo fazo napeljave tega sistema. To smo zvedeli pri Francu Dolinarju, predstavniku podjetja LINK Ljubljana, ki je izvajalec teh del.

Sodražica ima več učencev

Devet učencev več - Preveč "računalnikarjev" - Spet gospodinjstva praksa - Neobvezna angleščina

SODRAŽICA, SV. GREGOR - Osnovno šolo dr. Ivana Prijatelja v Sodražici obiskuje v novem šolskem letu 275 učencev ali 9 več kot v minulem. Skupno imajo 16 oddelkov in še oddelek podaljšanega bivanja. Učiteljev imajo dovolj. Nanovo so zaposlili profesorico za likovni pouk, ki so jo dobili iz Ljubljane.

Na šoli bo delovalo več krožkov. Največ, in sicer kar okoli 100, je prijav za računalniški krožek. Vseh prijavljenec ne bodo mogli spre-

jeti. Lani so imeli dve računalniški skupini, letos pa bodo imeli tri.

Za neobvezni pouk angleščine se je prijavilo kar 80 učencev od 3. do 8. razreda. Naravoslovni krožek bo obiskovalo 71 učencev od 6. do 8. razreda. Po novem letu bo začel delati gospodinjstviški krožek oz. gospodinjstva praksa, za katerega je 16 prijav učencev od 4. do 8. razreda, vodila pa ga bo Marija Francelj. Nanovo nameravajo uvesti čebelarški krožek.

Število učencev se je povečalo na podružnični šoli pri Sv. Gregorju, ki zdaj čisti oddelek 1. razreda in kombiniran oddelek 2. in 3. razreda. To šolo je lani obiskovalo 17 učencev. Na tem območju je kar precej mladih družin, ki imajo po dva ali tri otroke. Letos je spet 9 vpisanih v malo šolo. Tako kaže, da bo število učencev na tej podružnični šoli še naraščalo. Vse več ljudi tudi ostaja doma, ker je ribniško gospodarstvo v težavah in odpuščajo zaposlene.

J. P.

RAZREŠITVE, IMENOVANJA

KOČEVJE - Na seji 8. septembra je družbenopolitični zbor občinske skupščine Kočevje na lastno željo razrešil dolžnosti predsednika komisije za prostor in okolje inž. Antona Prelesnika in na njegovo mesto imenoval inž. Janeza Konečnika. Razrešil je dosedanje člane in predsednika upravnega odbora sklada stavbnih zemljišč ter namesto njih imenoval nove člane, za predsednika pa Braneta Kovača. Sprejeli so še ugovorivni sklep, da preneha mandat v DPZ delegatki Nevenki Drobnič, ki je dala odstopno izjavo z utemeljitvijo, da je izstopila iz stranke, ki jo je delegirala v DPZ. Nadomestne volitve za njeno mesto bodo izvedene le, če bo predlagatelj liste ZLSD to predlagal.

Predsednik kočevske ZLSD je vprašal, kako je sv. Jernej sploh prišel na avtomobilske tablice (gre za grb Kočevja, na katerem je tudi sv. Jernej, op. pis.), saj o tem na sejah občinske skupščine niso nikoli razpravljali in odločali. Povedal je tudi, da mu sv. Jernej ni prinesel kakšne posebne sreče, saj je imel že dva karambola, odkar vozi sv. Jerneja. Menda ne varuje le tistih, ki so v pravi stranki?

TUDI RAKE JELŠEVCE LOVIJO - Lov rakov jelševcev ni dovoljen. Vendar krivolovci tega ne upoštevajo. Nezakonito uplenjene rake krivolovci prodajajo tudi nekaterim gostincem. Zdaj je policija organizirala tudi nočno varovanje jezera.

MLADI RIBICI TEKMOVALI - 29. avgusta je bilo na Rudniškem jezeru tekmovanje mladih ribičev v lovu rib s plovcem. Zmagal je Darko Debeljak, ki je uplenil 28 dag ribjega drobiža. 2. Emil Kobola - 25 dag ribic, 3. Aleš Zadel - 24 dag itd. Najboljši trije so prejeli medalje, diplome in praktične nagrade.

lenih v gospodarstvu. Ti podatki povedo, da je kočevsko gospodarstvo krepko zaostalo za republiškimi povprečjem po kosmatem dobičku na delavca in akumulaciji na delavca ter osebnih dohodkih. Tudi industrijska proizvodnja se je zmanjšala za več kot v republiki. Podatkov o izvozu in uvozu pa ni.

Ribniškemu gospodarstvu tudi ni uspelo kriti odhodkov s prihodki. Akumulacija je krila le še 2,2 odst. skupne izgube in je torej praktično ni. 36 podjetij (od 146) z 2.140 zaposlenimi je imelo 1.102 milijona tolarjev izgube (indeks 670). Skoraj vso so imela družbena (7 desetini) in mešana (četrtina) podjetja. Povprečna čista mesečna plača je bila 29.404 tolarjev. Blokiranih je bilo v povprečju po 25 podjetij (od tega 10 zasebnih) za povprečni znesek 462 milijonov tolarjev, v teh po-

● Iz podatkov je tudi videti, da zasebno gospodarstvo posluje precej uspešneje kot družbena in mešana podjetja. Ta uspešnost je predvsem posledica dejstev, da zasebna podjetja lažje na razne načine skubejo državo in da praktično ne izvažajo, sploh pa nimajo nič gospodarskih povezav z nekdanjim jugotrgom. Ob upoštevanju teh dejstev se uspešnost zasebnih podjetij povsem razblini.

JOŽE PRIMC

NE STRINJA SE Z IZJAVO

KOČEVJE - Predsednik občinske skupščine Kočevje dr. Mihael Petrovič pravi, da se ne strinja z objavljeno izjavo, da naravovarstveniki niso nasprotovali oz. postavljali številnih pogojev ob gradnji in posodabljanju ceste na območju od Fare do Dola. Niso pa mogli popolnoma uspeti, ker tu ni bilo močne druge cestne povezave. Take možnosti pa so za povezavo Osilnice s Slovenijo po slovenski zemlji. Igor Novak, referent za promet občinske skupščine Kočevje, pa opozarja, da so na območju Starega trga v sosednji občini Črnomelj brez problemov in kritik ter pisanja po časopisih posodobili zgornjo in spodnjo (obkolpjsko) iniačico cesto. Ob posodabljanju ceste v kočevskem delu Poljanske doline je predsednik TD Poljanske doline zahteval kazensko in materialno odgovornost za vse, ki so dovolili odkop nekaj malega materiala, ob posodabljanju cest in poti na območju Starega trga pa je bil popolnoma tiho, čeprav gre za večje posege.

POSOJILA ZA RAZVOJ KMETIJSTVA

SEVNICA - Tukajšnji izvršni svet je pretekli četrtek razpisal za 5.000.000 tolarjev posojil za pospeševanje razvoja kmetijstva v občini. Posojila bodo na občinskem sekretariatu za gospodarstvo in finance dodeljevali kmetom in občanom, ki izpolnjujejo pogoje za opravljanje dopolnilne dejavnosti na kmetiji, in sicer za posodobitev, intenziviranje, koncentracijo in preusmeritev kmetijske pridelave pa tudi za uvajanje dopolnilne dejavnosti na kmetiji. Letos bo glavna prioriteta nabava opreme za namakanje.

ZA VODO DESETKRAT PREMALO DENARJA

SEVNICA - Tukajšnji sekretariat za varstvo okolja in urejanje prostora je iz krajevnih skupnosti prejel kar 15 vlog za intervencijska sredstva pri zagotavljanju vodooskrbe. Ker kriteriji niso bili dovolj dodelani, a tudi zaradi malomarnosti vodstev krajevnih skupnosti je prislo na občino precej nepopolnih vlog. Nekateri prosilci niso zapisali niti tega, koliko denarja pričakujejo ob prednostni razdelitvi intervencijskega tolarja za vodooskrbo. Že po zdajšnjih vlogah je jasno, da je denarja približno deseterkrat manj (okrog 5 milijonov tolarjev), kot so potrebe oz. želje krajanov.

Drobne iz Kočevja

PRIDE ZAGORSKI CUGEC - Na svečanosti ob 100-letnici kočevske železnice bosta goste iz Hrvaške, Avstrije in Madžarske pripeljala tudi nekdanja vlaka "Zagorski cugec" in "Hitri vlak južne železnice".

KAJ S SMETNJAKI? - Smetnjaki pred nekdanjo Kajfeževo gostilno gotovo niso v čast Kočevju, posebno še, ker stoje ob magistralni cesti proti naši južni meji in morju. V letu turizma bi lahko bil bolj redno odprti tudi kočevski Turistbiro.

VETER LOMIL IN PREVRAČAL - Močan veter, ki je minuli teden pihal tudi po Kočevju, je lomil tudi debelejšje veje dreves v mestnih nasadih in prevračal zabojnike za smeti na kolesih.

POVSOD VSE NAJCENEJE - Družbene, mešane in zasebne trgovine po Kočevju ponujajo vse po "super ugodnih" cenah. Nikjer pa ni nič slišati o "super ugodnih" plačah, pokojninah, otroških dodatkih, štipendijah.

OBČAN SPRAŠUJE - MEDVED ODGOVARJA

- Po čem sklepaš, da gre potoškemu obratu Saturnusa kar uspešno v primerjavi z ribniškim gospodarstvom?

- Ker mu je pred kratkim uspelo celo prepleskati vhodna vrata.

Potoške drobtinice

MANJ UČENCEV - V šoli v Loškem potoku imajo to šolsko leto vpisanih 186 učencev, v minulem šolskem letu pa jih je bilo 191. Lani so imeli v osmem razredu dva oddelka, letos pa imajo le po enega za vsak razred. V malo šolo, ki se je začela 20. septembra, je vpisanih letos 27 učencev, lani 23; v dveh oddelkih vrtca pa imajo 37 otrok, kar je enako kot lani.

DELA ZA SPROTI - V potoškem obratu Saturnusa imajo manj dela kot pred leti, vendar ga kar je za sproti. Uvedli so tudi precej novih artiklov. Zaposlenih imajo 45 delavcev. Zaposlenih niso odpuščali.

MEDVED ŠE NAGAJA - Po Loškem potoku še vedno šari medved in plaši ljudi, vendar ni nikomur naredil še nič hudega. Nekdo, ki je videl medveda pri kozolcu, se je čudil, odkod je prišla tja "rjava ovca".

SPET GLASBENA ŠOLA - Tudi letos bo v Loškem potoku en oddelk ribniške Glasbene šole. V njem se bodo učili le harmonikarji, in sicer različnih letnikov.

OBČAN VPRAŠUJE - MEDVED ODGOVARJA

- Kaj praviš na trditve prizadetih, da protest ribniških teritorialcev republiškega inšpektoratu o tebi, medvedu, ni bil oster?

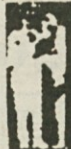
- So bile pa izstreljene krogle, ki so mi žvižgale nad glavo, ostre.

Sevniški paberki

KRMA - Sevniški živinorejci, ki so zaradi suše ostali brez krme, bi bili zelo hvaležni odgovornim, če bi jim dovolili, da bi sevnško govedorejsko društvo uvozilo 500 ton kakovostne in poceni krme iz Bavarke, namesto da jih pošiljujejo s plesnivno krmo iz Primorske, ki bi bila primerna kvečjemu za steljo.

KOVINARJI - V krmeljski Metalni so delavci, ko so zvedeli iz ust najodgovornejših mož, da je stečaj stare družbe neizogiben, če naj bi na njenem pogorišču iz zdravih jeder nastalo novo podjetje, pretežno nenavadno mirno spremljali razvoj. Za to ima nekaj zaslug tudi njihov vodilni sindikalist, tehnolog Marjan Krapež, ki je marca letos že ponudil svoj odstop, a ga delavci niso sprejeli. Krapež se zaveda, da je politika umetnost možnega in zato sestavlja na nenehnih kompromisov. Delavca Toneta Jerina pa je vseeno zanimalo, na kakšni podlagi jih je Metalna Maribor prodala Skladu za razvoj in ali ne bo prišel kakšen Italijan ali Nemec in jih poceni kupil. Jerina je podvomil, da bi bilo v lastninjenju pri nas kaj dosti poštenja. Ljudi bo šlo dosti v hosto, iz nje pa jih bo težko izbežati," se je razhudil Jerina. Po koncu zbora delavcev smo ga zaprosili za razlago, kaj naj bi pomenil ta odhod v hosto. Jerina ni imel v mislih ravno nabrajanja gob...

KOLUT - V novem naselju v Florjanski ulici je približno pol leta ovira varnost prometa ogromen kolut s kablom za ulično razsvetljavo, za katero so krajinje že trikrat plačali. Odgovorni pa niso namestili niti dveh "lahtim" na vsakem koncu ulice, kot so obljubljali. Ulična razsvetljava v delu naselja naj bi ostala na mrtvi točki, ker ni kandelabrov. Krajane je zdaj strah teme in vsaj toliko tudi, da jim bodo nekega dne odpeljali že plačani kabel.

SODOBNO - Ponekod so se že dodobra opremili z računalniki, čeprav večino izmed njih uporabljajo v največji meri namesto pisalnih strojev. V nekdanjem Vidmu so sodobno tehnologijo znali izkoristiti tudi za posebno zavarovanje podatkov o plačah. Podatke o plačah zaposlenih v Vidmu so tako razporedili na tri različne vrste računalnikov, da jih bo zdaj stečajna ekipa le težko spravila skupaj. In ko bodo skupaj, bo kar težko verjeti, da oboje, krajše in daljše številke, ponazarjajo plače.

DOLG - Še malo pa bo Valvasorjev september minil. Kdo ve, če se bo potem, ko bomo 300. obletnico njegove smrti Slovenci pozabili, še kdo spomnil nanj, na njegovo zapuščino. Krčanom bo po vseh razstavah, proslavah in lepih prireditvah ostalo še kar nekaj dolga do njihovega pokojnega someščana. Predvsem naj bi obnovili Valvasorjevo hišo, če bodo seveda v teh časih zmogli zbrati dovolj denarja zanjo. V nasprotnem bodo to dolžni storiti njihovi nasledniki, čeprav je zelo verjetno, da takrat ne bo več kaj veliko obnavljati. Še sreča, da je Valvasor v bakrorez vrezal tudi mesto Krško.

NAGLUŠNI - Slovenci ribiči so se minuli teden v Kostanjevici na Krki pomerili na državnem prvenstvu v ribolovu. Tako prirediteljev seveda precej stane, zato so ribiči šli od vrat do vrat. V novomeški Krki so naleteli na gluha ušesa. Menda zato, ker je nekdo v tem podjetju malo pred tem preveč glasno kričal, koliko Krka daje za varovanje okolja in predvsem reke Krke.

PACIFIC - Tisti, ki skrbijo za propagiranje novoodprte diskoteke Pacific, očitno računajo na razgledane goste ali pa na take, ki hodijo peš in poleg tega zelo dobro vidijo. Vso vesoljno Slovenijo so prelepli s plakati, ki so vabili na otvoritev diskoteke. Vabilo v Pacific se je končalo z uro in opisom dogajanja, na kraj pa so pozabili. Obiskovalcev kljub temu ni manjkalo.

Novo v Brežicah

KORISTNO - Večrat se Slovenci, še posebej jezikoslovci, hudejo, če pride v javno rabo preveč tujk. Prejšnji teden smo v Brežicah zapazili, da včasih kaka izmed njih vendarle prinese s sabo kaj dobrega. Štirje delavci Cestnega podjetja so se tako skoraj dve uri trudili, da so nanovo prebarvali napis na cesti, ki označuje avtobusno postajališče. Po končanem delu je na asfaltu z lepo rumeno barvo pisalo BUS. Kakšna sreča, da ni bilo treba napisati AVTOBUS!

NOVI RED - Brežiški stadion je zadnje čase popularen zaradi novogradnje na njem. Čeprav se ob tem športnem objektu gradi, lastnikom očitno ne zmanjka denarja za redno in zgledno vzdrževanje. Celo poletje, ko je pustošila suša, so ga redno zalivali, zdaj ga redno kosijo. Ko bi takšen red uvedli vsaj še v kateri drugi ustanovi!

TRAVA - Za travo na stadionu je torej poskrbljeno, niso pa tako vestni cestarji. Ali pa preprosto nimajo denarja. Zgodilo se je namreč, da je precej trave pomotoma namesto na igrišču zrastle na cestišču. Tako si je na brežiški obvoznici - nekdanji Titovi cesti in zdaj Cesti svobode - pot v svobodo izborila tudi zel neznane vrste. Ne bi mogli reči, da je pristojni ne morejo opaziti, saj merijo nekateri primerki tudi do 40 cm.

PROTEST - Pričakovati je, da bodo lastniki lokalov v mestu kmalu po prvem na občino poslali petico. Vsebine ni težko uganiti, samo če vemo, da bodo v občinski stavbi po 1. oktobru odprli lastno menzo, v kateri se bodo uslužbenci lahko prehranjevali. Druge izbire ne bodo imeli, saj izhodov iz stavbe med službo ne bo. Ravno tako, kot je bilo slišati, ne bo več kuhanja kave po pisarnah, zato pa bodo zaposleni v obči upravi in v družbenih dejavnostih po mili volji lahko obiskovali nove sanitarije.

VESLAŠKI MARATON OD BREŽIC DO ZAGREBA

VELIKE MALENCE - To soboto bo na reki Krki v Velikih Malencah pri Brežicah štart 22. mednarodnega veslaškega maratona od Brežic do Zagreba. Maraton organizirajo Hrvaški kajakaški savez, Kajak kanu klub Končar iz Zagreba in Športna zveza Brežice. Štart za turistično rekreativne kategorije K-1 TU, C-2 TU (moški in ženske) bo ob 11. uri, medtem ko bodo pol ure pozneje odšli na pot še udeleženci v tekmovalnih kategorijah K-1, C-1, C-2 in K-1 veterani. Organizatorji si obetajo udeležbo veslačev iz Italije, Avstrije, Slovenije in iz Hrvaške. Pismene prijave sprejemajo na naslov Hrvatski kajakaški savez, Dalmatinska 12, Zagreb (fax 3841/43 48 91) ali pa tudi pred štartom.

KRŠKO ŠE SLAVI J. V. VALVASORJA

KRŠKO - V počastitev spomina na 300. obletnico Valvasorjeve smrti, bo do konca septembra v krški knjižnici še na ogled priložnostna razstava "Valvasorjevi tiski". To soboto ob 16. uri bo v prostorih Hotela Sretni Krško otvoritev razstave udeležencev slikarske kolonije "Valvasorjevo Krško". Isti dan ob 19. uri bo mariborski škof Franc Kramberger v gradu Brestanica odprl še stalno razstavo "Trapisti v Rajhenburgu". V programu bosta sodelovala Igor Grasselli - violina in Milko Bizjak - spinet. Na dvorišču brestaniškega gradu bo uro pred otvoritvijo razstave še slavnostni koncert mešanega komornega zbora Ljubljanski madrigalisti.

V ČETRTEK NASTOPI SLOVENSKI OKTET

BREŽICE - Radio Posavje, studio Brežice pripravljajo danes teden ob 20. uri zadnjo iz ciklusa polletnih prireditev na grajskem dvorišču. Tokrat bo v slavnostni dvorani Posavskega muzeja Brežice nastopil Slovenski oktet, ki se bo domačinom predstavil s celovečernim koncertom. Pokrovitelja prireditve sta občinska skupščina in občinska turistična zveza, glavni sponzor pa podjetje AFP Dobova. Ljubitelji petja lahko vstopnice kupijo v predprodaji v prostorih radia v Brežicah in v Krškem, knjigarne DZ in Posavskega muzeja.

SEJA SKUPŠČINE

BREŽICE - Za večeraj popoldne je bila sklicana skupna seja vseh treh zborov brežiške občinske skupščine. Obravnavali naj bi dolgoročni in srednjeročni plan občine, odlok o organiziranju javnega podjetja Radio Posavje, studio Brežice, odlok o neopretnosti znakov, program naložb v osnovno šolstvo do leta 2005, poročilo o varnostnih razmerah in o delu policije na območju občine ter obravnavali informacijo o polletnih rezultatih gospodarjenja v občini in o uporabi vojaških objektov. Imenovali naj bi tudi namestnika komandirja lokalne policijske postaje in zaradi novega delovnega mesta sprejeli odstop Stanka Zlobka s funkcije člana IS in sekretarja za obrambo.

PO 1500 MARK ZA VODOVODNO OMREŽJE

BREŽICE - Izvršni svet je v začetku septembra sprejel sklep o finančnem prispevku porabnikov pitne vode, ki bi ga namenili za izgradnjo primarnega vodovodnega omrežja v občini. Prispevek v višini 1500 nemških mark, seveda v tolarški protivrednosti, bodo morala plačati vsa gospodinjstva krajevnih skupnosti, kjer se že izvaja ali pa se načrtuje izgradnja novega primarnega omrežja.

V Videm papirju delali vsi stroji

Dovolj naročil za načrtovano proizvodnjo?

KRŠKO - V začetku septembra so prvič, odkar posluje novo podjetje Videm papir, obratovali vsi stroji. Na njih so od 1. do 13. septembra proizvedli skupno 3.000 ton različnih papirjev, vendar so s tem komaj 63-odstotno izkoristili svoje zmogljivosti. Videm papir torej lahko še precej poveča proizvodnjo, še predem pa bo moral poskrbeti za dovolj naročil in stalnih kupcev.

Na papirnem stroju 1 so v omenjenem času proizvedli 1000 ton časopisnega papirja in recikliranih papirjev. Zdjaj naj bi na tem stroju proizvajali brezlesne papirje, vendar zaradi precejšnjih naročil za časopisni papir računajo, da bodo morali proti koncu meseca spet začeti s proizvodnjo le-teh na PS 1. Papirni stroj 3 je v tem času proizvedel 1080 ton časopisnega papirja. Ob tem je treba povedati še to, da zaradi omejenih zmogljivosti deinking stroja PS 3 ni deloval v času, ko je tekla na stroju 1 proizvodnja 100-odst. recikliranih papirjev.

Na PS 2 so izdelali 600 ton voluminoznih papirjev, proizvodnja pa je bila nekaj dni prekinjena zaradi pomanjkanja surovin. V podjetju zaenkrat ne morejo zagotoviti, da bo ta stroj deloval neprekinjeno, saj nimajo dovolj naročil. PS 4 je obratoval brez motenj in izdelal 350 ton papirjev iz standardnega programa. V Videm papirju imajo v načrtu še to jesen povečati proizvodnjo in prodajo papirja na 9.000 ton. V septembru naj bi prodali 7.681 ton različnih papirjev, v času od 1. do 9. septembra pa jim je uspelo prodati četrtno teh količin. Na slovensko tržišče so prodali že 35 odst. septembrskih količin, na hrvaško 29 in drugam v tujino 18 odstotkov.

B. D.-G.

TEŽAVE PRI VRAČANJU

BREŽICE - V brežiški občini so izdali 30 delnih odločb o vračilu kmetijskih zemljišč. Problem glede vračila je med drugim v tem, da razlaščenici zahtevajo vračilo svojega ali nadomestnega zemljišča, vsekakor pa v naravi, vendar jim ne morejo ugoditi, ker je nejasno, kolikšne površine je moč uporabiti za nadomestna zemljišča. V občini so sicer prejeli skupno okrog 250 vlog za vračilo zemljišč in več kot polovica vlog se nanaša na zemljo, ki je zdaj na vojaškem ozemlju v Cerkljah.

“Agroservis” je najel zasebnik

V Šentlenartu od junija posluje ITG Avtohiša Brežice - Otvoritev jutri - Obnovili in razširili dejavnost - Kmalu 46 zaposlenih - Bodo sanirali staro podjetje?

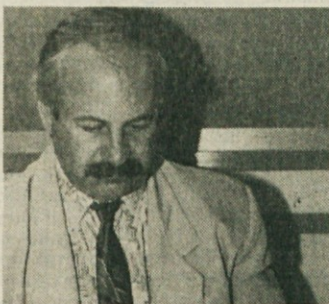
ŠENTLENART - Nekdanji Agroservis ter poznejša Avtohiša in Avtoservis Brežice sta dobila novega najemnika prostorov. Gre za zasebno podjetje Jožeta Verstovška iz Pišec, ki je zagrizel v trd oreh, saj je bilo bivše podjetje ob prevzemu skoraj brez prometa. ITG Avtohiša je za pet let najela vse prostore in poskuša nadaljevati vso prodajno in servisno dejavnost bivšega Agroservisa. Zdjaj je v podjetju redno zaposlenih 22 delavcev in poleg njih še 24 pogodbenih. Do novega leta naj bi se vsi ti ravno tako redno zaposlili.

Direktor Verstovšek je nezadovoljen zaradi ovadbe, o kateri je pred kratkim pisal tudi Dolenjski list. "Obtožba, da je vršilec dolžnosti direktorja Avtohiše in Avtoservisa sklenil z nami škodljivo najemno pogodbo, seveda meče slabo luč tudi na naše podjetje. Sam menim, da je najemnina ustrežna, če upoštevam cene za poslovne prostore v bivšem TRZ v Slovenski vasi in to, da sem s prostori prevzel tudi delavce. Po moje amortizacija, obračunana v bilanci, ni realna, saj je znano, da so včasih iz praktičnih razlogov številke napihovali," meni Verstovšek.

Sicer pa je res vprašanje, kaj je bilo za praktično mrtvo podjetje bolj škodljivo: oddati poslovne prostore po nizki ceni ali izgubiti vsa delovna mesta, vse posle in poslovne partnerje. ITG Avtohiša je morala osvežiti pogodbe z bivšimi partnerji in uvesti še nove dejavnosti. V nekaterih primerih je bilo treba najprej poravnati dolgove (Revozu za 2 milijona tolarjev), šele nato so lahko obnovili pogodbe. Delavcem, ki že dalj časa niso prejeli plač, je podjetje moralo najprej nakazati

nekaj pomoči.

ITG Avtohiša Brežice bo ravno jutri dopoldne uradno odprla svojo dejavnost v najetih prostorih. Ob tem bodo odprli tudi trgovino pnevmatičnih izdelkov in vsega, kar je izdelano iz gume - Sava trade. V Šentlenartu, kjer je nekdanje deloval znani Agroservis, bodo še naprej na razpolago najrazličnejše servisne storitve, prodaja vozil ter kmetijskih, komunalnih in posebnih gozdnih strojev in rezervnih delov zanje znanih znamk Renault, Rasant, Tam avto,

Jože Verstovšek

Tri ure so mleli za prazen nič

V Krškem se prerekajo o ustanovitvi sklada za malo gospodarstvo, obrtniki in mali podjetniki pa so med tem prepuščeni sami sebi - Odlok o skladu še ni sprejet

KRŠKO - V Krškem si v glavnem vsi želijo novega sklada, tokrat takega, iz katerega se bo končno namenjal denar za razvoj malega gospodarstva. Nekateri bi radi do sklada prišli čimhitreje, drugi malo bolj počasi, pa zato s premislekom. To se je pokazalo tudi na zadnji seji občinske skupščine, kjer so cele tri ure obravnavali predlog odloka o tej zadevi, na koncu pa ga, tudi zaradi nesklepčnosti, niso sprejeli.

Poslanci so dali vrsto pripomb že ob obravnavi osnutka tega dokumenta, vendar očitno izvršni svet vztraja pri svojem. Nekaj razlogov že ima za tako odločitev. Predvsem izvršni svet meni, da bi bil ravno on najbolj odgovoren za porabo denarja iz sklada, zato je povsem normalno, da si poskuša obdržati tudi velike pristojnosti v skladu. Celo tako velike, da sta mu skupščina in upravni odbor podrejena, iz česar sledi, da bi bil sklad le podaljšana roka, neke vrste pomočnik izvršnega sveta.

Nekatere poslance je motil predvsem pomanjkljiv nadzor nad de-

lom sklada in izvršnega sveta, zato so zahtevali naj slednji predlog odloka umakne in ga popravi. To bi bilo logično tudi zato, ker je v dokumentu nekaj osnovnih pomanjkljivosti. Nikjer na primer ne piše, kdo je ustanovitelj sklada. Člani izvršnega sveta so vztrajali pri glasovanju o predlogu, češ da se z ustanovitvijo sklada mudi. V občinskem proračunu so namreč v letošnjem letu za pospeševanje razvoja malega gospodarstva namenili 50 milijonov tolarjev. Načrtujejo, da bosta k tej vsoti svoja sredstva za ugodne kredite priložili tudi banka in zavarovalnica. Ti dve svojega denarja ne želita

posojati preko občinskega proračuna, saj se jima zdi tako dejanje v času razpadanja občin preveč tvegano. Ustanovitev sklada bi ju najbrž potolažilo.

Sklada za razvoj malega gospodarstva tako v Krškem zaenkrat še ni, zato obrtniki in mali podjetniki ostajajo brez ustrezne občinske podpore. Seznam čakajočih je kot ponavadi pri takih kreditih precej dolg. Krčani so sicer oblikovali kriterije za razdelitev kreditov, a kljub vsemu obstaja bojazen, da se bo vse skupaj končalo tako kot v večini drugih občin. Če tudi v Krškem ne bodo pametno izbrali le nekaj najobetavnejših projektov, se bo 50 milijonov razblinilo in porazgubilo na toliko malih gospodarstvenikov, da na koncu ne bo pravih rezultatov.

B. D.-G.

Inova kosilnica na Bayernovi travi

Izdelovalka opreme iz Krške vasi na radgonskem sejmu prejela v zadnjih treh letih sedem medalj za kakovost - Dobro ime na tujem - Petino denarja za razvoj

KRŠKA VAS - Na nedavnem sejmu v Gornji Radgoni je spet razstavljala tudi firma Ino, ki ima sedež v Krški vasi. Omenjena izdelovalka opreme je v zadnjih treh letih na radgonskem sejmu prejela za izdelke 4 zlate in 3 srebrne medalje za kakovost.

Evropski trg bolj kot medalje pričakuje solidnega dobavitelja. Firma Ino si je v tujini že pridobila tako dobro ime, saj po besedah direktorja Branka Kosa prodaja kar okrog devet desetlin vseh izdelkov na neslovenski trg, pri čemer največ izvozi v države Evropske gospodarske skupnosti. "Naša firma je razvila okrog 30 lastnih izdelkov. Nekateri teh izdelkov smo razvili skupaj s tujimi partnerji iz Italije, Avstrije in Španije. Dejansko je vsak proizvod po svoje značilen za določen trg," pravi Kos.

Široko paleto proizvodov je Ino namenil sadjarstvu in vinogradništvu, v zadnjem času pa ta program nekako prilagaja tudi potrebam komunalne in cestne dejavnosti, kar pomeni širitev proizvodnje. V vsakem primeru Inove stroje med drugim uporabljajo tudi za pluenje snega ter za košenje trave v parkih in na teniških in golf igriščih. Izdelke Ino uspešno prodaja v Nemčiji, Franciji in Švici in tako ni naključje, da z Inovo kosilnico urejajo tudi stadion znamenitega nogometnega kluba Bayern.

Med tistim, kar Ino izdeluje za kmetijstvo in druge panoge, so tudi

mlini, prikolice z elektronsko tehtnico, ki omogoča natančno doziranje posameznih krmnih sestavin, ter poseben stroj za obdelavo vinogardov.

Malce presenetljivo je, da bi utegnili firma Ino zaposliti v naslednjih dveh letih kakih 100 ljudi. Do tega bo po besedah direktorja Kosa prišlo v primeru, če bo v tovarni stekla proizvodnja traktorjev, o kateri se poslovneži že dogovarjajo.

Inova osebna izkaznica je danes taka, ker direktorjeva vodilna ekipa očitno ne prenese, da bi bilo podjetje zadovoljno za lastnim platom. "Sodelujemo s 100 firmami iz različnih držav. Danes še imamo

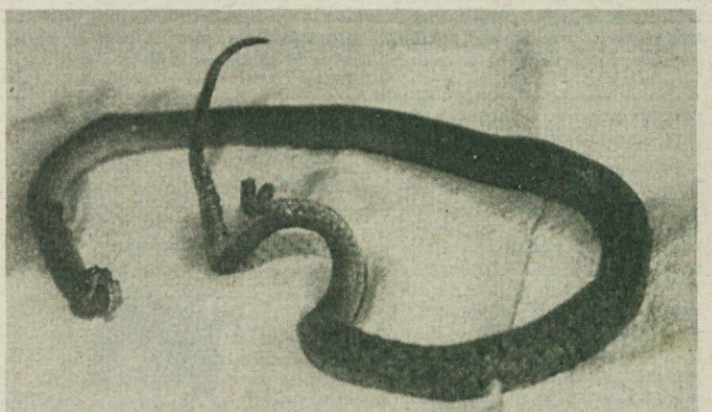
možnosti za širitev, kar je rezultat velikih vlaganj v razvoj proizvodov in razvoj trga. Mi vlagamo v razvoj izdelkov in razvoj trgov okoli 20 odstotkov bruto realizacije. To so ogromni stroški. No, na račun teh vlaganj lahko rečem, da imamo tudi že kar kvalitete izdelke, ki jih lahko ponudimo brez sramu vsakemu partnerju po celem svetu," pojasnjuje direktor Kos.

Glede na to, da firma Ino prihaja v svet z območja nekdanje Jugoslavije, je deležna še nekaj nezaupanja pri tujih partnerjih. "Vendar, ko nas spoznajo, se tudi miselnost teh partnerjev spremeni. In moram reči, da imamo cel kup ponudb o kooperacijskih pogodbah s svetovno znanimi firmami," pravi direktor Branko Kos.

M. LUZAR

NA STADIONU NEKAJ RASTE - Brežiški stadion nikakor ni v zglednem stanju, čeprav ga uporabljajo šole, poleg tega pa zgledni atletski klub, nogometaši in še kdo. Dokler je bilo na tem športnem objektu vse po starem, ni bilo pomembno, kdo je njegov lastnik, zato pa so se spori tembolj razvneli zdaj, ko na stadionu raste stavba, v kateri bodo slačilnice in drugi nujno potrebni prostori. (Foto: B. D.-G.)

KAČA, TE ZEBE V NOGE? - Nenavadne so ideje Narave, ki je naši kači namenila podobo kuščarja, zato bi jo njeni sorodniki gozi najbrž težko priznali za svojo. Pri gozu na dveh nogah gre za atavizem, pojav, pri katerem se zakrneli organi znova razvijejo. Kači na sliki so se popolnoma razvile zadnje okončine, prvi par nožic pa je težje opazen. Plazilko so brežiški gimnazijci našli šele takrat, ko je bila še bolj mrzla, kot so kače po tradiciji, se pravi, ko jo je povozil zakon o minljivosti življenja. Najbrž bo okoli prelezlo mnogo kač, preden bo Narava spet pripravljena kateri izmed njih dodati noge, zato so gimnazijci sklenili plazilko kot dragocen primerek shraniti v formalinu. Obeta se ji namreč potovanje na eno izmed raziskovalnih ustanov v Ljubljani. (Damjana Krošelj)

kultura in izobraževanje

Šest predstav

Ugodnosti za abonente

NOVO MESTO - Ljubitelji gledališča bodo tudi v prihajajoči sezoni lahko videli več gledaliških predstav na domačem odru. Dom kulture namreč razpisuje abonma za sezono 1993/94, in sicer zaradi precejšnjega dosedanjega zanimanja dva abonmajska reda: red A za predstave ob ponedeljkih in red B za torkove predstave. Abonma lahko vpišete do konca tega meseca v sprejemni pisarni Doma kulture. Cena je 3600 SIT, poravnate pa jo lahko v dveh obrokih. Za dijake in študente je cena 2000 SIT.

V programu je šest gledaliških predstav: komedija Roya Conneya Zbeži od žene (PG Kranj), satira Ivana Cankarja Za narodov blagor (MGL), komedija Milana Jesiha Ljubiti (SNG), drama Arthurja Millerja Smrt trgovskega potnika (MGL), komedija Alana Ayckbourna Norčije v spalnicah (PDG Nova Gorica) in drama Augusta Strindberga Gospodična Julija (SMG). Abonentom je zagotovljena nižja cena vstopnic, pisno obvestilo o vseh predstavah, dve brezplačni vstopnici za filmske predstave in ena brezplačna vstopnica za koncert.

Samo v Novem mestu

Dolenjski muzej je edina slovenska postaja razstave ameriške grafike na njeni poti po Ameriki in Evropi

NOVO MESTO - Jutri, 24. septembra, bodo v treh prostorih Dolenjske galerije odprli razstavo ameriške grafike, ki pod naslovom Crossing over changing places potuje po svetu. Videli so jo že v več mestih Amerike, zdaj pa se je na poti po Evropi ustavila v Sloveniji, kjer bo na ogled samo v Novem mestu. Za ljubitelje grafike torej priložnost, ki je res ne gre zamuditi.

Na razstavi se predstavljajo grafični umetniki različnih starosti, narodnosti in političnih prepričanj, zanje pa je značilno, da "s pomočjo umetniškega izraza segajo prek običajnih okoliščin, ki posameznike ali skupine ločujejo med seboj", kot je v katalogu, ki spremlja razstavo in ga bo mogoče dobiti tudi na novomeški postavitvi, zapisala Jane M. Farmer, glavna

MiM

KULTURA NAŠIH PREDNIKOV - Arheologinja Milena Horvat, ki vodi izkopavanja v Ajdovski jami, je pojasnila zasnovo razstave. V ozadju fotografije je rekonstrukcija kulturnega prostora. (Foto: MiM)

Pričevanja davnih tisočletij

V cerkvi sv. Križa v Krškem so odprli razstavo prazgodovinskega gradiva iz Ajdovske jame - Prikaz kulturnega obreda in načinov pokopa iz mlajše kamene dobe

KRŠKO - Ko je pred več kot sto leti Jernej Pečnik kot prvi zasadil lopato v plasti Ajdovske jame pri Nemški vasi, še slutil ni, na kakšnem pomembnem mestu se je ustavil. Danes, po mnogih letih sistematičnih izkopavanj in v zadnjem času interdisciplinarnih raziskav gradiva, najdenega v jamskih sedimentih, ni nobenega dvoma več, da gre za zelo pomembno arheološko najdišče, ki pomaga razgrinjati duhovno kulturo naših davnih prednikov. Izkopavanja so namreč pokazala, da bila pred več kot petimi tisočletji v mlajši kameni dobi Ajdovska jama podzemno posmrtno počivališče prebivalcev za zdaj še neokritega prazgodovinskega naselja na tem prostoru. Najdišče ni pomembno le za posavski prostor, marveč za vso Slovenijo.

Vsi, ki jih zanimajo daljna preteklost in arheološka raziskovanja Ajdovske jame, si lahko od prejšnjega petka naprej ogledajo zanimivo in bogato razstavo prazgodovinskega gradiva, ki so jo v okviru slovesnosti praznovanja 300. obletnice Valvasorjeve smrti odprli v cerkvi sv. Križa v krškem mestnem parku. Razstavo so postavili na pobudo Oddelka za arheologijo ljubljanske

Filozofske fakultete, Posavskega muzeja in občine Krško. Osnovni namen razstave je, kot je na otvoritvi povedala sedanja voditeljica arheoloških raziskav Milena Horvat, da širšo javnost seznani z rezultati večletnih arheoloških izkopavanj ter dokaže, da so bila občinska in republiška prizadevanja za rešitev ogrožene dediščine pravilna ter upravičena. Z razstavo je javnosti in stroki predstavljena bogata materialna kultura, ki sega v 4. tisočletje pred n.š., ob nji pa tudi poskus rekonstrukcije delovanja kulturnega prostora in dveh oblik obreda in načina pokopa. Razstava je zastavljena tako, da daje obiskovalcu splošno in strokovno razlago o zgodovini raziskav, o pomenu najdb in najdišča ter vrednotenju najdene dediščine.

Razstavo je s krajšim nagovorom odprla dr. Paola Korošec, ki je nekdanj

INDIJSKA SPIRITUALNA IN ROCK GLASBA

NOVO MESTO - Jutri, 24. septembra, bo ob 18.30 uri v avli gimnazije večer indijske spiritualne in rock glasbe s skupino Transcendence iz Ljubljane. To je prva slovenska skupina, ki razvedrilno funkcijo glasbe bogati z razvijanjem človekove višje zavesti. Transcendence bo najprej predstavila bhajani, tradicionalno glasbo spiritualne Indije, nato bo sledilo predavanje o samospoznanju, naslonjeno na izročilo staroindijskih ved, večer pa se bo končal z mantra rock koncertom. Obiskovalcem bodo na voljo velik izbor knjig in kaset, vegetarijanski burgerji in slaščice.

Utrinki časa so izšli v 500 izvodih. Izbor fotografij sta naredila Jelena Pelko in Bojan Radović, ki je knjigo tudi oblikoval. Natisnila jo je Tiskarna, grafično pripravo pa so opravili v Grafiki.

M. MARKELJ

LITERARNA DELAVNICA

LJUBLJANA - Mladi ustvarjalci bodo lahko od 12. oktobra pa vse do maja prihodnjega leta obiskovali literarno delavnico, ki jo bo vodil pisatelj Lojze Kovačič. Srečanja bodo vsak drugi torek od 17. do 20. ure v prostorih Zveze kulturnih organizacij Slovenije na Stefanovi 5 v Ljubljani. Na njih bodo mladi avtorji z mentorjem kritično pretrpeli svoja dela, izpopolnjevali svoj slog, se pogovarjali o sodobni svetovni in domači literaturi ter estetik, pripravili pa bodo tudi recitate za javnost. Solnina za delavnico je 7200 tolarjev, če jo plačate takoj, 7800 tolarjev pa, če jo poravnate v treh obrokih. Podrobnejše informacije dobite po telefonu 061-151-028 int. 18.

Jelena Pelko, dolgoletna mentorica mladim fotografom na OŠ Center.

KONCERT IRENE GRAFENAUER IN KLAUSA JÄCKLEJA

NOVO MESTO - V soboto, 25. septembra, se bodo s koncertom ob 20. uri v Domu kulture zaključili letošnji Novomeški poletni večeri. Zadnji koncert bo prava poslastica za ljubitelje resne glasbe, saj bosta nastopila vrhunska glasbena mojstra: doma in v tujini priznana flavtistka Irena Grafenauer ter nemški kitarist Klaus Jäckle. Zaigrala bosta skladbe Händla, Telemanna, Bacha, Scarlattija, Dowlanda, Guilianija in Vivaldija.

vodila izkopavanja, poleg Horvatove pa so o pomenu Ajdovske jame in o varovanju kulturne dediščine v Posavju govorili še Slavko Šribar in Marjan Gregorič iz Posavskega muzeja. Za prijetno vzdušje je poskrbela Ljuba Jenč iz Cerknice, ki je zapela nekaj starih slovenskih ljudskih pesmi. Na koncu je krški župan Danilo Siter podelil Valvasorjeve plakete zaslužnim za postavitev razstave, Koroščevi pa je izročil še občinsko priznanje.

Razstava bo odprta do 17. oktobra, nakar se bo preselila v Ljubljano. Svoj stalni dom bo najverjetneje dobila v Valvasorjevi hiši v Krškem, ko bo ta stavba obnovljena.

M. MARKELJ

GLASBILA SVETA

ČRNOMELJ - V galeriji Mini art pripravljajo jutri, 24. septembra, ob 20. uri otvoritev razstave Glasbila sveta, na kateri bo zbiralec glasbil Mladen Škrbič iz Novega mesta predstavil izbrane primerke iz svoje zbirke. Razstava bo odprta do 15. oktobra.

Izgubljena dediščina

Razstava o kočevskih Nemcih - Tudi v Kočevju

LJUBLJANA - Republiški zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine je pripravil razstavo Izgubljena kulturna dediščina kočevskih Nemcev, ki so jo odprli konec prejšnjega tedna v Muzeju novejšje zgodovine v Čekinovem gradu v Ljubljani. Razstava je sad večletnega raziskovanja Mitje Ferenc, svetovalca za varstvo zgodovinske dediščine pri republiknem ZVNKD. Na nji je prikazana usoda kočevskih Nemcev, ki so se naselili na Kočevskem sredi 14. stol., leta 1941 pa svoja stoletna ognjišča za vedno zapustili. Njihovo materialno dediščino je že leto po odselitvi močno prizadela italijanska ofenziva, po vojni pa se je nadaljevalo načrtno rušenje vasi, cerkva, znamenj in kapelic, tako da je danes ohranjen le delček nekdanj pester in obsežne kulturne dediščine.

Postavitve razstave je zasnovana kot soočanje preteklosti s sedanjostjo, želja ustvarjalcev pa je, da obudijo v naši zavesti skoraj pozabljen in malo znan delček zgodovine. Jedro razstave je dokumentarno fotografsko gradivo, ki ga je avtor dobil od posameznikov in na posodo od Dunajskega muzeja. Večina fotografij je slovenski javnosti prvič predstavljena.

Razstava se bo iz Ljubljane selila še v Kočevje in v Avstrijo.

Razstava Dubravke Babić

Vrhunska hrvaška grafičarka v galeriji Dolenjskega muzeja

NOVO MESTO - V sredo, 29. septembra, bodo v organizaciji Hrvaškega kulturnega doma ob 17. uri v galeriji Dolenjskega muzeja odprli razstavo novejših grafik in risb Dubravke Babić, akademske slikarke in prorektorice hrvaške likovne akademije iz Zagreba. Dozdaj je umetnica razstavljala že na več kot 300 skupnih in 50 samostojnih razstavah v domovini in na tujem, med drugim v Parizu, Strassbourgu, Barceloni, na Dunaju, Berlinu, Moskvi in Torontu. Njena dela so v stalnih zbirkah več galerij in muzejev po svetu, prejela pa je tudi več mednarodnih nagrad, lani grand prix HAZU na 17. razstavi grafike v Zagrebu. Po oceni poznavalcev sodi Babićeva v sam vrh hrvaške grafike. Razstava bo odprta do 13. oktobra, nato pa se bo selila v Trst in Milano.

Umetnije Jožeta Marinča

Ogled v Posavskem muzeju, nakup v Galeriji Meke

BREŽICE - Posavski muzej in Galerija Meke iz Brežic sta v četrtek zvečer pripravila prijeten večer, na katerem je družba več kot sto ljubiteljev kulture navdušeno prisluhnila dramski umetnici Poloni Vetrli v monodrami "Blagi pokojniki, dragi moške" A. Nikolaja. Predstava je bila samo uvod v otvoritev razstave

Jože Marinč

slik akademskega slikarja Jožeta Marinča, ki bo na ogled še do 10. oktobra, istočasno pa bo v Galeriji Meke še prodajna razstava.

Slikar Marinč, sicer rojen v okolici Kočevske Reke, je končal šolo za oblikovanje in Pedagoško akademijo ter leta 1979 diplomiral na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani. V naslednjih dveh letih je obiskoval likovno specialko, zdaj pa živi in dela kot svobodni likovni umetnik v Kostanjevici na Krki.

Jože Marinč že od leta 1975 samostojno razstavlja in sodeluje na različnih razstavah doma in v tujini. Ves čas trdo dela, saj se s svojo ustvarjalnostjo tudi preživlja. Sam si je ustvarjal in širil krog mecenov

in kupcev ter si pridobil publiko, čeprav v novem okolju in na podeželju, ki se ga umetniki radi izogibajo. Slike, s katerimi se predstavlja v Brežicah, jasno kažejo pot, ki jo je ubral kot umetnik. Na platnih ne moremo prepoznati znanih oblik razen slučajnih. Značilno je črno ogrodje, od katerega odstopajo žive, ognjenordecje in oranžne barve. Za Marinča se slika ne konča na platnu, ampak se nadaljuje v okvirje, ki jih sam izdeluje. Svoje umetnine tudi poimenuje, saj je prepričan, da mora barve spremljati še beseda.

B. DUŠIČ-GORNIK

ORAČ RAZSTAVLJA V LJUBLJANI

LJUBLJANA - V tukajšnji knjižnici Prežihov Vorane bodo v ponedeljek, 20. septembra, ob 19. uri odprli razstavo 22 slik novomeškega slikarja Janka Orača. Razstavil bo svoja najnovejša dela, ki so nastala lani in letos. Slikarja in njegovo delo bo predstavil France Zupan, razstava pa bo odprta do 10. oktobra.

GALERIJA V VOJAŠNICI

CERKLJE - V cerkljanski vojašnici so v sodelovanju z galerijo Meke iz Brežic oblikovali stalen razstavni prostor, v katerem nameravajo prirediti različne razstave. Galerijo bodo slovesno odprli danes ob 18. uri zvečer z razstavo slik akademске slikarke Erne Ferjančič-Fric iz Celja. V spremljajočem kulturnem programu bodo nastopili vojaki glasbeniki, učenci brežiške glasbene šole in člani cerkljanskega kulturno-prosvetnega društva, slikarko pa bo predstavil akademski slikar Alojz Konec, medtem ko bo o galeriji spregovoril Janez J. Švajncar.

12. VSESLOVENSKO SREČANJE MLADINE V STIČNI - Okoli 8 tisoč mladih se je v soboto zbralo na tradicionalnem srečanju slovenske katoliške mladine v Stični. Najstarejši samostanski zidovi pri nas so bili v turobnem deževnem vremenu prenatrpani z mladimi iz cele Slovenije in tudi gosti iz Trsta in Hrvaške, ki so prišli s kar sto avtobusi in tudi posebnim vlakom iz Štajerske. V prvem delu so - srečanje je namenjeno mladini od višjih razredov osnovne šole - ob skupni molitvi in petju v baziliki Žalostne Matere božje pozdravili stiški opat dr. Anton Nadrah, gostje iz Hrvaške in Trsta. Nagovor na geslo z letošnje Stične 93 "Prišel sem, da bi imeli življenje in ga imeli v obilju" je imel papežev poslanec nuncij Pier Luigi Celata. V tem delu so v baziliki poslušali pričevanja svojih vrstnikov o svojih izkušnjah z Bogom in pogovora z alpinistom Vikijem Grošljem. V nadaljevanju tudi dež ni motil množice mladih na samostanskem dvorišču ob nastopu znanega pevca Vlada Kreslina. Za zaključek pa je bila ob 15. uri v baziliki maša, ki jo je s soševanju duhovnikov in škofov vodil ljubljanski nadškof dr. Alojzij Šuštar. (Besedilo in slika: Jože Žura)

Z domom je propadla tudi kultura

"General brez vojske"

LOŠKI POTOK - Albin Košmerl iz vasi Retje v Loškem potoku pravi, da je nekakšen general brez vojske. Je namreč predsednik KUD Ivan Vrtačnik, ki ne dela več, čeprav je bil ta KUD še posebno delaven v letih 1960 do 1970, potem pa je njegovo delo počasi zamiralo. Zelo odmevne so bile pevske revije "Loški potok poje", ki jo je KUD organiziral vsako drugo leto, zadnja pa je bila pred tremi leti.

V KUD so imeli včasih knjižnico, kino, prizadevno dramsko skupino, mladinski šahovski klub, plese, kulturne večere, instrumentalni kvintet KOS, dva pevska zbora, foto-kino klub in celo prvi televizor v Loškem potoku je imel prav KUD. Organizirali so tudi občinsko slikarsko kolonijo. Imeli so radijsko in televizijsko snemanja itd.

Albin pa ni bil le predsednik KUD, ampak tudi režiser, igralec, glasbenik, organizator in še član občinske in republiške kulturne skupnosti, eno mandatno dobo pa celo predsednik občinske kulturne skupnosti. Takrat so naredili načrte za prenovo ali gradnjo kulturnega doma v Loškem potoku, saj je stari posvešen dotrajal. Žal pa

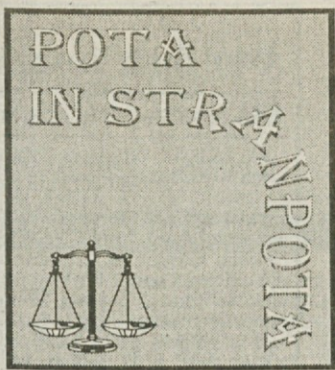
vodilni v krajevni skupnosti niso imeli poslušala za kulturo. Tako je kulturna dvorana propadla in že nekaj let ni uporabna, postopno pa so zamirale tudi že našteje kulturne dejavnosti, kar je pripeljalo do današnjega mrtvila. "Kultura se je zaplankala v Ribnici, kjer se gredo visoko kulturo v Miklovi hiši, po deželje pa je ostalo brez vsega", trdi Albin Košmerl, ki je invalidski upokojenec, star 55 let in še vedno zelo delaven.

Albin se s kulturo ukvarja tako rekoč od malega, od šole. Med drugim je tudi fotograf, amaterski slikar, izdeluje gobeline, raziskuje razne zgodovinske podatke o Loškem potoku, dopisuje v Dolenjski list, se ukvarja s suhobarstvom (izdeluje žlice), čebelarji itd. Zdjaj zbira in zapisuje stare šege in navade Potočanov, etnološke in etnografske posebnosti, stare dokumente, predvsem še o kulturni dejavnosti itd.

J. PRIMC

Albin Košmerl

dežurni poročajo

S KOLOM POŠKODOVAL AVTOMOBIL - 33-letni F. F. s Sel pri Šumberku je utemeljeno osumljen, da je 17. septembra ponoči na dvorišču stanovanjske hiše v Održi s kolom poškodoval streho vozila in razbil stekla. Lastniku B. B. je povzročil za okrog 100.000 tolarjev škode.

OB JAKNO - 14. septembra je neznan storilec iz osebnega avta, parkirane pred bifejem Društva upokojencev v Metliki, ukradel jakno ter s tem lastnika S. V. iz Čuril oškodoval za 21.000 tolarjev.

POŠKODOVALA S PALICO - 44-letna V. R. iz Velike Loke je utemeljeno osumljena, da je 15. septembra med prepihom s palico lažje poškodovala A. A. iz Velike Loke.

UKRADEL GORSKO KOLO - 15. septembra je neznanec pred zapuščeno hišo na Biču ukradel gorsko kolo s 18 prestavi. Lastnika B. M. iz Biča je oškodoval za okrog 15.000 tolarjev.

OB OBE SPREDNJI LUČI - V noči na 17. september je neznan storilec na parkirnem prostoru v Segovi ulici v Novem mestu iz osebnega avtomobila Z 126 demontiral obe sprednji luči in lastnika R. S. oškodoval za 7.800 tolarjev.

POŠKODOVAL JE EMBALAŽO - Med 18. in 19. septembrom je neznanec v Črnomlju vlomil v skladišče, kjer ima J. L. z Lovev spravljeno embalažno plastiko za nagrobne sveče. Storilec ni odnesel ničesar, je pa poškodoval embalažo. Lastniku je povzročil za 70.000 tolarjev škode.

UKRADEL ČOLN - Med 16. in 17. septembrom je neznan storilec pod vasjo Krka pri Novem mestu ukradel čoln in lastnika J. M. s Krke oškodoval za 50.000 tolarjev.

PEŠAKINJA PO NESREČI UMRLA

NOVO MESTO - Nesreča, ki se je zgodila prejšnji teden v neposredni bližini nekdanjih javnih skladišč, sedanjega blagovnotrgovinskega centra na Ljubljanski cesti, je na žalost terjala življenje. Ob tem bi veljalo opozoriti, da je bila cesta, ki vodi do tega že dokaj zasedenega centra, brez označene prehoda za pešce. Upajmo, da za tistih nekaj belih črt ne bo moralo ugasniti še kakšno življenje. 16. septembra ob 15.30 je 32-letni Marko Barukčič iz Dolža vozil osebni avto Z 750 od Karteljevega proti centru Novega mesta. Ko je pripeljal do blagovnotrgovinskega centra na Ljubljanski cesti z neprimerno hitrostjo glede na makro in spolzko cestišče, je cesto izven prehoda za pešce prečkala 75-letna Neža Rodič iz Ajdove. Voznik jo je zbil in jo tako hudo poškodoval, da je istega dne ob 23.30 v novomeški bolnišnici umrla.

KRONIKA NESREČ

ZARADI NEPRIMERNE HITROSTI V JAREK - 14. septembra ob 11. uri je 37-letna Milena Kovačič iz Dol. Maharovca vozila Jugo 45 po regionalni cesti od Drage proti Kromovemu. Ko je pripeljala v nepregledni desni ovinek v Beli Cerkvi, jo je zaradi neprimerne hitrosti glede na stanje na cesti, saj je tedaj skedevalo, začelo zanašati. Zaneslo jo je na desno v jarek. V nezgodi se je hudo poškodovala in se zdravi v novomeški bolnišnici. Na avtomobilu pa ni bilo škode.

IZ NJIVE V NASPROTI VOZEČI AVTO - 18. septembra ob 19.20 je 25-letni Mitja Kolman iz Pečja vozil osebni avto Lada od Mirne proti Slovenski vasi. Ko je pripeljal v levi ostri nepregledni ovinek z neprimerno hitrostjo, je zapeljal na desno bankino, nato je sunkovito zapeljal v levo na njivo, nekaj metrov vozil po njej, nato pa zavil nazaj na cesto. V tem trenutku je nasproti pripeljal voznik katrce 36-letni Tomaž Hartman iz Kočevja, ki se je umikal, vendar je vseeno prišlo do trčenja. Trčenje je bilo tako močno, da se je Hartmanov

Goljufij je več, tatvin pa manj

Na območju novomeške UNZ letos manj kaznivih dejanj kot lani - Vse hujše oblike kaznivih dejanj, kot so vlomi v pošto, menjalnico, so tudi odkrili - Veliko goljufij

NOVO MESTO - Kaznivih dejanj na območju dveh dolenjskih in dveh belokranjskih občin je bilo v letošnjem prvem polletju manj kot lani. Sicer pa število kaznivih dejanj upada v vseh slovenskih UNZ-jih, rahel porast so zabeležili le v Krškem. Tako so na novomeški UNZ letos obravnavali 981 kaznivih dejanj, lani (1246). Pri tem so povečali raziskanost za 4,8 odst. Temeljnemu javnemu tožilstvu so ovadili 858 oseb, lani (952). V letošnjem prvem polletju so odkrili vse hujše oblike kaznivih dejanj, kot so vlomi v pošto, menjalnico, uspelo pa jim je odkriti tudi storilce, ki so vlamljali v avtomobile.

V splošni kriminaliteti - obravnavali so 868 kaznivih dejanj - prevladujejo kazniva dejanja premoženjske narave. Obravnavali so 700 tovrstnih dejanj, lani v istem času (938). Premoženjska kriminaliteta je v upadu zaradi padca števila tatvin. V porastu pa so goljufije, letos je bilo teh kaznivih dejanj za skoraj 28 odst. več.

V tem obdobju ni bilo ropov, medtem ko so jih lani odkrili 5, pri raziskavi drznih tatvin pa je ostalo neraziskano le eno dejanje. Poleg omenjenih kaznivih dejanj so ob-

ravnavali še 50 kaznivih dejanj zoper življenje in telo, od tega 1 poskus umora in 2 kaznivi dejanji posebno hude telesne poškodbe in 11 primerov hude telesne poškodbe. Zoper spolno nedotakljivost in moralo zaradi padca števila tatvin. V porastu pa so goljufije, letos je bilo teh kaznivih dejanj za skoraj 28 odst. več.

Odkrili so 10 kaznivih dejanj ponarejanja listin, lani 11. Od lani so porastla tudi kazniva dejanja zoper javni red in mir, in sicer za 11

Orožja za celo orožarno

Od lovske puške in pištole do samokresa in bomb

KRŠKO - Kriminalisti UNZ Krško so 14. septembra zasegli 40-letnemu Iztoku V. iz Curnovca v brežiški občini potozno lovsko puško Mawerick kalibra 12 mm. Prebivalci Curnovca so se že dalj časa pritoževali, da njihov sovaščen pogosto strelja s puško. V mesecu juliju je bila po odredbi preiskovalnega sodnika opravljena hišna preiskava, vendar puške niso našli. Po ponovni prijavi Curnovčanov so kriminalisti prišli k Iztoku V. na razgovor in ga zalotili v posesti orožja. Puško jim je po razgovoru predal. Zakaj jo je imel, kriminalistom ni povedal, mogoče pa bo to zaupal sodniku za prekrške v Brezicah.

14. septembra so mejni policisti na mejnem prehodu v Obrežju pri preventivni kontroli osebnega vozila 32-letnega taksista Borisa T. iz Samobora, hrvaškega državljanca, našli pištolo CZ kalibra 7,65 mm. Taksist se je zgovarjal, da je orožje vojna trofeja, za katero ima ustrezno dovoljenje, vendar ga je pozabil doma v Samoboru. Policisti so orožje zasegli in ga prijavili sodniku za prekrške.

15. septembra so krški policisti na osnovi odredbe preiskovalnega sodnika obiskali na domu Ivana R. iz Starega Gradu pri Krškem zaradi ilegalnega posedovanja orožja in eksplozivnih teles. Ivan R. je policistom sam izročil samokres znamke Stever kalibra 9 mm in štiri ročne bombe. Epilog ilegalne posesti samokresa bo pri sodniku za prekrške, za posest bomb pa na Temeljnem sodišču v Novem mestu.

Prodajali ponarejene vozniške

Novopečeni šoferji v Sarajevu ali Bosanski Krupi

KRŠKO - Krški kriminalisti so Temeljnemu javnemu tožilstvu v Novem mestu ovadili skupino oseb, ki se je ukvarjala s ponarejanjem voznških dovoljenj. V Posavju je imel glavno vlogo 29-letni Rifet B., bosanski državljan, začasno prijavljen na Senovem, ki je v petih primerih poskrbel za pridobitev ponarejenih voznških dovoljenj. Cena tovrstnega polaganja izpitov se je gibala med 400 do 800 nemškimi markami, poleg denarja pa je moral "izpitnik" dati fotografije in osebne podatke. Poleg izpita je vsak posameznik prejel tudi potrdilo o prijavi v kraju običnega polaganja izpita, to pa je bilo najpogostejše v Sarajevu ali Bosanski Krupi. Vozniška dovoljenja so bila originalna, kakor tudi štampiljke, seveda ukradene.

V enem primeru je na podobnem način posloval tudi 22-letni Samir M., prav tako državljan BiH, začasno stanujoč na Senovem. Vsi na ta način novopečeni vozniki so namesto šoferjskih užitkov - nekateri so si zaželeli tudi vožnjo avtobusa - ovađeni zaradi prikrivanja kazniviga dejanja. V sodelovanju z občinskimi upravami policisti pojav nadalje raziskujejo, preverjajo pa tudi navedbe ovađenih oseb.

kaznivih dejanj, predvsem na račun nasilniškega obnašanja, preprečitve uradnega dejanja uradne osebe, napada na uradno osebo itd. V letošnjem prvem polletju so raziskali nekaj hujših oblik kaznivih de-

● **Konec lanskega leta in v začetku letošnjega leta je bilo veliko vlomov v osebne avtomobile. Policisti so ugotovili, da so storili tovrstnih kaznivih dejanj nekateri že znani Romi. V maju so odkrili tudi dva storilca iz Črnomlja, ki sta marca in aprila vlomila v gostinske lokale, prodajalno in počitniško hišico. V tem času so zasegli 6 avtomobilov, ki so bili ukradeni, ali zaradi carinskega prekrška.**

janj. Odkrili so skupino mladoletnikov iz Zagorja ob Savi, ki so na našem območju vlomili v dve bencinski črpalki in dve menjalnici. Iz menjalnice Publikum so odnesli devize in tolarje v vrednosti 1.600.000 tolarjev.

VZEL ŠE AVTOMOBIL

RIBNICA - V soboto, 18. septembra, okoli 2.45 so ribniški policisti ustavili avtomobil, ki ga je vozil J. D. iz ribniške občine. Izkazalo se je, da je voznik isti, ki je bil slabo uro poprej popolnoma zmeden na balkonu stanovanja v Kidričevi ulici v Kočevju in so ga prevzeli kočevski policisti. Ti fanti seveda niso umorili, kot se je bal, ampak so ga celo izpustili. Ugotovili so namreč, da fant ni noben kriminallec in da policisti z njim doslej še niso imeli posla. Tisto noč naj bi le malo preveč pogledal v pivsko steklenico. Menili so, da z njim ne bo več težav, pa so ga izpustili. Iz policijske postaje je odšel naravnost do Ljubljanske ceste 79, kjer je vzel tam parkirani avtomobil, lasti Ivana Ošlaka. To ni bilo težko, ker so bili v avtomobilu tudi ključi. Odpejal se je proti domu, ribniški policisti pa so ga ustavili.

NA NASPROTNI VOZNI PAS

KOČEVJE - V soboto, 18. septembra, nekaj pred 20. uro je prišlo v Gorenju pri Kočevju do hude prometne nezgode. 34-letni J. R. iz bližnje Klinje vasi je vozil z osebnim avtom proti Kočevju in v ovinku zapeljal na nasprotni voznj pas, po katerem sta pravilno vozila motorni kolesi 17-letni A. Ž. in 19-letni B. M., oba iz Kočevja. Voznik J. R. je najprej z avtom oplazil motorista A. Ž., nato pa zadel še motorista B. M. V nesreči sta bila hudo poškodovana motorist B. M. in sopotnica v osebnem avtu B. R.; lažje poškodovani pa so bili avtomobilist J. R., motorist A. Ž. in sopotnik na motornem kolesu A. J. Policisti so avtomobilista ovadili sodišču.

PO DOLENJSKI DEŽELI

● Čas trgatve se je začel in verjetno neznanec nima svojega vinograda, zato si je šel željeno biro natrgati kar v tuj vinograd. V Rožickem Vrhu je v vinogradu ukradel več grozdja in mrežo za zaščito pred pticami. Kaj bo z mrežo, se še ne ve, kaj bo z grozdem, pa je jasno. Lastnika J. S. iz Rožičke vrha je oškodoval za 3.000 tolarjev.

● Nepridiprav, ki je vlomil v zidanico L. K. na Golušnici, je bil očitno tako žejen, da si je takoj postregel s petimi steklenicami piva. Ko je to spil, je odšel. Na njem je ostalo za 1.000 tolarjev škode.

● Očitno strasten kadilec ni mogel počakati do jutra, ko se odpro trgovine in bifeji, zato je ponoči vlomil v bife na Kolodvorski ulici v Črnomlju in odnesel več škatel najrazličnejših cigaret. Bife je oškodoval za 51 tisočakov.

● Naslednji dolgoprstež pa se je na koncu zadovoljil tudi s puško. V Petelinjki ulici je vlomil v leseno brunarico, po njej nekaj iskal in ukradel malokalibrsko puško z naboji in bajonet s kovinsko nožnico. Lastnika M. V. je prikradljal za 80.000 tolarjev.

Nepravilnosti še nedokazane

Razprava o gospodarskem prestopku, ki bremeni nekdanje vodilne v krškem Vidmu, še ni zaključena

NOVO MESTO - Minulo sredo je bilo na novomeškem temeljnem sodišču zaslišanje nekdanjih in sedanjih vodilnih Vidmovih delavcev; predstavnika Vidma Krško v stečaju Branka Ogorevca, nekdanjega direktorja Vidma Krško Franca Čarga in njegovega nekdanjega finančnega direktorja Branka Žibreta ter direktorja firme Videm Trade, d.o.o., Ljubljane, Celestina Vardjana, ker jih obtožnica bremeni gospodarskega prestopka oz. nepravilne uporabe denarja pri ustanavljanju podjetja v tujini. Predsednik senata je bil Matjaž Kučič.

Obtožni predlog pravi, naj bi Videm Krško in Videm Trade iz Ljubljane uporabila denar za ustanovitev podjetja v tujini, kljub temu da ministrstvo za finance ni odobrilo uporabe sredstev za ustanovitev podjetja. Videm Krško je plačal podjetju Videm Trade 45 milijonov lir v tolaški protivrednosti za konzultantske storitve Kurta Meyerja. Ta denar pa naj bi bil pravzaprav namenjen za odkup solastniškega deleža milanskega podjetja Kurta Meyerja KFC. V obtožnem predlogu je tudi zapisano, da podjetje Videm Krško v poslovnih knjigah lani ni knjižilo

treh debetnih not (breme pisane obveznosti Vidma do KFC) v skupnem znesku okrog 78 milijonov lir.

Franč Čargo se je po sklepu upravnega odbora dogovoril z Mayerjem o odkupu solastniškega deleža podjetja KFC, kar je potrdilo tudi zaslišanje, z namenom, da bi si Videm prek podjetja hčere v tujini izboljšal poslovanje z odkupom terjatev ali svežim kapitalom. Za izpeljavo sta poskrbela Branko Žibret in Celestin Vardjan. Vardjan je priznal, da je podpisal nakazilo 45 milijonov lir za dogovorjen odkup KFC, ni pa se spomnil, da bi podpisal naročilnico, izpostavljeno krškemu Vidmu. Branko Žibret je bil zaslišan v zvezi z debetnimi notami, ki bi jih moral likvidirati oz. potrditi glavni direktor Rolf Norman. Žibret je izjavil, da jih je večkrat izročil njemu osebno ali z interno pošto. Kaj se je z njimi zgodilo, pa ne ve.

Tako obramba kot tožnik sta predlagala, naj bi na naslednji obravnavi, ki bo 13. oktobra, pričali tudi zadnji Vidmov direktor Rolf Norman, potem Bogdan Romih, vodja trženja, Žibretova tajnica pa tudi devizni inšpektor.

PRITISK NA MEJO SE NADALJUJE

KRŠKO - Med zadnjim vikendom od 17. do 19. septembra so policisti na območju UNZ Krško na območju meje s Hrvaško pri poskusu ilegalnega prehoda državne meje zalotili 32 oseb, večinoma državljanov BiH. V petek, 17. septembra, je bil na mednarodnem mejnem prehodu povečan promet zaradi nogometne tekme hrvaških nogometašev v Ljubljani, pri čemer je bilo zaradi neizpolnjevanja

pogojev za vstop v Slovenijo zavrženih 95 ljudi (posest pirotehničnih pripomočkov ipd.).

SPET SO PELE SEKIRE

BELČJI VRH - Med 13. in 15. septembrom je neznan storilec v gozdu na Belčji vrhu posekal 4 hrastova drevesa in s tem oškodoval lastnika B. K. iz Pustega Gradca za okoli 28.000 tolarjev.

POKLICNI ŠOFERJI SO SE DOBRO IZKAZALI - V soboto je bilo v Novem mestu na parkirnih prostorih Srednje tehniške in zdravstvene šole 12. državno tekmovanje poklicnih voznikov Slovenije. Ena glavnih nalog tekmovanja je izobraževanje in dopolnjevanje znanja voznikov. Na letošnjem tekmovanju so se najbolje izkazali ljubljanci, takoj za njimi pa so bili Novomeščani. Na fotografiji je voznik pri eni izmed desetih nalog, ki jih je moral opraviti pri spretnosti vožnji. (Foto: J. Dornič)

Premagala skoraj vse moške

Na državnem tekmovanju voznikov težkih tovornjakov Koprivnikova druga - Pohvala ZŠAM Novo mesto

NOVO MESTO - V soboto so se na 12. državnem tekmovanju v Šmihelu pomerili poklicni vozniki kamionov in avtobusov, združeni v Zvezo združenj šoferjev in avtomehaničkov (ZZŠAM) Slovenije. Domačini, člani ZŠAM Novo mesto, so se izkazali kot organizatorji, med najboljšimi pa so bili tudi za volanom.

Po besedah Julija Miksa, predsednika šolske komisije slovenske zveze šoferjev in avtomehaničkov, je zelo razveseljivo dejstvo, da so tekmovalci - poklicni vozniki - letos pokazali precej več znanja kot prejšnja leta, in to predvsem na teoretičnem področju, saj jih je več kot polovica rešila teste brez kazenskih točk. Prireditev je imela poleg tekmovalnega tudi velik izobraževalni pomen; tekmovalcem so razdelili zbirko propagandnih publikacij sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu in jim predstavili zloženko "Policija svetuje - želimo, da živite varno".

Državnega tekmovanja poklicnih voznikov se je udeležilo 77 tekmovalcev. Tekmovali so v treh razredih. V najmočnejšem razredu tovornjakov nad 5 ton je zmagal Juvan iz Ljubljane, druga je bila najboljša voznica Alenka Koprivnik iz Velenja in tretji Ivan Draškovič iz Kočevja. Najboljši Novomeščan je bil Marjan Božič, na 5. mestu. Ekipno so zmagali Velenjčani, drugi in tretji so bili Ljubljanci, četrta Novomeščani,

IZSILJEVAL JE PREDNOST

BORŠT PRI KRŠKI VASI - 11. septembra se je na regionalni cesti Krizaj - Čatež v križišču naselja Boršt pri Krški vasi zgodila prometna nezgoda zaradi izsiljevanja prednosti. 59-letni Jožef Š. se je z avtomobilom pehal iz smeri Boršta proti križišču regionalne ceste Kostanjevica-Čatež ob Savi. Pred križiščem je najprej vozilo pravilno ustavil, nato pa zapeljal na regionalno cesto v trenutku, ko je iz smeri Krške vasi pravilno pripeljal 19-letni Darko G. iz Velikega Mraševega in kljub zaviranju trčil v Jožefovo vozilo, ki pa se je odbilo v telefonski drog in ga prelomilo. Voznik se je pri tem hujše poškodoval.

Prva Pavličeva zmaga

Valant zmagal v skupini N

GRGARSKE RAVNE - Novomeški avtomobilist Alojz Pavlič je v svoji prvi sezoni na štirih kolesih čakal na prvo zmago vse do zadnje dirke gorskega državnega prvenstva, ko mu je kljub težavam na treningu končno le uspelo premagati vse svoje tekmece.

Na sobotnem treningu je šlo Pavliču vse narobe. Njegov daihatsu ni ni vlekel tako, kot bi moral. Dosegel je najslabši čas treninga, kar je bil po dveh vožnjak znak, da bo treba bolje pogledati motor. Izpustil je tretjo vožnjo, mehaniki pa so mu odpravili napako pri dovodu goriva in odkrili, da pod črpalko odteka voda, šesar pa niso mogli popraviti. Tako je moral Pavlič v nedeljo dolivati vodo tik pred vsakim štartom, da mu je uspelo srečno prevoziti progo.

Dirkače, ki tekmujejo za pokal daihatsu, čaka le še ena preizkušnja, krožna dirka v Ljubljani, za katero pa se še ne ve če bo. Tudi če bo spirtim Ljubljancem dirko le uspelo izpeljati, je v razredu daihatsu skoraj vse že odločeno. Lojze Pavlič ne more biti slabši od drugega mesta, na prvo pa bi se lahko zavihtel le, če bi vodil Staut odstopil in ostal brez točk.

V razredu turističnih avtomobilov skupine N se je spet izkazal Samo Valant iz Trzšča, ki je v svoji skupini zmagal, v generalni razvrstitvi pa je zasedel drugo mesto za Stojanom Pirjcem.

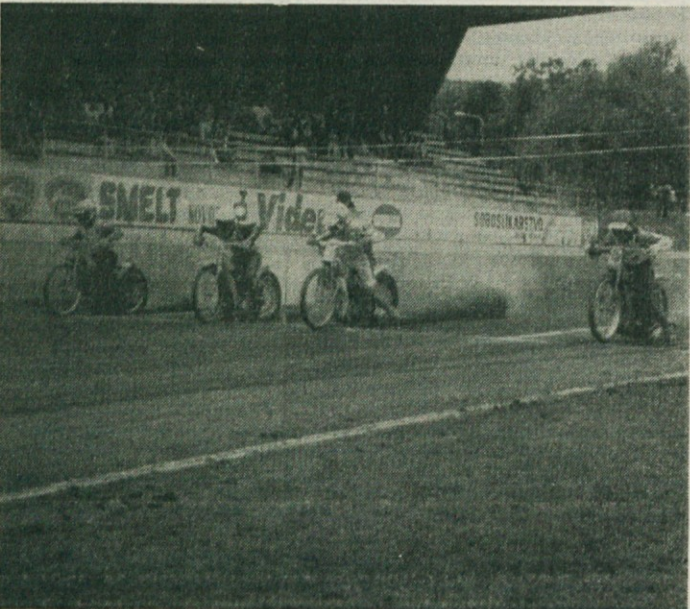
I. V.

Pavlič, ki je zmagal v vseh treh vožnjah, je imel v nedeljo precej lažje delo kot na prejšnjih dirkah, saj je njegov najhujši konkurent in vodilni v tekmovalstvu za pokal daihatsu Tomo Staut že v prvi vožnji zapeljal s ceste.

RIBIČI PRIHAJAJO NA JEZERO - Na jezero pri Kočevski Reki prihaja loviti vedno več ribičev od vsepovsod. Jože Lavrič (na sliki), ki je član Ribiške družine Ribnica, doma pa je iz Velikih Lašč, je povedal, da se je razvedelo, da je jezero pri Kočevski Reki kar bogato tudi s kapitalnimi ribami. On je v tem jezeru letos ujel 5 kg težkega krapa, njegov ribiški tovariš Jože Burger, tudi iz Lašč, pa 6 kg težkega. Ribiški čuvaj Polde Škodnik pa je povedal, da je bil letos v jezeru uplenjen krap, ki je tehtal 12 kg. Vložili so letos tudi že težje krape, celo do 15 kg težke. (Foto: J. Primc)

PETERCA NAJBOLJŠI V KRŠKEM - Na zadnji dirki za državno prvenstvo v speedwayu je v Krškem slavil Martin Peterca, ki je domačina Lekšeta premagal šele po dodatni vožnji. Nekoliko je razočaran novi državni prvak Křešo Omerzel, ki je bil šele tretji, drugi Krčan Dmač pa je osvojil 6. mesto. (Foto: I. Vidmar)

Krka v vodstvu

Štangelj drugi v prologu in drugi etapi - Fink drugi v prvi etapi

PLEVNA - Kolesarji Krke so odlično začeli mednarodno kolesarsko dirko po Bolgariji. Ze na prologu se je z drugim mestom izkazal Gorazd Štangelj, ki je kljub nezgodi na državnem prvenstvu na ciklodromu v Kranju, kot kaže, v odlični formi, kar je dokazal tudi v Avstriji na dirki Steiermark Rundfahrt. Prvo etapo so kolesarji vozili od Sofije do Plevna. Krkaši, ki zastopajo Slovenijo, so ves čas napadali in krojili celoten potek etape. Na koncu zahtevne 180 km dolge etape so kolesarji na cilj pripeljali v strnjeni skupini, o zmagovalcu pa je odločil sprint, kjer se je najbolje znašel Poljak Mitkevič, drugi je bil Krkaš Fink in tretji najboljši domači kolesar Kolev. Poljska in Krka-Slovenija imata enak ekipni čas, vodijo pa Poljaki, ker je njihov tekmovalac zmagal.

Ekipo Krke na dirki po Bolgariji sestavljajo Štangelj, Papež, Mervar, Fink, Baloh, Ravbar in trener Kamen Stančev. Kolesarji so na pot v Bolgarijo odšli z avtomobili do Budimpešte, do Sofije pa so se izjemoma peljali z avionom, da bi na dirki nastopili čimbolj spočiti. Cilj novomeške ekipe je namreč osvojitev prvega mesta ekipno in posamično, kar bi zelo veliko pomenilo njihovega trenerja, ki je dolga leta vodil bolgarsko državno reprezentanco.

Po zadnjih vesteh se je v drugi etapi ponovno izkazal Štangelj, ki se je z drugim mestom prebil tudi na drugo mesto v skupnem vrstnem redu za Rusom Šeparovim. Med ekipami vodi Krka pred Rusijo.

NOVO MESTO 92 - PRVI PORAZ

BOROVNICA - Košarkarji Novega mesta 92 so se na prvi tekmi prvenstva v drugi ligi v prvem polčasu brez Bajca dobro upirali okrepjeni ekipi Elles Wenit Borovnica in odšli na počitek s štirimi točkami prednosti. Že v začetku drugega polčasa so jim domačini ušli kar za 10 toč, a so Novomeščani minuto pred koncem izenačili, za zmago pa jim je zmanjkalo moči. Borovničani so dosegli še dva koša in zmagali s 83:79. Največ točk za Novomeščane so dosegli: Plantan 29, Petrov 18 in Cerkovnik 16. V nedeljo ob 17. uri se bo Novo mesto v Dolenjskem derbiju doma pomerilo z Brežicami.

Radečan je slavil v Kostanjevici

Popoln uspeh ribičev ZRD Novo mesto na državnem prvenstvu - Zanimanje za tekmovalce so pokazali tudi italijanski pokrovitelji - Junak Zdravko Bregar

KOSTANJEVICA NA KRKI - Zdravko Bregar iz Radeč je junak dvodnevnega državnega prvenstva v športnem ribolovu na reki Krki pri Kostanjevici saj mu je dvakrat uspelo naloviti največ rib, v obeh dneh pa mu je trnek zagrizlo skoraj dvajset kilogramov platnic, podusti, sivk in zelenik.

Državnega prvenstva se je udeležilo sedemnajst moških in pet ženskih štirilanskih ekip. Zveza ribiških druženj Novo mesto - Bregar je tekmoval za njeno drugo moštvo - je osvojila vse tri moške medalje med posamezniki, drugi je bil namreč Milan Fabjan iz Črnomlja in tretji Janko Videnič iz Cerkelj ob Krki. Drugi Črnomalčan Alojz Kuzma je zasedel šesto mesto, najboljši "pravi" Novomeščan pa je bil Jani Bajer na devetem mestu.

Zaradi odličnih nastopov posameznikov je bil tudi moštveni uspeh Dolenjcev popoln; drugo moštvo Novega mesta je bilo prvo, prvo moštvo pa drugo; odlična prva ekipa Ptujja je bila

Zdravko Bregar se je veselil zmage že pred koncem tekmovalja. Tehtanje nedeljskega ulova, ki so ga sodniki seveda vrtili v Krko, je bilo zanj le še formalnost.

POVŠE PREVZEL VODSTVO

SEVNICA - Na rednem mesečnem turnirju Šahovskega kluba Milan Majcen iz Sevnice je zmagal mojstrski kandidat Martin Povše, drugo mesto je osvojil Kranjec in tretje Derstvenšek. Po devetih turnirjih je vodstvo prevzel Povše in prehitel Derstvenška, ki se je na čelu lestvice držal celih osem mesecev. Naslednji turnir bo v prostorih sevnškega šahovskega kluba v nedeljo 17. oktobra.

Pionirji Tilie najboljši

Junak prvenstva je bil David Grabič - Šest zlatih medalj za Novomeščane in dve za Brežičane

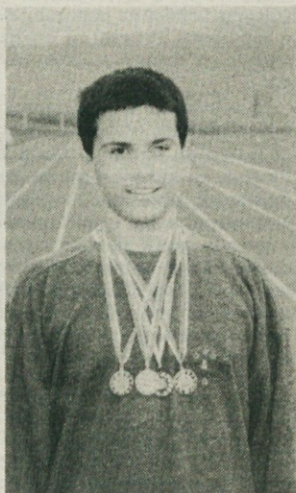
POSTOJNA - Mladi športniki atletskega kluba Tilia iz Novega mesta so bili na pionirskem državnem prvenstvu daleč najboljša ekipa. Osvojili so kar 14 medalj, od tega 6 zlatih. Najuspešnejši tekmovalci prvenstva je bil novomeški metalec David Grabič, ki je zmagal v metu diska in metu kladiva, kjer je z metom 42,24m postavil nov državni rekord, bil drugi v metu krogle in tretji v metu kopja. Ker David trenira šele dva meseca, je očitno, da se je v Novem mestu rodil talent, ki se bo lahko postavil ob bok Darku Cujniku in Igorju Primcu. Tudi Miha Durič je prinesel s prvenstva cel komplet medalj. V metu na 60 m je zmagal in le za stotinko sekunde zgrešil državni rekord, v metu na 100 m z ovirami je bil drugi in na 300 m tretji. Tudi drugi veliki talent iz Novega mesta Matjaž Smodiš je upravičil vlogo favorita in zmagal v metu krogle ter bil drugi v metu kladiva. Če ne bo skoraj dva metra visoki in 120 kg težki osmošolec, ki ga prijatelji kličejo Grizli, predsedal med košarkarje, ga v atletiki čaka še lepa prihodnost. Uspeh Grabiča, Duriča in Smodiša je dopolnil Matjaž Ravbar z srebrnima medaljama v metu na 1.000 in 2.000 m.

Uspešno so nastopila tudi dekleta. Maša Fink, ki je zmagala v metu na 60 m, je dolgo po tekmovalju jokala od sreče in še naslednji dan ni mogla verjeti, da je res državna prvakinja. Bolj junaško se

je po svojem uspehu držala Katja Zupan, ki je zmagala v metu krogle in bila druga v metu kopja.

Mladi brežiški atleti so tudi tokrat dokazali, da v nekaterih disciplinah sodijo v sam slovenski vrh. Kostec je zmagal v skoku v višino in skoku ob palici, Peterkovič pa je v metu kladiva - brežiški paradni disciplini - osvojil tretje mesto. Njun uspeh je dopolnila Gramčeva s tretjim mestom v metu na 300 m.

I. V.

David Grabič

Šport iz Kočevja in Ribnice

Rokometašice Kočevja in rokometiški KVM Ribnice se zavzeto pripravljajo na začetek tekmovalj v prvi slovenski ligi. Obe ekipi sta v pripravljalnem obdobju odigrali nekaj prijateljskih tekem. Ribničani so premagali Črnomelj s 25:18, Kočevke pa so izgubile z Mlinotestom z 32:39 in premagale Novomeščanke s 43:21. V nedeljo bodo kočevske rokometiške v prvem krogu pokala IHF gostovale v Dijonu v Franciji. Kočevke od tekme ne pričakujejo veliko, saj so Francozinje izredno močna ekipa, ki je lani igrala v polfinalu tega tekmovalja. Povratno srečanje bo v Kočevju 2. oktobra.

Sedaj je tudi dokončno znano, da bo novi trener odbojkaric LK Tilie iz Kočevja Tone Krkovič. Dekleta se že dober mesec pripravljajo na novo sezono v 1. slovenski ligi, kjer bo nastopalo deset ekip. Medtem ko je v prestopnem roku kočevske odbojkarice zapustila Nataša Briški, je pred dnevi odšla iz kluba še Sandra Akrap. Poleg Alenke Lenčič je precejšnja okrepitev za LK Tilio tudi vrnitev Maje Uran, ki je štiri sezone igrala na Reki. Prvi večji preizkus za kočevske odbojkarice bo tradicionalni turnir Medo '93 2. oktobra v Kočevju.

Balinarji Sodražice so pripravili že 9. turnir Sodražica '93. Med dvanaštim ekipami so zmagali domačini, ki so v prvi tekmi predtekmovalja sicer izgubili proti balinarjem Strmca, vendar so se jim za poraz odolžili v finalu, ko so jih premagali s 13:3. Za ekipo Sodražice so nastopili Petrič, Vesel, Matelič in Rus. Izidi polfinalnih srečanj: Sodražica : Tabor 69 : 13:0; Strmec : Rožna dolina - 8:5.

KRKA VODI NA DŠI

DOLENJSKE TOPLICE - Na občinskem prvenstvu v plavanju, ki je obenem veljalo tudi za delavske športne igre, sta zmagali ekipi Krke pri ženskah in pri moških. Pri moških so bili drugi Pedagogi in tretji tekmovalci Cestarja. Tekmovali so na 50 m prsno in prosto. Zmagovalci med posamezniki: moški do 35 let: prsno - Dragan (Krka); prosto - Kramarič (Krka); nad 35 let: prsno - Lapajne (Krka); prosto - Uhl (Krka). Pri ženskah je na 50 m prosto zmagala Darinka Uhan (Krka) V tekmovalju štafet je zmagala Krka I nad Krko II in Pedagogi. V skupnem vrstnem redu tekmovalja delavskih športnih iger si pri moški delita prvo mesto ekipi Krke in Pedagogo (245 točk), tretji pa je Cestar (205 točk). Pri ženskah vodi Krka (153 točk), KZ Krka ima 92 točk in Dolenjka 63 točk. Naslednja tekmovalja za DŠI: tenis (28. in 30. september), balinanje (6. oktober) in mali nogomet (7. oktober). Prijave sprejema Športna zveza Novo mesto na telefon 22-267.

• Brez navdušenosti spijo najboljši se moči naše čudi. (Herder)

• Prvo in najpomembnejše v življenju je, da težimo k obvladovanju samega sebe. (Humbolt)

• Strokovnjak je kdorkoli, ki prihaja od drugod. (Marsovo pravilo)

Avto Bum zmagal

ERA Šmartno : Avto Bum 0:1

ŠMARTNO - Nogometaši kočevskega Avto Buma so uspeli tudi na gostovanju, ki so se ga bali, saj je enajsterica Ere Šmartno eno boljših moštev v drugi državni ligi in še posebno nevarna na domačem igrišču. Kočevci so dobili tekmo predvsem s čvrsto obrambo in dobrim pokrivanjem domačih nogometašev na svoji polovici igrišča. Edini zaden tek je padel v 27. minuti, ko je Komočar s prostim strelom zadel domačega vratarja, ki mu žoge ni uspelo zadržati v rokah, Struna, ki se je znašel na pravem mestu, pa je odbito žogo brcnil v prazno mrežo. Ko si je Komočar v drugo minuto poškodoval nogo in zapustil igro, so se kočevski igralci zaprli in z dobro obrambo skušali obdržati zmago. Kljub temu so si v 77. in 82. minuti pripravili dve veliki priložnosti, ki pa ju Bošnjak in Jelič nista znala izkoristiti.

Kočevski nogometaši so tekmo kljub zmagi hitro pozabili in že nestrpno pričakujejo nedeljsko srečanje s trenutno vodečim moštvom Korotan Suvel. Za Avto Bum bosta v nedeljo zanesljivo zaigrala Rautar in Rajšel, ki sta v Šmartnem morala počivati zaradi rumenih kartonov, morda pa bo zaigral tudi Vujčić. Srečanje s Korotanom bo hud preizkus za kočevsko obrambo, ki je v petih tekmah prejela le en zadetek.

M. G.

MRVAR LE TRETJI - Najboljši novomeški motorist Lovro Mervar je šele na dirki za nagrado Rovinja, kjer je osvojil 4. mesto, zvedel, da je na zadnjem tekmovalju v Grobniku osvojil 3. mesto in končni uvrstitvi letošnjega pokala Alpe Adria. V Rovinju je na izredno spolzi, čeprav suhi cesti, ki je vodila tudi skozi nevarne drevored zostal za zmagovalcem Luigijem Aljinovičem eno minuto. (Foto: I. V.)

Presenečenje v Mariboru

Krka iztržila točko in je zdaj predzadnja

NOVO MESTO - Pred letom dni bi se novomeški ljubitelji nogometa zgrozili ob takem podnaslovu, danes pa je dejstvo, da so se nogometaši Krke Novotermu po petih krogih tekmovalja v prvi ligi prebili na predzadnje mesto, zelo razveseljiva novica, saj so svojo prvo točko v prvenstvu osvojili proti eni izmed najboljših slovenskih ekip in to celo na gostovanju.

Ker so se Mariborčani šele dobro vrtili z uspešnega gostovanja v Romuniji in so bili še nekoliko utrujeni, je le malokdo upal na uspeh novomeške enajsterice. Vendar je bila tokrat sreča tudi na strani nogometašev Krke Novotermu. Tudi tokrat se Novomeščani po vodstvu domačih nogometašev z 1:0 niso predali. Vse je kazalo, da se bo ponovila stara zgodba z letošnjega prvenstva, ko so si krkaši sicer znali ustvariti priložnost, ki pa je niso izko-

ristili. Tako je Bracovič napravil kar dve lepi priložnosti za dosego zadetka, dokler mu ni v tretjem poskusu v 39. minuti srečanja po dobri podaji iz avta le uspelo ukaniti presenečeno obrambo Mariborčanov.

Domačini so si potem na vse kriplje prizadevali doseči zmagoviti zadetek, vendar jim to vse do konca srečanja ni uspelo. K temu je nekoliko pripomogel tudi slabi laški sodnik Špiler, ki je slabo ocenil prekršek v kazenskem prostoru Novomeščanov in je namesto 11-metrovke dosodil le prosti strel z roba 16-metrskega prostora. Novomeščanom lahko le čestitamo, da so zdržali psihološki pritisk štirih zaporednih porazov na samem začetku prvenstva. V naslednjem krogu bo Krka Novoterm igrala doma proti Kopru.

I. V.

"PODBOČJE" JE INTERIER KRŠKO - Po 18 letih ima športno društvo Podbočje prvič svojega pokrovitelja. Poslej se bo ta uspešni košarkarski klub imenoval Interior Krško. Tako so v petek zvečer v pogodbi zapisali v imenu podjetja Drago Tadej, trener Nikola Plečaš ter predstavnika kluba Marjan Dornik in Ivan Navoj (na sliki od leve proti desni). Košarkarji Interiera Krško bodo letos igrali 28 tekem v zeleni skupini I. slovenske lige. "Če ne bo poškodb igralcev, lahko pričakujemo, da se bomo uvrstili nekeje pri vrhu. Imamo 14 dobrih igralcev, ki so v kljub prišli iz vseh koncev Slovenije in sosednje Hrvaške, vendar domačini še vedno tvorijo jedro ekipe," je o svoji ekipi povedal prvi trener in nekdanji priznani košarkar bivše Jugoslavije Nikola Plečaš (Foto: J. Pavlin)

Kdo spleta gnezdo vohunov?

V minulem tednu so bili časopisi polni Brežic, jugooficirjev in vohunov. Člani skupščinskega odbora za obrambo so po poročilu Sove in kriminalistične službe ministrstva za notranje zadeve ugotovili, da so anonimne obtožbe "večinoma točne". Obveščevalna služba je že v letu 1991 zaznala aktivnost nekaterih bivših oficirjev JA. Do danes kljub temu še ni nihče tega ovrgel ali dokazal. Nasprotno, zdi se, kot da nekomu v naši državi tako stanje odgovarja.

Zaradi anonimnega pisma o aktivnosti bivših oficirjev JLA, ki živijo v Brežicah, delajo pa za hrvaško vojsko ali tajne službe, je ta odbor v začetku junija zahteval ustrezno poročilo o tem od Sove, ministrstva za notranje zadeve in za obrambo. Poročilo Sove in kriminalistične službe so v začetku preteklega tedna obravnavali kar v navzočnosti novinarjev, saj se je o dejavnosti oficirjev, katerega sega že v oktober 1991, veliko zvedelo v javnosti, poleg tega pa so proti nekaterim izdali že tudi kazenske ovadbe.

Pismo navaja imena oficirjev bivše JLA, ki imajo stalno bivališče v Brežicah, ob tem pa se vsak dan vozijo na delo v hrvaško vojsko, nekateri tudi v glavno poveljstvo. Poleg njih naj bi se na Hrvaško vsak dan vozilo še kakih 10 podoficirjev tehnične stroke. Kot poroča kriminalistična služba, je krška UNZ že januarja letos javnemu tožilstvu v Brežicah poslala poročilo o svojih ugotovitvah. Tudi iz njega je razviden sum, da nekateri bivši

pridniki JLA prejemajo nadomestila za brezposelnost pri brežiški enoti Zavoda za zaposlovanje, hkrati pa se vsak dan vozijo na delo na Hrvaško. In to ne v katerikoli podjetje, ampak v hrvaško vojsko ali njene varnostne organe. Poročilo govori o šestih častnikih, od katerih sta dva navedena tudi v anonimnem pismu, ki so v zadnjih dveh letih od Zavoda za zaposlovanje prejeli skupaj za milijon tolarjev nadomestil. Če gre verjeti anonimnežu, je podobnih primerov v Brežicah še več. Težava je v tem, da javno tožilstvo ne more dokazati kaznivega dejanja, saj je po dveh mesecih od hrvaškega Interpola dobilo odgovor, da omenjeni oficirji niso zaposleni v Zboru narodne garde.

Anonimno pismo opozarja še na nekatere druge nepravilnosti. Na primer na to, da je bilo okrog leta 1990 v Sloveniji podeljenih okrog 500 dolgoročnih posojil, od tega okrog 50 v Brežicah, pa zdaj nihče ne skrbi, da bi se ta posojila vračala. Nepodpisana oseba

navaja tudi imeni dveh oficirjev, ki sta ob napadu na Slovenijo aktivno sodelovala v JLA, vendar sta, za razliko od nekaterih domoljubnih Slovencev, že dobila državljanstvo.

Potrjeni sumi o vohunih

Poročilo Sove potrjuje sume, da so se nekateri oficirji iz Brežic zaposlili v hrvaških oboroženih silah in se ukvarjali z obveščevalno dejavnostjo. S prvimi ugotovitvami, ki so potrdile sume o vohunskem delovanju nekdanjih oficirjev JLA, je Varnostno-informativna služba seznanila pristojne slovenske organe in že lanskega februarja tudi najvišje slovenske predstavnike od Milana Kučana, Franceta Bučarja, Lojzeta Peterleta, Dimitrija Rupla in Dušana Pluta pa do Janeza Janše, Petra Bekeša, Jelka Kacina in Igorja Bavčarja. Tako je tedanji Vis (sedaj Sova) menda opravil svoj del naloge. O tem bo enkrat v prihodnosti modrovala še komisija za nadzor delovanja tajnih služb.

Se bo po teh razpravah v slovenskem prostoru ob južni meji kaj spremenilo? Pristojni organi niso ukrepali – čeprav so za dogajanje vedeli – vsaj tako ne, kot bi lahko od njih pričakovali. Dogajalo se je celo nasprotno. V Visovem poročilu piše, da je obrambno ministrstvo preko notranjega ministrstva omogočilo neovirano gibanje pripadnikom skupine oficirjev preko državne meje in jim dalo tudi pravico nošenja orožja. Janez Janša je ob tem povedal, da so na posebno prošnjo hrvaških organov nekajkrat dovolili tak prehod meje, vendar se je tako ravnanje prenehalo po priznanju naše države. Se je res?

Člani odbora za obrambo so po obravnani točki devnega reda prekinili sejo in odšli na poslansko srečanje v Novo mesto. Tam so verjetno na hitro pozabili na zaplet z jugooficirji. Pozabili bodo tudi novinarji, vsaj za določen čas, v Brežicah pa bo še po starem. Do kdaj in predvsem zakaj? Ali nemara kdo prikriva resnično dogajanje v tem mestu in kakšni interesi stojijo za vsem tem?

To, da neka država dopusti delovanje in bivanje pripadnikom tujih vojaških sil in celo obveščevalnih služb na svojem ozemlju, je vsekakor nenavadno. Težko je razumeti, da se tako delovanje ne da dokazati. Gotovo se ne da na ta način, da vprašaš tujo obveščevalno službo, ali ta in ta res dela za

njih. Odgovor je manreč že vnaprej znan. Pristojni slovenski organi se za zdaj sklicujejo na nemoč. Po Janševem mnenju teh stvari ne more razreševati obveščevalna služba niti vladni resorji, ampak je treba povečati ažurnost sodišč ali pa spremeniti zakonodajo tako, da bodo imeli obmejni organi več pooblastil.

Za vikend na bojišče

Po mnenju obrambnega ministra so še večji problem vikend četniki, ki med tednom živijo pri nas, ob vikendih pa se prelevijo v bojovnike in plenijo na bojiščih v BiH. Odbor za obrambo je vladni naložil, naj čimprej pripravi natančnejše poročilo o tem. Kdaj se bo zgodil ta "čimprej", kaj bo pokazalo poročilo in kdo bo lahko kaj v zvezi z vikend bojovniki sploh ukrenil? V tem primeru gre za pojav, ki po neuradnih informacijah sega globoko v Slovenijo, ne samo v Brežice.

Vsekakor bi lahko rekli, da se z voljo da mnogo narediti, stvar pa se zaplete, ko volje ni. Pravzaprav se Brežičanom upravičeno zdi, da vse teče natanko tako, kot si nekateri v naši državi iz določenih razlogov želijo. Obveščevalna služba je posumila o vohunski

dejavnosti že v letu 1991. Od takrat naprej ni nobenih učinkovitih dejanj, čeprav gre za stvari, ki tako ali drugače škodijo naši državi.

Dobri dve leti sta minili od vojne, zato je že skrajni čas, da se naša država, če se že ni sposobna opredeliti do tiste izpred petdesetih let, opredeli vsaj do zadnje vojne. Če bi ljudem z dejanji pokazali, katera stran je bila prava, bi jim prihranili veliko razočaranja. Brežičanom potem ne bi bilo treba več živeti v prepričanju, da so nagajani (z nadomestili, državljanstvom in drugimi ugodnostmi) ravno tisti, ki so najbolj zagrizeno delovali proti Sloveniji. Navsezadnje bi jasna opredelitev pomagala tudi vsem tistim bivšim uslužbencem armade, ki so ne krivi ne dolžni, zdaj v istem košu z "osumljenimi".

Dogajanje v Brežicah se zdijo kot iz kakega filma ali knjige. Obveščevalci, kontra-obveščevalci, dvojni špijoni, umazane igre. Če si je kdo zamislil tak scenarij pri nas, se je močno ušel. Brežice pač niso Berlin. Prebivalce je tu moč zlahka prešteti in če verjame ali ne, skoraj vsi poznajo drug drugega. Država zato zaman pridiga o domoljubnosti, saj državljani dobro vedo, kako je z njo.

BREDA DUŠIČ-GORNIK

300 let od valvasorjeve smrti

Rodoljub kranjski

Te dni mineva celih 300 let od dneva, ko je v hiši v starem mestnem jedru Krškega ugasnilo življenje baronu Janezu Vajkardu Valvasorju. Ni sicer umrl reven, vendar s precej manj premoženja, kot ga je imel, in ni umrl osamljen, vendar premalo spoštovan za vse, kar je naredil. Plačilo in povračilo mu je večna slava, ki jo uživa v svoji dragi domovini.

Skorajda zmanjka nazivov, ko želimo opredeliti, kaj vse je bil Valvasor: historik, geograf, etnograf, topograf, kartograf, naravoslovec, tehnik, zbiratelj, risar in založnik pa še vojak in poveljnik. Nekdaj so takim ljudem, ki so si nabrali obilo znanja z vseh področij umetnosti in znanosti, rekli polihistor, vendar ima danes ta beseda žal slabši pomen, saj polihistorjev že dolgo ni več, naziv pa se uporablja za označevanje vseznalca, ki pravzaprav nič zares ne ve. Janez Vajkard si take votle slave ne zasluži. Ustvaril je namreč izjemna dela, s katerimi si je zagotovil "odlično mesto ne samo v slovenski, ampak tudi širše v evropski kulturi" (B. Reisp). Njegova Slava vojvodine Kranjske je prvi sistematični prikaz zgodovine, ozemlja in načina življenja na osrednjem delu Slovenije in najtehtnejše delo v vsem obdobju med reformacijo in prosvetljenstvom. Valvasor je ustanovil tudi prvo grafično podjetje na slovenskih tleh, bakrorezno in tiskarno, kjer je med šestimi topografskimi in tremi umetnostnimi deli natisnil tudi prvi grafični ciklus pri nas sploh (Pasijonska knjižica), da ne omenjamo knjige grbov, knjige podob vseh kranjskih mest, gradov in samostanov ter zemljevidov Kranjske, Koroške in Hrvaške, ki jih je sam zrisal in zanje opravil potrebne meritve. V svoji knjižnici je zbral nekaj tisoč knjig z vseh koncev sveta in dragoceno zbirko 8000 grafičnih listov. Žal tako knjižnica kot grafična zbirka nista ostali doma, Valvasor ju je moral prodati, da je pokrtil stroške za svoje kapitalno delo. Zdaj je ta zapuščina na Hrvaškem.

Ob vsem tem delu bi pričakovali, da je bil Valvasor učenjak, ki je prečel večino življenja med kupi knjig. Pa ni bilo tako. Njegovo življenje je bilo razgibano in več časa kot med zaprašenimi knjigami je preživel na popotovanjih, med ljudmi in v naravi, ki jo je z veliko vnemo preučeval in raziskoval. Rodil se je kot 12. otrok v družini Jerneja Valvasorja. Točen datum rojstva ni znan, ve pa se, da so ga krstili 28. maja v cerkvi sv. Nikolaja v Ljubljani. Izobrazil se je na jezuitski gimnaziji v Ljubljani, potem pa si je po tedanji plemiški šegi nabiral znanja na potovanjih po tujini in v vojaški službi. Pot ga je zanesla vse od Anglije, Francije, Danske in Nemčije do Španije, Italije in Afrike. 14 let je potoval, leta 1672 pa se je vrnil domov, se poročil in kupil gospostvo Bogenšperk, kjer si je ustvaril dom in družino ter se posvetil študiju in raziskovanju domovine. Na potovanjih je namreč ugotovil, da je njegova "draga domovina Kranjska" v svetu premalo ali skoraj nič poznana, in zavedal se je, da je dolžan domovino "ne le sam zase častiti, ampak žarke njene slave tudi v daljni svet pošiljati", saj pošten rodoljub ni dolžan za

čas domovine zastaviti le življenje, marveč ji je dolžan služiti tudi "s peresom, da v svetu pri vsaki priložnosti zaslovi," kot je zapisal v Posvetilu v Slavo. Iz teh nagibov izvira Valvasorjevo izdajateljsko in ostalo delo, ki je rodilo obile in dragocene plodove.

Prelomno obdobje se je začelo po letu 1680, ko je Valvasor pomagal priletnemu Janezu Ludviku Schönleubnu pripravljati 2. zvezek knjige Stara in nova Kranjska, v katerem naj bi bila prikazana sodobna podoba dežele. Valvasor je kot izrazito izkustven duh prepotoval Kranjsko, Koroško in sosesčino po dolgem in počez, spraševal ljudi (nedvomno je dobro znal govoriti slovensko), zapisoval, risal in meril, se vzpenjal na gore in spuščal v jame, vendar do izdaje knjige ni prišlo. Nazadnje se je odločil, da delo opravi po svoje. Nastala je zamisel, ki jo je kasneje uresničil z izdajo Slave vojvodine Kranjske. V tem času je veliko študiral (študije je za nekaj časa prekinil leta 1683, ko je kot kapetan kranjskih pešcev sodeloval v avstrijsko-turški vojni), se ukvarjal z zamisljo o gradnji predora pod Ljubeljem, izumil poseben način ulivanja kovinskih predmetov, raziskal Cerkljarsko jezero in bil na podlagi razprave o tej naravni znamenitosti sprejet za člana Royal Society, najstarejši in še danes najslavnejši znanstveni družbe na svetu.

Grafično podjetje, v katerega je pritegnil bakrorezce, slikarje (med njimi tudi Joannesa Kocha iz Novega mesta) in tiskarje, mu ni prineslo dobičkov, pač pa nove in nove stroške, ki jih je množilo zbirateljstvo in izdajateljska dejavnost, kar ga je na koncu prisililo, da je prodal večino svojega imetja. Ločiti se je moral tudi od svoje bogate knjižnice in zbirke grafičnih listov, nazadnje še od Bogenšperka. Z ostankom imetja je februarja 1693 je kupil hišo v Krškem in po nekaj mesecih bivanja v tem mestu septembra ali oktobra umrl. Točen datum njegove smrti sicer ni znan, splošno sprejeto pa je 19. september, kot je zapisano na spominski plošči, postavljeni v počastitev 200. obletnice njegove smrti. Pokopan naj bi bil v družinski grobnici v grajski kapeli v Mediji, vendar njegovih posmrtnih ostankov tam niso našli. Ne vemo zanesljivo ne kdaj je umrl ne kje je zares pokopan. Sicer pa Valvasor živi in bo živel v kulturni zavesti Slovencev.

MILAN MARKEČ

slovinci po svetu

Bela krajina prekaša Zlato obalo

Toniju Kapušinu z Zvirkega vrha nad Metliko pred tremi desetletji in pol ni bilo niti dvajset let, ko se je, kot imamo navado reči, odpravil po svetu s trebuhom za kruhom. Najprej v Maribor, potem - tako kot v tistih časih številni slovenski fantje in moške - po skrivnih poteh v Avstrijo. Toda njegov cilj je bila daljna Avstralija, ki je zaradi tega, ker je bila zanj povsem nepoznana, še toliko bolj vlekla.

Kaj bo počel v deželi, kjer ni poznal prav nikogar, je imel Kapušin čas razmišljati na ladji, s katero je od nemškega Bremerhavna do avstralskega Melbournea potoval kar 31 dni. Iz najjužnejšega večjega avstralskega mesta je odšel na sever, v Cairns, kjer danes živijo pretežno od turizma, a v tistih časih so v glavnem našli zaslužek na plantažah sladkornega trsa in tobaka. Toni se je raje oprjel zidarskega dela, za katero so bili takrat zlati časi. Iz tropskega Cairnsa se je preselil za naše razmere v precej oddaljeni Darwin, v katerem mu je zidarsko znanje prišlo še kako prav. Na sveti večer leta 1974 je namreč prišel ciklon Tracy in popolnoma uničil mesto. "Bilo je grozljivo. Ciklon je dobesedno posesal vse, kar je le mogel. Drevesa so ostala brez listja, hiše brez streh. Bilo je sredi avstralskega poletja, kar bi bila lahko srečna okoliščina, a kaj, ko je lilo, kot bi se utrgal oblak. Spominjam se, da sem na božič taval po ulicah in iskal pločevino. Do večera sem je nabral toliko, da smo lahko pokrili dve sobi, kjer smo prespali, ne da bi nas pral dež," niza spomine Kapušin.

Najprej so seveda počistili letališče, da so v mesto pripeljali pomoč. Pohvali državo, ki jim je velikodušno priskočila na pomoč. Štiri tedne so imeli v visokih šolah odprte nekakšne prodajalne, v katerih so lahko zastoj dobili vse najnujnejše življenjske potrebščine. Toda električne energije in vodovoda ni bilo moč pripeljati z letali. Tako so bili brez elektrike pet, brez vode pa šest tednov. Lovili so

deževnico, za razsvetljavo pa so nabavili generator. Na vrečko ledu so čakali v vrsti po nekaj ur. Ljudje, ki so odšli iz mesta brez dovoljenj, se niso mogli več vrniti. Država je poskrbela za ženske in otroke. Z vojaškimi tovornimi letali jih je odvažala v varnejše kraje. "Moja družina je odšla za štiri tedne v Sydney. Vrniti se je smela šele, ko je dovolila država. To je bilo takrat, ko je bila hiša primerna za bivanje. Dom jih je res pričakal s streho, a okenske odprtine so zapirale le vezane plošče, ker stekel ni bilo moč dobiti," pripoveduje Toni.

Sele čez leta, ko je bil Darwin že obnovljen po novih načrtih, ki so zahtevali trdnjšo gradnjo, se je Kapušin znova odločil za selitev. Zatrjuje, da bo v Gold Coastu ali po naše na Zlati obali na vzhodu Avstralije njegovo domovanje do konca dni. O zidarstvu že davno ne razmišlja več, ker je v krizi tako kot pri nas. Zlata obala velja, tako kot da slutiti že ime, za eno najzanimivejših turističnih središč v Avstraliji. 300.000 stanovalcev ima, na leto pa sprejme okrog milijon turistov z vsega sveta. Turizem primerno se je preusmeril tudi Toni, ki pravi, da je njihova Zlata obala lepa, a še zdaleč ne tako kot Bela krajina. Postal je taksist. "Pri nas traja sezona vse leto, saj je poleti okrog 30 stopinj Celzija, pozimi podnevi 18 do 22 stopinj, ponoči pa za nekaj stopinj hladneje. Vrhunec sezone je novembra, decembra in januarja in kdor takrat nima rezervacije za prenočišče niti v enem od 107 nebotičnikov z apartmaji za goste niti kje drugje, naj raje ostane kar doma. Spominjam se človeka, ki je sedem ur letel iz zahodne Avstralije, na koncu pa je moral prespati v prijateljevem čolnu."

Kapušin je v taksiju prevajal ljudi z vsega sveta, le Slovencev nikoli. Ko zve, od kod prihajajo, za nekatere pa to lahko ugotovi po zunanosti, tudi že ve, kako se bodo obnašali. Kajti pripadniki istega naroda imajo

Avstralski Metličan Toni Kapušin s hčerko Edvino

po njegovem veliko skupnega. Tako imajo Japonci navadno s sabo prevajalce, Tajvanci najprej zavijejo v igralnice, Nizozemci pa zatrjujejo, da bodo porabili za počitnice v Avstraliji manj kot bi na primer na francoski rivieri. Novozelandski so zelo prijazni in imajo radi nočne zabave, Američanom pa ne gre v glavo, da jih ob desetih zvečer na ulici nihče ne napade.

Kapušin se je s hčerko Edvino, najstarejšo od svojih štirih otrok, te dni mudil v rodni Metliki. Tretjič je bil na obisku v domovini, nazadnje pred petnajstimi leti. Prizna, da se je od takrat veliko spremenilo, a je prepričan, da bi morali dati več na promocijo Slovenije, saj mnogi še ne vedo, kako je v resnici z našo deželo. "Nekateri ljudje bi morali biti tudi bolj prijazni, zlasti tisti, s katerimi pridejo turisti med prvimi v stik na slovenskih tleh. Pa slovenski denar bi morali bolj spoštovati, kajti če ne boste zaupali sami svoji valuti, ji tudi drugi ne bodo," je strnil svoja opažanja Toni Kapušin.

MIRJAM BEZEK-JAKŠE

Vojaški rok brez puške

Civilno služenje vojaškega roka je v Sloveniji mogoče in fantov, ki se zaradi religioznih, filozofskih ali humanitarnih razlogov odločijo zanj, ne preganjajo in zapirajo kot pred leti v bivši Jugoslaviji. Kakšna je pot do civilnega služenja in koliko fantov se zanj odloča?

22-letni Miha Avžlahar iz Ljubljane opravlja civilno službo v Prehodnem domu za tujce v Ljubljani, kjer skrbi za vodenje in organizacijo življenja v domu. Pomaga pri organizaciji prostovoljskih aktivnosti in delovnih akcij ter pri razdeljevanju dnevnih obrokov in higienskih potrebščin. 20-letni Rudi Grabrijan iz Dragošev v Beli Krajini, ki je civilno službo v tem domu že opravil, pa pravi, da je bil pomemben del njegovega dela tudi pogovor z ljudmi, ki v Sloveniji prebivajo ilegalno. "Vojsko odklanjam zaradi nasilja," pravi Primož Ponikvar iz Ljubljane, Rudijev kolega v domu. Delo s tujci je bilo zanj zanimivo, ker je lahko prišel v stik z ljudmi v mejnih situacijah.

Kaj pravi zakon?

Oba fanta uveljavljata pravico do ugovora vesti po 46. členu ustave in na podlagi Zakona o vojaški dolžnosti iz leta 1991, ki določa, da lahko državljani uveljavljajo ugovor vesti zaradi religioznih, filozofskih ali humanitarnih razlogov. Zakon tudi določa, da mora biti splošni način življenja in ravnanja v skladu z razlogi, zaradi katerih se je odločil za ugovor vesti. Državljan, ki se odloči za ugovor vesti, ima dve možnosti: lahko služi vojaški rok brez orožja in ima enake dolžnosti in pravice kot ostali vojaki, vendar služi na dolžnostih v enotah, ki niso povezane z nošnjo in uporabo orožja. Druga možnost je, da državljani opravijo nadomestno civilno službo v zdravstvenih, socialnih, splošno reševalnih, rehabilitacijskih in drugih organizacijah, kjer opravljajo dejavnosti javnega pomena. Civilno službo lahko opravljajo tudi tisti, določa zakon, ki so bili ocenjeni kot nesposobni za vojaško službo. Po zakonu se mora pred napotitvijo na civilno službo ugotoviti tudi zdravstvena sposobnost za opravljanje del v civilni službi.

Civilniki so glede pravic iz zdravstvenega

in socialnega varstva izenačeni z vojaki. Zakon določa pravico do brezplačne nastanitve in prehrane kot tudi pravico do pokritja stroškov prevoza na delo in izplačil za osebne potrebe. Rudi Grabrijan je povedal, da dobijo civilniki mesečno 32 DEM plačila v tolaški protivrednosti. Organizacija, kjer državljani opravljajo civilno službo, mora po zakonu zagotoviti odgovorno osebo, ki organizira in nadzoruje civilnikovo delo. Civilno služenje traja toliko kot vojaški rok - sedem mesecev. Predsednik republike lahko po zakonu vojaški rok skrajša za največ 30 dni, če bojnja pripravljenost oboroženih sil to omogoča. Tega za tiste, ki služijo civilno ne more storiti. Miha Avžlahar, ki je bil aktiven pri mirovnikih, pravi, da bi morali skrajšati civilno služenje tudi civilnikom, če to velja za vojake. Druga pomankljivost je po njegovem mnenju ta, da ni ustrezno zdravstveno zavarovan, saj si mora na primer zdravila plačevati sam. Zakon še pravi, da državljani v času civilnega služenja ne more skleniti delovnega razmerja niti opravljati pridobitne dejavnosti.

V petnajstih dneh po prejemu poziva za nabor je treba na občinskem sekretariatu za obrambo vložiti prošnjo, v kateri se navede razloge za ugovor vesti in pove, ali bi kandidat rad služil brez orožja ali opravljal civilno službo. Prošnjo mora komisija rešiti v šestih mesecih, v tem času pa vse obveznosti nabornika mirujejo. Komisija preverja navedbe v prošnji tudi tako, da z nabornikom opravi razgovor. Nabornik se lahko na negativno odločbo pritoži.

Na Dolenjskem malo prošelj

Darjo Terčič, inšpektor za civilno služenje pri Ministrstvu za pravosodje, pravi, da je bilo od aprila 1991, ko je bil zakon sprejet, pa do sedaj vloženih 439 prošelj. Od tega jih je bilo iz formalnih razlogov s sklepom zavrženih 86. Terčič je povedal, da so bili

to prošilci, ki so zamudili roke ali pa rezervisti, ki po zakonu nimajo pravice do ugovora vesti. 68 prošeljcem je bil postopek ustavljen, ker so preklicali prošnjo ali pa niso prišli na pogovor s komisijo. Pozitivno je bilo rešenih vseh 14 prošelj, ki so se nanašale na služenje brez orožja. 42 jih je še ni pravomočnih ali pa jih še niso obravnavali. Terčič je povedal, da so od 229 prošeljcev, ki so imeli razgovor s komisijo, zavržili 33 kandidatov. Vse pritožbe (tako na odločbe kot na sklepe prve stopnje) je bilo dosedaj 41 pritožb. 15 jih je drugostopenjska komisija ugodno rešila, ostali pa so ali nerešeni ali zavrženi.

Na Ministrstvu za pravosodje se zavzemajo za to, da bi sprejeli samostojen zakon o civilnem služenju, ki bi jim dal tudi več pristojnosti pri sankcioniranju tistih, ki zlorabljajo civilno služenje. Kršitelje sicer lahko pošljejo na ponovno preverjanje izpolnjevanja pogojev za civilno služenje, vendar se postopek lahko tako zavleče, da do takrat kršitelj že konča civilno službo in ga ni mogoče več poslati na dosluženje v vojsko.

ORGANIZACIJE, V KATERIH JE MOŽNO OPRAVLJATI CIVILNO SLUŽBO

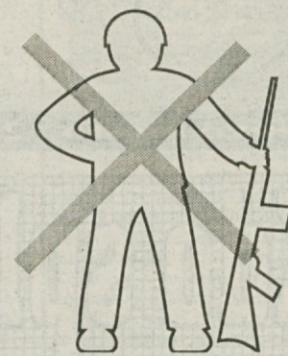
Zavod za gasilno in reševalno službo Sežana
Taborjenje srednješolcev v naravi
Prehodni dom Republike Slovenije za tujce
Zavod za usposabljanje invalidne mladine Kamnik
Zavod za delovno usposabljanje M. Pinter, Dobrna
Zavod za delovno usposabljanje mladine PO Črna na Koroškem
Zveza društev za celebralno paralizo Slovenije (delo v Ljubljani, Kranju, Kopru ali Mariboru)
Društvo mišično obolelih Slovenije (delo v Izoli)
Gimnazija Žemilje, OE Dom Janeza Boska
Center Janka Premrla Vojka, Vipava (mladostniki z motnjami v razvoju)
Zavod za usposabljanje Janez Levec p.o.
Društvo Stigma- pomoč, nasveti, informacije (droge, AIDS)
Slovenska Karitas

V upravnih organih za obrambo v dolenjskih občinah so povedali, da v metliški in trebanjski občini od leta 1991 še niso prejeli nobene prošnje za ugovor vesti, v krški občini so imeli eno prošnjo, ki je bila pozitivno rešena, v črnomaljski občini pa so bile vse štiri prošnje odobrene. Od petih prošelj so bile v novomeški občini odobrene tri, v sevnjski pa od treh prošelj ena.

Upoštevanje vseh 439 prošelj je oporečnikov v Sloveniji približno 0,7 odstotka, svetovno povprečje pa je po navedbah Ministrstva za pravosodje 7 do 10 odst. Aleksander Štular, načelnik oddelka za nabor in napotitev pri Ministrstvu za obrambo pravi, da je to število majhno, ker je vojaški rok razmeroma kratek, pa tudi Teritorialna obramba ima dokaj velik ugled. Tretji vzrok je po njegovem mnenju v tem, da se o civilnem služenju razmeroma malo govori in piše. Boris Redling, novomeški sekretar za obrambo, pa meni, da je oporečnikov malo, ker je pri ljudeh očitno prevladalo mnenje, da je treba braniti svojo državo. Štular je še povedal, da se bo po njegovem mnenju število oporečnikov čez nekaj let ustalilo pri nas med 3 in 5 odstotki. Civilno služenje bi morali izključiti iz pravosodja in obrambe in ustanoviti poseben urad pri vladi, ki bi se ukvarjal le s civilnim služenjem in ne bi zahteval veliko ljudi, kot pravi Štular.

Nekaj problemov je še

V zvezi s civilnim služenjem obstaja tudi nekaj problemov. Nekateri naborniki, večinoma pripadniki Jehovinih prič, zavračajo namreč tudi civilno služenje. Za vse, ki se nečje javiti na poziv upravnih organov, pristojnih za obrambo, je sicer predvidena denarna kazen in celo prisilna privedba, vendar pa se tega po besedah sekretarja Redlinga ne poslužujejo. Z vsakim posameznikom se pogovorijo in

skušajo rešiti problem.

Problem so tudi naborniki, ki so imeli nabor še v času JLA, pa bi radi uveljavljali pravico do ugovora vesti. Ker je od njihovega nabora seveda že minilo 15 dni, zakon o vojaški dolžnosti pa nima rešitve za to kategorijo nabornikov, ostaja problem odprt. Aleksander Štular je rekel, da sta možni dve poti: ali se poziv na služenje odlaga do sprejetja novega zakona ali pa se naborniku omogoči ponoven nabor. Boris Redling je povedal, da je civilno služenje možno reševati le ob prvem vpoklicu na nabor. Sicer takega problema še niso imeli, bodo pa obravnavali vsako prošnjo, ki bo prišla na njihov sekretariat.

Nekaj je tudi vojaških obveznikov rezervnem sestavu, ki bi radi uveljavljali pravico do ugovora vesti, torej državljani, ki so sicer že odslužili vojaški rok, pa so kasneje začeli živeti na način, ki jim ne dovoljuje uporabe orožja. Terčič pravi, da bodo take primere obravnavali na Vrhovnem sodišču, spremembe zakona o vojaški dolžnosti pa obravnavajo tudi na ugovor vesti za rezerviste. Ustava namreč določa, da so vsakomur zagotovljene enake človekove pravice in temeljne svoboščine. Pravica do ugovora vesti pa je zapisana v II. poglavju Ustave pod naslovom Človekove pravice in temeljne svoboščine.

GAŠPER LUBEJ

dolenjski štajerec

Domač z nesrečo

Je tisoč načinov in več, da koga spoznamo. Jaz sem spoznal Ivana Križeta, rojenega Dolenjca, v gozdu pri gobarjenju. V levici, desnica je invalidna, je držal orjaškega ajdovčka. Kaj hitro sem ugotovil, da imam pred seboj prijaznega, veselega, zgovornega in hudo-mušnega moža. Povabil me je na dom, da bi se splošne spoznala in bi mi povedal kaj zanimivega iz svojega burnega, a tudi težkega življenja. Z gobo, ki jo je tisti dan našel, pa se je pozneje odpravil k fotografu v Gornji Radgoni, da se je tako ovekovčel. Vredno je bilo, saj je tehtala 670 gramov, premer klobuka pa je imela 70 centimetrov. Pomemben podatek je tudi, da je bila zdrava in se je z njo gostila vsa njegova večerlanska družina.

Križe se je rodil 1935. leta v Poljani pri Dolenjskih Toplicah. V njegovi vasi je bilo takrat naseljenih 77 hiš. Danes jih je le še pet, naseljena pa je ena sama; v nji živi njegov brat.

V času okupacije je bil nekaj časa v otroškem zavetišču v Ljubljani. Po končani vojni se je vrnil v domači kraj, dali so ga najprej za pastirja, potem pa je do 18. leta starosti hlapčeval. Njegova prva služba je bilo delo v gozdu. S "cužago" in sekiro si je služil kruh od odhoda k vojakom. Po odsluženju vojaškega roka se je le kratek čas vrnil v gozd, nato pa odšel na delo v Ljubljano, kjer se je zaposlil na piščančji farmi. V Ljubljani je spoznal svojo sedanjo življenjsko družico Franciško in se z njo odpravil na njen dom na Štajersko. Na Ptujsko cesto pri Gornji Radgoni sta šla zaradi ostarelih staršev, ki nista mogla več sama delati na manjšem posestvu. Tu si je Ivan našel novo delo v veliki žagi v Boračevi pri Radencih. Zado-voljen z delom, zadovoljen s krajani, ki so ga sprejeli kot šegavega, dobrodušnega človeka, ki vsakomur rad priskoči na pomoč, je živel mirno družinsko življenje. V zakonu so se mu rodili štiri otroci, sin in tri hčere. Vsi razen najmlajše hčerke, ki obiskuje srednjo tekstilno šolo, so že na svetu.

Z ženo Franciško zdaj živita na majhnem posestvu, na katerem redita dve kravi, tele in nekaj prašičev za domače potrebe. Possestvo sta dobila po ženski, ki sta jo do smrti preživljala. Poslopja in hiša so bili dotrajani, zato sta začela graditi nova. Počasi jima raste nov dom.

Ivan je v življenju marsikaj pretrpel. Pestile so ga razne nesreče. Opisal bom le tiste najhujše. Ko je kot trinajstleten fantič v domači vasi klenkal, je padel iz zvornika. Ni treba poudarjati, da je le malo kosti ostalo celih. Še huje je bilo 1982. leta, ko ga je zagrabil stroj in mu zmečkal pest. Izgubil je vse prste na desni roki in postal invalid ter invalidski

Ivan Križe z gobjim lepotečem

upokojenec. Ker se rad prevaža z mopedom - za avto ni nikoli imel ne denarja ne veselja - se je dvakrat težko ponesrečil z mopedom. Enkrat je ostal brez zob in s polomljenimi čeljustmi, pri drugi nesreči, ta se je zgodila po krivdi nevostne voznice v Gornji Radgoni, pa je zopet zrahljal svoje že večkrat pretresene kosti. Pa nesreče še ni bilo konec. Zadnja nesreča ga je doletela, ko je prek dvorišča nesel lonec vrede vode, da bi žena oskubla piščance. Spodneslo ga je in krop se je ulil po njegovem telesu. Več mesecev so si zdravniki prizadevali, da so ga "za-flikali", kot sam pravi. "Veliko sem prestal, pa še vseeno živim," se rad pošali. "Imam trden 'leben' kot maček."

Ker kot invalid ne more kdovekak težkega delati, čeprav bi strašno vrede, da si je omislil razne konjičke. Najljubši mu je gobarjenje. Gobe so ga prevzele že v mladosti. Je pravi poznavalec gob in ve, kdaj jih je treba nabirati. Pravi, da ima pomembno vlogo luna. Ob polni luni in seveda zadostni vlagi ne bo prišel iz gozda brez gobe.

Drugi njegov konjiček je čebelarjenje. Dolgo je imel dvajset panjev, zdaj pa jih bo zaradi bolezni zmanjšal na šest in čebelaril bolj na malo. V gozdu in ob čebelnjaku se najbolj spočije, tam najde mir in čas za razmišljanje o življenju. Rad obuja tudi spomine na življenje na Dolenjskem. Čeprav je Štajerec že od 1963. leta, rad kaj sliši in prebere iz domačih krajev, zato je že dolgo naročen na Dolenjski list, ki ga prebira od črke do črke. Kot je povedal, ne samo enkrat. Neverjetno s kakšnim ponosom mi je pokazal svoj domači list. Dolenjski list mu pomeni res veliko. Naj povem, da je bilo srečanje z Ivanom Križetom zame veliko doživetje. Podoživite ga še vi, bralci Dolenjskega lista.

LUDEVK KRAMBERGER

naše korenine

Rod na Straži

Na slovenskem je veliko krajev z imenom Straža. Ime je nedvomno povezano z burno zgodovino, ko so morali naši predniki vedno budno paziti, kdaj in od kod jih bo doletela nevarnost. Ne bližnjim ne daljnim sosedom ni mogel človek nikoli popolnoma zaupati, še najbolj se je lahko zanesel na lastne oči in ušesa. Za opazovanje pa so bili nekoliko dvignjeni in izpostavljeni kraji vedno najprimernejši. In ker so na njih ob nevarnostih postavljali straže, jim je to ime ostalo. Tako ime svojega rojstnega kraja razlaga Lojze Kerin iz Straže pri Leskovcu.

Dvainosemdesletni oče je krepak možak, ki mu je videti, da se še sedaj ne ustraši nobenega dela. Toda pameten gospodar ve, kdaj je čas vajeji prepustiti mladim rokam, zato zdaj na domačiji gospodarji njegov sin, tudi Lojze, že tretji gospodar s tem imenom po vrsti, kajti prvi Kerin, ki se je priženil k tej hiši, ded sedanjega gospodarja, je bil tudi Lojze. No, in kot se tradiciji spodobi, stoji v četrtem rod Kerinovih na Straži, v katerem so zdaj štirje fantje, prvi v vrsti spet Lojze.

Prvega Kerina na Straži, svojega očeta Lojza torej, se dvainosemdesletni Lojze še dobro spominja. Tja v prvo svetovno vojno mu mu seže spomin, ko je bil še fantič, ki je skakljal okoli, kot je bila tedaj navada, v sami srajčki. Oče je bil vpoklican v prvo svetovno vojno in ko je prišel iz Galicije domov na dopust možakar v vojaški uniformi in z dolgimi, košatimi brki, ga sinko seveda ni prepoznal in se ga je močno bal. A bi bilo kaj lahko to zadnje snidenje z njim, kajti oče je bil poslan na italijansko fronto, kjer so tisoči umirali v ognju iz tisočih topovskih cevi. Imel je še srečo, da ga je šrapnel ranil le v noge. Pozdravili so ga v praški bolnišnici in ga 1917. leta poslali domov. Hujših posledic zaradi tiste rane ni čutil, sicer ne bi bil, kot je bilo znano daleč naokrog, oče Kerin hodec, da mu ga ni bilo para. V nedeljo jutraj se je s Straže odpravil v takratno famo cerkev v Leskovcu poldrugo uro daleč peš k prvi maši, nato še v Krško k drugi maši, opoldne pa je bil že doma za mizo z nedeljskim kosilom. Kerinovi s

Straže so bili poznani tudi kot trdna, delovna in verna slovenska družina.

Alojz se spominja veselja, ki ga je imela za časa njegove mladosti vaška mladina. Fantje so se zbirali in peli na vasi, posebej še za jurjevo, tri kralje in martinovo, v marsikateri vasi je bil pušenšank, kjer je bilo vino po dva dinarja in kjer so se tudi zavrteli. Veselo pa je bilo tudi, kadar so prišli tovarniki nakupovat vino, takrat glavni tržni prideleček teh krajev. Gospodar je imel ponavadi že stalne odjemalce, ki so prišli kmalu po Martinu na pokušnjo, nato pa pripeljali posodo, da jo je napolnil. Ko so prišli po pijačo, je moral biti na mizi najboljši, kar je premo-gla hiša: šunka in klobase, potica, včasih tudi puran, ko pa je voz odpeljal, se je moral na ročici zabiti "puterh" najboljšega, ki ga je dobil trgovec za "šenk". Kratkčasno je bilo tudi ob skupnih kmečkih delih. Največje od teh je bila ročna mlačev žita, ki je trajala pri kaki hiši tudi po teden dni. Na Straži, ki je imela svojčas sedem hiš, so si med seboj pridno pomagali in delo zmogli v enem mesecu.

Tako kot velika večina ljudi iz teh krajev so bili tudi Kerinovi med vojno izseljeni. Ravno ko so bili pospravljeni vsi pridniki, so morali na miklavževo leta 1941 domačijo

zapustiti. V Nemčiji so povečini delali pri nemških kmetih. Hujša od tuje tlake in lakote pa je bilo hrepenenje po domovini in kmetiji. Lojze se spominja tistih gospodarjev, ki so dobili dovoljenje, da so šli za kratek čas pogledat, kako je doma. Vrnili so se vsi pretreseni ob spoznanju, da na njihovi zemlji zdaj gospodarijo tuji. Zapadli so v malodušje, toplo so strelili predse in nekateri od strašne tuge tudi umrli. A tujec je bil le premagan in pregan. Septembra so se Kerinovi vrnili na kmetijo. Kleti in kašče so bile prazne. Pridelek s polj je pobral nekdo drug. Kot nalašč je bila tisti čas tudi huda suša. Golo življenje so si rešili s tem, da so se ponoči tihotapili preko Save in pri Brestanici z grajske njive pobirali kolerabo, pripravljeno za živilsko krmo.

Lojze se je po vojni poročil z Mici iz bližnje vasi Cesta in rodilo se jima je osem otrok. Vzgojila sta jih k delu, učenju in poštenju. Štiri dekleta in dva sinova so se poročili. Osemnajst vnučkov imata zdaj Lojze in Mici. Dva sina pa sta se odločila za duhovniški poklic: Tone je misionar na Madagaskarju, Joško pa še študira teologijo. Sin Lojze zdaj gospodarji drugače. Namesto volov so pri hiši traktorji, poleg vinogradov pa dajejo gospodarstvu dohodek tudi sadovnjaki in moderen hlev. Vas Straža pa se je skrčila. Samo še štiri naseljene hiše so v vasi: kar pri treh gospodarjih Kerini. Njihov močni rod bo še dolgo ostal na slovenski Straži.

TONE JAKŠE

FOTO: T. JAKŠE

Pri Kerinovih na Straži. Lojze in Mici z delom svoje številne družine.

NAGRADA V BREŽICE IN NOVO MESTO

Žreb je izmed reševalcev 36. nagradne križanke izbral ANTONA PLANINCA iz Brežic in ALOJZA POTOČARJA iz Novega mesta. Planincu je pripadla denarna nagrada 3.000 tolarjev (sporoči naj nam številko tekočega računa ali bančne knjižice in EMSO), Potočar pa bo prejel knjižno nagrado. Nagrajencema čestitamo.

Rešite današnjo križanko in rešitev pošljite najkasneje do 4. oktobra na naslov: Dolenjski list, Glavni trg 24, 68000 Novo mesto, s pripisom KRIŽANKA 38. Ovojnico brez poštnih znamke lahko oddate v naš poštni nabiralnik pri vstopu v stavbo uredništva v Novem mestu.

REŠITEV 36. NAGRADNE KRIŽANKE

Pravila rešitev 36. nagradne križanke se, brano v vodoravnih vrsticah, glasi: IGRA, KAOS, STRELJANJE, IDA, DNINA, NOGA, ELIN, DEBEVEC, CS, URINAL, RAA, TRABANT, ITA, RAPIR, ŠKATLA, OKNO, PROSILEC, PLAZ, ROBI, UCI, AARE, TVAR, KAD.

prgišče misli

Če Slovenci ne bomo znali razviti v sebi pravega narodno zavednega občestva duha, nam za preživetje ne bo pomagala nobena biološka higiena in naravni prirastek, potrebna nam je prava socialna moralna, družbeno naravna higiena in prepoved.

ANTON TRSTENIAK

Kadar gre za laž, potem ne gre za vprašanje strpnosti, laž je treba razkriti in odkloniti, vendar se tudi to lahko naredi strpno.

LOJZE PETERLE

Hierarhijo rušijo taki, ki jim delo smrdi in ne znajo pljuniti v roke, da bi iz sebe naredili nekaj koristnega zase in za družbo.

ANDREJ CAPUDER

zanimivosti iz sveta

Spreten ponaredek

Čeprav Jack Razparač še do kolen ne seže sodobnim množičnim morilcem, ki imajo na vesti več deset življenj, pa ostaja eno najbolj slavnih imen v zgodovini kriminala, predvsem zaradi skrivnosti, v katero je bil storilec zavit. Dolgo se namreč ni zanesljivo vedelo, kdo je ob koncu prejšnjega stoletja na grozovit način umoril in razmesaril pet londonskih prostitutk.

Zdaj je stari kriminalec ponovno v središču pozornosti. Pred nekaj meseci je svet obletela novica, da so odkrili skrivni dnevnik, v katerega je Jack Razparač zapisoval svoja morilska doživetja in shrljivo popisal zadnje ure življenja svojih žrtev. Dokument so našli, ko so gradbeniki obnavljali stanovanje v hiši v Londonu, kjer naj bi nekaj časa živel Jack Maybrick, torej mož, ki so mu pripisovali, da je Jack Razparač. Maybrick sojenja ni dočkal, ker ga je že prej zastrupila žena, ki pa sploh ni nič vedela o moževih skrivnih zločinskih dejanjih.

Odkritje je seveda takoj pritegnilo založnike. V vabo sta ugriznili kar dve založbi, britanska Robert Smith in ameriška Warner Books. Razparačev dnevnik naj bi prihodnji mesec izšel v knjigi hkrati v Evropi in Ameriki. Vse pa kaže, da bodo Američani ostali brez shrpljivega branja. Založba Warner Books se je namreč odločila, da knjige ne bo izdala.

Prepričana je, da gre za spreten ponaredek, in noče stopiti na tako mino, kot so pred nekaj leti stopili tisti, ki so za drag denar odkupili in objavili lažne Hilerjeve dnevnike. Britanski založnik ostaja pri prvotni nameri in bo knjigo izdal kljub pomislekom o izvirnosti Razparačevega dnevnika.

Razparač je moril leta 1888 in iz tega obdobja naj bi bil tudi njegov tajni dnevnik.

NAGRADNA KRIŽANKA38

DOLENJSKI LIST DOLENJSKI LIST DOLENJSKI LIST	DRUGO IME ZA ALIFAT OGLJIKO-VODIK ETEN	KRAJ V ZASAVJU	PRESTOL- NIČA GRČIJE	DEL OBLEKE	OKR. ZA DEZOKSI- RIBONUK- LEINSKO KISLINO	AVTOR: JOŽE UDIR	SHAKE- SPEAROV ZRAČNI DUH	SEV. AMER. INDIJAN- SKO PLEME	PTIČ PEVEC (UMETNO GNEZDO)
VOLOVSKA ANTILOPA						STARI SLOVAN			
VELIKAN						VDONNA ZIVAL			
PONAV- LJALNI GLAGOLI						DONEČ UDAREC			
OKENCE					STAR SP. KOVANEC				
SPAČEN OBRAZ					IZDELOVA- LEC COPAT				
DOLENJSKI LIST DOLENJSKI LIST DOLENJSKI LIST	IGRALEC	MEMBRA- NA			DEL OBRAZA		OKR. ZA OPUS CITATUM		
LITURGIČ- NO OBLACILO		TROPSKA OVJALKA			BUČA		TVORNI GL. NACIN		
GR. MIT. ČAROVNI- CA				NOETOVA BARKA	DEL PISALNE- GA STROJA			POSRED- NIK V RADIOTEH- NIKI	AZIJSKA DRŽAVA
PRIPADNIK TUR. LJUDSTVA V NEKDANJI SZ					KRAVICA		ZIVLJENI- SKA TEKOČINA		
AVSTR. ALPSKI SMUKAR (HANS)				KOVAŠKI IZDELEK		HUNSKI VLADAR			
ITAL RADIOTE- LEVIZIJA				STAROŽI- DOVSKI KRALJ		NIVO			

Morilski sloni

V Indiji veljajo sloni za svete živali. Ljudje jih spoštujejo, udomačene slone pa s pridom uporabljajo za težka dela. Zgodi se, da včasih udomačeni slon podivja, če z njim gospodar ravna preveč kruto, in svojega mučitelja ubije. Vendar so taki premeri redki. Veliko pogostejše se dogaja, da ljudi pokonča divji slon. Slonji krvni davek je neverjetno velik: v povprečju vsake tri dni slon ubije dva človeka.

Prejšnji mesec je denimo prišlo do pravih pokolov. Čreda potepuških slonov je pomendrala kakih 60 prebivalcev vasi Dhing v indijski državi Asam, v vasi Maiabari pa so sloni ubili 12 ljudi. Mesec dni poprej je en sam potepuški slon ubil 44 ljudi v treh vaseh blizu indijsko-buitanske meje. V enem od teh napadov je slon sredi noči prišel do vasi, kot za šalo podrl močno bambusovo ograjo in se spravlil nad speče vaščane. Žival je med drugim z rilcem dvignila eno od kolib, vzela iz posteljice jokajočega dojenčka in ga vrgla v zrak. Po treh urah besnenja po vasi je slon

izginil v bližnjem gozdu, za seboj pa pustil 18 mrtvih in 10 težko ranjenih vaščanov.

Čeprav je slon v indiji sveta žival, je oblast v državi Asam dovolila vaščanom, da lahko ustrelijo morilske potepuške slone. Na pomoč je poslala celo dva ostrostrrelca.

Kaj je v ozadju napadov slonov na ljudi? Poznavalci pravijo, da gre v bistvu za boj za življenjski prostor. Število slonov je v Indiji veliko, 7900, od tega jih je največ, 5500, v državi Asam. Njihov življenjski prostor se iz leta v leto krči zaradi požiganja gozdov in kultiviranja pokrajine. "Ljudje so sami krivi za te tragedije," pravi nekdanji minister za okolje Maneka Gandhi. Vdirajo v življenjski prostor slonjih čred, postavljajo vasi na njihove tradicionalne poti in motijo njihovo življenje. Sloni vsiljivec ne marajo, napadajo jih, da bi jih odpodili s svojega ozemlja. Divjina se torej brani pred človekovim poseganjem. Lahko si mislimo, kdo bo končni zmagovalec, četudi so v bojnih vrstah divjine take mogočne živali, kot so sloni.

zdravnik razlaga
mr.sc.dr. Tatjana Gazvoda

Bolečina v križu

Trdnost hrbtenice dajejo vezi in mišice, s katerimi tvori celoto. Brez teh bi se hrbtenica zaradi velikega pritiska v medvretenčnih ploščicah razširila daleč čez fiziološke meje. Značilen za človeško hrbtenico je oster prehod med ledveno hrbtenico in križnico. Pokončna drža človeka predstavlja glede na ostale štirinožne vretenčarje za hrbtenico povečano obremenitev, ker nosi glavo, trup in roke. S tem lahko obrazložimo, zakaj je hrbtenica človeka v primerjavi z ostalimi štirinožci izpostavljena večjim okvaram.

Drža hrbtenice ni odvisna samo od gradnje, statičnih in dinamičnih obremenitev, ampak tudi od psihe. Drža človeka je izraz telesnih in duševnih lastnosti, odraz cele njegove osebnosti in njegove moči. S tem se da pojasniti, da psihične motnje lahko vodijo tudi k telesnim motnjam medvretenčne ploščice in cele hrbtenice, čeprav vloga psihe pri bolečinah v križu še ni pojasnjena.

Hrbtenica je ukrivljena, zato ima tudi nalogo vzmeti. Večkrat ukrivljen steber potrebuje manj napora pri istih možnostih vzmetenja kot steber z eno samo krivino. Hrbtenice v obliki S je zato manj dovzetna za okvare.

Funkcija medvretenčne ploščice

Danes menimo, da so glavni vzrok bolečin v križu spremembe v medvretenčni ploščici, ki leži med posameznimi vretenci. Odrasla medvretenčna ploščica (ali kot ji strokovno pravimo disk) sestoji iz treh različnih delov: hrustančnih plošč, fibroznega obroča in jedra. Hrustančne ploščice pokrivajo spodnjo in zgornjo ploskev vretenca. Zdi se, da delujejo kot sklepni hrustanec. Imajo posebna potta za prehod hranilnih snovi v diskus. V starosti postanejo tanjše. Fibrozni obroč tvori trdo oporo za jedro. Sestavljajo ga serije koncentričnih lamel, katerih vlakna potekajo poševno. Ta

zgradba poveča trdnost. Obroč vže vretenca med seboj, toda zaradi svoje strukture in pteka vlakna dovoljuje določeno gibljivost med posameznimi vretenci. Deluje tudi kot ovoj za plastično jedro, ki ga sestavljajo drobne mreže kolagenih vlaken. Stisljivo jedro se obnaša kot blazina in prenaša pritisk pri obremenitvi enakomerno na hrustančne ploščice pa tudi na obroč.

Zelo pomembna za razlago okvar medvretenčne ploščice je njena prehrana. Pred rojstvom in prva leta po njem se disk prehranjuje s pomočjo krvnih žil. Po četrtem letu pa se zarastejo in medvretenčna ploščica se prehranjuje samo z difuzijo. Pri pritisku na ploščico se hranilne snovi in tekočine izrinejo iz diska, zmanjšanje pritiska pa privede do ponovne vrnitve tekočine in snovi v ploščico.

Obstajajo številni vzroki za bolečine v križu. Preko 90 odst. vzrokov bolečin v križu so spremembe na medvretenčni ploščici in v njenih posledicah. Točno diagnozo vzroka je težko postaviti, mnogo težje kot pri drugih ortopedskih obolenjih, ker je hrbtenica težje dostopna in jo je težje natančno pregledati. Tudi zgradba hrbtenice je mnogo bolj zapletena kot kateri koli drugi sklep. Odnos med znaki in bolezenskimi spremembami, ki jih najdemo, je včasih težko izmeriti. Pogosto pa povzroča težave tudi kombinacija več vzrokov in ne samo eden. Glavni vzrok za okvaro oziroma degeneracijo diska pri človeku je v njegovem predčasnem staranju zaradi slabe prehrane. Po tridesetem letu je le malo hrbtenic, ki ne bi kazale znakov staranja. Transportni mehanizem na meji diska pri večini ljudi očitno ne more ohraniti stalne prehrane celic medvretenčne ploščice. Zmanjšano gibanje in prisilna drža v neprimernem položaju ali v istem položaju dalj časa ne spodbuja pretakanja hranilnih snovi, ki je odvisno od gibanja. Zanimivo je tudi, da je pritisk znotraj diska pri sedenju znatno večji kot pri stanju, zato dolgotrajnejše sedenje onemogoča izmenjavo snovi. Pri težji in zgodnji degeneraciji diska ima tudi dednost zelo pomembno vlogo.

(Se nadaljuje)

praktični
praktični
praktični

K
KRIŽ
A
Ž

Ko izbirate čevlje

Ko kupujete čevlje, morate bolj kot na to, ali so modni ali ne, paziti, da so udobni. Prsti ne smejo biti utesnjeni. Ženske, ki tlačijo noge v premajhne in pretesne čevlje, prej ali slej dobijo okvare na stopalih, s tem pa tudi okvare ožilja na nogah, posledica pa je lahko tudi tromboza. Lahko se zgodi, da kot odrasli trpite zaradi obuvanih "grehov" v otroštvu. Če ste kot otrok nosili pretesne čevlje, se vam lahko z leti pojavijo okvare na žilah nog. Starši bi morali še bolj skrbno kot zase izbirati obutev za otroke. Ni dovolj, da so čevlji le dovolj dolgi, biti morajo tudi primerno široki. Zato morajo starši neprestano nadzorovati rast otroških nog in seveda njihovo obutev. A naj bodo čevlji takšni ali drugačni, za noge in žile na njih je še najbolj koristno, če čimveč hodite bosi. To sedaj sicer ni več priporočljivo, naj pa velja za prihodnje poletje.

Spanje

V Veliki Britaniji so z obsežno raziskavo ugotovili povezanost med dolžino spanja, zdravjem in dolgim življenjem. Ljudje, ki dnevno spijo od sedem do devet ur, so spočiti, dobrega zdravja in velika verjetnost je, da bodo dolgo živeli. Nasprotno pa sta kronično pomanjkanje spanja, torej manj kot pet ur na dan, ali predolgo spanje, kar pomeni več kot enajst ur, lahko zelo škodljivi. Seveda vse te ugotovitve veljajo le za odrasle, nikakor pa ne za otroke. Novorojenčki potrebujejo na dan na primer do 16 ur spanja, majhni otroci pa približno 12 ur.

Makova kita

Za makovo kito potrebujemo: 350 g moke, vrečko suhega kvasa, 60 g sladkorja, 1 vanilin, ščepec soli, 100 g masla ali margarine, 1 jajce, 100 g mletih mandljev, 1 dl mleka. Za nadev: 250 g mletega maka, 60 g rozin, kozareček rumu, sok in lupino pol limone, 1 žlico jedilnega škroba, 1 vaniljev sladkor. Vse sestavine za testo (razen mleka) damo v skledo. V mlačnem mleku raztopimo kvas. Prilijemo k sestavinam v skledi in zamesimo gladko in voljno testo. Testo pokrijemo, na toplem naj vzhaja 30 minut. Zmešamo vse sestavine za nadev. Testo razdelimo na tri dele, vsak del razvaljamo v pravokotnik, velik 20 x 35 cm. Razvaljano testo premažemo z makovim nadevom in zvijemo v zvitek. Iz treh zvitekov spletemo kito. Ko vzhaja, jo pečemo v pečici pri 175 stopinjah 30 do 40 minut.

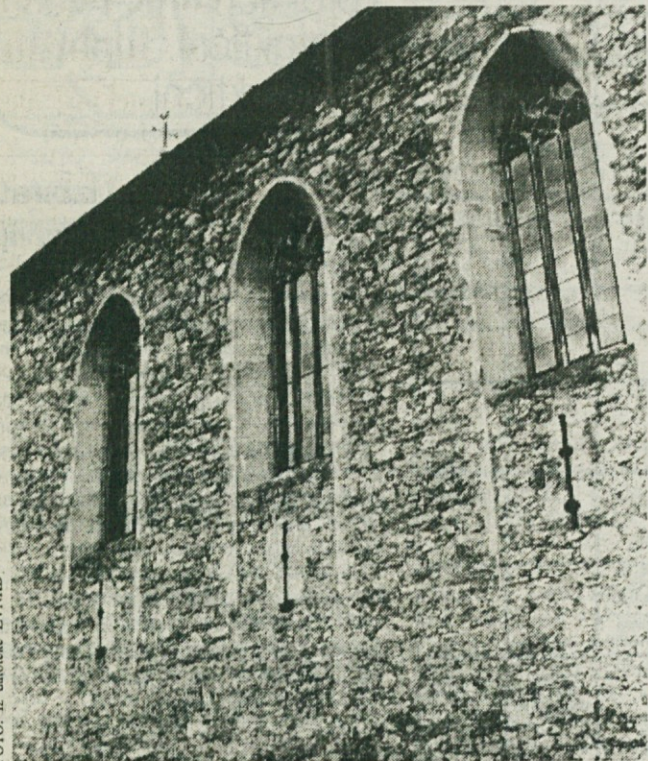
Pravi čas za obiranje jabolk

Čeprav je letos kmetijstvo pestila katastrofalna suša, je sezona obiranja plodov zimskih sort jabolk nastopila kot običajno sredi septembra. Kmetijski inštitut priporoča, naj bi jonatan obrali že do zadnje dekadde septembra, medtem ko je za sorto idared čas še v prvem tednu oktobra. Seveda so ti roki le okvirni, saj zna dober sadjar sam izbrati najprimernejši čas za obiranje, pri tem pa si pomaga s penetrometrom ali s škrobnim testom z jodovico. Poleg časa obiranja je pomemben tudi pravilen način dela. Jabolko se najlažje utrga tako, da ga zasukamo ali odtrgemo v smeri rasti, le pri dolgopeceljatih sortah je treba pecelj prijeti pri osnovi ali pa ga podpreti s kazalcem. Obrati začnemo od spodaj navzgor in od zunaj navznoter. Z obranimi plodovi je treba skrbno ravnati, saj so obtočeni neuporabni za daljše skladiščenje in zimsko porabo.

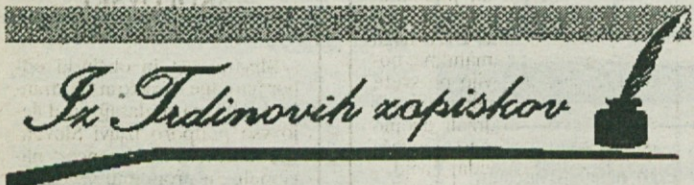

Vse manj zvezd

Vse več voznikov se pri registraciji vozila odloča za nove registrske tablice. To niti ni čudno, kajti stare bodo veljavne le še do 25. junija prihodnje leto. Hkrati z novo registrsko tablico je treba seveda zamenjati prometno dovoljenje, bliža pa se tudi čas za zamenjavo vozniškega dovoljenja, ki nosi še YU oznako. Od 25. avgusta naprej je treba za novo serijsko avtomobilsko registrsko tablico odšteti 2.200 tolarjev, lahko pa naročimo tudi tablice, izdelane po želji, vendar bomo v tem primeru plačali zanje precej več. Pri naročilu bomo odšteli zanje 15.400 tisoč tolarjev, pri prevzemu kaka dva meseca pozneje pa še 4.406. Pravne osebe, ki za svoj vozni park naročajo po deset in več parov tablic, plačajo za en par 11 tisoč tolarjev, če pa naročijo več kot 200 parov, je cena enega para 8.800 tolarjev.

CERKEV-TRDNJAVA - Cerkev v Šentrupertu, mogoča gotška stavba, okoli katere so v krogu nanizane hiše nekdanjih vaških veljakov, ki so jo začeli zidati Celjani, dokončali pa Turjačani, je bila ob koncu 15. stol. spremenjena v protiturški tabor. Okoli cerkvenega platoja so pozidali kamnito obzidje, utrdili pa so tudi samo cerkveno stavbo. Dotedanja velika gotška okna v ladji so deloma pozidali in v zazidane dele vgradili strelne line, ki so se ohranile vse do danes. Visoke line imajo posebne kombinirane oblike, tako da so bile uporabne za več vrst orožja: za lok, samostrel in obmrambne topiče. (Pripravila umetnostna zgodovinarica Marinka Dražumerič)

In Tadinovih zapiskih

O Ljubljancih - O to so pač dobri, pošteni in pametni ljudje. Krčmarji, krčmarice, gospoda - vsi so prijazni, postrežni, povedo in pokažejo človeku vse, česar želi in potrebuje. Tu ni nič zmirjanja, nič surovosti, nič prevzetnosti, s kmetom so vsi kakor bratje. V takem kraju je prav lušno prebivati, tu v našem mestu pa škriči ne vedo, ali bi človeka kmečkega pogledali ali ne.

Judje nevarni za Dolenjce - Nek jud prišel je vohat v te kraje, da vidi kako bi dali se Abrahamiti naseliti; šel je nazaj z dolgim nosom. Odkrito je dejal, da na Kranjskem ne bi cvetele rožice njegovemu rodu, kajti so ljudje preveč premeteni in obrtni. Ali Mohor boji se vendar saj za Podgorce, ki jemljejo denar na posodo, kjer in kakor morejo. Nek drug uradnik, ki pozna ljudi tod prav dobro, trdil je, da bi bili judje Dolencem sploh nevarni, ali judje ne bi ostali radi tukaj, ker bi ljudje, kedar bi se napili, brez dvombe strašno nabijali, da ne bi bili nikdar življenja svesti.

Ciganska večerja - 19. maja dobil je Flor. cigane pri večerji, prav priljudno ga povabijo, da zajame, da zajame z njimi. Imeli so krumpir in mlade tiče na masti, komaj na pol oskubljeni. Hrustali so jih z glavami in črevami vred, kar cele.

Materinskega dne v Ameriki seveda ni moč spregledati. Tako kot vse pore tukajšnjega življenja ga preveča močna komercializacija. Reklame na ulicah, v izložbah, restavracijah, na televiziji, vse je ta trenutek usmerjeno v ta dan, seveda s enim samim namenom: prodati, prodati, prodati. Reklama usmerja človekove življenjske navade in potrebe, mu vsiljuje njegove obveznosti. Ko zvečer iščemo prostor v restavraciji, eni od mnogih v verigi "Red Lobster", kjer servirajo predvsem morske specialitete, je treba dolgo čakati na vrsto. V sprejemno halo še pridemo, vrsta pa je že pred pultom, kjer sprejemajo rezervacije za mize. Potem, ko sprejemo rezervacijo, je treba še kakih dvajset minut počakati na vrsto. Seveda so je tudi v sprejemi hali priročen bar, tako da je čakanje najbolj žejnim olajšano. Ko je miza prosta, v restavracijo pokličemo po imenih. Postrežba je hitra, jed okusna, cene pa niti ne pretirane. Nekaj podobnega kot pri nas v malo boljši restavraciji. Predvsem pa je jedi veliko. Preveč. Toda tisto, kar bi človek pri nas pojedel z veliko moko ali pa polovico pustil na krožniku, znajo praktični Amerikanci koristno uporabiti.

"Dogy bag?" vpraša natakarica prijazno, ko vidi, da se jed že polahko upira, na krožniku pa je ostalo še veliko, in skoraj predno sliši odgovor, je že pri mizi z ličnim kartončkom, na katerem je seveda vtisnjen reklamni znak restavracije, in ostanek jedi vloži vanj. Vsebinska ni namenjena domačemu psu, kot bi sicer povedal naziv kartončka, pač pa gostu, ki mu bo okusna jed drugo jutro spet zadila. Normalna stvar, urejena gladko in brez vsakršnih pomislekov. Ko odhajamo vsak s svojo pasjo vrečko v rokah, je čakalnica še vedno polna. Veliko starejših žensk je v spremstvu mlajših žensk in moških, očitno hčera in sinov, ki so morda pripotovali več tisoč kilometrov daleč, da so za to priložnost povabili svojo mater ven na večerjo.

Statistika pravi, da so še leta nazaj v Ameriki ljudje zamenjali svoje bivališče petkrat do šestkrat v življenju,

UVA ZGODBA MOJCA. JESEN

Poletje je prešlo v jesen. To je čas, ko se končujejo počitnice in se znova odpro šolska vrata. Ena izmed mnogih nadobudnih šolarjev sem bila prejšnjo jesen tudi jaz. Po dveh dobrih mesecih predaha sem si kar zaželela starih prijateljev in mnogokrat preklelih sten internata.

Najbolj zanimivi so seveda prvi dnevi pouka. Srečuješ se z že znanimi obrazi, obenem pa spoznaš nove, še neznane obraze. In tam v množici, kjer so se zbirali skupaj "fazančki", so moje oči uzrle visokega fanta, rjavih las in modrih oči.

Kasneje je tako naneslo, da sva se spoznala in izvedela sem, da je Jože, doma iz Metlike. Besede sva si podajala že ob prvem srečanju, kot dva stara znanca, ki se že mnogo let poznata. Iz dneva v dan sva skupaj posedala na stopnicah, ki so vodile v internat, in se pogovarjala. Čas je tako hitro tekkel, ko sva bila skupaj, mene pa je ob vsakem njegovem pogledu prijeto stisnilo pri srcu. Priznam, bila sem nora na njegove oči od prvega trenutka, ko sem ga zagledala.

Čez dober mesec sem mu to tudi priznala in bila sva srečna. Jesen je bila in hladno je postajalo, v najinih srcih pa je gorelo.

ALBINA.

ČJUBIM OBLAKE

Žalostna sedim na stopnicah. Strmim v nebo in opazujem oblake, ki jadrajo po nebu. Pravo nasprotje človeka so, brezskrbno jadajo po nebu, kot da se nič ne dogodi.

Zapiha veter in razžene oblake. Nič več ne plovejo po nebu, podredili so se volji vetra. Ne morejo se mu upirati. Podobno je tudi s človekom, ki ne more delati vsega po svoji volji. Večkrat se mora podrediti okolici in pri svojem ravnanju upoštevati njene norme in vrednote. Mora se ozirati na to, kaj je moralno in kaj ne. To ga včasih utesnjuje in mu jemlje svobodo. Včasih ima kdo dobre zamisli, ki pa jih na žalost ne more uresničiti, ker nima možnosti. Tako mu lahko še tako dober načrt poruši denimo pomanjkanje denarja. Tudi če je človek bolan, ne more delati tako, kot bi hotel, kot lahko dela zdrav, energije poln človek.

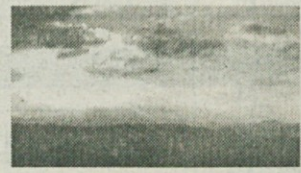
Vendar niso vedno samo zunanji dejavniki krivi za to, da človek česa ne naredi. Krivci so lahko

Nišva skoparila s čustvi in predajala sva se nežnostim. Ob tem sva večkrat pozabljala na šolske obveznosti. Še posebno se je to poznalo na Jožetovih ocenah. Zato sva poslej skupaj prenekalero popoldne ob knjigah, namesto da bi se sprehajala v naravi. Skupaj sva se trudila za njegov uspeh. A ko se je Jože v šoli izlekel, se je med nama začelo nekaj nišiti. Na tihem sem slutila, a bila sem preslabotna, da bi verjela, da je res. Še sedaj nosim v srcu tisti štirinajsti februar, ko mi je prišel naproti v šolo brez siceršnjega žara v očeh.

Sedela sva v kafiču na avtobusni postaji in tam mi je priznal, da tako ne more iti več naprej. Nikoli ne bom pozabila njegovih besed, ki so me takrat zelo zbolele: "Veš, Mojca, nikoli te ne bom pozabil, boli tudi mene, ker te moram prizadeti, a preveč krivično je do nje..."

Kasneje sem izvedela, da je imel v domačem kraju že več kot leto dekle.

Priznam, jokala sem, bilo mi je hudo, a čas zaceli vse rane. Zopet bo prišla jesen, odšla bom v internat, a napake iz preteklosti ne bom nikoli več ponovila. Mlada sem še, nikamor se mi ne mudi in naj čas prinese svoje.

tudi lenoba ali pomanjkanje volje ali črnogledost. Človeško življenje ni vedno črno, žalostno, tragično. Marsikdaj se najdejo v njem lepi, nepozabni trenutki. Vendar pa človek na lepe doživlja takrat, ko je žalosten, kar pozabi. Takrat si misli, da je le on nesrečen, medtem ko so drugi vedno srečni. Vendar ni tako. Tako kot plavajo oblaki po nebu, tudi človek pogosto tava v svojem življenju, ko niha med več možnostmi. A oblaki nič ne povzročajo trpljenja, medtem ko mora človek posledice svojih nepravilnih odločitev prenašati sam.

Zato ljubim oblake, ki plovejo tam gori, in včasih bi rada odšla z njim na brezskrbno, veselo, dolgo potovanje in se odpočila od vsakdanjega življenja.

KNJIŽNA POLICA

UBEŽNIK V POEZIJI

France Vurnik, po rodu Radovljčan in po izobrazbi slavist, je znan po svojih knjižnih ocenah in radijskih priredbah starejših slovenskih romanov, izdal pa je tudi že dve pesniški zbirki ter gledališke kritike. Pred kratkim je v samozaložbi izšla njegova tretja pesniška zbirka UBEŽNIK V POEZIJI. Zbirka je razdeljena na osem ciklov, z uvodno pesmijo Trenutek pa vsebuje 50 pesmi.

Zbirko moraš od pesmi do pesmi temeljito doživeti, da lahko izluščiš, kdo je France Vurnik. Pesnik ne bega po vesolju, ne preseneča s kričečimi zarotitvami, ne izmišlja si nenavadnih podob, pa je vendar silno moderen, če vzamemo ta ponesrečeni izraz za pravo poezijo. Človek našega časa je, pa bo vendar imel s svojo prečiščeno besedo, s svojimi dognanji in iskanji mnogo povedati tudi poznejšim rodovom, če si bodo kaj takega spričo današnjega barbarstva sploh še želeli. Vurnik je ves zemeljski in kot tak ve, da: "Razigrano se vrti kolo sreče", muhasto in brez pravil igre". Vurnikov svet je vsakdanjik. Toda Vurnik ga opesni tako pesniško, nazorno in sodobno, da nam seže v dušo. In v tem je čar njegove poezije. Ni lahak, branje njegovih del terja kultiviranega in razmišljujočega bralca.

Zbirka doslej v medijih ni bila obeležena. Za marsikatero delo pa nastane, še preden izide, pravi rompopom, kar je še vedno posledica časov, ko je veljalo vse drugo, najmanj pa prava umetniška beseda. Vurnik je izredno kultiviran pesnik. Ne mistificira poezije, pa vendar mu prav ta, kot pove že v naslovu, nudi zavetje. Vsaka njegova beseda je pretehtana in izbrana, a ne afektirano. Z eno besedo z zbirko Ubežnik v poeziji sem po dolgem času, čeprav izhaja kar dosti, zlasti poezije, bral pravo pesem našega avtorja.

JANEZ KOLENC

ČOMŠIČEVE PRAVLJICE

Marjan Tomšič je v slovensko sodobno literaturo vpeljal Istro in njene ljudi, po njem je v tej mistični navdahnjeni pokrajini, še polni ljudskega bajoslovnega izročila, našlo ustvarjalni navdih še nekaj drugih slovenskih pisateljev. Tomšič pa je nedolgo tega slovenski del Istre ponovno ovekovečil s knjigo GLAVO GOR, UHA DOL, ki je izšla pri Mihelaču.

V nji je natisnjenih 30 pravljic. Gre za avtorske pravljice, pri čemer si je Tomšič sposodil motive pri ponarejenih zgodbah in pravljicah iz Istre, vendar jih je ustvarjalno nadgradil. Tako je to povsem drugačna knjiga, kot je delo Noč je moja, dan je tvoj, ki prav tako prinaša istrske

pravljice in jo je pripravil Tomšič, le da so v nji zapisi, kot jih je zabeležil ob pomoči učencev, ki so mu pomagali zbirati še žive ljudske povedi po slovenski

Istri. "Vse je v teh pravljicah izmišljeno in vse je resnično. Meja med enim in drugim je zabrisana," je zapisal Tojine Pavček na zavihku nove Tomšičeve knjige in s tem Tomšičevo pisanje uvrstil v magični realizem, s katerim se je ta pisatelj razpoznavno zapisal v sodobno slovensko literaturo. MILAN MARKELJ

ČSTRIJANOVA MOLITEV

Edelman Jurinčič se je bralcem že z dosedanjimi pesniškimi zbirkami predstavil kot pesniški glasnik svoje pokrajine - slovenskega dela Istre in tudi njegovo najnovejšo delo, zbirka ISTRIJANOVA MOLITEV, ki je izšla pri Založbi Lipa, je od prvega do zadnjega verza prepojena z istrsko tematiko.

Istrijanova molitev je pesniška zgodba o Istri, istrski pokrajini, zemlji, soncu, ljudeh, njihovem življenju, delu in večnemu odhajanju mladih v drug svet. Zgodba je sestavljena iz dveh pesniških ciklov: "Ubij, ubij me, oče" in "Večno prekleto kot nori kostanji". V prvem delu je jedro zgodbe spor med očetom in sinom. Sina vleče neka sila od doma in oče občuti njegovo odhajanje kot bridko, skoraj tragično stvar, saj se zaveda, da bo spet za vse in pri vsem sam. Pesnik to pove v naslednjih pretresljivih verzih: "V šavirskih hribih/ sam pije/ še zadnje vino/ sam gladi/ prastaro Garofalo/ in sam joče/ med samoto in tišino". Podobno kot prvi je tudi drugi del žalostno intoniran. V življenju istrijskega človeka se noče nič več prav obrniti in še junci, ki so včasih ubogljivo vlekli plug, zdaj trmasto slijno zemljo. In če potem še "toča pomlati pokrajino, postane jasno, da je prekleto ta dežela poganska".

Jurinčičeva zgodba je spesnena jasno in razumljivo, neposredno in prizadeto, v govorici, ki vpleta narečne izraze v svoj ritem in melodijo. To je govorica istrskih konfinov, bekačev, kanov in kosirjev; zveni zdaj kot kletev, zdaj kot molitev. V takšni govorici je vse imenovano s pravim imenom, to pa bralcu omogoča, da začuti dih in dušo istrijanstva, vsega tistega, kar tudi pesniku Jurinčiču pomeni biti Istrijan na zanj kot domačinu še posebno sveti istrijski zemlji.

IVAN ZORAN

Mirjam Bezek - Jakše
Tone Jakše

PRI ROJAKIH ONKRAJ LUŽE

sedaj v povprečju le še trikrat, kar je za naše razmere še vedno veliko. Mlada dva navadno do takrat, ko se poročita, zbereta denar za polog za nakup manjše hiše, obroke pa potem odplačujeta še kakšnih dvajset let. Toda preden jima uspe odplačati, se družina toliko poveča, da morata kupiti večjo hišo in zgodba s pologom in obroki se ponovi, le da je vsota tokrat večja. Slovenski zakonci, ki so se odločili za naraščanje v Ameriki pred približno tremi desetletji, so imeli po štiri ali pet otrok, njihovi otroci se danes najpogosteje odločajo za tri. Če mora imeti, tako kot se za ameriške razmere spodobi, vsak otrok svojo sobo, pri hiši pa morata biti vsaj dve dnevni sobi in najmanj toliko garaž, potem je razumljivo, da nova, torej druga hiša, za katero se mlada družina odloči, niti slučajno ne more biti majhna. Navadno so ob selitvi tudi pozorni, kakšna je šola v bližnjem okolišu, sicer jim, če s šolo seveda niso zadovoljni, čez nekaj let ne uide tretja selitev. Če pa dobro izberejo, potem se dandanes navadno odločijo za selitev zopet takrat, ko otroci zapustijo gnezdo. Vzdrževanje velike, a na pol prazne hiše postane za upokojece veliko breme, če pa je zraven še bolezen, takšnemu delu sploh ni mogoče biti kos. Ne gre namreč, da bi bili v Chicagu ali njenem okolišu hiša in njena okolica zanemarjeni. Preveč bi izstopali. Tam živeči ljudje dajo zelo veliko na zunanji videz svojega domovanja.

Starejši se torej zopet odločijo za selitev v manjšo hišo, če pa je, kot že rečeno, iz zdravstvenih razlogov ne morejo vzdrževati, gredo v stanovanjski blok. Življenje v bloku pa, kot morda prevladuje mnenje pri nas, ni nikakršna kazen. Nasprotno, zelo udobno in prijetno je.

Med tistimi, ki sta se odločila jesen življenja preživeti v bloku, sta tudi Hana in Janko Burjek. Štirje od petih otrok so namreč že odšli od doma, poleg tega pa je njuno zdravje prekrhlo, da bi bila kos vzdrževanju hiše. Odločila sta se za stanovanjski blok v bližini slovenske cerkve v Lemontu, v širši okolici Chicaga. Tudi vse večmladih slovenskih družin se je zadnje čase naselilo v tisti okoliš, v hiše, seveda. Tudi nekaj Burjekovih otrok je med njimi.

Že okolica stanovanjskih blokov naredi na obisko-

Stojijo od leve proti desni: Mara Jelenc, Gizela Očepek, Štefi Pirih in Pepca Podlogar. Sedita: Hana Burek in Anica Tašner. Vse razen Hane so upokojene vdove in se pogosto srečujejo ter pogovarjajo o "starem kraju".

valca prijeten vtis. Lepo urejeni parki z obilo cvetja in zelenja, potkami, klopcami, plavalnim bazenom, igrali za otroke in še čim, o čemer lahko pri nas le sanjamo. Ko pa človek vstopi skozi glavna vrata v blok, ne ve, ali je že kar v stanovanju ali morda v hotelu visoke A kategorije. Pozdravi ga prijetna čakalnica ali dnevna soba, kakor hočete, s fotelji, klubsko mizico, omaro z revijami, telefonom, z veliko cvetja in tapisonom po tleh. Tapison je po vseh glavnih hodnikih bloka, stene pa so - za razliko od sten v mnogih naših blokih, na katerih ne manjka ne umazanje ne različnih grafitov - čiste, da bi lahko z njih jedel. Sicer pa tudi Burjekovi niso izjema, kar se tiče številnih selitev. Gospodar Janko, doma s Črnege Vrha nad Polhovim Gradcem, je zamenjal celo nekaj držav. Leta 1952 je ilegalno odšel v Avstrijo, od koder se je po štirih letih dela podal z ladjo v Ameriko. Pot mu je plačala imigrantska katoliška organizacija. To je bila zares pot v neznano, saj ni v tudi zanj obljubljeni deželi poznal tako rekoč nikogar. Imel je le prijatelja, s katerim sta si delila tudi istega sponzorja, Filipa Stanovnika. Janko se je naselil v fari sv. Štefana v Chicagu, ki je bila takrat povsem slovenska. Tam je spoznal ženo Hano, sicer doma iz Preske pri Medvodah, ki je morala zaradi tega, ker je bil oče nemškega rodu, oditi iz Slovenije že leta 1945. Z ostalimi družinskimi člani je imela le deset minut časa, da je pripravila kovčke za odhod v neznano.

Takole premlevata svojo skupno in siceršnjo pot Hana in Janko Burjek. Ob najinem obisku praznujeta 35. obletnico poroke, Hana pa tudi šestdeseti rojstni dan. Prav rojstni dnevi so zanj in za njene prijateljce Maro Jelenc, Gizelo Očepek, Štefi Pirih, Pepco Podlogar in Anico Tašner posebno doživetje. Vdove so, ob rojstnem dnevu vsake od njih preživijo ženske ves dan skupaj. Poklepetajo, se zabavajo, gredo skupaj na kosilo in še kam. Ob Haninem praznovanju dan zaključijo pri njej doma. Prav prijetno je poslušati različna slovenska narečja z ameriškim naglasom.

Za blagor tudi smrt

Zborovanju na rob

Slovenska politika je dobila z zborovanjem desnice 18. septembra letos v ljubljanskih Križankah nov polet. Da je hkrati tudi poživilo v zatohlo slovensko politično ozračje, je najbrž prazno upanje, saj so aktivisti v prvih zborovalskih vrstah z velikimi transparenti klicali v imenu svobode smrt. Klicali so jo sicer samo nad komunizem, a že to početje je vprašljivo, kajti od transparenta v roki do puške v roki je lahko samo korak, in puška ni ravno simbol življenja. Slovenec očito ne prenese sogovornika, Slovenec se zadovolji šele z žrtvijo, sicer bi bilo javno povzdigovanje smrti v osrčju slovenske politične in kulturne metropole vsaj ob izteku 20. stoletja povsem nepotrebno.

Novodobna Slovenija je s takim vonjem po smrti, ki ga je razkrilo nedavno zborovanje desnice, podobna veliki grobnici, v katero bodo k tisočim trupel v nekaj naslednjih dneh dodali še na tisoče novih. Vse za narodov blagor!

MARTIN LUZAR

Socializem z evropskim standardom

O slovenski preteklosti

NOB je bila pluralistično organizirana borba proti naci-fašističnim okupatorjem in kolaboracionistom, ali točneje domačim izdajalcem, pomagačem, ki so prisegli nacistični Nemčiji in fašistični Italiji. Torej ta klerofašistična "delniška družba", ki se je pred vojno imenovala SLS, je bila pripravljena prodati Slovenijo za privilegije. Ali bolje rečeno za drobtinice, ki so jim jih podelile okupacijske oblasti. Predvsem pa je bila SLS kot transmisija Cerkve tista, ki je po navodilih Vatikana bila pripravljena skleniti pakt tudi z velikimi antisemiti in začeti sveto vojno a la džihad proti pobudnikom protifašistične koalicije. Osvobodilne fronte pa niso organizirali samo komunisti, pač pa je delo domoljubne in svobodomiselnice množice ljudi in intelektualcev.

Po vojni smo imeli v teh krajih stalinistični režim, toda slednji ni bil enoznačen za celotno 45-letno zgodovino Jugoslavije. Imeli smo omejeno zasebno lastnino, torej socializem z evropskim standardom. Vsak delavec, vsak kmet je lahko gradil hiše, gospodarska poslopja s ceninami posojili, celo nepovratnimi sredstvi.

Preteklost je lahko "sramotna" za kolaboracioniste. Rezultat NOB je neizpodbiten prispevek k državnosti Slovenije in njeni osemletski celovitosti.

Gospod A. M. Poznič je očitno "pozabil" omeniti tudi belogardistični in domobranski teror. Koliko civilistov pa so pobili domobranci, okupatorjevi priležniki in prisledniki? A boste odgovorili na to vprašanje?

BRANE KONCILJA
(No Gods, No Masters)

Sovraštva si ne bi smel privoščiti

Ugovor na vikarjev odziv na pismo "Še en odgovor novomeškemu vikarju" (DL 16. sept.)

Vikarjevo dopisovanje v Dolenjskem listu ne bi zaslužilo posebne pozornosti, če ne bi posebej obdajalo odnosa Cerkve oz. njenega vodstva do belogardizma in domobranstva in seveda s tem tudi sedanjega vključevanja Cerkve v borbo za oblast. Na vsak način se želi prikazati, da domobranstvo ni nikarkšna zabloda in da je bila usmeritev Cerkve v tistem času edina prava izbira.

Izkušnje iz zgodovine nas opozarjajo, da so nevarne majhne stvari, ki gredo ponavadi mimo nas neopazno ali ob njihovem komentiranju samo zamahnejo z roko. V Sloveniji smo soočeni s slepo politizacijo, ki ne izbira besed in tudi ne sredstev. Podžigajo jo tako tisti, ki sedijo v parlamentu in vladi, kot tudi tisti v posameznih parlamentarnih in izven parlamentarnih strankah. Zelo dejavno se je v to slepo politizacijo vključila tudi Cerkev s svojimi uradniki. Vikarjev poizkus razvrednotenja NOB je samo eden izmed primerov takšnega neodgovornega razmetavanja z besedami visokega cerkvenega uradnika.

Zalostno je, da ravno tisti, ki govorijo, da oznanjajo mir, sodelovanje, strpnost, govorijo v jeziku sovraštva. Ti "demokrati" in "domoljubi" so prepričani, da za svoje besede in početje ne potrebujejo ne razlogov ne argumentov. Oni so poklicani, da oznanjajo resnico, ki je samo njihova. Govorijo o revoluciji o komunistični vladavini, o boljševizmu, toda za udejanjanje svojih idej uporabljajo popolnoma isti jezik in iste manire kot najbolj totalitarni sistemi preteklosti.

Narodnoosvobodilna borba slovenskega naroda in njene partizanske enote so bile in bodo za vekomaj sestavni del antihitlerjeve koalicije, ki je v 2. svetovni vojni izbojevala zmago nad nacizmom in fašizmom. Ne potrebujemo vikarjev, da bi na novo ugotovili, kdo je priključil Primorsko matici ali osvobodil Dolenjsko, Ljubljano, Trst in Koroško. To zagotovo niso bili domobranci in njihovi pomagači. Narodnoosvobodilni boj je bil državotvorno dejanje večine slovenskega naroda, ki je prispeval, da smo Slovenci sploh preživeli in veliko večino ozemlja združili v eni državi. To je bil pogoj, da smo lahko danes samostojni. Velika večina Slovencev je bila prepričana, da Slovenci lahko preživimo ne s klanjanjem Hitlerju ali Musulinju, ampak z odporom. Tedanja politična elita z vrhom slovenske Cerkve je ocenila drugače in storila veliko napako, ki je omogočila KP, da je prevzela pobudo. Leta 1941 sta bili na Slovenskem samo dve izbiri: oborožen odpor proti okupatorju in tako nacionalno preživetje ali pa nacionalni samomor. Tudi v desetletni vojni nismo imeli druge izbire kot oborožen odpor, čeprav so bili tudi Slovenci, ki so mislili drugače. In zakaj naj bi bila NOB in štiriletni odpor proti okupatorju nevredno dejanje in desetletna vojna nekaj veličastnega? To lahko trdijo samo politični zaslepljenci, ki želijo z vnašanjem sovraštva in nestrpnosti do drugače mislečih ponovno razdeliti Slovence. Slovence se ni potrebno sramovati prehojene poti in še posebej ne svojega boja za svobodo. Malo je narodov na svetu, ki so prehodili tako trnovo pot do svoje svobode, kot je bilo usojeno Slovence, zato tega dela zgodovine ni mogoče iztrgati iz narodovega spomina.

Med narodnoosvobodilno vojno so se prav gotovo dogajale stvari, ki so vredne obsodb in obžalovanja. To se je dogajalo v določenem času in prostoru, zato je smešno postavljati pod vprašanje celotni NOB. Ne smemo pozabiti, da sta si Nemčija in Italija leta 1941 razdelili Slovenijo na dva dela in želeli z razseljevanjem in potujčevanjem načrtno uničevati slovensko narodno identiteto.

Vsak okupator si najprej poišče sodelavce med domačim prebivalstvom. In v Sloveniji jih je našel med delom takratne politične elite in Cerkve. Domobranstvo je bilo oborožena kolaboracija z nacističnimi okupatorji. Tako za kolaboracijo niso odgovorni le komunisti, temveč ravno tisti, ki zahtevajo, da se "rehabilitirajo" vsa gibanja, civilna in vojaška, udeležena v protikomunističnem odporu," in se danes razglašajo za nosilce antikomunizma na Slovenskem. Zagovorniki rehabilitacije domobranstva nenehno ponavljajo, da so bili domobranci antikomunistični borci. Potem bi bila Hitler in Mussolini največja antikomunisti in bi na Glavnem trgu zaslužila velik spomenik (morda se je zato že začelo rušenje spomenika v spomin na Glavnem trgu obešenih talcev). Vikar naj svetu oznani, da Slovenci svoje korenine, prihodnost črpamo iz nacizma in fašizma, namesto da postavljamo nemna vprašanja, ki nimajo konca.

Zločini nad človeškim dostojanstvom, ki so bili storjeni po vojni, so nesprejemljivi in neopravičljivi. Država naj s pravnimi sredstvi najde načine, da tisti, ki so jih zgrešili, zanje tudi odgovarjajo. To pa ne morejo biti niti revolucionarna niti vikarjeva sodišča.

Seveda tisti, ki trdovratno zahtevajo, naj se razčisti s preteklostjo, tega v resnici ne želijo. Mistifikacija preteklosti in veliko razmetavanje besed strank in posameznikov v javnosti je temelj sedanjega nezupanja in tovarna za produciranje novega sovraštva in sredstvo za dosego cilja - polastitve oblasti. Slovenska skrajna desnica je vsak trenutek pripravljena prevzeti oblast v svoje roke, za dosego svojih programskih ciljev pa ne izbira sredstev. Na čelu tega desnega besnila in boja za oblast je na žalost tudi slovenska Cerkev in tako ponavlja zgodovinsko napako. Če Cerkev ni ravno sedela na "pres-tolu", je ta "presto!" dosledno podpirala, pa tudi če je na njem sedel največji diktator. Zato vikar neumno zahteva od borcev NOB, naj se "oddaljijo od svoje sramotne preteklosti podpiranja mračnega totalitarizma komunizma". Cerkev sodeluje z vsako oblastjo. Če bi se kdo moral javno opravičiti slovenskemu narodu, potem je to ravno Cerkev, in sicer za zmoto, ki jo je storila med NOB.

Nadškof Šuštar opravlja maše izključno na grobovih tistih, ki so se klanjali fašizmu in nacizmu. Ne vem, zakaj ne daruje maše za pobite in mučene partizane, zakaj ne pride k Sv. Urhu ali v kočevske gozdove, kjer je več deset grobišč umrlih v partizanskih bolnicah, ali zakaj ne mašuje za razseljene in umrle v koncentracijskih taboriščih. To niso bili komunisti, temveč v veliki večini verni Slovenci, ki so umrli zato, ker se niso klonili fašizmu in nacizmu.

Na dan obletnice zloma fašizma in vstaje na Primorskem je nadškof Šuštar sodeloval na domobranskem shodu na Turjaku. Že zaradi kaplana Martina Cedermača in njegovih bi bilo njegovo mesto v Novi Gorici, in ne na Turjaku. Tako je pokazal, v katero kolo se je vpregla slovenska

Cerkev. Cerkev in njen vrh sta ponovno začutila, da bi desnica v Sloveniji lahko zmagala, in želi biti poleg, ko se bo delila pogača. Zato tudi ne čudi toliko sovraštva in strupa v vikarjevih besedah. Ne gre za osamljen primer ali zgolj slučaj, saj ima popolnoma enako usmeritev tudi partijsko glasilo Cerkve - Družina.

Borci NOB so vikarju trn v peti, zato jih je potrebno onemogočiti s stalnim dokazovanjem njihove revolucionarne pretkelosti. Zmerja jih z besedami, ki jih cerkveni uradniki ne bi smeli nameniti niti največjemu sovražniku. Po vikarjevi logiki so bili Slovenci ali boljševiki ali pa mučniki. Mučniki so imeli za poslanstvo "skupen boj proti komunizmu in njegovim zaveznikom", zato so trpeli, da bi danes in tukaj poravnali svoje trpljenje s preganjanjem drugače mislečih in z ekonomsko polastitvijo Slovence. Svoje blodnje in frustracije želijo popraviti in opravičiti z novimi pogromi proti drugače mislečim. Vse, kar je izven njih samih, je plevel, ki ga je potrebno zatreti. To zelo dobro znajo, zato verjamem, da ne bodo izbirali metod, da bi dosegli svoj cilj. Oni ne obračunavajo z argumenti, ampak s krvjo.

Slovenci smo in bomo različnih pogledov in misli in živeli bomo na tem prostoru. Nujnost medsebojnega bivanja nam je usojena. Toda besed in dejanja znotraj slovenske desnice in Cerkve zelo spominjajo na najbolj svinčene čase preteklega obdobja. Antikomunizem ponuja politično in etično iščenje.

Napadi na NOB in rušenje spomenikov, domobranci shodi, oživljanje primitivnega nacionalizma, kljukasti križi na židovskem pokopališču lahko postanejo naš vsakdan. Vsako takšno dejanje mora zrel družbi pomeniti zrcalo pred njenim obrazom. Slovenska družba in država morata s "protiakcijo" opredeliti odnos do preteklosti, da ne bi vikarjeve namere počasi dobivale domovinske pravice, ki se kaj lahko konča na ulici, kjer po tej logiki kmalu lahko prevlada argument močnejšega in bolj predrznega. Slovenska družba ne more biti brezbržna do tega dogajanja. So meje, ki si jih mora vsakdo postaviti, posebej v politiki. V politiki gre za politične opredelitve in odločitve, katerim ni mogoče ubežati. Pride čas, ko se je potrebno opredeliti tudi do preteklosti, pa če to želimo ali ne. Ni mogoče terjati samo od borcev NOB, da se opredelijo in "delajo pokoro". Do NOB in povečevanja tistih, ki so sodelovali s fašizmom in nacizmom, se bodo morali opredeliti država in tudi stranke, politiki ter Cerkev. Ni mogoče špekulirati s preteklostjo v nedogled.

BOJAN FINK
Novo mesto

Na dan obletnice zloma fašizma in vstaje na Primorskem je nadškof Šuštar sodeloval na domobranskem shodu na Turjaku. Že zaradi kaplana Martina Cedermača in njegovih bi bilo njegovo mesto v Novi Gorici, in ne na Turjaku. Tako je pokazal, v katero kolo se je vpregla slovenska

cerkev. Cerkev in njen vrh sta ponovno začutila, da bi desnica v Sloveniji lahko zmagala, in želi biti poleg, ko se bo delila pogača. Zato tudi ne čudi toliko sovraštva in strupa v vikarjevih besedah. Ne gre za osamljen primer ali zgolj slučaj, saj ima popolnoma enako usmeritev tudi partijsko glasilo Cerkve - Družina.

Borci NOB so vikarju trn v peti, zato jih je potrebno onemogočiti s stalnim dokazovanjem njihove revolucionarne pretkelosti. Zmerja jih z besedami, ki jih cerkveni uradniki ne bi smeli nameniti niti največjemu sovražniku. Po vikarjevi logiki so bili Slovenci ali boljševiki ali pa mučniki. Mučniki so imeli za poslanstvo "skupen boj proti komunizmu in njegovim zaveznikom", zato so trpeli, da bi danes in tukaj poravnali svoje trpljenje s preganjanjem drugače mislečih in z ekonomsko polastitvijo Slovence. Svoje blodnje in frustracije želijo popraviti in opravičiti z novimi pogromi proti drugače mislečim. Vse, kar je izven njih samih, je plevel, ki ga je potrebno zatreti. To zelo dobro znajo, zato verjamem, da ne bodo izbirali metod, da bi dosegli svoj cilj. Oni ne obračunavajo z argumenti, ampak s krvjo.

Slovenci smo in bomo različnih pogledov in misli in živeli bomo na tem prostoru. Nujnost medsebojnega bivanja nam je usojena. Toda besed in dejanja znotraj slovenske desnice in Cerkve zelo spominjajo na najbolj svinčene čase preteklega obdobja. Antikomunizem ponuja politično in etično iščenje.

Napadi na NOB in rušenje spomenikov, domobranci shodi, oživljanje primitivnega nacionalizma, kljukasti križi na židovskem pokopališču lahko postanejo naš vsakdan. Vsako takšno dejanje mora zrel družbi pomeniti zrcalo pred njenim obrazom. Slovenska družba in država morata s "protiakcijo" opredeliti odnos do preteklosti, da ne bi vikarjeve namere počasi dobivale domovinske pravice, ki se kaj lahko konča na ulici, kjer po tej logiki kmalu lahko prevlada argument močnejšega in bolj predrznega. Slovenska družba ne more biti brezbržna do tega dogajanja. So meje, ki si jih mora vsakdo postaviti, posebej v politiki. V politiki gre za politične opredelitve in odločitve, katerim ni mogoče ubežati. Pride čas, ko se je potrebno opredeliti tudi do preteklosti, pa če to želimo ali ne. Ni mogoče terjati samo od borcev NOB, da se opredelijo in "delajo pokoro". Do NOB in povečevanja tistih, ki so sodelovali s fašizmom in nacizmom, se bodo morali opredeliti država in tudi stranke, politiki ter Cerkev. Ni mogoče špekulirati s preteklostjo v nedogled.

BOJAN FINK
Novo mesto

Na številne pobude Slovencev po svetu je Slovenska izseljenska matica 10. septembra sklicala posvet o noveli Zakona o državljanstvu, ki ga je predložila Slovenska ljudska stranka, in Zakona o odpravi dvojnega državljanstva, ki ga je državnemu zboru Republike Slovenije predlagala vlada R Slovenije.

Na posvetu, ki so se ga udeležili nekateri pobudniki te akcije, slovenski izseljenci in predstavniki Slovenske izseljenske maticе, Svetovnega slovenskega kongresa, organov vlade Republike Slovenije ter predstavniki vseh tistih strank, ki zagovarjajo odpravo dvojnega državljanstva, to so: Slovenska ljudska stranka, Liberalna stranka, Slovenska nacionalna stranka, Liberalno-demokratska stranka in Slovenska nacionalna desnica, so vsi navzoči podprli skupno stališče, da se sporni 1. člen, ki določa "Državljeni Republike Slovenije, ki imajo tudi državljanstvo tuje države, morajo v šestih mesecih od uveljavitve tega zakona podati izjavo o tem, ali želijo obdržati samo državljanstvo Republike Slovenije ali ne", dopolni z amandmajem, ki naj bi se glasil: "Ta Zakon ne velja za osebe, ki so pridobile državljanstvo Republike Slovenije po redu, in za osebe, ki so ga pridobile zaradi znanstvenih, gospodarskih, kulturnih, nacionalnih ali podobnih koristi države."

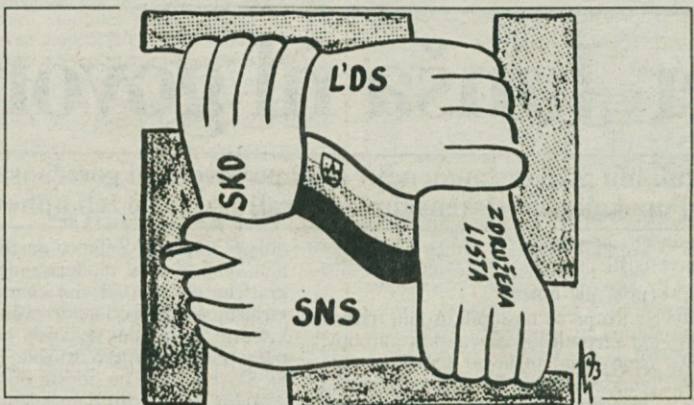
Če bodo poslanci Državnega zbora sprejeli ta amandma, bodo Slovenci, ki živijo po svetu in so bili rojeni v Sloveniji, ter njihovi otroci obdržali dvojno državljanstvo, če jim to omogoča država, v kateri sedaj živijo.

Na ta način bi Republika Slovenije zelo jasno in nedvoumno dokazala, da se slovenski državljani, ki so zaradi takšnih ali drugačnih razlogov morali zapustiti svojo domovino, še vedno del slovenskega naroda.

Dr. MIRKO JURAK
predsednik SIM

• Slovencev je okrog šest milijonov, saj ima vsak tri v želodcu. (Sorli)

• Poglejte slovenski parlament! To je množica idiotov, brezdelnih ljudi. Med njimi jih je nekaj zanimivih, z netipičnimi idejami, ki vzdržujejo parlament kot del showbusinessa, javnega spektakla. (Slaven Letica)

Kdo naj bi imel dvojno državljanstvo

Izjava za javnost

Na številne pobude Slovencev po svetu je Slovenska izseljenska matica 10. septembra sklicala posvet o noveli Zakona o državljanstvu, ki ga je predložila Slovenska ljudska stranka, in Zakona o odpravi dvojnega državljanstva, ki ga je državnemu zboru Republike Slovenije predlagala vlada R Slovenije.

Na posvetu, ki so se ga udeležili nekateri pobudniki te akcije, slovenski izseljenci in predstavniki Slovenske izseljenske maticе, Svetovnega slovenskega kongresa, organov vlade Republike Slovenije ter predstavniki vseh tistih strank, ki zagovarjajo odpravo dvojnega državljanstva, to so: Slovenska ljudska stranka, Liberalna stranka, Slovenska nacionalna stranka, Liberalno-demokratska stranka in Slovenska nacionalna desnica, so vsi navzoči podprli skupno stališče, da se sporni 1. člen, ki določa "Državljeni Republike Slovenije, ki imajo tudi državljanstvo tuje države, morajo v šestih mesecih od uveljavitve tega zakona podati izjavo o tem, ali želijo obdržati samo državljanstvo Republike Slovenije ali ne", dopolni z amandmajem, ki naj bi se glasil: "Ta Zakon ne velja za osebe, ki so pridobile državljanstvo Republike Slovenije po redu, in za osebe, ki so ga pridobile zaradi znanstvenih, gospodarskih, kulturnih, nacionalnih ali podobnih koristi države."

Če bodo poslanci Državnega zbora sprejeli ta amandma, bodo Slovenci, ki živijo po svetu in so bili rojeni v Sloveniji, ter njihovi otroci obdržali dvojno državljanstvo, če jim to omogoča država, v kateri sedaj živijo.

Na ta način bi Republika Slovenije zelo jasno in nedvoumno dokazala, da se slovenski državljani, ki so zaradi takšnih ali drugačnih razlogov morali zapustiti svojo domovino, še vedno del slovenskega naroda.

Dr. MIRKO JURAK
predsednik SIM

• Slovencev je okrog šest milijonov, saj ima vsak tri v želodcu. (Sorli)

• Poglejte slovenski parlament! To je množica idiotov, brezdelnih ljudi. Med njimi jih je nekaj zanimivih, z netipičnimi idejami, ki vzdržujejo parlament kot del showbusinessa, javnega spektakla. (Slaven Letica)

Srečanje borcev v Dol. Toplicah

Ob 50-letnici brigade Frana Levstika

V nedeljo, 19. septembra, so imeli zbor in proslavo ob 50-letnici ustanovitve Levstikovih brigade njeni borci in borce. Prireditev je bila v Zdravilišču v Dolenjskih Toplicah, dvorana pa je bila premajhna za vse udeležence, kajti zbora so se udeležili tudi prijatelji in svoji nekdanjih partizanov.

Na to pomembno obletnico so prišli s polnim avtobusom tudi italijanski partizani, ki so imeli med vojni stike z brigado. Proslave so se udeležili in pozdravili udeležence tudi nekateri gostje, tako so zbrane pozdravili predsednik novomeške občinske skupščine Franci Koncilija ter predstavnik 9. korpusa in 18. divizije. Prireditev je bila lepo organizirana in so na njej sodelovali pevci novomeškega zbora, učenci osemletke iz OS Dol. Toplice in recitatorji.

Borci te brigade so že ostareli in sivolasi, vendar so sklenili, da se bodo še srečevali. Izrazili pa so zaskrbljenost, da se nekatere stvari v naši novi državi preveč pogrevajo, s katerimi pa slovenski partizani niso imeli nič opraviti. V tistih težkih dneh druge svetovne vojne je bil borcem protifašistične in protinacistične koalicije poglavitni cilj: poraz in izgon okupatorja iz naše dežele. Takšna je bila prisega slovenskih partizanov, tudi levstikovcev, pred 50 leti.

TONE VIRANT

PODPORA SLOVENSKI ŠKOFOVSKI KONFERENCI

Mestni svet in občinski odbor narodne demokratske stranke Ljubljana soglašajo in dajejo vso podporo izjavi Slovenske škofovske konference o nacionalnem programu vzgoje in izobraževanja. Menimo, da je tudi Cerkev odgovorna in poklicana za vzgojo in izobraževanje slovenskih državljanov, posebej pa še šoloobvezne mladine, zato ne more biti izključena pri oblikovanju slovenskega nacionalnega programa.

Mestni svet NDS Ljubljana in odbori NDS ljubljanskih občin

NEPOTREBNA PODRAŽITEV

Zadnja podražitev zemeljskega plina (za 5 dostotkov) nas je neprijetno presenetila. Glede na to, da gre za gorivo, ki je v tem času ekološko najmanj sporno, smo pričakovali, da se bo vlada držala načela ekonomskih spodbud in ekonomskę prisile, tako kot veleva tudi Zakon o varstvu okolja. Menimo namreč, da bi podjetju Petrol-Zemeljski plin morali priznati ustrezno ceno in primere zaslužek (dobiček) za to vrsto dejavnosti, vendar bi morali razliko nadoknaditi z državno subvencijo. Odkod denar? Preprosto, s podražitvijo bolj spornih goriv, kot so olja, premog ali tudi bencinski derivati in elektrika. Ta denar naj bi se zbral v ekološkem skladu. Veseli bomo, če nam boste omogočili vpogled v kalkulacijo cen zemeljskega plina.

Za IO
Slovenskega ekološkega gibanja
KAREL LIPIČ

Je ponudba SKD za združitev iskrena?

Vodstvo SKD, ki ubira vprašljiva "pragmatična" pota, naj pusti Slovensko ljudsko stranko pri miru in naj s svojimi izjavami ne bega volilcev obeh strank - SKD ima resda štiri ministrstva, vendar okleščena

Res je težko mirno in tiho prenašati neprestane napade najvišjih predstavnikov SKD na Slovensko ljudsko stranko in njihove žalitve vodstva SLS, predvsem pa predsednika Marjana Podobnika kot največjega zagovornika razčističevanja afer, ki so posledica mahinacij iz prejšnjega enopartijskega sistema ter divjih privatizacij. Takšnih dejanj od vodstva stranke, ki sem jo vedno imel za prijateljsko, nisem pričakoval in jih težko razumem. Ali pa. Zato sem se v prid razjasnitve odnosov med strankama tudi odločil napisati teh nekaj vrstic.

Pobuda SKD za združitve s Slovensko ljudsko stranko je prav gotovo legitimna in z vso resnostjo so jo tudi najvišji organi SLS obravnavali. Ocenili so, da združitev ni primeren, primernejša je programska koalicija, kar pomeni tesno sodelovanje pri vseh tistih projektih, kjer imata

stranki enake poglede. To so v SKD ultimativno zavrnil. Takošnja združitev ali pa uničenje SLS je njihov načrt. Na takšne ultimete SLS kot enakopravna parlamentarna stranka ne more pristati.

Menim, da gre pri stalnih javnih pritiskih na SLS pravzaprav za usmerjanje pozornosti od dejanskih problemov ali celo za pranje rok in lajšanje vesti, zaradi vstopa in vztrajanja v veliki koaliciji. Ta se vsaj navidez kaže dokaj neenotna, sploh pa nima svoje vizije za izhod iz krize in za razvoj slovenske države. Kako naj bi jo tudi imela, saj je to samo "pragmatična" združba strank različnih svetovnih nazorov. Kaže, da je pomembno le "biti zraven". SKD je sicer v tej vladi dobila štiri ministrstva, od katerih tri v primerjavi s prejšnjim mandatom zelo okleščena.

V zvezi s kmetijskim ministrstvom,

ki ga vodi SKD, naj napišem še to. Ni vpludno se hvaliti, saj pred kmeti ne, koliko je znanje naredilo. Delno reševanje problematike odkupnih cen so kmetje dosegli v pogajanjih z vlado ob vseslovenskem kmečkem protestu, ki sta ga organizirali Slovenska kmečka zveza pri SLS in Zadruga zveza Slovenije. Slovenskega kmečkega gibanja SKD ni bilo zraven, kakor pri pogajanjih ni bil prisoten minister dr. Osterc. Kljub napovedanemu štrajku kmetov je takrat raje odšel v Izrael. Prav tako je SKD kot edina stranka javno obsodila ta kmečki protest. Zelo malo je to ministrstvo doseglo tudi za reševanje posledic suše, saj je pri škodi okoli 35 milijard tolarjev namenjeno za sanacijo le-te komaj slabi 2 milijardi tolarjev. Ob tej naravnih katastrofah pa vlada še drastično povšuje izračunan katastrski dohodek, tako da se kme-

tom nenormalno povečujejo dajatve, njihovim otrokom pa se zmanjšujejo možnosti za pridobitev štipendij.

Nezdružitev obeh strank naj bi bila v interesu "starih" sil, je ob neki priložnosti izjavil gospod Peterle. Menim, da bi bilo to trditev težko dokazati. Res pa je, v interesu starih sil velika koalicija, saj jo je predlagal Kučan. S tem je pred svetom rad zameglil dejstvo, da imajo veliko večino ključnih položajev naše družbe še vedno v rokah predstavniki enopartijskega sistema.

Ministrstvo za zunanje zadeve je izgubilo zelo pomemben resor zunanje trgovine, kar so prevzeli v LDS. Gospod Peterle je sicer zunanji minister, ima nekaj "svojih" v kabinetu, žal pa Slovenijo v večini držav predstavljajo "preverjeni" kadri enopartijskega sistema in starojugoslo-

vanske diplomacije. Kot primer kritičnih razmer na tem področju naj povem, da nas bo v Bruslju tudi s soglasjem SKD zastopal kot veleposlanik veliki nasprotnik osamosvojitve in samostojnosti Slovenije Jaša Lukič Zlobec in da bo veleposlanik v Španiji Franco Juri, ki je ob praznovanju osamosvojitve Slovence napisal: "Mene ne bo zraven." In ga tudi ni bilo.

Notranje ministrstvo tudi pripada SKD. Izgubilo je varnostno obveščevalno službo, ki jo sedaj prav tako vodi LDS.

Ministrstvo za kmetijstvo in gozdarstvo se je prej imenovalo Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Pomembno področje prehrane je izgubilo, prevzela ga je LDS. Kako je to pomembno, ponazarja dejstvo, da se v Nemčiji podobno ministrstvo imenuje Ministrstvo za prehrano, kmetijstvo in gozdarstvo. Torej je prehrana na prvem mestu.

V SKD so tudi trdili, da niso v koaliciji z Združeno listo. Dejanske razmere pa dokazujejo drugače. Z njihovim soglasjem bo v jesenskih mesecih Združena lista vodila koordinacijo delovanja koalicijskih strank v parlamentu. Žame je nesprejem-

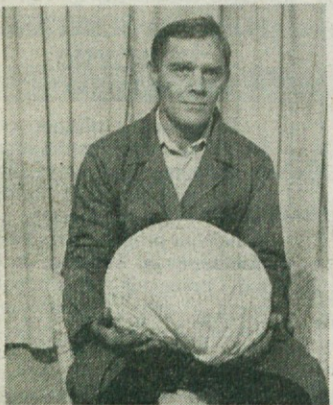
ljivo, da to delo v tako kritičnem obdobju vodi Združena lista. V tem obdobju bomo namreč sprejemali pomembne sistemske zakone s področja pravosodja, lokalne samouprave, volitev, delovanja političnih strank, RTV, SDK itd. Nerazumljivo mi je tudi, da SKD javno ni podprla zahteve za zamenjavo ministra Kozinca, sodelavca UDBE. Včasih, ko še niso bili v tej koaliciji, so podpirali zahtevo, da je treba delovanje te tajne službe obelodaniti in da njeni pripadniki ne bi smeli imeti javnih funkcij.

Vidimo torej, da imamo poleg stičnih točk v obeh strankah tudi različne poglede na posamezne probleme in različne metode delovanja za njihovo razreševanje. Slovenski politični prostor je danes takšen, da je dovolj prostora za SKD in SLS ter njuno sodelovanje. Obe skupaj sta močnejši kot ena sama. Zato naj vodstva SKD v skupno dobro obeh strank pusti Slovensko ljudsko stranko že enkrat pri miru in naj s svojimi izjavami ne bega volilcev obeh strank. Sicer ne morem verjeti, da je ponudba za združitev iskrena.

FRANC POTOČNIK
podpredsednik in poslanec SLS

KATERA JE PRAVA? - V športni hiši Forma pri Racmanovih v Brezini je te dni videti tudi takole reč. Ni žoga in ni balon, čeprav so tudi Racmanovi, ko so orjaška prašnica zagledali v vinogradu na Sromljah, sprva mislili, da je gre za izgubljeno žogo. Orjaška prašnica ali tudi orjaška plešivka meri po obsegu kar 77 centimetrov, pa vendar gre za čisto povprečno gobo te vrste, saj merijo v premeru od 5 pa tja do 50 cm. Goba vzbuja veliko pozornosti med gosti v domačem bifeju, saj jo v Sloveniji zelo redko najdemo. Prašnica ima belo zametasto ovojnico, ki pozneje porjavi in razpoka. Belo meso je sprva užito, pravijo, da je odlično surovo v solati ali pa na hitro pečeno na maslu; pozneje dozori v temnorjav trosni prah. In še opozorilo vsem, ki bodo nosili nos preblizu zreli prašnici! Vdih trosnega prahu, verjemite, da ga taka velikanka izbruhne precej, lahko povzroči hude težave dihalnih organov. (Foto: B. D.-G.)

ORJAŠKA PRAŠNICA - Je že res, da ta čas rastejo gobe tako kot že dolgo ne, vendar tako velikih primerkov, kot ga je našel Ivan Vrbani iz Metlike, ne vidimo prav pogosto. Na travniku pri vasi Radoviči je našel kar 2 kg težko orjaško prašnico (*Calvatia gigantea*), ki je pri nas zelo redka goba in ponavadi ne zraste tako velika kot Vrbanova, ki je imela obseg natanko en meter. Orjaška prašnica je užitna, dokler se ne posuši in počni. (Foto: I. V.)

Dvomljiva resnica o spominih

Ob prispevku o Jožetu Mavsarju, obj. v DL 12. avgusta

Ko sem bral spomine Jožeta Mavsarja v Prilogi Dolenjskega lista z dne 12. avgusta t. l., sem se na precej mestih zaustavil in prečitano znova prebral, pa se nikakor nisem mogel otresti občutka, da objavljeni spomini nudijo v prevečkrat zmedenem, nelogičnem sporočilu precej čisto nasprotnega od naslova zgoraj omenjenih spominov. Kakor da se je nekdo trudil, da je v taki zame spačeni obliki v delih spominov želel to ponuditi svetu.

Ako je naslov objavljenih spominov takšen, naj bi bili tudi opisi teh odsev resničnosti. Pri opisu spominov na način, kot je v navedenem prispevku, pa se vidi, da je vloženo precej truda, da je cela stvar pri opisih posameznih dogodkov prikrojena, da se bralcem ni treba truditi, da ob branju sproti občuti nelogičnosti, ki vzbujajo dvom o dobri nameri pisanja.

O upravičenosti svojega dvoma sem se lahko prepričal v nedeljo, 5. septembra, ko so v dopoldanski

oddaji Radia Ljubljana v Pomnjem predvajali iste spomine Jožeta Mavsarja. Nanašajo se na prej opisane dogodke, vendar je Jože Mavsar po spominih, objavljenih v Dolenjskem listu, pri begu iz gradu Dob reševal nekega moškega, a po Pomnjemjenih neko žensko. Druga taka dvomljiva trditev je tudi, da je Jože Mavsar na prizorišču na Dobu našel med drugim nekaj las. V Dolenjskem listu piše, da je našel mamine lase, v Pomnjemjenih pa, da so bili lasje sestrični.

Upam si trditi, da prirejeno pisanje ne bo prispevalo k spravi, čeprav bi bila potrebna. Vsi tisti s katere koli strani, ki so bili v sebi pošteni in so preživeli drugo svetovno vojno, so opravili spravo brez vsakih uradnih ceremonij in brez pompa. Kdor je še bolan od nesprave, naj poišče te ljudi in naj jih vpraša, kako se to naredi.

JOŽE LUŽAR
Nad mlino 43,
Novo mesto

Čigav je časopis Naš glas?

Še Valvasorja so "umorili" en dan prezgodaj

Krško postaja boso tudi po časopisu. Dokler je z zamudo objavljali nek najstnikski časopis, to ni bilo omembe vredno, vendar po precejšnjem poletnem odmoru drži slednje tudi za prvo počitniško branje. Znana je usoda podobnih poskusov biltenov po Sloveniji. V tej zvezi je pomembno tudi spomniti na poskus Silva Mavsarja in prijateljev. Kljub okrog 2500 stalnim naročnikom je ta krški časopis moral prenehati izhajati, ker so ga

finančno mnogi pustili na cedilu. In kdo je boter Našemu glasu?

Sama glava časopisa tega ne pove, in če se že bližamo tržnemu gospodarstvu, manjka tudi cena. Tega podatka tudi ne boste našli v kolo fonu, temveč kje med vrsticami. Na prodajnih mestih je časopis še vedno zastoj. Če jim je sedaj kaj verjeti, bo poslej izhajal vsakih 14 dni, in to dan pred izidom Dolenjskega lista. V kolo fonu tudi na veliko piše, da gre za skupščinske delegatske informacije, izdaja pa ga še vedno INDOK center SO Krško. Ker zadnje čase časopis poskuša zajemati tudi obe posavski sestri, je zadeva milo rečeno sumljiva. In kdo sedi v kakšnem organu INDOK centra? Odgovor prepustimo odgovornim.

Resnejši časopisi si tudi drugače zastavijo vprašanje o tem, kdo je naj naj. Omenjeni časopis vsebuje še eno razodetje. Doslej je bilo namreč znano, da dan Valvasorjeve smrti ni zanesljivo ugotovljeno. Tu kar na prvi strani preberemo, da ga je stiska pobrala 18. septembra (dobesedno: "Osrednja slovesnost med praznovanji v krški občini bo na dan Valvasorjeve smrti, 18. septembra v..."). Sklepanja proslava je bila res v soboto, 18. 9., Valvasor pa naj bi domnevno umrl 19. septembra. Kaj pa je en dan proti 300 letom! Škoda, pa tako lepo barvno prilogo so pridali časopisu.

Alfred Železnik,
Boštanj 56

VPRAŠANJE ELEKTRO

Prebivalci Koštalove, Cankarjeve, Lamutove ulice, Prisojne poti in Mestnih njiv prosimo podjetje Elektro, da nam javno odgovori, kaj je pri obvestilu odjemalcem, ki je v islo na električnem drogu in je oznanjalo prekinitev dobave električne energije, mislilo z oznako kolonija. Ali je mislilo samo na Cankarjevo ulico, ki so jo nekoč nekateri malce omalovažujoče zaradi njenih v vrsti razporejenih hiš tako imenovali? Če pa je pri nazivu Kolonija mislilo tudi na ostale ulice in naselja v tem delu mesta, bi se moralo vsaj malce zanimati, kako se le-te imenujejo: vsaj toliko kot takrat, kadar odjemalcem električne energije pošiljajo račune, opomine in grožnje z odklopi. Takrat namreč natanko vedo, kjer stanuje več tisoč prebivalcev tega dela mesta.

T. K.

Živi z nekaj tisoč tolarji

Bi vas bilo strah, če bi sami živeli v hiši, ki je od ostalih oddaljena več kot pet minut hoje? Verjetno bi. Toda 68-letne Marije Domitrovič, poznane predvsem kot Jurjevo Micka, ni. Že več kot 15 let v svoji stari hiški med vinogradi v Šenturiju pri Mirni Peči živi sama. Pravi: "Zakaj naj bi me pa bilo strah? Denarja mi ne bo nihče vzel, ker ga nimam, mene pa tudi ne. Strah me je edino grmenja. Takrat se vedno pripravim na odhod: oblečem se, obujem, v roke vzamem torbico in čakam. Družbo mi dela pritepena mucka. Na samoto sem se navadila."

Marija Domitrovič se je rodila leta 1925 in ves čas živi v Šenturiju, zdaj že kar nekaj časa sama, ker ji je pred 18 leti umrl mož. Ima dva otroka: sina Franca in hčerko Slavko. Franc je od rojstva invalid in stanuje na Kozjanskem, Slavka pa z družino živi v Mirni Peči, tako da ji največ lahko pomaga prav ona. "Saj mi pravi, naj grem živet k njej, da ne bom tu sama, toda tega nočem, vsaj dokler lahko sama skrbim zase. Ta hiška je zame najlepši dom. Seveda je bilo prijetnejše, ko sem še imela moža. Kako zdaj živim? Bolj slabo. Imam majhen vinograd, ki ga z veseljem obdelujem, čeprav zdaj že tudi bolj težko, ker sem stara in bolehnata (bolijo me noge in so mi vstavili umetne žile) in mi pomagata vnuka. Njive pa nimam nobene," pripoveduje Micka.

Pokojnino pa menda dobivate, ne? "Seveda jo in to kolikšno! Celih 9.000 tolarjev. To je pokojnina po možu in jo že od vsega začetka dobivava s sinom vsak pol. In kako naj s tem denarjem živim? Dokler sem dobivala socialno podporo, je še nekako šlo, zdaj pa so mi uknili še to. Ko sem bila bolj zdrava, sem delala tudi priložnostno. Kaj bo pa zdaj, ko sem stara in nesposobna za delo? Kar tako mi ne morejo pomagati v nedogled, čeprav so so-

sedje res dobri in vidijo, da težko živim. Ljudje mi svetujejo, naj napišem kakšno prošnjo. Mogoče jo bom res. Je kje pravica na tem svetu ali ne?"

Micka ima v sobi televizor, gleda pa le TV dnevnik. Ne bi pa mogla živeti brez radia. Rada ima narodno-zabavno glasbo, poslušala četrtkovne večere, največ pa čestitke po studiu D. Tudi branje ji ni tuje, toda žal nima naročenega nobenega časopisa. "Če bi imela večjo pokojnino, bi z veseljem imela Dolenjski list. Tako pa mi ga včasih posodijo vaščani."

"Da bi bila vsaj zdrava, pa bi že šlo! Saj ni nič boljše, če samo vzdihuješ in jokaš. Življenja se mora vselit! To pravi celo naš pesnik Tone Pavček. A veste, kolikokrat sva se midva kot otroka skupaj igrala na tej stari peči? Velikokrat je mama (znana kot Špančkova Ana) njega in sestro pripeljala pozimi k nam na peč, ker je sami niso imeli. Tone je bil zelo navihani in živahen otrok, vedno je hotel imeti glavno besedo. Letos spomladi je prišel v Šenturij in je obiskal tudi mene. Zelo sem ga bila vesela. Rekel je: 'Zdaj grem pa še pogledat tisto peč, na katero imam tako lepe spomine.'"

Micko hočem za slovo še fotografirati, pa se razburi: "Pa ne takole, počakajte, se grem preobleči!" In res pride nazaj lepša - počesana, v poletni obleki. "Tako, zdaj sem pa pripravljena za časopis!"

LIDIJA MURN

DOMAČE TRNJE

- Najprej priložnost naredi tata, potem pa iz njega - podjetnika.
- Izrek, ki se ga politiki vsega sveta najbolj zvesto držijo: Potrpljenje je božja last!
- Čeprav se nova varnostnoobveščevalna služba imenuje SOVA - se raznim "glodalcem" v politiki ni bati za obstoj.
- Kot kaže, se je Zavod za zdravstvo oddločil za "zdravljenja" zasebnih bančnih računov.
- Povej mi, koliko pravnikov imaš, in povedal ti bom, kako daleč si od pravne države.

M. BRADAC

Minister Janša ni govoril resnice

Upokojeni slovenski generali mu priporočamo, naj v svoji požrtvovalni gorečnosti ne išče sovražnikov slovenskega naroda med upokojenimi slovenskimi generali - če že ne želi njihove strokovne pomoči

Minister Janez Janša si je ob predstavitvi svoje knjige "Premiki" v Zagrebu 30.7.1993 dovolil izjaviti, da se slovenski generali in admirali niti pred vojno niti po njej niso oddločili za sodelovanje s Slovenijo ter da so tako ravnali zato, ker je v JLA veljalo načelo negativne izbire - napredovali da so le tisti slovenski častniki, ki so bili jugoslovansko usmerjeni. Za zgled nam je postavil Martina Špeglja, ki da je ravnal povsem drugače (objavil Dnevnik 30.7.1993).

Ministra bi radi spomnili, da smo slovenski generali o usodi slovenskega naroda razmišljali že zdavnaj pred njim in svoje razmišljanje tudi udeležili pred 50 leti v narodnoosvobodilni vojni. Bojevali smo se in uspešno poveljevali enotam narodnoosvobodilne vojske ter v štiriletnem boju proti močni nacifašistični armadi zmagali. Brez zmage v NOB ne bi bilo niti svobodne niti samostojne Slovenije. Če bi zmagali zavetniki brez sodelovanja NOV, bi v najboljšem primeru obnovili kraljevino Jugoslavijo, v kateri bi Slovenija ne postala niti enakopravna niti samostojna, ostali pa bi brez Slovenskega primorja. Če bi pa, bog ne daj, zmagal Hitler, bi danes ostanki slovenskega naroda umirali nekje za Karpati ali Uralom.

Tudi po končani vojni smo ob vseh neugodnostih vojaškega poklica ter stalnih zunanjih pritiskih in grožnjah celih 45 let sodelovali pri zagotavljanju miru države, katere državljani smo bili. V ostri konkurenci smo z znanjem in sposobnostjo dosegali visoke položaje in čine v

vojaških službah. Nihče nam ničesar ni poklonil in nismo nikomur prav nič dolžni.

Ko pa so nastopili usodni trenutki razpotij jugoslovanskih narodov, smo jasno in javno sporočili svoje stališče slovenski in jugoslovanski javnosti. Odločno smo odklonili očno vojaško-politično situacijo generala Kadijeviča že na sestanku z njim 9.11.1988 v domu JLA v Ljubljani in se z njim strateško in politično razšli, nakar je demonstrativno prekinil steskanje in odšel. Da "pozabljivcem" osežemo spomin, naj ponovimo, kar smo se dogovorili na sestanku 27.5.1991 in objavili v dnevnem časopisu, torej točno mesec dni pred začetkom posega JLA v Slovenijo in ko je Slovenija še bila v SFRJ. Navajamo del tedaj objavljenega besedila:

"... Posebej smo zaskrbljeni za položaj in bodočnost Slovenije. Vedno smo bili zvesti sinovi slovenskega naroda, kar smo posebej dokazali v narodnoosvobodilni vojni, ko se je večina slovenskega naroda zavedala svoje nacionalne identitete in se z orožjem uprla svojim uničevalcem in dostojno vstopila v vrste demokratičnih sil Evrope.

Danes podpiramo demokratične spremembe, uveljavljanje parlamentarnega sistema in tržnega gospodarstva v prepričanju, da je to pot, ki nas lahko pripelje v bogatejšo življenje.

Podpiramo vse tiste, ki se trudijo, da Slovenija postane demokratična, parlamentarna in socialna republika, ki bo temeljila na suverenosti in

oblasti ljudstva. Želimo, da Slovenija čimprej dobi moderno, demokratično ustavo, ki naj omogoča vsestranski gospodarski, politični, kulturni in socialni razvoj in odpre pot v postindustrijsko družbo. Takšno Slovenijo naj bo odprta do vseh narodov v prostoru današnje Jugoslavije in do evropske skupnosti ter do vseh tokov svetovnega kulturnega in gospodarskega razvoja. Ne želimo pa nazadnjaške, polfevdalne, klerikalne in zaprte družbe, kakršno nam nekateri ponujajo, ker bi to bila najkrajša pot k samouničenju slovenskega naroda..."

Bil je to "klic v sili", in to v času, ko bi se lahko prepričali morijo, ki ji še danes ni videti konca. Vendar tega klica niso poslušali tisti, ki so bili dolžni preprečiti spopad. Na žalost so se vse naše slutnje uresničile na najgrozovitejši način. Dokaz temu je do sedaj nad 200.000 ubitih ter nad 2.000.000 brezdomcev na tleh nekdanje Jugoslavije.

V času spopada v Sloveniji, 4.7.1991, nas je bilo 10 generalov povabljenih na razgovor k predsedniku predsedstva RS Milanu Kučanu. Prisotni so bili tudi: Ciril Zlobec, Ivan Oman, Dušan Plut, France Bučar, Igor Bavčar in Janez Janša. Nekateri so bili prisotni stalno, nekateri pa so prihajali in odhajali. Sporočili smo našo oceno dogodkov, odločno obsodili poseg JLA v Slovenijo in podprli odpor, kar smo s svojimi podpisi objavili v dnevnem časopisu:

"Odločno obsojamo poseg JLA v

Slovenijo kot nelegalno ter politično in moralno neopravičljivo in nesprejemljivo dejanje.

JLA je nastala in se razvijala kot oborožena sila vseh narodov in narodnosti Jugoslavije za obrambo njene neodvisnosti in ozemeljske celovitosti pred zunanjimi nevarnostmi, nikakor pa ne za omejevanje svobode, suverenosti in enakopravnosti narodov in narodnosti Jugoslavije. V tem primeru je bila izrabljena zoper svobodno izraženo in legitimno voljo slovenskega naroda. Takšna zloraba armade, ki smo soustvarjali in vanjo vgradili vse svoje življenjske moči in sposobnosti, nas je globoko prizadela.

Pozivamo vse pripadnike JLA, še posebej pa njeno najvišje vodstvo, da upoštevajo nove razmere in s svojo dejavnostjo pripomorejo k demokratični prenovi naše skupnosti in takoj ustavijo nasilno omejevanje teh procesov."

Izjavo so podpisali vabljeni generali: Stane Potočar, Ivan Dolničar, Franc Tavčar, Rudolf Hribernik, Avgust Vrtar, Branko Jerkič, Pavle Šuc, Edvard Pavčič, Miha Petrič in Mirko Mirtič.

Takoj ko je bil možen sestanek vseh generalov, t.j. 8.7.1991, smo se sestali vsi, podprli objavljeno izjavo podpisanih generalov in še enkrat poudarili obsodbo posega JLA, podprli dogovore na Brionih in zahtevali zamenjavo vseh starešin, odgovornih za vojaški poseg v Slovenijo. Pozvali smo vse častnike JLA, živeče v Sloveniji, naj se izjavi pridružijo.

Cviček v Moskvi

Iz 5. št. Utripa Krke

Med podjetniškimi glasili, ki kljub različnim zadregam najredneje prihajajo k svojim bralcem, je prav gotovo časopis tovarne zdravlil na prvem mestu. Najnovejša, 5. letošnja številka napoveduje, da bodo čez tri tedne v Dol. Toplicah uradno odprli Zavetje zdravlja, nov objekt, ki je v celoti namenjen zdravstvu. Katja Štimac je kljub poletni suši z novicami dobila "iz prve roke", se pravi od generalnega direktorja mag. Miloša Kovačiča, vrsto zanimivih novic:

Zadnja obiska visokih predstavnikov Ruske federacije v Sloveniji in v Krki sta zelo obetajoča. Dogovorili so se, da bo Ruska federacija še letos kupila v Sloveniji za 40 milijonov dolarjev zdravlil in farmacevtskih surovin. Posel je vezan na nakup ruske nafte za potrebe naše republike. Krka si pri teh naročilih obeta za pribl. 25 milijonov dolarjev novih poslov, za katere je že dobila naročila. Na pobudo ruskih partnerjev naj bi Krka organizirala v Moskvi konsignacijsko prodajo svojih zdravlil, veletrgoberijsko dejavnost in oskrbo bolnišnic in lekarn v Moskvi in okolici. Na tem območju živi pribl. 20 milijonov ljudi.

Člani ruske delegacije so med svojim obiskom v Novem mestu predlagali tudi, naj Krka v okviru svoje turistične dejavnosti odpre v Moskvi restavracijo, v kateri bi gostom nudili dolenjske domače jedi in seveda tudi naš cviček. Prostor za tako dejavnost bi Krka lahko dobila v neposredni bližini Kremļa. To še posebej govori o velikem zaupanju ruskih poslovnežev, dolgoletnih Krkinih partnerjev, članov ministrstva za ekonomske odnose, finance in zdravstvo. Medsebojni trgovski odnosi se bodo po obeh obiskih prav gotovo še poglobili.

Utrip Krke poroča tokrat spet o uresničevanju 12 milijonov mark vredne investicije v Novotermu, ki bo že kmalu za 40 odst. povečal proizvodne zmogljivosti. Zanimivo branje je članek o plinifikaciji razpršilnih sušilnikov v proizvodnji Krkinih antibiotikov. Znova pišejo tudi o odličnosti, ki je prvenstvena vrednota kakovosti. Šmarješke Toplice predstavljajo nekatere izmed svojih dejavnosti, predstavnik Otočca pa razgrinja zamisli, da bi že prihodnje leto hotel Grad Otočec z okolico vred postal športno-zabavišče središče Dolenjske. Tg.

NESREČNO JE PADLA

SELA PRI BELI CERKVI - 15. septembra je hčerka našla v stanovanju na Selih pri Beli Cerkvi mrtvo mamo, 75-letno Terezijo Šketelj, ki je tako nesrečno padla, da je podrla stol in se z vratom zataknila med stol in omaro. Ker ni imela dovolj moči, da bi se pobrala, se je zadušila.

ko je goreče zagovarjal kot edino veljavno leninistično zahtevo po oboroženem delovnem ljudstvu, kjer vsakdo brani svojo vas ali tovarno, ali pa misli iskreno zdaj, ko se mu je ponudila priložnost, da kot minister udeleženi to zahtevo, a je kretnil prav v nasprotno smer: podprl val v centraliziral je vse obrambne posle, Teritorialno obrambo pa spremenil v klasično državno vojsko stalnega tipa. Mar minister sodi, da Slovenci ne bi branili svoje svobode, če jih ne bi na vseh ravneh in do podrobnosti centralizirano organizirala država?

Glede načela negativne selekcije, ki naj bi veljalo za slovenske generale in admirale, pa pričakujemo, da bo minister pojasnil, po kakšnem načelu je napredoval Martin Špegelj, ki nam ga daje za zgled, ki pa je v JLA dosegel čin generalpolkovnika in položaj komandanta armade, kakor tudi generalpolkovniki Tus in Bobetko ter admiral Letica (in drugi), ki so prav tako najvišje čine in visoke položaje dosegli v JLA, zdaj pa imajo najvišje čine in položaje v hrvaški vojski.

Slovenski generali smo bili in ostali na strani slovenskega naroda, kar smo z dejanji dokazali v vseh njegovih preizkušnjah. Kaže, da prav to moti ministra Janšo.

Upokojeni slovenski generali: Lado Ambrožič, Jože Berce, Miha Butara, Andrej Cetinski, Viktor Cvelbar, Franc Črnogelj, Ivan Dolničar, Alojz Gabrovec, Dušan Gorkič, Alojz Hren, Rudolf Hribernik, Jože Jakič, Rado Jakin, Branko Jerkič, Alojz Kajin, Lado Kocijan, Rudi Kodrič, Mirko Mirtič, Jože Ožbolt, Edvard Pavčič, Miha Petrič, Miroslav Peterca, Franc Poglajen, Bojan Polak, Stane Potočar, Janko Sekirnik, Jože Seme, Gracijan Škrk, Pavle Šuc, Dušan Švara, Avgust Vrtar, Milovan Zorc, Alojz Žokalj

Kočevske polnočne kriminalne igrice

Ob drugi uri zjutraj je neznanec pripelzal na balkon in vpil, da ga bodo štirje mamilarji zaklali - "Ne kličite kočevske, marveč ribniško policijo!" - Pijan, drogiran ali pa samo zelo preplašen? - Prisluškujejo?

KOČEVJE - Tudi noč od minulega petka na soboto se je začela v Kočevju običajno. Bolj ko se je bližala polnoč, več je bilo razgrajanja okoli tako imenovanega mladinskega kluba Škorec. Že po običaju je bilo slišati klice "Ubil te bom!" "Zaklal te bom!", vmes cviljenje deklic, pa razgrajanje na bližnjem novem otroškem igrišču. Po mestu so prav mimo policijske postaje spet dirkali neznani avtomobili. Zaradi tega so se seveda stanovalci v bližnji okolici ponoči večkrat zbudili. Kaže pa, da so se "odgovorni organi" na vse to že tako navadili, da jih ne moti.

Razgrajanje in dirkanje ter vpitje se je nadaljevalo tudi po polnoči, pravzaprav skoraj do jutra. Ob 2. uri pa me je prebudilo trkanje na balkonska vrata. Nekdo je splezal 3 m visoko na balkon in z notranje strani

balkona čepel za ograjo. Odprl sem vrata, rekel ženi, naj prižge luč in pokliče policijo, ter zadrževal neznanega polnočnega obiskovalca na balkonu in ga vprašal, kdo pravzaprav je in čemu se moramo zahvaliti za ta obisk. Hitro mi je potisnil v roko osebno izkaznico in izdrdral:

"Ne prižigajte luči! Lovijo me štirje mamilarji, ki sem jih odkril v 'Škorecu'. Če me dobijo, me bodo zaklali. Ne kličite kočevske policije! So sami mafijaši, me bodo gotovo ubili. Pokličite mojo ženo!" Povedal je neko številko, nato pa počepnil pri telefonu in kar sam začel vrteti številke. Vedel se je zelo zmedeno, ni pa kazalo, da bi bil pijan, saj ni dišal po alkoholu, preplezal je kar precej visoko na balkon, po stanovanju ga med hojo ni zanašalo.

Meni je bilo dovolj, saj mi bo zbudil vso družino, in sem dejal, da bom

poklical policijo. Prosil je naj ne kličem kočevske policije, ker so tam sami mafijaši, ampak tožilca. Vprašal sem, če kočevskega, pa je spet odklonil, češ da velja zanj isto kot za kočevsko policijo. Bilo mi je vsega dovolj in sem poklical kočevsko policijo, kjer so obljubili, da bodo takoj prišli ponj. Fant, začuda se je tudi on pisal kot republiški tožilec (iz izkaznice pa sem zvedel še ostale podatke, vendar jih v fantovem interesu ne bom zapisal), pa je prosil, naj pokličem še ribniško policijo in prosim, naj oni pridejo ponj. Poklical sem ribniško policijo, kjer me je prijazna dežurna policistka podučila, naj vse opravi kočevska policija. Medtem ko smo čakali na prihod policistov, je fant (pravzaprav mož, star manj kot 30 let) zatrjeval, da ga bodo policisti zagotovo ubili, in če se to zgodi, naj o vsem obvestim njegovo ženo, "ki vse ve", itd.

Prosil je za plenico, da bi si obrisal nos. Ker pa nimamo majhnih otrok, si je nos obrisal kar v bankovec za 100 tolarjev, ki ga je privlekel iz žepa. Medtem je že pozvonilo pri vratih. Fant se je preplašen zdrnil, češ da so prišli njegovi morilci, se skril za omaro, nato pa odprl vrata v sobico, kjer je spala hči. Žena je

odšla odpirat policajema, jaz pa sem zadržal fanta za roko. Ni se dosti brnil. Zagotovil sem mu, da ga ne bodo ubili, in ga predal policistoma, da sta ga odpeljala.

Tak je na kratko opis nenavadnega dogodka v noči od petka na soboto (17.-18. septembra), ob katerem se poraja vrsta vprašanj:

Zakaj najodgovornejši ne poskrbijo za red v "mladinskem klubu Škorec" ali pa ga zapro, in to ne le zaradi takih dogodkov, ki se ponavljajo vsak vikend, ampak tudi zato, ker zgrajba praktično razpada, kar ni le mestu v veliko sramoto, ampak je tudi nevarna za mimoidoče?

Če kočevski policisti ne zmorejo (zaradi premajhnega števila) napraviti ob vikendih red v mestu, zakaj naj bi jim ne prišli na pomoč kolegi iz Ljubljane in od drugod, kot prihajajo sem na primer prometni policisti?

Kakšni so naši arhitekti, ki gradijo take bloke (stavbe), da imaš lahko neprestano obiske na balkonu? To je bil namreč že tretji tak obisk, pri prejšnjem je mlad in lep fant ukradel z balkona polno jeklenko in - ker je že tedne živahna razprava o našem poštemem in neodvisnem sodstvu - sodnica, pravzaprav tričlanski sodni senat, je fanta, starega znanca sodišč, tako rekoč oprostila (pogojno kaznovala), okarala pa mene, zakaj sem med krajo trdno spal. Za arhitekta in občanarje pa še vprašanje: Bodo kaj ukrenili, da ne bo možno sprehajanje po balkonih, ali pa naj za to z bodočo žico poskrbimo sami stanovalci?

JOŽE PRIMC

TUDI PRI VAS DOMA

Od 28. avgusta na 69. kanalu.

dogodki v sliki in besedi

NOVO STRELIŠČE V GABRIJU - Člani lovske družine iz Brusnic so v nedeljo s krajšo slovesnostjo odprli svoje novo strelišče v Dolah. Lovski pozdrav so zaigrali rogisti iz Škocjana, prvi strel pa je sprožil Franc Bevc-Čiz. Zatem se je več kot sto lovcev iz Dolenjske, Bele krajine in Posavja pomerilo v streljanju na glinaste golobe. Med ekipami so največ točk zbrali lovci iz Škocjana, za njimi pa ekipa iz Globokega in Padeža. Med posamezniki so lepe nagrade odnesli: Franc Verstovšek iz Globokega, Tadej Burazer iz Bele krajine in Anton Repovž iz lovske družine Padež. (Foto: J. Pavlin)

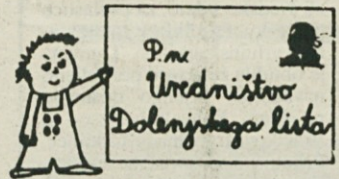

DOLJENJCI NA CELJSKEM SEJMU - v soboto so se zaprla vrata že tradicionalnega obrtnega sejma. Med 1700 razstavljalci so bila tudi nekatera dolenjska podjetja. Tako so se na razstavnem prostoru zavarovalnice Tilia radi ustavljali Dolenjci. Še posebej se je po napornem ogledu počitek prilgel priljubljenemu Lojzetu Slaku. In slabi bi bili Tilijini komercialisti, če ga ne bi prepričali o novosti pri zavarovalnici Tilia, to je rentnega zavarovanja. (Foto: J. Pavlin)

DRUGAČEN PRVI ŠOLSKI DAN - Na OŠ Škocjan smo na prvi šolski dan priredili mini veselico z maks zabavo, seveda brez cigaret in alkohola. Dopol-dan ni bilo pouka, in tako smo se učenci s starši zabavali proti večeru na veseliščnem prostoru. Nižja stopnja se je pomerila v skakanju s kolebnico, višja pa je pokazala spretnosti z žogo. Tudi naši starši so tekmovali skupaj z otroki v štafeti z žogo. Kasneje nas je pozdravil šol ravnatelj, nam predstavil razrednike in zaželel srečo v novem šolskem letu. Temu je sledila pogostitev. Igral nam je ansambl Objem. Gasilec, lovec in mesarstvu Bobič se za pomoč in prispevke najlepše zahvaljujemo. Imeli smo se lepo. (Tanja Kolenc, novin. krožek; foto: foto krožek OŠ Škocjan)

MLADI DOPIŠNIK

DRUGAČE ZVONI

Ko smo prvega septembra prvič sedli v šolske klopi, smo zaslišali nov glas šolskega zvonca. Ta je nekaj posebnega. Vključen je na uro in sam opravi svojo nalogo. Dežurnemu učencu sedaj ni treba več pritiskati na gumb. Spominja nas na zvonec, ki ga slišimo na železniških postajah. Mnogi ga sploh ne slišijo. JASMINA BUDELAK

NA OBRNTEM SEJMU

V četrtek, 16. septembra, smo bili učenci petih razredov OŠ Globoko na obrtnem sejmu v Celju. Mimogrede smo si ogledali domačijo slovenskega pesnika Antona Aškercja. Pot smo nadaljevali proti Celju. Na obrtnem sejmu smo dobili naloge, ki smo jih morali rešiti. Videli smo tudi veliko zanimivega, a še najbolj nas je zanimala domača obrt. Predstavljen so bile naslednje obrti: klekljarstvo, kovarstvo, lesarstvo, lončarstvo in steklarstvo. Večina teh obrti je že skoraj izumrla, vendar pa mislim, da bi bilo treba nekaj narediti, da bi domača obrt spet zaživel.

MATEJA PETAN
in BRANKA STRGAR
8. r., OŠ Globoko

ARTIŠKI OSMOŠOLCI V PORTOROŽU

Letošnji končni izlet smo učenci osmih razredov preživeli v Portorožu. Odpravili smo se v četrtek. Po nekaj urah vožnje in po vmesnih postankih smo prispeli v Portorož. Namestili smo se v bungalovih hotela Marita. Čeprav je deževalo, nam to ni preprečilo, da ne bi vsaj malo zaplavali v morju. Zvečer smo se odpeljali v Bernardin, kjer smo obiskali nekaj trgovin. Naslednji dan se je vreme izboljšalo in tako smo skoraj ves čas od odhoda preživeli na plaži. Ob pol petih smo se odpeljali, a ob osmih smo že bili v Artičah, kjer so nas pričakali starši. Izlet nam bo vsekakor ostal v spominu.

ANI KOPRIVC
8. b, novin. krožek Vrabčič
OŠ Artiče

PLAVANJE S KONJI

Med počitnicami smo slikali konje za koledar. Prišel je fotograf iz Ljubljane. S štirimi konji smo odjahali v Osilnico na reko Kolpo. Šli smo čez državno mejo. Nekajkrat smo šli čez kolpo kar po vodi. Vse to je fotograf poslikal. Na vrsti je bilo plavanje. Bilo me je pošteno strah. Skočila sem na konja in z očijem sva vsak na svojem konju odjahala po vodi v globljo vodo. Tresla sem se od mraza in strahu, vendar ko je konj zaplaval mi je bilo zelo dobro. Trdno sem se prijala grive in z nogami čofotala. To sva z očijem še nekajkrat ponovila. Nato smo šli v gostilno na kosilo. Po kosilu je šel oči še nekajkrat zagalopirat po vodi. Nato smo mirno odjahali domov.

PETRA OKORN
7. r., OŠ dr. Antona Debeljaka
Loški potok

POHOD NA KRN.

V soboto, 11. septembra, smo se odpravili na Krn. Po dveh urah in pol vožnje z avtobusom smo se ustavili pri Erjavčevi koči. Tam smo se osvežili s čajem in krenili naprej. Od Lepene smo šli peš proti koči pri Krnskih jezerih. Pot je bila dokaj zahtevna, ker se je kamenje kar valilo pod nogami. Prispeli smo do koč, se preoblekli in umili, malo poigrali ter odšli spat. Naslednji dan smo odšli na Krn. Tudi ta pot je bila dokaj naporna, zato smo bili toliko bolj veseli, ko smo zagledali koč na Krnu. Pojedli smo malico in krenili nazaj h koči pri Krnskih jezerih. Pot v Lepeno je bila veliko bolj zanimiva, saj smo spoznali nove prijatelje. V Lepeni nas je čakal avtobus.

ANJA OGOREVC
7. r., OŠ Globoko

ŠOLA V NARAVI

Učenci 4. razreda smo imeli od 30. avgusta do 6. septembra šolo v naravi na Debelem Rtiču. Udeležilo se jo je 120 učencev iz trebanjske osnovne šole in njenih podružnic ter iz OŠ Veliki Gaber. Z nami je bilo 12 vadiateljev plavanja in 2 učiteljici, ki sta sestavljali in vodili program izven šole plavanja. Spoznali smo morske živali in rastline, obiskali vrtnarja, spoznali slovensko obalo, se sprehodili do mejnega prehoda z Italijo Lazaret in se peljali z ladjico na izlet. Kljub temu nam je ostalo dovolj časa za pisanje pisem, ukvarjanje s športom in pripravo na zaključni večer, kjer mi je bil najbolj všeč naš humorist Robi. Dva dni nam je nagajalo vreme, zato nismo vsi osvojili delfinov. Zadnji dan smo imeli tekmovalno v plavanju, kjer sta bila najhitrejša Marko Pust in Mateja Longar. Škoda, da je šola v naravi samo enkrat na leto.

MARKO KOVAČ
Trebneje

OTVORITEV ŠOLE

Končno je napočil prvi dan šole. S torbami na ramah smo hoteli proti njej. Pred šolo je bilo zelo živahno. Učenci smo se pogovarjali in obujali spomine na počitnice. Pred vrati nas je že čakala gospa ravnateljica, ki nas je pozdravila in nam zaželela srečno šolsko leto. Povedala nam je tudi, kaj se je novega zgodilo na šoli med počitnicami. Vsi počitniški dnevi so bili delavni, kajti naredili so dve novi učilnici in popravili nekaj starih. Ko je tovarišica Ivanka prerezala trak, smo šli po razredih in si ogledali vse učilnice. Srečni smo, ker imamo lepo urejeno šolo.

JANA BARKOVIČ
6. r., OŠ Globoko

SKUPNA ZMAGA NOVOMEŠČANOM - Varovanci Varstveno-delovnega centra (VDC) Novo mesto (na posnetku) so pretekli petek na igrah VDC Dolenjske pod geslom "Sport in prijateljstvo" zasluženo postali skupni zmagovalci. Moški in ženske so se pomerili v petih disciplinah, in sicer v teku, košarki, krosu, kolesarstvu in suvanju krogle, 2. do 3. mesto so si razdelili Zagorjani in Ljubljancani, 4. je bila ekipa VDC Cramlja, 5. Mime, 6. Leskovca, 7. Ribnice, 8. Sevnice in 9. ekipa VDC Iga. Organizator prireditve VDC Mima se je zahvalil vsem sponzorjem (Foto: P. Perc)

NA ZDRAVJE LOKI - Trije podjetni možaki (z desne), Jože Retar, Stane Polovič in Bojan Budja, so ob otvoritvi prenovljenega gostišča na novomeški Loki takole nazdravili z direktorjem zavarovalnice Tilia Jan-ozom Novakom. Podjetneži so namreč od Tilie za 10 let vzeli v najem to gostišče. Nekdaj zelo priljubljeno gostišče ob Krki je bilo zadnja leta zaprto in je propadalo. V obnovo so vložili več sto tisoč mark. V prenovljenih prostorih restavracije je sedaj prostora za kakih 70 gostov, na pokriti terasi pa še za 120. Sedaj se gostišče na Loki, ki je odprto vsak dan od 9. ure naprej, ponša z izvrstno kuhinjo, ki dela vsak dan do polnoči, pripravljajo pa tudi obilne in okusne dopoldanske malice. Na voljo je bogata izbira izvrstnih štajerskih vin, na zalogi pa je vedno tudi najboljši cviček. Obljublajo, da bo na Loki vsakih 14 dni po 5 dni gostovala tuja kuhinja, od italijanske do kitajske. Vse prireditve Turistične zveze Dolenjske bodo na Loki, prihodnje leto pa naj bi spet uredili kopalnice in čolnarno. (Foto: A. B.)

Kitara za "počitnice"

NOVO MESTO - Neverjeten odziv je doživela naša nagradna akcija za vašo počitniško doživljajo. Kar dva urednika sta prebirala spise, ki so prihajali na naš naslov, in izbor nikakor ni bil lahek. Da ne ni razočarani najmlajši bralcev Dolenjskega lista, smo se odločili, da podelimo še pet tolažilnih nagrad, ki jih je prispevala zavarovalnica Triglav iz Novega mesta. Spise so nam pošiljali tako posamezniki kot razredi dolenjskih osnovnih šol in novinarski krožki. Kar nekaj števil Dolenjskega

lista bi lahko napolnili z njimi. Prvo nagrado, torej kitaro, si je po mnenju uredništva prislužil Ivan Butala iz 8. razreda OŠ Stari trg ob Kolpi. Upamo, da bo zaigral nanjo vsem članom novinarskega krožka in še posebej slavistki Mariji Volf za spodbudno pisanje. Tolažilne nagrade prejmejo: Anja Saje, Malenska vas, p. Mirna Peč; Blanka Zadel, 4. razred OŠ Grm, Novo mesto; Tadej Kumelj, Nad Miklavžem 6, p. Žužemberk; Tea Šmid, Na griču 16, p. Dolenjske Toplice in Lidija Medved, 7a. razred OŠ dr. Pavla Lunačka. Vsem nagradijem čestitamo in razen prvemu bomo nagrade poslali po pošti.

TELEVIZIJSKI SPORED

ČETRTEK, 23. IX.

SLOVENIJA 1

9.45 - 0.30 TELETEKST
10.00 VIDEO STRANI
10.35 TEDENSKI IZBOR
10.35 ZGODBE IZ ŠKOLJKE
11.30 SREČANJE LJUBLJANSKIH ZBOROV
12.00 ANALITIČNA MEHANIKA, 33/52
12.30 DOMAČI ANSAMBLI:
ANSAMBL ROBERTA ZUPANA
13.00 POROČILA
14.50 TEDENSKI IZBOR:
14.50 PRO ET CONTRA
15.50 OČI KRITIKE
17.00 DNEVNİK 1
17.10 OTROŠKI PROGRAM:
ŽIV ZAV
18.00 REGIONALNI STUDIO MARIBOR
18.45 ŠTIRI V VRSTO, TV igrica
19.10 RISANKA
19.30 DNEVNİK 2, VREME, ŠPORT
20.10 ŽARIŠČE
20.35 ČETRTRKOVJE POSEBNOSTI: NORMAN WISDOM V ŽIVO
21.30 TEDNIK
22.20 DNEVNİK 3, VREME, ŠPORT
POSLOVNA BORZA
22.55 SOVA
22.55 NOVOPEČENI PRINC Z BEL-AIRA, 15. epizoda amer. naniz.
23.20 V SENCİ VEŠAL, angl. naniz., 1/8

SLOVENIJA 2

15.15 - 23.55 Teletekst
15.30 Video strani - 16.05 Tedenski izbor: Mladost (franc. aliž. film); 17.25 Sova (ponovitev): Hal Roach predstavlja (amer. burleska); 17.50 Kamilična trata (zadnji del angl. nadalj.) - 18.45 Že veste? - 19.15 TV nocoj - 19.30 Dnevnik 2, vreme, šport - 20.10 Kennedyjevi (amer. dok. serija, 24) - 21.00 Umetniški večer: Peter O'Toole (angl. dok oddaja); Murphyjeva vojna (angl. film)

KANAL A

9.00 CMT - 9.45 A shop - 10.00 Macneil in Lehrer komentirata (oddaja v angleščini) - 11.00 Elizije: Tao, zdravje, šarlatani (ponovitev) - 11.30 Med dvema ognjema (ponovitev) - 12.30 A shop - 12.45 Video strani - 18.00 Rock starine (ponovitev 33. oddaje) - 18.30 A shop - 18.45 Pred poroto (ponovitev 8. dela) - 19.10 A shop - 19.35 CMT - 20.10 Poročila - 20.30 Bojevnik Cy (amer. film) - 22.00 Dance session - 22.30 Poročila - 22.50 Pred poroto (9. del) - 23.15 A shop - 23.30 CMT

PETER, 24. IX.

SLOVENIJA 1

9.45 - 2.00 TELETEKST
10.00 VIDEO STRANI
10.19 TEDENSKI IZBOR
10.10 HOVI!, angl. naniz., 10/11
10.35 BEG BREŽ KONCA, amer. film
12.30 ŽE VESTE?
13.00 POROČILA
13.05 TEDENSKI IZBOR
13.05 POSLOVNA BORZA
13.15 UMETNIŠKI VEČER
14.15 MURPHYJEVA VOJNA, angl. film
16.10 OSMI DAN
17.00 DNEVNİK 1
17.10 TOK TOK, kontaktna oddaja za mladostnike
18.00 REGIONALNI STUDIO KOPER
18.45 ŠTIRI V VRSTO, TV igrica
19.10 RISANKA
19.30 DNEVNİK 2, VREME, ŠPORT
20.10 FORUM
20.30 MOST TIŠINE, amer. film
22.10 DNEVNİK 3, VREME, ŠPORT
22.35 SOVA
22.35 V SENCİ VEŠAL, angl. naniz., 2/8
23.30 CIKLUS FILMOV R. W. FASSBINDERJA:
EFFI BRIEST, nemški film (ČB)

SLOVENIJA 2

15.45 - 0.10 Teletekst
16.00 Video strani - 16.20 Tedenski izbor: Četrtrkove posebnosti: Norman Wisdom v živo; 17.20 Sova (ponovitev): Novopečeni princ z Bel-Aira (15. epizoda); 17.50 V senci vešal (angl. naniz., 1/8) - 18.45 Znanje za znanje - 19.30 Dnevnik 2, vreme, šport - 20.10 Intervju - 21.10 Otvoritveni koncert iz SNG Opera in balet - 23.10 Kristjani: Vljudnost in gorečnost (angl. dok. serija, 10/13)

KANAL A

9.00 CMT - 9.45 A shop - 10.00 Macneil in Lehrer komentirata (oddaja v angleščini) - 11.00 Bojevnik Cy (ponovitev filma) - 12.30 A shop - 12.45 Video strani - 18.00 Zakaj nisi z mano (3. del) - 18.30 A shop - 18.45 Pred poroto (ponovitev 9. dela) - 19.10 A shop - 19.25 CMT - 20.10 Poročila - 20.30 Teden na borzi - 20.40 Sadovi jeze (amer. film) - 22.50 Ljudje odločajo (5. del dok. serije o politiki) - 23.05 Poročila - 23.25 Pred poroto (10. del) - 23.50 A shop - 00.05 CMT

SOBOTA, 25. IX.

SLOVENIJA 1

8.45 - 0.45 TELETEKST
9.00 VIDEO STRANI
9.20 TEDENSKI IZBOR:
9.20 RADOVEDNI TAČEK
9.40 OSCAR JUNIOR
10.25 KAJ MORA SOVA OPRAVITI JE-SENI
10.50 OTROCI ŠIRNEGA SVETA, amer. dok. naniz., 13/26
11.15 TOK TOK
12.05 ZGODBE IZ ŠKOLJKE
13.00 POROČILA
13.05 TEDENSKI IZBOR
13.05 TEDNIK
13.45 INTERVJU

15.20 MOST TIŠINE, ponovitev amer. filma
17.00 DNEVNİK 1
17.10 NATIONAL GEOGRAPHIC, amer. dok. serija, 3/6
18.00 RPL
18.45 TV MERNIK
19.00 RISANKA
19.10 ŽREBANJE 3 x 3
19.30 DNEVNİK 2, VREME, ŠPORT
20.10 UTRIP
20.30 IZBOR MISS SLOVENIJE
21.50 LJUBEZEN DA, LJUBEZEN NE, 19. epizoda amer. naniz.
22.15 DNEVNİK 3, VREME, ŠPORT
22.50 SOVA:
LOVCI NA NAGRADE, italij. film

SLOVENIJA 2

10.45 - 0.20 Teletekst
11.00 Video strani - 11.10 Tedenski izbor: Človek in glasba - 12.05 Sova (ponovitev): V senci vešal (angl. naniz. 2/8); 13.05 Ciklus filmov R. W. Fassbinderja: Effi Briest (nemski film) - 15.30 Sportna sobota - 18.45 Divji svet živali (19/25) - 19.30 Dnevnik 2, vreme, šport - 20.10 Sportni utrinki: rokanje, jadranje s padalom - 21.00 Vodni izviri (poljudnoznan. oddaja) - 21.20 Ljubezen boli (angl. nadalj., 6/10) - 22.10 Sobotna noč: Nočni videomeh; Druga godba 93 - Muzikanti z Nila (1. del)

KANAL A

9.00 Country Music Television Europe (CMT) - 9.45 A shop - 10.00 Kino, kino, kino (ponovitev oddaje o filmu) - 10.30 Sadovi jeze (ponovitev filma) - 12.40 Teden na borzi (ponovitev) - 12.50 A shop - 18.00 Devlinova zveza (ponovitev 2. dela) - 19.00 CMT - 20.00 Modna dežela (oddaja o modi) - 20.35 Devlinova zveza (3. del) - 21.20 Avtošola (amer. komedija) - 22.55 Poročila v angleščini - 23.20 Fine dame iz New Yorka (amer. komedija) - 00.45 Erotična uspankanka - 1.00 Globoke sanje (erotični film)

NEDELJA, 26. IX.

SLOVENIJA 1

8.15 - 0.25 TELETEKST
8.30 VIDEO STRANI
8.45 OTROŠKI PROGRAM
8.45 ŽIV ZAV, ponovitev
9.35 POZABljena ZGODBA, amer. serija, 3/6
10.00 SEZAMOVA ULICA, amer. naniz., 2/13
11.00 TRUTAMORA SLOVENICA
11.30 OBZORJA DUHA
12.00 LJUDJE IN ZEMLJA
12.30 BILA SVA MLADA OBA
13.00 POROČILA
15.00 ZOO ROBBERY, angl. film
16.05 REČNI KRALJI, avstral. nadalj., 4/4
17.00 DNEVNİK 1
17.10 VRTNA UTA, amer. film
19.05 RISANKA
19.10 LOTO
19.30 DNEVNİK 2, VREME, ŠPORT
20.10 ZRCALO TEDNA
20.30 NEDELJSKIH 60
21.30 PREŽIVETJE V AVSTRALSKI DIVJINI, avstral. dok. serija, 10/15
22.05 DNEVNİK 3, VREME
22.25 SOVA
13.15 LJUBEZEN DO LIDIJE, angl. nadalj., 13/13
V SENCİ VEŠAL, angl. naniz. 3/8

SLOVENIJA 2

11.45 - 23.15 Teletekst
Opomba: 13.50 Estoril: F-1
11.30 Video strani - 11.45 Tedenski izbor: Zadnji beg (angl. nadalj., 2/4); 12.35 Izbor miss Slovenije - 13.50 Sportna nedelja - 17.00 25 let New Swing Quarteta - 19.30 Dnevnik 2, vreme, šport - 20.00 Slovenski magazin - 20.30 Orfej se spušča (angl. film) - 22.20 Sportni pregled

KANAL A

8.00 Nedeljski nagovor patra Benedikta Lavriha - 8.15 Ris (risanke in spoti) - 8.35 Zaklad kralja Salomona (1. del risanega filma) - 9.00 Male živali - 9.20 Osvajalec iz vesolja (otroški film) - 10.25 Avtošola (ponovitev filma) - 12.00 Nedeljski nagovor patra Benedikta Lavriha - 12.15 Video strani - 18.00 CMT - 19.30 Rally Velenje (reportaža) - 20.50 Kino, kino, kino (oddaja o filmu) - 21.20 Ameriški lovec (amer. film) - 22.50 CMT

PONEDELJEK, 27. IX.

SLOVENIJA 1

10.15 - 0.20 TELETEKST
10.30 VIDEO STRANI
10.45 TEDENSKI IZBOR
10.45 HOVI!, angl. naniz., 11/11
11.10 DIVJI SVET ŽIVALI, 19/25
11.40 ZNANJE ZA ZNANJE - UČITE SE Z NAMI
12.10 NATIONAL GEOGRAPHIC, amer. dok. serija, 3/6
13.00 POROČILA
13.05 TEDENSKI IZBOR
13.05 SLOVENSKI MAGAZIN
13.35 ŠPORTNI PREGLED
14.20 VIDEO STRANI
16.25 DOBER DAN, KOROŠKA
17.00 DNEVNİK 1
17.10 OTROŠKI PROGRAM
18.00 REGIONALNI STUDIO MARIBOR
18.45 ABC - ITD., TV igrica
19.10 RISANKA
19.30 DNEVNİK 2, VREME, ŠPORT
20.10 MEDNARODNA OBZORJA: GREEN PEACE
20.55 OMIZJE
22.15 DNEVNİK 3, VREME, ŠPORT
22.40 SOVA
COLLINSOVA IN COWARD, angl. naniz., 4/8
V SENCİ VEŠAL, angl. naniz., 4/8

SLOVENIJA 2

13.15 - 0.10 Teletekst
13.30 Video strani - 14.05 Tedenski izbor: Forum,

TV mernik, Utrip, Zrcalo tedna, Nedeljskih 60; 16.05 Obzorja duha; 16.35 Ljubezen da, ljubezen ne (19. epizoda) - 17.00 Sova (ponovitev): Ljubezen do Lidi je (angl. nadalj., 13/13); 17.55 V senci vešal (angl. naniz., 3/8) - 18.50 TV avtomagazin - 19.20 TV nocoj - 19.30 Dnevnik 2, vreme, šport - 20.10 Sedma steza - 20.30 Lažnivec, lažnivka (kanadska drama) - 22.00 Zelena ura - 22.30 Pro et contra - 23.15 Evropska noč jazza

KANAL A

9.00 CMT - 9.45 A shop - 10.00 Macneil in Lehrer komentirata (oddaja v angl.) - 11.00 Pred poroto (ponovitev 10. dela) - 11.25 A shop - 11.40 Pred poroto (11. del) - 12.05 Helena (ponovitev) - 16.00 CMT - 16.15 A shop - 16.30 Ameriški lovec (ponovitev filma) - 18.00 Upravljanje (ponovitev 25. dela) - 18.30 Luč svetlobe (1. del amer. nadalj.) - 19.15 A shop - 19.30 CMT - 20.10 Poročila - 20.30 Dober policaj, slab policaj (amer. krimi-nalka) - 22.00 Upravljanje (26. del amer. dok. serije) - 22.30 Poročila - 22.50 Pred poroto (ponovitev 11. dela) - 23.15 A shop - 23.30 CMT

TOREK, 28. IX.

SLOVENIJA 1

8.45 - 0.25 TELETEKST
9.00 VIDEO STRANI
9.20 TEDENSKI IZBOR
9.20 PAMET JE BOLJŠA KOT ŽAMET
9.30 SEZAMOVA ULICA, 2/13
10.30 TV AVTOMAGAZIN
11.00 ZELENNA URA
11.30 LAŽNIVEC, LAŽNIVKA, kanadska drama
13.00 POROČILA
14.10 TEDENSKI IZBOR
14.10 SOBOTNA NOČ
15.25 DRUGA GODBA
16.10 SEDMA STEZA
16.30 PORABSKI UTRINKI
17.00 DNEVNİK 1
17.10 OTROŠKI PROGRAM
POZABljena ZGODBA, amer. igrana serija, 4/6

GLASBA JE ŽIVLJENJE

Gost sobotne oddaje bo priznani slikar, eden naših največjih umetnikov, France Slana. Slana je tudi velik ljubitelj jazza. Njegova ljubezen do te glasbe sega v zgodnjo mladost, ko je kot štirinajstletnik cele dneve delal in si za prvi denar kupil gramofon in dve plošči Duka Ellingtona. Ko je slišal prve takte te glasbe, je vedel, da jo bo poslušal celo življenje. Slana pravi, da je v tej glasbi toliko neposrednega, poštenega kot v nobeni sodobni. Neverjetno, koliko pesniške žilice je v Slovencih. V naši nagradni igri, ko nam pošiljate dvotirčnice s Solo, se kar,tare domiselnih verzov. Kot rečeno, vsak mesec izžrebamo uro Sola in trikrat po dve majici Sola, pripravljamo pa tudi mesečno presenečenje in nagrado ob koncu leta.

17.35
18.00 REGIONALNI STUDIO KOPER
18.45 ABC - ITD., TV igrica
19.10 RISANKA
19.30 DNEVNİK 2, VREME, ŠPORT
20.10 ŽARIŠČE
20.35 BOBENČEK
21.30 OSMI DAN
22.15 DNEVNİK 3, VREME, ŠPORT
POSLOVNA BORZA
22.50 SOVA
ČE TI MISLIŠ, DA IMAŠ TEŽAVE..., angl. naniz., 5/6
V SENCİ VEŠAL, angl. naniz., 5/8

SLOVENIJA 2

15.10 - 23.55 Teletekst
15.30 Video strani - 16.05 Tedenski izbor: Mednarodna obzorja: Greenpeace; Ljudje in zemlja - 17.15 Sova (ponovitev): Collinsova in Coward (angl. naniz., 4/8); 17.45 V senci vešal (angl. naniz., 4/8) - 18.45 Iz življenja za življenje: Prislusnimo tišini - 19.30 Dnevnik 2, vreme, šport - 20.10 Po vojni (angl. nadalj., 2/10) - 21.05 Studio City - 22.05 Kronika (23. del kanadske dok. serije) - 22.30 Videošpon - 23.10 Svet poroča

KANAL A

9.00 CMT - 9.45 A shop - 10.00 Macneil in Lehrer komentirata (oddaja v angl.) - 11.00 Luč svetlobe (ponovitev 1. dela) - 11.45 A shop - 12.00 Pred poroto (12.del) - 16.00 CMT - 16.15 A shop - 16.30 Dober policaj, slab policaj (ponovitev filma) - 18.00 Jazzbina (ponovitev 33. oddaje) - 18.30 Luč svetlobe (2. del) - 19.15 A shop - 19.30 CMT - 20.10 Poročila - 20.30 Poletni cikl slovenskega filma: Čisto pravi gusar - 22.00 Jazzbina (34. oddaja) - 22.30 Poročila - 22.50 Pred poroto (ponovitev 12. dela) - 23.15 A shop - 23.30 CMT

SREDA, 29. IX.

SLOVENIJA 1

9.45 - 0.05 TELETEKST
10.00 VIDEO STRANI
10.20 TEDENSKI IZBOR
10.20 BISKVITKI, amer. risana serija
10.50 VIDEOŠPON
11.30 IZ ŽIVLJENJA ZA ŽIVLJENJE
12.00 KRONIKA, 23. del kanad. dok. serije
12.30 PREŽIVETJE V AVSTRALSKI DIVJINI, avstral. dok. serija, 10/15

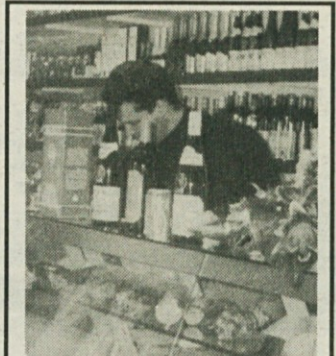
13.00 POROČILA
13.05 POSLOVNA BORZA, ponovitev
15.25 TEDENSKI IZBOR
15.25 PO VOJNI, angl. nadalj., 2/10
16.20 SVET POROČA
17.00 DNEVNİK 1
17.10 OTROŠKI PROGRAM
18.15 RPL
18.45 ABC - ITD., TV igrica
19.10 RISANKA
19.30 DNEVNİK 2, VREME, ŠPORT
20.10 ŽARIŠČE
20.35 FILM TEDNA
ZBOGOM, TUJKA, nemški film
22.15 DNEVNİK 3, VREME, ŠPORT
22.40 SOVA
HAL ROACH PREDSTAVLJA, 21. epizoda amer. naniz.
V SENCİ VEŠAL, angl. naniz., 6/8

SLOVENIJA 2

14.15 - 22.30 Teletekst
14.30 Video strani - 14.50 Tedenski izbor: Bobenček; 15.40 Omizje; 16.55 Brooklynski most (amer. naniz., 11/12) - 17.20 Sova (ponovitev): Če ti misliš, da imaš težave... (angl. naniz., 5/6); 17.50 V senci vešal (angl. naniz., 5/8) - 18.45 Analitična mehanika (34/52) - 19.15 TV nocoj - 19.30 Dnevnik 2, vreme, šport - 20.10 Športna sredi 22.30 Obiski

KANAL A

9.00 CMT - 9.45 A shop - 10.00 Macneil in Lehrer komentirata (oddaja v angl.) - 11.00 Luč svetlobe (ponovitev 2. dela) - 11.45 A shop - 16.40 Čisto pravi gusar (ponovitev filma) - 18.10 Male živali - 18.30 Luč svetlobe (3. del) - 19.15 A shop - 19.30 CMT - 20.10 Poročila - 20.30 Spiegel (oddaja o reviji Spiegel) - 21.00 Med dvema ognjema - 22.00 Rock starine (34. oddaja) - 22.30 Poročila - 22.50 Pred poroto (ponovitev 13. dela) - 23.15 A shop - 23.30 CMT

Narezki na dom

NOVO MESTO - Prejšnji teden je v bivšem skladišču servisa Gorenje pred mostom v Ragov log Gregor Bračička odprl delikatesno trgovino. V tem koncu še ni trgovine z delikatesnimi proizvodi, kruhom in vsem, kar gospodinja rabi vsak dan, še posebej take ne, ki bi proizvede mesne industrije iz Sežane dostavila tudi na dom. Narezek po naročilu lahko dobite na domačo mizo zložen v posebni foliji, da se mesnine ne posušujejo. Zraven si lahko privoščite vedno svežo francosko ali švedsko solato, za poslastico pa še tatarski biftek in steklenico vrhunskega vina. Trgovina je obudila že skoraj pozabljeno navado, da "fasengo" dostavijo na dom. Pohvalnih besed o Bračičkovi trgovini še ni konec. Prijetno bodo presenečeni vsi, ki kaj dajo na higieno. Postreženi bodo v rokavicah, saj imajo prodajalci za seboj šolanje v Mi-povi delikatesi v Ljubljani.

NOVOST IZ TOVARNE ZAVES velana

po tovarniških cenah odslej tudi na Dolenjskem, Beli krajini in Posavju

Pridemo na dom z vzorci, nasveti, metrom. Izberete zaveso, mi vam jo sešijemo in prinesemo domov.

Spremenite svoj dom z zavesami velana.

Pokličite nas! Tel.: (068) 50-153, 58-494

POTUJTE Z DOLENJSKIM LISTOM IN TURISTIČNO AGENCIJO SLOVENIJATURIST

JESENSKI IZLET V KRALJEVSKI KRAKOV NA POLJSKEM

PROGRAM »A«: OD 14.—16. OKTOBRA (AVTOBUS — POSEBNO LETALO)

1. DAN: ODHOD IZ LJUBLJANE Z AVTOBUSOM OB 5.00 ZJUTRAJ (PO DOGOVORU TUDI IZ DRUGIH SLOVENSKIH KRAJEV). VOZŃJA V KRAKOV.
2. DAN: CELODNEVNI OGLED MESTNIH ZNAMENITOSTI, VKLJUČNO Z GRADOM WAWEL.
3. DAN: OGLED MUZEJA V NEKDANJEM RUDNIKU SOLI—WIELICZKA. POVRATEK V SLOVENIJO S POSEBNIM LETALOM.

PROGRAM »B«: OD 16.—18. OKTOBRA (POSEBNO LETALO — AVTOBUS)

1. DAN: POLET S POSEBNIM LETALOM DO KRAKOVA, VEČERNI OGLED MESTA.
2. DAN: OGLED MESTNIH ZNAMENITOSTI IN MUZEJA V RUDNIKU SOLI WIELICZKA.
3. DAN: POVRATEK Z AVTOBUSOM V SLOVENIJO.
CENA IZLETA JE 368 DEM, VKLJUČUJE PREVOZ Z AVTOBUSOM OD LJUBLJANE DO KRAKOVA, PREVOZ S POSEBNIM LETALOM OD KRAKOVA DO LJUBLJANE, DVA POLPENZIONA V KRAKOVU, VSTOPNINE ZA OGLED, OGLED MESTA IN RUDNIKA SOLI, VODSTVO IN ORGANIZACIJO POTOVANJA. **BRALCI DOLENJSKEGA LISTA IMAJO 1.500 SIT POPUSTA.**

KUPON POPUSTA
1.500 SIT

SLOVENIJATURIST
DOLENJSKI LIST

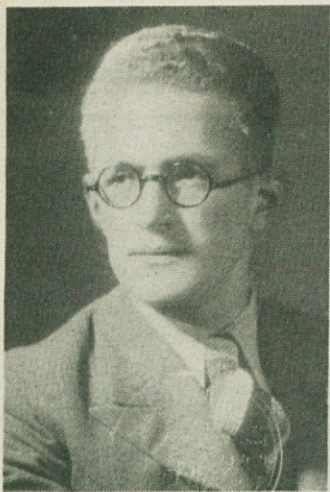
IME IN PRIIMEK:

KRAJ:

ULICA:

TELEFON:

Kupone pošljite na naslov:
SLOVENIJATURIST,
Slovenska 58,
61000 Ljubljana
tel: 061/325-782

Tone Kopčavar

Na kamniških Žalah smo se v drugi polovici avgusta zadnjič poslovili od znanega kulturno-prosvetnega delavca g. Toneta Kopčavarja, podeželskega učitelja in nesebično predanega pobudnika in mentorja pri ustanavljanju kulturno-prosvetnih društev širom naše dežele; ki mu je bilo prvo učiteljsko mesto dodeljeno na državni ljudski šoli v Soteski pri Novem mestu.

Rodil se je leta 1912. V Sotesko je prišel v začetku leta 1937 kot mlad maturant, ki je zraven učiteljskega študija dokončal tudi dopolnilno glasbeno in zborovsko šolo. Čeprav je minilo od tistega časa skoraj šestdeset let, spomin nanj ni pozabljen. V dolino ob Krki je prinesel pesem in zvoke njegove čudovite violine. Na šoli, ki jo je komaj dodobra poznal, je ustanovil mladinski pevski zbor. Pevci so kmalu dobili ime "Soteški slavčki". Štirideset otroških grl si je to ime zaslužilo, saj so prepevali tako miloglasno, da so se poslušalcem orosile oči. Učitelj g. Tone Kopčavar je za prepevanje izbral pesmi iz bližnje svoje domačije pod Triglavom in teh ni bilo malo.

Bil je tudi ustanovitelj kulturno-prosvetnega društva. Prav na soteskem odru in tudi drugod je bilo pod njegovim vodstvom uprizorjenih več iger in spevoiger, tako da je bila tudi okolica prebujena. Razumljivo je, da ni imel prostega časa zasebe, kar je bila odlika takratnih učiteljev, ki so bili pobudniki za kulturo podeželja, da so v času revščine in zastonosti podarili kraju tudi srečne in vesele trenutke. Takšen pa je bil soteški učitelj Kopčavar. Iz tistih časov je ohranjen še nekaj fotografij in plakatov.

Nepopisna je bila žalost, ko so soteški učenci pod taktirko njegove violine zadnjič zapeli in zaigrali pravljico spevoigro "V kraljestvu palčkov" leta 1940 v Selcih nad Škofjo Loko v Krekovem domu. Z učiteljem, odličnim režiserjem in zborovodjem pa je odšel z njim tudi del naše mladosti in, kar nas je še živih mu želimo miren počitek. Da je bil priljubljen pri Slovencih, je pokazal tudi številen sprevod ljudi, ki so ga pospremili na zadnji poti.

TONE VIRANT

Janez Radelj

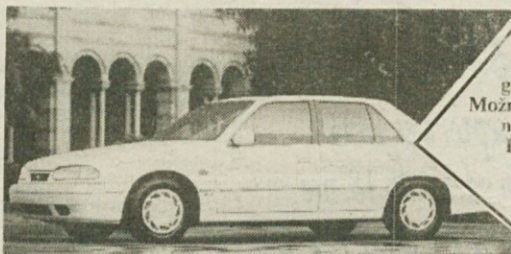
V soboto, 4. septembra, smo se na pokopališču sv. Marijete v velikem številu zadnjič poslovili od pokojnega Janeza Radlja z Dolenjih Ponikev. Rodil se je 14. maja 1936 na Dolenjih Ponikvah na veliki kmetiji med 8 otroki. Brat je padel med vojno, dekleta so šla v svet, on pa je ostal doma na kmetiji s starši. Usoda mu je namenila le 57 let življenja. Dekle je spoznal prek njenega brata. Poročil se je in rodili so se trije otroci. Da je otroke pripravil do kruha se je za šest let zaposlil v Trimu, potem pa je zbolel. Največjo uteho je našel v vinogradu. Srečeval se je s svojimi prijatelji, si nabiral novih izkušenj v vinogradništvu in z njimi ob kapljici tudi poklepetal. A sedaj, na jesen življenja, ko bi moral uživati sadove svojih pridnih rok, se je prikradla težka in neozdravljiva bolezen, ki je dobrega moža in očeta za vedno iztrgala iz kroga domačih. Vsem nam bo ostal v lepem spominu.

R. M.

IZREDNO UGODNO

HYUNDAI SONATA

VSE, KAR SI ŽELITE
OD AVTOMOBILA VISOKEGA RAZREDA

HYUNDAI

AVTOSALON HYUNDAI, PARTIZANSKA 21, NOVO MESTO

Klima naprava
Električni pomik stekel in ogledal
Centralno zaklepanje
ABS
Moč motorja 131 KM
Po višini nastavljiv servo volan
Kolesni obroči iz lahke litine
Avtoradio - kasetofon
Zunanje mere 468 x 175 x 140 cm
Velikost prtljajnika 473 l

Vsa oprema je vgrajena brez doplačila
Cena do registracije
34.990 DEM

3-letna
garancija
Moznost nakupa
na kredit
Leasing
Staro
za
novo

Ekskluzivni uvoznik HYUNDAI
Pooblaščen trgovec EMINENT d.o.o.
Dolenje Kamence 25 a, Novo mesto
tel./fax 068/28-950, 23-902

Krajevna skupnost Šmarjeta
oddaja v najem prostore za zobozdravstveno dejavnost v
družbenem domu v Šmarjeti.
Informacije vsak ponedeljek in petek od 16. — 18. ure po
telefonu (068) 73-274.
Rok za prijavo je 15 dni po objavi.

LOKASTAR

Škofja Loka
Proizvodnja in trgovina d.o.o.

Potrebujemo zastopnike za prodajo prehramstvenih
artiklov poznanih nemških proizvajalcev velikim po-
rabnikom na območjih Gorenjske, Ljubljane, Pri-
morske, Notranjske in Dolenjske z Zasavjem.

Ponudbe na tel.: 064/631-302 ali na naslov LOKASTAR d.o.o.,
Škofja Loka, Kidričeva 55.

OBVESTILO

NOVO MESTO - UNZ Novo mesto obvešča občane, da sta telefonski številki 92 v trebanjski in črnomeljski občini, ki sta bili sedaj vezani na njihovi policijski postaji, po novem od 21. septembra vezani na operativno-komunikacijski center pri UNZ Novo mesto. Telefonska številka 92 v novomeški

občini je na operativno-komunikacijski center vezana že od lani, v metliški občini pa bo ta številka zaradi tehničnih težav še nekaj časa vezana na njihovo policijsko postajo. Številka 92 je namenjena prijavi intervencijskih dogodkov. Operativno-komunikacijski center v Novem mestu, pa bo na podlagi prijav zagotovil, da bodo policisti takoj prišli na kraj dogodka.

BENCINSKA KONKURENCA - V industrijskem predelu ob obvoznici mimo Brežic ali natančneje med Brežičanko in Kermetalom so začeli graditi. Med prvimi investitorji na tem prostoru je mešano podjetje Istrabenz OMV Mapetrol, ki bo v Brežicah odprlo novo bencinsko črpalko. Poleg nje bo še zastopništvo za Opel (Bruno Filipčič), medtem ko investitor na tretji parceli še ni znan. (Foto: B. D.-G.)

PROŠTJA BO SPET TRDNA - S praznovanjem 500-letnice Kaptilja se obnovitvena dela niso ustavila. Na severni strani prošnje so ostale velike razpoke, ki so posledica slabih temeljev. Trije delavci ELEE SGI iz Ljubljane bodo slabo horizontalno povezavo rešili z neopaznimi perfo sidri. Prav ta čas v steno vrtajo po 4 metre globoke luknje, in ko jih bodo zvrtili 21, jih bodo zapolnili z železobetonom. Zatem bodo postopoma izkopali in zamenjali še temelje in stara prošnja bo spet za novih 500 let.

ISKRA
ENERGETSKA ELEKTRONIKA, d.o.o.
Velika Cikava 22
68000 NOVO MESTO

objavlja na podlagi sklepa Upravnega odbora

JAVNO DRAŽBO

za prodajo zidanice s pripadajočim zemljiščem na sončnem, dostopnem delu Straškega hriba v Zavrtnici 28, Straža.

Nepremičnine obsegajo:

- zidnico (soba, kuhinja, kopalnica, klet) v skupni izmeri 66,78 m²
- brunarico (klet, pritličje) v skupni izmeri 38,11 m²
- sadovnjak z vinogradom,

vse skupaj v izmeri 8.950 m².

POGOJI DRAŽBE:

1. Izklicna cena na dan objave znaša 42.770 DEM, vplačljivo v SIT po srednjem tečaju Banke Slovenije na dan plačila.
2. Na javni dražbi lahko sodeluje pravna ali fizična oseba. Izdajatelj mora pred začetkom javne dražbe komisiji predložiti: izpisek iz registra in pooblastilo, če je pravna oseba, fizična oseba pa potrdilo o državljanstvu RS, ter dokazilo o plačani varščini.
3. Ponudnik se mora ob ponudbi izkazati s plačilom varščine v višini 10% izklicne cene, ki jo plača na žiro račun podjetja št. 52100-601-10696, s pripisom "za javno dražbo", ali pa jo plača neposredno pred začetkom dražbe pri blagajni na sedežu podjetja.
4. 50% kupnine bo potrebno plačati v roku 8 dni od podpisa pogodbe, 50% v roku enega meseca po plačilu prvega obroka.
5. Če uspeli ponudnik ne bo sklenil pogodbe oz. ne bo plačal kupnine, bo pogodba razveljavljena, plačana varščina pa bo zadržana.
6. Nepremičnino si je možno ogledati in dobiti dodatne informacije v času trajanja objave po prodhodnem dogovoru s pooblaščencom Bojanom Bencikom (tel. (068) 26-109, fax (068) 26-081).
7. Nakup nepremičnine je po sistemu videno - kupljeno. Kasnejše reklamacije glede stranskih napak ne bodo upoštevane.
8. Davek na promet nepremičnin in vse stroške v zvezi z nakupom plača kupec.
9. Ker je možna prodaja v dveh delih, istočasno zbiramo ponudbe za nakup delov. Interesenti naj vložijo svoje pisne ponudbe za odkup delov nepremičnine na naslov podjetja do roka izvedbe licitacije s pripisom "Ponudba za odkup".
10. Licitacija bo dne 12. oktobra 1993 ob 8. uri na sedežu podjetja.

CENTER ZA IZOBRAŽEVANJE IN KULTURO TREBNJE, Kidričeva 2

Telefon: (068) 44-558

Telefax: (068) 44-183

RAZPISUJE

prosto delovno mesto

STROKOVNEGA DELAVCA ZA ŠPORT

za nedoločen čas, s polnim delovnim časom

Kandidatj morajo imeti najmanj višjo izobrazbo.

Ostali pogoji:

- poznavanje področja športa, organizacijske sposobnosti, komunikativnost, lasten prevoz.

Poskusna doba: 3 mesece.

Pisne prijave pošljite na gornji naslov. Razpis velja do zasedbe delovnega mesta. O izbiri boste obveščeni v 15 dneh.

Ministrstvo za pravosodje KAZENSKI POBOLJŠEVALNI DOM DOB PRI MIRNI

objavlja prosta delovna mesta:

1. PSIHOLOGA
2. VZGOJITELJA
3. POOBLAŠČENE URADNE OSEBE - 3 izvajalci

Pogoji:

Pod 1:

- da imajo visoko izobrazbo psihološke smeri in 3 leta ustreznih delovnih izkušenj. Zaželen je tečaj iz psihoterapije in dodatna znanja iz alkoholologije.

Pod 2:

- da imajo visoko ali višjo izobrazbo penološke, defektološke, pedagoške - smer domska vzgoja in MVO ali druge ustrezne pedagoške ali socialne smeri in 3 leta ustreznih delovnih izkušenj.

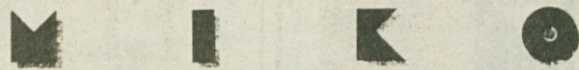
Pod 3:

- da imajo srednjo (štiriletno) izobrazbo penološke ali druge ustrezne smeri, 1 leto ustreznih delovnih izkušenj, starost do 27 let; moški z odsluženim vojaškim rokom.

Na objavljenih mestih se šteje zavarovalna doba s povečanjem 12/16 mesecev.

Za sklenitev delovnega razmerja morajo kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje: da so zdravstveno sposobni; da niso bili obsojeni za kaznivo dejanje, zaradi katerega so neprimeri za opravljanje dela v KPD; da so državljani Republike Slovenije in aktivno obvladajo slovenski jezik. Kandidati bodo opravljali psihološki preizkus s testiranjem in razgovorom.

Delovno razmerje bodo sklenili za nedoločen čas, s polnim delovnim časom in poskusnim 3-mesečnim delom. Psihologu po dogovoru nudimo samsko ali družinsko stanovanje. Pisne prijave z življenjepisom in dokazili o izobrazbi pošljite v 8 dneh po objavi na naslov: Kazenski poboljševalni dom Dob pri Mirni, 68233 Mirna.

SALONI POHIŠTVA KERAMIKE IN BARVE LAKI

VAS VABIJO NA TRADICIONALNO
AKCIJSKO PRODAJO

V KULTURNEM DOMU KRŠKO, tel. (0608) 31-643 IN
SALONIH MIKO V NOvem MESTU, NA PARTIZANSKI
BREŽICAH, NA MILAVČEVI
BOŠTANJU, V OBRtni CONI
SEVNICI, NHM 17

od 22. 9. do 1.10.
od 8. do 19. ure
vsak dan

- Popusti do 50%.
- Spalnice v omejeni količini, kjer dobi kupec še jogi vzmetnico.
- Izjemno ugodno opuščeni in izvensezonski programi

1. Kuhinje	9. Zavesa po merah
2. Jedilnice	10. Svetila
3. Dnevne sobe	11. Vrtne garniture
4. Sedežne garniture	12. Sanitarna keramika
5. Predsobe	13. Keramične ploščice, do-
6. Spalnice	mače in italijanske
7. Italijanske in domače jogi vzmetnice	14. Keramičarsko in zidarsko
8. Karnise	orodje
	15. Jupol 30 kg 2.000,00 SIT
	in še veliko drugega

PLAČILNI POGOJI:

- Popusti za gotovinsko plačilo
- Na tri čke brez obresti
- Do 9 obrokov z ugodnimi kreditnimi pogoji

VABLJENI!

VABLJENI!

VABLJENI!

AGENCIJA ZA RAZVOJ, d.o.o. OBČINE ČRNOMELJ Kolodvorska 34, Črnomelj

na osnovi 10. člena statuta Agencije za razvoj, d.o.o., Črnomelj in na podlagi sklepa seje upravnega odbora

RAZPISUJE

DELOVNO MESTO DIREKTORJA

POGOJI:

- višja ali visoka šola družboslovne ali tehnične smeri
- ima 3 leta delovnih izkušenj na vodilnih oziroma odgovornih mestih
- pasivno obvladovanje enega svetovnega jezika
- osnovno znanje s področja računalništva
- da ni nobenih zakonskih ovir za imenovanje.

Kandidati naj pošljejo pisne vloge z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 8 dneh po objavi razpisa na naslov: Upravni odbor Agencije, d.o.o., Črnomelj, Kolodvorska 34, Črnomelj, s pripisom »za razpis«.

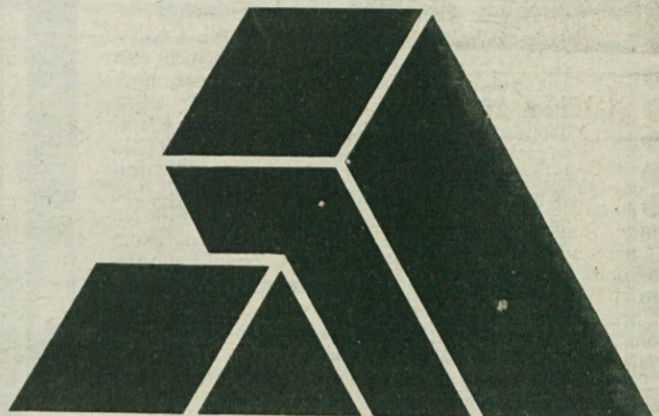
K vlogi je potrebno priložiti opis dosedanjega dela in program Agencije.

O rezultatih imenovanja bodo kandidati obveščeni v 8 dneh po poteku razpisnega roka.

»Ljubi Dolenjci!«

Za vas in za vaše ljube
smo na Trdinovem vrhu
postavili oddajnik.
Po 69. kanalu pridemo tudi
k vam domov.

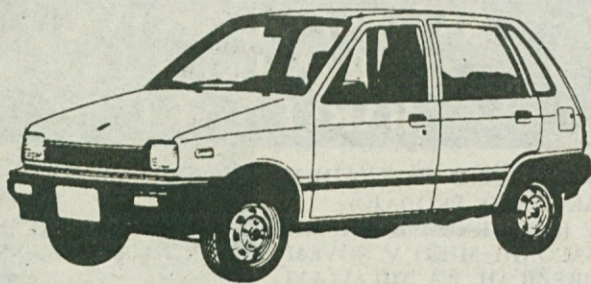
KANAL A — Televizijska postaja

kanal

0609/615-923

ZA ZAČETEK JE ŽE 2000 DEM DOVOLJ!

Maruti je avto, ki ga dobite takoj. Maruti je avto z osnovno ceno do registracije le okrog 800.000 SIT. Maruti je avto za katerega so zagotovljeni rezervni deli in servis po vsej Sloveniji. Maruti je avto, ki ga lahko odpeljete tudi, če imate v žepu le 150.000 tolarjev. Maruti je avto, ki ima 800 ccm, 26 KW, 5 vrat in dovolj prostora za štiri odrasle potnike. Maruti je avto, ki porabi na 100 kilometrov le 4,5 litrov bencina. Maruti je avto, ki ga lahko kupite pri naslednjih pooblaščenih prodajalcih: GLOBUS MOTORS Ljubljana 0609-615-923 in 061-182-061 int. 445, AVTOMERKUR Ljubljana 061-317-771, 303-066 in 316-159, AVTOMOBIL Maribor 062-38-478, SPEKTRA ORBIT Celje 063-411-298, IPI COMMERCE Novo Mesto 068-24-409, HEUREKA Brežice 0608-65-599, MICRA T Koper 066-37-229, AGATON Ribnica 061-861-488 ter AVTO TWINS Ptuj 062-796-334, ULA Trebnje 068-44-231, PIGAL Nova Gorica 065-25-608, AIDNA Žirovnica 064-801-009

GLOBUS MOTORS INTERNATIONAL, d.d.
EKSKLUZIVNI ZASTOPNIK MARUTI AVTOMOBILOV

TEHNO IMPEX
INTERNATIONAL D.O.O.

MARUTI

Dnevi nakita Dnevi nakita Dnevi nakita

27., 28. in 29. september 1993
od 9. do 12. ure in od 15. do 18. ure

V sodelovanju z ZLATARNO CELJE
Vam bomo BREZPLAČNO
- očistili in spolarili Vaš nakit
- opravili manjša popravila

50% ceneje

boste lahko zamenjali stari,
lomljeni nakit za novega!

V Zlatarni Celje

Prešernov trg 16
Novo mesto
Čebelič d.o.o.

Prijazno vabljeni!

Telefon: 068-22-949

Nžirln

d.o.o.

NAROČILA NA p.p. 45, 61101 LJUBLJANA

ČANG ŠLANG

ali na telefon: 061 217 690

061 216 766

061 215 476

ČAJ ZA HUJŠANJE

Z zmanjševanjem telesne teže krepite organizem

Vsi dosedanja preparati za hujšanje (vitaminske tablete, dietetski preparati) so reševali problem zmanjševanja telesne teže, ne pa tudi ohranjanja idealne telesne teže. Izjema pri tem je ČANG-ŠLANG, čaj za reduciranje telesne teže po kitajski recepturi. Je zdravilen, iz naravnih sestavin in ga lahko uporabljamo za posebno nego telesa, povzroča izgubo teže, plinov, nakopičenih maščob in spodbuja izgubo teka. Z rednim pitjem čaja ČANG-ŠLANG bodo izgorele odvečne telesne maščobe, vaše telo pa bo postalo gladko in gibčno. Čaj ČANG-ŠLANG je sestavljen iz posebnih sestavin in je primeren za ženske in moške, stare in mlade, za vse starosti. (ČANG-ŠLANG so nekoč pili bogati Kitajci. S pitjem tega čaja so obdržali vitkost in gibčnost. Tudi vsak obrok hrane so čutili kot en sam požirek.

Škatlica ČANG-ŠLANG vsebuje 40 vrečk čaja, ki so garancija za doseg želene telesne teže. Po pitju čaja ne čutite v želodcu nobene teže niti kakšne druge neprijetnosti, kajti niste pili pivskega kvasa, pač pa ČANG-ŠLANG, čaj s tradicijo več kot 1700 let. Za izgubo teže je dovolj, da vsak dan pred obrokom popijete eno skodelico tega čaja. Zaradi izgube telesne teže ne boste nervozni, nasprotno ohranili boste dobro razpoloženje.

Isti učinek boste dosegli, če popijete dve skodelici ČANG-ŠLANG pred spanjem.

CENA: 699,00 SIT + PTT STROŠKI
PLAČATE PO POVZETJU

699,00

Cena velja do

1. oktobra

NAROČILA NA p.p. 45, 61101 LJUBLJANA

ali na telefon: 061 217 690

061 216 766

061 215 476

Nžirln

d.o.o.

NAROČILA NA
p.p. 45, 61101 LJUBLJANA
ali na telefon:
061/217-690
061/216-766
061/215-476

REVOLUCIONAREN DOSEŽEK KEMIČNE
INDUSTRIJE V BOJU ZA OHRANITEV MLADOSTI

PREPARAT PROTI SIVIM LASEM

gigiricci

Losion, ki v skladu z naravnim ciklusom sivim lasem vrača prvotno naravno barvo in sijaj.

Gigiricci je blaga, brezbarvna raztopina za vtiranje v lasišče. Postopno in neopazno spodbuja vnovično nastajanje pigmenta.

Gigiricci je primeren za vse vrste las. Spodbuja rast, odstranjuje prhljaj in preprečuje odpadanje.

Gigiricci je znanstveno preizkušen.

CENA: 1.599 SIT + PTT stroški

NAROČILA TUDI OB
SOBOTAH IN NEDELJAH

NAROČILA NA
p.p. 45, 61101 LJUBLJANA
ali na telefon:
061/217-690
061/216-766
061/215-476

185 ml

NAROČILNICA

Ime in priimek

Ulica in št.

Poštna št. in kraj

KOS. GIGIRICCI

NAROČILNICO POŠLJITE NA NASLOV
DŽIRLO d.o.o., p.p. 45, 61101 LJUBLJANA

DOLENSKI LIST

**Krajevna skupnost Ločna-Mačkovec
vabi krajanje krajevne skupnosti**

na javno razpravo o razvojnem načrtu Tovarne
zdravil KRKA in o lokaciji bencinskega servisa v
Ločni.

Javna razprava bo za krajanje naselja Cesta Herojev dne 28. 9.
1993 ob 19. uri in za krajanje naselij Mačkovec, Ločna in Straža
29. 9. 1993 ob 19. uri.
Razpravi bosta v Gasilskem reševalnem centru na Cesti Hero-
jev št. 27.

**SEKRETARIAT ZA DRUŽBENE DEJAVNOSTI
OBČINE NOVO MESTO**

objavlja

**RAZPIS
za izvajanje raziskovalnega programa
v letu 1994**

V raziskovalni program bodo vključene raziskave s področja:
— ekologije
— pitne vode
— prestrukturiranja in sanacije podjetij (tehnološko-tehnične
raziskave) in
— družboslovnih raziskav

Prijave za izvajanje raziskovalnega programa pošljite do
vključno 22. oktobra 1993 na naslov: Občina Novo mesto, Se-
kretariat za družbene dejavnosti, Kettejev drevored 3, kjer dobi-
te tudi dodatne informacije.

VABI K SODELOVANJU

- INŽENIRJE FARMACIJE,
- INŽENIRJE KEMIJE ali KEMIJSKE
TEHNOLOGIJE

za delo v proizvodnji zdravil, in sicer na pripravi in polnjenju
injekcij, ki je primerno za moške.

Kandidate vabimo, da v roku 8 dni oddajo pisne prijave v ka-
drovsko službo KRKE, tovarne zdravil, C. herojev 45, kjer lahko
dobite tudi dodatne informacije.

Sklad stavbnih zemljišč občine Novo mesto obvešča vse
interesente za nakup komunalno urejenih lokacij za gradnjo
individualnih stanovanjskih objektov in obrtnih delavnic, da
ima še proste lokacije na območju:

*** ZN REGRŠKE KOŠENICE**

- velikost lokacij: od 386 do 1.104 m²
- cena: od 2.751.451,00 SIT do 3.891.757,00 SIT

*** ZN ŽUŽEMBERK - STRANSKA VAS**

- velikost lokacij: od 571 do 1.627 m²
- cena: od 1.024.983,00 SIT do 2.087.311,00 SIT

*** ZN CIKAVA - ZGORNJI DEL (OBRATNE LOKACIJE)**

- velikost lokacij: od 931 do 3.481 m²
- cena: od 5.633.833,00 SIT do 15.527.488,00 SIT

*** Možnost obročnega odplačevanja!**

* Vse informacije so interesentom na razpolago pri Skladu
stavbnih zemljišč občine Novo mesto, Ljubljanska cesta
2, Novo mesto, tel: 321-040, int. 337.

**Temeljno sodišče v Novem mestu, enota v No-
vem mestu, na podlagi sklepa stečajnega sena-
ta, opr. št. ST 14/93, z dne 17. 9. 93, v skladu z
določili 2. in 3. odst. 134. čl. ZPP SL, v stečaj-
nem postopku nad dolžnikom Novoles — Novi
ambient d.o.o. Straža razpisuje**

JAVNO DDRAŽBO

ki bo dne 11. 10. 1993, ob 9. uri, v upravnih prostorih stečajnega
dolžnika v Straži, Na žago 6, Straža.

Na dražbi se bodo prodajali:

- osebni avtomobil znamke Lada Samara 1500, letnik iz-
delave 1990, po izključni ceni 376.000,00 SIT;
- osebni avtomobil znamke Lada 1300 C, letnik izdelave
1987, po izključni ceni 102.000,00 SIT;
- osebni avtomobil znamke Golf JXD, letnik izdelave
1987, po izključni ceni 540.000,00 SIT

Na javni dražbi lahko sodelujejo pravne osebe, ki imajo sedež
na območju R Slovenije in fizične osebe, ki se izkažejo s potrdi-
lom, da so državljani R Slovenije. Pooblaščenici pravnih oseb
morajo na javno dražbo predložiti pisno pooblastilo za
licitiranje.

Pred javno dražbo mora vsak ponudnik plačati varščino v višini
10% izključne cene na ŽR št. 52100-690-68130. Udeležencem,
ki na dražbi ne bodo uspeli, bo varščina vrnjena v 3 dneh brez
obresti. Uspešnemu ponudniku bo varščina vračunana v
kupnino.

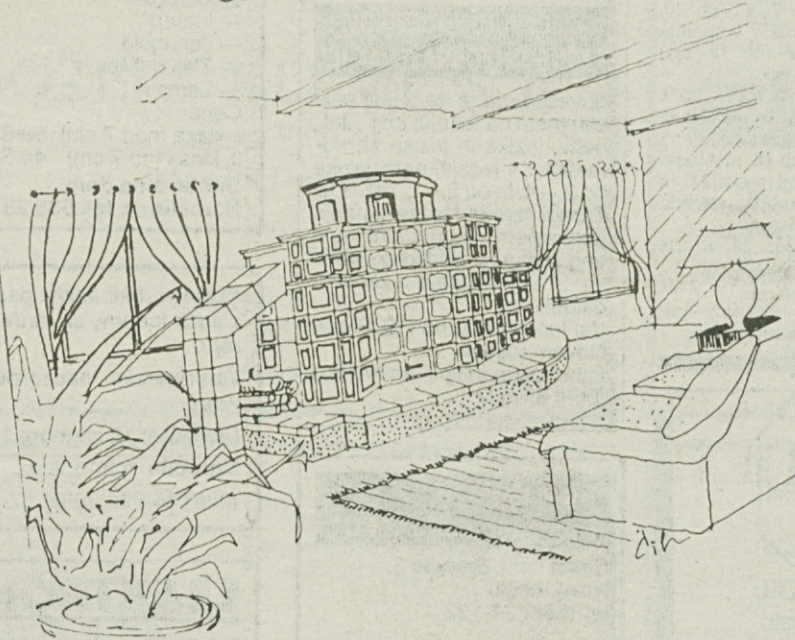
Uspešni ponudnik oz. kupec mora skleniti pogodbo o nakupu v
8 dneh po končani dražbi in plačati v celoti kupnino v 5 dneh po
sklenitvi pogodbe.

Če uspešni ponudnik ne bo plačal celotne kupnine v določe-
nem roku, bomo prodajo razveljavili, varščino pa obdržali.
Prometni davek in vse druge dajatve in stroške v zvezi s preno-
som lastništva plača kupec.

Premičnine se bodo prodajale po sistemu videno-kupljeno.
Vse dodatne informacije v zvezi s prodajo in možnostjo ogleda
lahko interesenti dobijo vsak četrtek in torek med 8. in 9. uro na
sedežu dolžnika ali po telefonu (068) 84-620.

AKCIJSKA PRODAJA

OD 10. 09. DO 25. 09. 1993

Prodaja in informacije: PIONIR KERAMIKA Novo mesto, d.d.
Slakova 5

Delovni čas: vsak dan od 7. do 15. ure
sobota od 8. do 12. ure
telefon: 068/321-201, 322-015, 322-016
telefax: 068/324-298

Zdaj je čas za lončene peči iz

keramika d.d.

Novo mesto

VSE NA ENEM MESTU

Nudimo vam široko paleto pečnic različnih
velikosti, designa, barve in obdelave za:

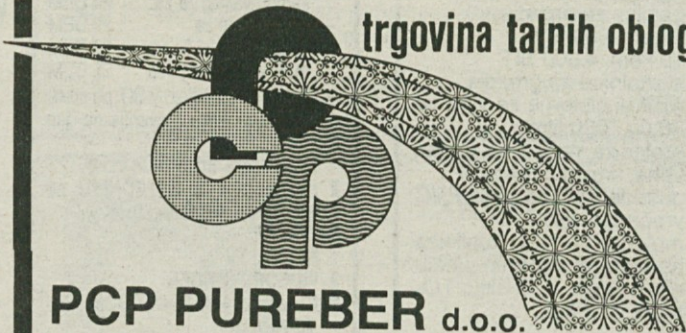
- krušne peči
- klasične lončene peči
- toplozračne peči
- štedilnike

Pri nakupu vam bomo svetovali in pomagali,
da uresničite željo po lastnem stilu in
obliki lončene peči.
Zdravo in ekonomično gretje, lahko vzdrže-
vanje, kakovost in trajnost lončenih peči.

Stopite na topla tla...

trgovina talnih oblog

PCP PUREBER d.o.o.

NOVO MESTO • Fax 068/23-293

Ljubljanska 27, (Javna skladišča)
Tel: 068/322-337 • int. 220

**Fakulteta za organizacijske vede v Kranju bo v študijskem
letu 1993/94 izvajala študij ob delu na višješolskem študi-
ju, smer organizacija dela, v Novem mestu.**

V študij se lahko vključijo kandidati, ki so končali V. stopnjo
srednjega izobraževanja.

Vpis v 1. letnik bo v Novem mestu, če se bo vpisalo vsaj 40 štu-
dentov. V Novem mestu bomo izvajali predavanja po programu
in po en izpitni rok.

Kandidate za študij v Novem mestu vabimo, da se pisno prijavi-
jo na referatu za študente Fakultete za organizacijske vede v
Kranju, Tomšičeva 7, do konca meseca septembra 1993; tu
lahko dobijo tudi podrobnejše informacije o pogojih za vpis. Pri-
javi priložite fotokopijo zaključnega spričevala srednje šole,
original boste prinesli s seboj na vpis.

**V prvi polovici meseca oktobra bomo organizirali vpis v
Novem mestu.**

**O datumu vpisa bomo vse prijavljene kandidate obvestili
pisno.**

Fakulteta za organizacijske vede
Kranj

**ZAVOD ZA POKOJNINSKO IN INVALIDSKO
ZAVAROVANJE SLOVENIJE
Kolodvorska 15
61000 LJUBLJANA**

na podlagi sklepa Upravnega odbora stanovanjskega sklada

**objavlja
prodajo z zbiranjem ponudb
za nakup zasedenega 2-sobnega stanovanja v Črnomlju,
Na Utrdbah 22.**

Stanovanje se nahaja v I. nadstropju 100 let stare stanovanj-
sko-poslovne hiše in meri 62,20 m². Izklicna cena stanovanja
znaša 745.067,00 SIT.

Pisne ponudbe pošljite s priporočeno pošto v zaprti ovojnici v
15 dneh po objavi na naslov:

Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije, Ko-
lodvorska 15, Ljubljana, Pravna služba, s pripisom »Prodaja
nepremičnin«.

Prispele ponudbe bo obravnavala Komisija za izbiro najugod-
nejše ponudbe, ki bo kot kriterij za izbiro upoštevala predvsem
ceno.

Ponudniki bodo obveščeni o izbiri najkasneje v 30 dneh po
končanem zbiranju ponudb.

Izbrani kupec mora skleniti kupoprodajno pogodbo in plačati
kupnino v 15 dneh po končani izbiri.

Dodatne informacije lahko zainteresirani dobijo vsak delovni dan
do izteka roka za zbiranje ponudb med 8. in 10. uro po telefonu
061/124-122 int. 369, g. Bojan Žmavc, in je možen tudi dogovor
o ogledu nepremičnine.

Prodajalec si pridržuje pravico, da ni zavezan skleniti pogodbe
zgolj na podlagi tega javnega razpisa.

ZAHVALA

Po dolgotrajni in težki bolezni nas je v 63. letu
zapustil dragi mož, oče, brat, stric in svak

**LUDVIK
ŠUŠTARŠIČ** st.
z Gorenjega Vrha 6

Zahvaljujemo se sorodnikom, sosedom in prijateljem, ki so nam v tež-
kih trenutkih stali ob strani, sodelavcem Trima Trebnje in Keko Žu-
žemberk, GD Gorenji Vrh za podarjeno cvetje in sveče, župniku, gasil-
cem in pevskeму zboru za lepo opravljen obred in vsem, ki ste
pokojnega pospremili na njegovi zadnji poti.

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA

V 71. letu starosti nas je po hudi bolezni zapu-
stil mož, oče, ded, brat

**IGNAC
PRAZNIK**

borec NOB, Mačji dol 1

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in
znancem, ki so nam v najtežjih trenutkih stali ob strani, izrekli besede
sočustvovanja, darovali cvetje ter pokojnega v tako velikem številu po-
spremili na njegovi zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo članom LD
Velika Loka, GD Šentlovrenc ter članom ostalih društev in organizacij,
govornikom, g. župniku iz Šentlovenca, g. župniku Benjaminu iz Dra-
velj, p. Avguštinu iz Stične ter vsem pevcem.

Vsi njegovi

ZAHVALA

V 57. letu starosti nas je zapustil naš dragi oče,
dedek, brat, tast in stric

**MILAN
VRGA**
iz Črnomlja

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem in
znancem, ki so sočustvovali z nami, nam izrazili sožalje, darovali cvetje
in nam kakorkoli pomagali. Zahvaljujemo se osebju internega in pljuč-
nega oddelka bolnice Novo mesto, kolektivom Iskra Semič, EKI Čr-
nomelj in Mercator Standard Novo mesto.

**Žalujoči: hčerke Ljubica, Suzana in Simona z družinami, hči
Katarina, sestra Anđelija in ostalo sorodstvo**

tedenski koledar

Četrtek, 23. septembra - Adam Petek, 24. septembra - Nada Sobota, 25. septembra - Uroš Nedelja, 26. septembra - Justina Ponedeljek, 27. septembra - Kuzma Torek, 28. septembra - Venčeslav Sreda, 29. septembra - Mihael

kino

BREŽICE: Od 23. do 25.9. (ob 20. uri) ameriška kriminalka Rt strahu. 25.9. (ob 18. uri) in 26.9. (ob 18. in 20. uri) ameriški kriminalka Sostanova. 29.9. (ob 20. uri)

kmetijski stroji

AGROIZBIRA, trgovina Slavko Prosen, nudi najceneje akumulatorje Vesna in Topla, gume za traktorje Barum, rezervne dele za traktorje Deutz, Tomo Vinkovič, kosilnice BCS, Ursus, Zetor, IMT, Fiat Store. Cene so ugodne. Pokličite nas in se prepričajte! ☎ (064)324-802. 3221
TRAKTOR ZETOR 7211 prodam. Markič, ☎ (061)486-285. 3631
TRAKTOR STORE prodam. ☎ (0608)43-168. 3632
TRAKTOR TX 55 A - JANEZ ugodno prodam. ☎ (068)85-880. 3665
UGODNA PRODAJA ruskih traktorjev LTZ 55. Lahko tudi staro za novo. Servis in rezervni deli so zagotovljeni. Na zalogi imamo tudi več sprednjih traktor-skih nakladalnikov Riko, generalno obnovljenih, po zelo ugodnih cenah. Nudimo vam tudi hidravlične črpalke in regulirne naprave za traktorje Torpedo po ceni 18.000 SIT. Agros, d.o.o., Blate 1, 61331 Dolenja vas - Ribnica, ☎ fax (061)864-277. 3690
ENOVSTNI koruzni obiralnik Sip Eko 3500 prodam. ☎ (0608)81-069. 3712
TRAKTOR IMT 539, dobro ohranjen, prodam. ☎ 84-851. 3712

kupim

KOSTANJEVO HLODOVINO - debelejšje drogove, lahko tudi na rastilu, kupim. ☎ (068)51-504. 3688

motorna vozila

JUGO 45, letnik 1989, prevoženih 15.000 km, prodam. ☎ (068)24-356. 3634
JETTO, letnik 1987, bencinar, 5 brzin, 87.000 km, v odličnem stanju, prodam. ☎ 21-403, po 17. uri. 3635
GOLF DIESEL, S paket, letnik 1985, prodam. ☎ 28-118. 3650
JUGO 45 KORAL, letnik 10/89, višnjetrul barve, prodam. Oglej vsak dan od 16. ure dalje. Zdenko Jakofčič, Na utrd-bah 12, Črnomelj. 3674
KARAMBOLIRAN BMW 318, letnik 1982, prodam. ☎ (068)24-248.

PIONIR AVTOHIŠA
Servisno prodajni center
Ločna 48,
68000 Novo mesto

RENAULT

- prodaja celotnega programa vozil RENAULT
- ugodni kreditni pogoji, leasing
- R5, CLIO, dobava takoj
- odkup in prodaja rabljenih vozil

NOVO NOVO NOVO

- krediti za nakup vozil na 4 leta
- Tel. (068) 324-533

DOLENJSKI LIST

USTANOVITELJ IN IZDAJATELJ: Dolenjski list Novo mesto, p.o. UREDNIŠTVO: Drago Rustja (direktor in glavni urednik), Marjan Legan (odgovorni urednik), Andrej Bartelj, Mirjam Bezek-Jakše, Jožica Dornič, Breda Dušič-Gornik, Anton Jakše, Mojca Leskovšek-Svete, Martin Luzar, Milan Markelj (urednik Priloge) in Pavel Perc.

IZHAJA ob četrtkih. Posamezna številka 85 tolarjev; naročnina za 3. trimesečje 1.100 tolarjev; za družbene skupnosti, stranke, delovne organizacije, društva ipd. 2.200 tolarjev; za tujino letno 40 USD ali 70 DEM oz. druga valuta te vrednosti.

OGLASI: 1 cm za ekonomske oglase 1.550 tolarjev, na prvi ali zadnji strani 3.100 tolarjev; za razpise, licitacije ipd. 1.750 tolarjev. Mali oglas do deset besed 950 tolarjev, vsaka nadaljnja beseda 95 tolarjev.

ZIRO RAČUN pri SDK Novo mesto št.: 52100-603-30624. Devizni račun št.: 52100-620-970-25731-128-4405/9 (LB - Dolenjska banka, d.d., Novo mesto).

NASLOV: Dolenjski list, 68001 Novo mesto, Glavni trg 24, p.p. 130. Telefon: uredništvo in računovodstvo (068) 323-606, 324-200; ekonomska propaganda, naročniška služba in fotolaboratorij 323-610; mali oglasi in zahvale 324-006; telefaks 322-898.

Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo. Na podlagi mnenja (št. 23-92) ministrstva za informiranje Republike Slovenije spada Dolenjski list med proizvajalce informativnega značaja iz 13. točke tarifne številke 3, za katere se plačuje davek od prometa proizvodov po stopnji 5 odst.

Računalniški časopisni stavek Dolenjski list Novo mesto, p.o. Prelom in filmi: Grafika Novo mesto, p.o. Tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

ameriška erotična drama Nespo-dobno povabilo.

ČRNOMELJ: 23.9. (ob 20. uri) ameriški akcijski kriminalni film Živi ogenj. Od 24. do 26.9. (ob 20. uri) ameriška družinska komedija To je Amerika. 26.9. (ob 18. uri) risani film Petelinji rock.

KRSKO: 24.9. (ob 20. uri) in 26.9. (ob 18. uri) ameriški akcijsko pustolovski film Puščavski vihar.

METLIKA: 24.9. (ob 18. uri) barvni risani film Petelinji rock. 24. in 26.9. (ob 20. uri) ameriški akcijski kriminalni film Živi ogenj.

NOVO MESTO: 23.9. 24. in 26. (ob 16., 18. in 20. uri), 25.9. (ob 10., 12. in 14. uri) ter od 27. do 29.9. (ob 18. in 20. uri) ameriška "odštekana" komedija Napihnjenci.

MOTOROIL
Novo mesto

AKCIJSKA PRODAJA

sredstev proti
zmrzovanju.
Tel. (068) 21-861

PRODAJ ALI MENJAM R 4 reg. 25. 5. 94 za 2.0000 DEM in R 41. 81 reg. 13. 1. 94. Jenič Janez, Koroška vas 28. Z 101, letnik 1987, prodam. ☎ 068/26-669.

JUGO 55 KORAL, letnik 1989, nekaramboliran, ohranjen, rdeče barve, prodam. Cena 4.800 DEM. ☎ (068)60-252, po 20. uri. 3676

GOLF D, letnik 1985, registriran do 4/94, prodam. ☎ 27-722. 3681

Z 128, letnik 1987, registrirano do 9/94, dobro ohranjeno, prodam. ☎ (068)28-460. 3684

Z 750, letnik 1985, prodam. ☎ (068)51-504. 3686

GOLF JX D, letnik 1986, rumene barve, prodam. ☎ (068)65-680. 3692

JUGO 45, letnik 1984, registriran do 9/94, obnovljen, prodam. ☎ 20-391, Antončič. 3695

KARAMBOLIRANO VOZILO od letnika 1987 do 1993 takoj kupim. ☎ (061)171-175. 3705

obvestila

NESNICE, mlade jarkice pasme hisex, rjave, stare 4 mesece, opravljena vsa cep-ljenja, prodajamo po zelo ugodni ceni. Naročila sprejemajo in dajejo vse infor-macije (kliče od 17. do 22. ure) vsak dan: Jože Zupančič, Otovec 12, Črnomelj. ☎ (068)52-806, Gostilna Jože Cetin, Mo-stec 46, Dobova, ☎ (0608)67-578, Zdenka Janežič, Slepšek 9, Mokronog, ☎ (068)49-567. 3574

nudi širok izbor raznovrst-nih pijač, Goesser svetlo in temno pivo, tople, hladne sendviče ter hamburgerje.

Se priporočamo!

Delovni čas:
od ponedeljka do četrтка od 7. do 22. ure
petek, sobota od 7. do 24. ure
nedelja od 10. do 22. ure.

PIŠČANCE, bele, težke, za dopitjanje ali za zakol, prodajamo. Kuhelj, Šmarje 9, ☎ 42-524. 3683

TEČAJI TUJIH JEZIKOV
TONSON IZOBRAŽEVANJE

obvešča, da je še nekaj prostih mest na tečajih ang., ital., nem., jezika in jezika za odrasle ter v tečajih nem. jezika od 2.—4. in od 5.—8. razreda. Zaradi izrednega zanimanja razpisujemo še dodatni tečaj ang. jezika za predšolske otroke. Pričetek tečaja v začetku oktobra.

Vsi tečaji bodo na OŠ Grm v Novem mestu. Informacije in vpis po tel./fax: (068) 85-882.

Agro d.o.o.
Prodajalna SEJALEC

Cesta kom. Staneta 3,
Novo mesto
tel. (068) 24-132

vam nudi:

- veliko izbiro čebulnic je-senskih rož; 40 vrst tulipa-nov, narcise, itd.
- komplet vrtno orodje GAR-DENA
- kadi PVC z atestom od 120 do 1500 litrov
- brente, lakovnice, škarje za trgatev
- gajbice za grozdje 1 kom. 500 SIT 10 kom. 4.600 SIT
- stiskalnice za grozdje
- roštrfci cisterne za vino od 30 do 1000 litrov
- grelce za mošt, pipe, vrelnе vehe, vrelnе kvasovke
- posode PVC za zelje, PVC vreče za zelje
- motorne žage in kosilnice na laks po ugodnih plačil-nih pogojih — STIHL, TO-MOS, ALPINA.

Frizerski salon BRANKA
Dilančeva 7, Novo mesto

obvešča cenjene stranke, da bo salon odprt vsak dan od 8. do 19. ure in v soboto od 8. do 13. ure. Uporabljamo kvalitetne mate-riale SCHWARZKOPF. Tel. 26-042, int. 17.

PRENOVO OKEN

po novem sistemu in druga mizarska dela izvaja Montles Božičnik, Sevnica. Tel. (0608) 82-945.

Graverstvo STANIŠA
Dol. Težka voda 36

vam nudi vsa graverska in pasarska dela ter peskanje kovin. Izdelujemo pokale, razne rozete, cvetlične lončke iz bakra in medeni-ne, bakrene lijkave za pretok vina, svečnike, križe iz me-denine in tolkala za na vrata. Nasvidenje v graverstvu Sta-niša! Tel. (068) 43-770.

Elektronik
Kettejev dvored 5,
Novo mesto
Tel.: (068) 22-409

Ugoden nakup peči na petro-lej turbo 880 za ogrevanje 25—35 m², poraba 0,28 litra na uro. Cena 48.870,00 SIT.

Iščem poslovni prostor za mirno obrt (trgovino) v Bre-žicah. Tel. (068) 21-861.

Velika nagradna igra ob nakupu

SAT ANTENE
do decembra 93

Video - radio servis Rožič
Pod Trško goro 45
Novo mesto

Tel.: (068) 21-229

ŽALUZIJE, ROLETE in lamelne zavese izdelujemo in montiramo po kon-kurenčnih cenah. ☎ 44-662. 3442

JABOLKA
— Idared
— Jonagold
— Zlati delišes
— Lonjon
Cena:
I. klasa (nad 7 cm) 50 SIT/kg
II. klasa (do 7 cm) 44 SIT/kg
Dostava na dom.
Naročila na tel. 068/28-915.

PURANI, beli, težke pasme, stari 5 tednov, za nadaljnjo rejo.

Veterinarsko nadzorovana vzreja.

DOBAVA: 10. oktobra 1993.

Naročila telefonsko:
(068) 45-622, (068) 57-105.

ELEKTRONIK

TRGOVINA IN SERVIS

Kettejev dvored 5,
pri športni dvorani, Novo mesto
tel. (068) 22-409 od 9. do 18. ure

Vam nudi vso belo tehniko in akustiko Gorenje in Quelle na 25 obrokov.

— pralni stroj že za	33 DEM
— hladilniki in zamrzovalniki že za	24 DEM
— štedilniki že za	29 DEM
— glasbeni stolpi že za	27 DEM
— mikrovalovna pečica	25 DEM
- Obroke se plačujejo v SIT po sred-njem tečaju banke Slovenije na dan plačila.

— Šivalni stroji SINGER in ELNA
Z nakupom v ELEKTRONIKU se vključujete v nagradno igro.

1. BARVNI TV
2. VIDEOREKORDER
3. 10 nagrad: MALI GOSPODINJSKI APARATI

NOVO V BELI KRAJINI

AVTOMEHANIKA IN PRODAJA REZERVNIH AVTOMOBILSKIH DELOV

ŠUŠTAR MIRKO
Dragatuš 12a
Tel.: 068/57-362

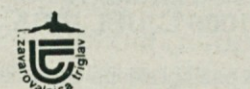
PO IZREDNO UGODNIH CENAH

V sodelovanju z znano firmo AD Pečjak iz Češnjice sem od-prl prodajalno rezervnih avto-mobilskih delov za avtomobile: **VW, AUDI, OPEL, RENAULT, ALFA ROMEO, nekatera ja-ponska vozila, ZASTAVO IN ŠKODO.**

OBIŠČITE NAS IN SE SAMI PREPRIČAJTE!

ŠE SREČA VNEŠRO

SE SREČA VA
IMAM PAKETNO
AVTOMOBILSKO
ZAVAROVANJE
PRI TRICLAVU

Zavarovalnica vam plača tehnični ali preventivni pregled vozila

10% popust na paketno zavarovanje

10% popust pri takojšnjem plačilu zavarovalne premije

možnost plačila v 10-ih obrokih

bonitete se prenašajo tudi med starši in otroki

podarjena nova zavarovalna vrsta — Zavarovanje pravne zaščite

POSEBNA UGODNOST
v primeru, da imate 50% bonus že dve leti, tega ob škodi ne izgubite, sicer pa izgubite le 20% bonusa, kar velja za obvezno kot za kasko zavarovanje vozila

- dodatne ugodnosti polnega kaska
- dodatni 10% popust pri zavarovanju osebnih vozil
- v prvem letu starosti vašega vozila se ob popolni škodi ne obračuna amortizacija
- ob škodi vam zavarovalnica plača tridnevni najem rent-a-car vozila

trgovina talnih oblog
PUREBER
Novo mesto • FAX 068/23-293
Ljubljanska 27, (Javna skladišča)
Tel.: 068/322-337 int. 220

kanal
TUDI PRI VAS DOMA
Od 28. avgusta na 69. kanalu.

MANA
turistična agencija
PARTIZANSKA 7, NOVO MESTO
tel. 068-28 136

Vse za poroko ali večji družinski praznik, orehove in rozinove potice z domačo smetano, drobno pecivo, biskvite, rolade, naročite po tel. (068) 73-083!

posest

MEŠAN GOZD, 3 ha 30 a, pri Drga-njih selih, prodam. ☎ 26-147. 3628

BUKOV GOZD v Liscu pri Dobrnju ugodno prodam. ☎ (061)666-166. 3630

GOZDNO PARCELO, 6900 m², masa bukovina, stara 50 let, pri kapelici Mirčev križ na Gorjancih, prodam. Cena po dogovoru. ☎ (064)82-924, po 20. uri.

NOVO stanovanjsko hišo, Ob Težki vodi 60, prodam. ☎ 27-284. 3640

NA STUDENCU PRI SEVNICI prodamo njivo, 50 a travnik, 19 a in gozd, 72 a, primerno za vikend ali nasad. Cena 16.000 DEM. ☎ (0608)82-154. 3641

ZAIZDLJIVO PARCELO v Kosta-njevici na Krki prodam. ☎ (061)315-031 ali 317-131. 3668

NOVOGRAJENO HIŠO z garažo, površine 160 m², lokacija Šmarješke To-plice, s parcelo 800 m² prodam za 150.000 DEM. ☎ (041)233-187. 3669

LERAN d.o.o.

Novo mesto, Lebanova 24

POSREDUJEMO

Prodamo:

- hiše v Novem mestu, Podturnu, Črnomlju, Sevnici, Trebnjem, Vinici, Mirni in Čateških To-plicah (Dvori)
- stanovanja v Novem mestu, Trebnjem, Šmarjskih Topli-cah in Soteski
- trgovino in picerijo v Novem mestu, poslovne prostore na Glavnem trgu
- gradbene parcele v Novem me-stu, Smolenji vasi in Semicu
- vikende v okolici Novega me-sta, Trebnjega, Črnomlja, Met-like, Šentrupert, Stične in Se-miča
- kmetije v Stopičah, Mirni, Bre-stanici (Raztez), kmetijska zem-ljišča in gozdove v okolici No-vega mesta, Črnomlja, Treb-njega, Gabrja, Rake, Bučke in Mokronoga
- zidanice v vinogradi v Beli kra-jini, v okolici Novega mesta in Trebnjega.

UGODNO PRODAJ dvosobno sta-novanje v Novem mestu. ☎ 23 -532, od 14. — 18. ure.

YURENA
šola tujih jezikov

Ul. Marjana Kozine 49A
Novo mesto
tel./fax: 23-434

Vpis v tečaje angleškega, nemškega, francoskega in italijanskega jezika za otroke, mladino in odrasle.

HIŠO, novejšo, dvostanovanjsko, s 1000 m² zemlje, hitro in ugodno prodam ali zamenjamo za dve stanovanji v Novem mestu ali Ljubljani, z vašim do-plačilom. ☎ (068)28-582. 3672

prodam

NEŠKROPLJENA JABOLKA in prašiče, težke 60 kg, krmljene z domačo hrano, prodam. ☎ 73-272. 3624

BUKOVA DRVA prodam. ☎ 78-269. 3625

GROZDJE rebulo in pinelo prodam. ☎ (065)56-784. 3627

NOVO mizarsko delovno mizo - ponk iz masivnega lesa, spodaj zaprto, izdelano po naročilu, prodam. ☎ (061)346-181. 3636

GROZDJE izabelo in malvazijo prodam. ☎ (067)79-175. 3637

GROZDJE in vino, belo, črno, rose, in Inoks cisterne, prodam. Dostava in plačilo po dogovoru. ☎ (065)65-050. 3638

KOVINSKI SKOBELEJNIK - šeping, dolžina vhoda 450 mm, prodam. ☎ 44-670. 3644

2750 KOM. nove strešne opeke prodam 20 % ceneje od nabavne vrednosti. Informacije na ☎ (068)84-665, popoldan ali zvečer. 3647

GROZDJE laški rizling in žametno črno prodam. ☎ (0608)32-776. 3648

ČISTOKRVNE perzijske muce prodam. ☎ 58-268. 3649

GROZDJE rizling, žametno črno in modro frankinjo ugodno prodam. ☎ (068)44-113. 3651

ZIMSKI PLAŠČ, semiš usnje, podlo-žen z ovčko, št. 40, poceni prodam. ☎ 25-986. 3652

3 M3 suhih hrastovih plohov (5 cm), prodam. Gradišar, Dol. Prekopa 32, Ko-stanjevica. 3653

GROZDJE, žametno črno in fran-kinjo, prodam. ☎ (068)42-352. 3656

DVE MLADI breji kravi prodam. Viktor Rataj, Dolenja vas 6, Otočec, ☎ 85-173. 3657

MODRO FRANKINJO in žametno črno na Trški gori prodam. Cvelbar, ☎ 21-582. 3659

HRASTOVA metrs

PRODAM večjo količino cepljenega grozdja. Cena po dogovoru. ☎ (068) 27-102.

CISTERNI, novi, za kurilno olje, 2000 in 3000 l, poceni prodam. ☎ 43-509. 3698

POCENI PRODAM šmarnico, žametno črno in modro frankinjo. ☎ (068)42-128. 3700

ETAŽNO PEČ za centralno ogrevanje TVT - 24, malo rabljeno, prodam. ☎ 51-480 ali 52-458. 3703

DVA TELIČKA, moška, stara 14 dni, prodam. ☎ 84-628. 3704

PSIČKE, mladiče, pasme črni prinašalec, ugodno prodam. ☎ (064)242-242.

razno

KLAVIR, synthesizer in glasbeno teorijo poučujem. ☎ 23-146. 3622

V NOVEM MESTU oddam v najem poslovni prostor s telefonom, v izmeri od 80 - 100 m², primerno za obrt, podjetje ali predstavništvo. ☎ (068)21-323. 3626

V TREBNJEM oddam lokal za mirno dejavnost. ☎ (068)44-604, po 20. uri.

TOČEN DATUM rojstva in smrti (lahko vsaj letnico) pokojnega brata Mak-similjana - Milana MAUSARJA iščem. Kdor bi o pokojniku vedel željene podatke, naj jih, prosim, javi na ☎ (062)512-736 ali na naslov: Rozalija Mausar, Shakespearova 2, Maribor.

KITAJSKO OLJE pomaga pri zobobolu, glavobolu, astmi, revmi, bronhitisu. Cena 22 DEM. Pošljem po povzetju. ☎ (062)302-247. 3643

V TREBNJEM poučujem klavir, synthesizer in glasbeno teorijo. ☎ 78-180.

PROSTOR, 45 m², v Novem mestu - Belokranjska 57, primeren za mirno obrt ali stanovanje, oddam. Marija Stangelj, Belokranjska 57, Novo mesto. 3666

PROSTOR, 60 m², za poslovno dejavnost ali tiho obrt, oddam v najem. ☎ (068)27-450. 3677

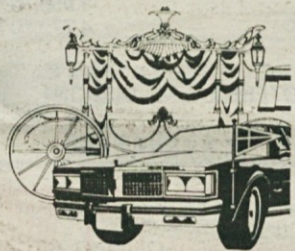
POSLOVNI PROSTOR, primeren za pisarniško obrt, s telefonom, oddam v najem. Hribar, Šmihel 43, Novo mesto, ☎ 21-457. 3680

ZDRAVNICA najame prostor za zasebno svetovalnico. Lahko v zasebni hiši z večjim stanovanjem in poznejšo možnostjo odkupa. ☎ 27-312, 22-282. 3702

NA RATEŽ se je zatekla breja psička - predvidevamo da je lovška - črna, z rjavimi tačkami in delno rjavim gobčkom, kratkodlaka, nizke rasti. Pokličite na ☎ 85-900, popoldan. 3707

službo dobi

ZAPOSIM mlado samostojno natakario. Okrepčevalnica »Palček«. ☎ 25-952. 3654

V trenutkih, ko se srečujete z izgubo svojih najbližjih, vam bomo stali ob strani mi.

Pogrebne storitve
Sonja Novak, Stritarjeva 2,
Novo mesto
tel. (068) 21-134

ZAHVALA

Ni smrt tisto, kar nas loči,
in življenje ni, kar druži nas.
So vezi močnejše, brez pomena zanje
so razdalje, kraj in čas.
(M. Kačičeva)

Tiho je dotrpelo plemenito srce naše drage žene, mame, stare mame in tašče

MARIJE BELAVIČ

iz Podklanca pri Vinici

Iskrena hvala vsem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani, nam izrekli sožalje, podarili cvetje in sveče. Posebna hvala sosedom, kolektivu Ljubljanske banke in duhovnikom za lepo opravljen obred.

Žalujoci: vsi njeni

ZAHVALA

Življenje celo si garal,
vse za hišo in otroke dal,
le sledi ostale so povsod
od dela tvojih prdinoh rok.

V 57. letu starosti nas je po težki bolezni zapustil naš dragi mož, oče, brat, dedek, stric in svak

STANKO VRHOVŠEK

iz Malega Mraševega 34

Z bolečino v srcu se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste pokojnika spremili na njegovi zadnji poti, mu darovali cvetje, sveče in nam izrazili sožalje. Hvala osebju Kirurškega oddelka Bolnice Novo mesto za nesebično pomoč, GD Malo Mraševo, g. župniku za tolažbo in obred in govornikom za ganljive poslovilne besede. Ata, vedno boš ostal v naših srcih. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: vsi njegovi

OSMRNICA

Umrla je naša mama, stara mama, prababica, sestra, tašča in svakinja

JOŽEFA KLEMENČIČ

rojena Vavken

iz Logatca, Prešernova 8

Pokopali smo jo v sredo, 22. septembra, na pokopališču v Ločni. Prosimo tihega sožalja.

Vsi njeni

ZAHVALA

V 80. letu starosti nas je zapustil dragi oče, stari oče, praded, brat in stric

NIKOLAJ SKUBE, st.

Adlešiči 25

Zahvaljujemo se vsem sosedom, znancem, prijateljem in sorodnikom za darovano cvetje in pomoč. Hvala GD Adlešiči za organizacijo pogreba, pevkam, govornikom za poslovilne besede in župniku za opravljen obred.

Vsi njegovi

ZAHVALA

V 70. letu nas je zapustila draga sestra, teta in svakinja

OLGA JAKLJEVIČ

iz Ul. 1. maja 2, Metlika

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam ob težkih trenutkih stali ob strani, izrekli sožalje, darovali cvetje in sveče ter pokojno pospremili na zadnji poti.

Žalujoci: vsi njeni

ZAHVALA

V 67. letu nas je zapustil dragi mož, oče, dedek in brat

MILENKO RADENKOVIČ

iz Petelinjeka 51

Ob boleči in nenadni izgubi se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, sosedom, vaščanom in znancem, ki so nam pomagali v težkih trenutkih, izrekli sožalje in sočustvovali z nami, darovali cvetje in sveče ter pokojnika spremili na njegovi zadnji poti. Iskrena hvala Gasilskemu društvu Potov Vrh - Slatnik za pomoč, pevcem iz Šmihela za zapete žalostinke, g. Felicijanu za lepo opravljen obred. Zahvala tudi vsem ostalim, ki ste nam kakorkoli pomagali!

Vsi njegovi

ZAHVALA

Ob boleči izgubi moje drage žene

MARIJE PATERNOSTER

z Nad mlini 2, Novo mesto

se zahvaljujem zdravnikom in zdravstvenemu osebju za neizmerno požrtvovalnost, skrb, pomoč in lajšanje bolečin. Iskreno se zahvaljujem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so sočustvovali z mano, ji darovali cvetje in vence, mi izrazili sožalje ter drago ženo pospremili na zadnji poti. Najlepša hvala tudi gospodu župniku za poslovilne besede in opravljen obred.

Žalujoci: mož Ivan in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob nenadomestljivi izgubi moža, očeta, brata in dedka

MILANA MRAKA

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, sosedom in sodelavcem ter ostalim, ki ste pokojnega v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti, darovali cvetje in sveče ter nam pisno ali ustno izrekli sožalje. Iskrena hvala dr. Pogačarju, dr. Kramarju in ostalemu osebju urološkega oddelka Splošne bolnice Novo mesto ter dr. Mijočevi iz ZD Novo mesto. Zahvaljujemo se tudi g. Pezlju za poslovilne besede, ZB Novo mesto, pevcem za zapete žalostinke, UNZ Novo mesto, Ampulnemu oddelku Tovarne zdravil Krka in Pekarnam Novo mesto za izrečeno sožalje.

Vsi njegovi

ZAHVALA

Ob nenadni in boleči izgubi našega dragega moža, očeta, starega očeta in sina

JOŽETA LESJAKA

iz Krškega

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste nam v neizmerno težkih trenutkih stali ob strani, nam kakorkoli pomagali in nam lajšali bolečino. Posebno zahvalo smo dolžni govorniku g. Kukovičiču, g. kaplanu iz Krškega ter še posebej dobrim sosedom. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: vsi njegovi

OSMRNICA

Sporočamo žalostno vest, da je umrla naša sodelavka

ANA STARC

šivilja

Ohranili jo bomo v lepem spominu.

Delavci konfekcije Komet Metlika, d.d., z obratom Stari trg

ZAHVALA

V 76. letu starosti nas je nenadoma zapustila naša draga mama, stara mama, sestra, svakinja in teta

NEŽA RODIČ

iz Dolnjega Ajdovca 18

Zahvaljujemo se sorodnikom in znancem, ki ste nam izrazili sožalje, podarili cvetje in nam kakorkoli pomagali ter nam v težkih trenutkih stali ob strani in pokojno v tako velikem številu pospremili na njeno zadnji poti, kolektivu Pekarne Novo mesto in kolektivu Dolenjskega lista za podarjeno cvetje. Posebna zahvala družinam Iskra in Šmrke za vsestransko pomoč, osebju intenzivnega oddelka Splošne bolnišnice Novo mesto za ves trud in g. župniku za lepo opravljen obred. Vsem skupaj še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: vsi njeni

portret tega tedna

Vesna Kramar

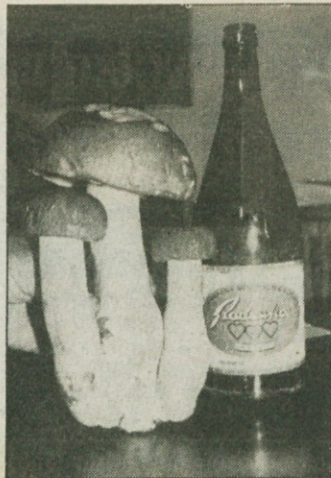
"Imeti moraš znanje, srečo, pa znati se je tudi treba," preprosto pojasnjuje svoj dosedanji uspeh v življenju, predvsem v šoli, 19-letna študentka živilske tehnologije na ljubljanski biotehniški fakulteti, Vesna Kramar iz Zavrčja pri Mimi. Vesna je najodmevnejši uspeh doseglja letos v začetku septembra v Strasbourgju kot dijakinja Srednje kemijske šole v Ljubljani, ko je zmagała na evropskem tekmovanju vrstnikov - kemikov za Grand Prix Chimique in domov prinesla zlato kolajno. Tisto o "znajti se" Vesna takoj pojasni, da ne gre za nikakršne goljufije ali plonkanje v šoli, marveč za ustvarjalni zanos, za kakovost. Gre tudi za sposobnost organizacije dela, s čimer se da prihraniti dosti časa. To se je pokazalo tudi na tekmovanju, kjer na splošno presenečenje Sloveniji priborila prvo zlato kolajno. Morda si bo poslej gospa županja Strasbourgja, ki je na sprejemu v mestni hiši za 20 tekmovalcev iz 10 držav in njihove spremljevalce Slovenijo kar mimogrede uvrstila med vzhodnoevropske države, le zapomnila, kje se nahaja ta pega na zemljevidu. Ob tako očitem nediplomatskem spodrsllaju Francozine ni mogla biti tiho mag. Jelka Sodja-Božič, Vesnina spremljevalka na tekmovanju. Vesna bi sicer že sama znala vse pojasniti, kajti v tej pisani mednarodni družici

ni se je znašla kot riba v vodi. Oh že prirojenemu smislu za navezovanje stikov ji je bilo v veliko oporo zelo dobro znanje nemščine.

Vesna zase pravi, da je družinski tip. "Rada bi imela veliko otrok, hišo in avto!" Pravi, da jo je v Strasbourgju sicer nekoliko motilo, ker so ju s kolegom Marjanom Jerebom iz Cerkelj (uvrstil se je na 4. mesto) zlasti Francozi in Danci malo postrani gledali in spraševali, če imamo Slovenci kaj jesti in kaj obleči. Ko bi ti nevedneži ali naduteži vedeli, da je Vesnina mama Jelka šivilja, oče Leopold pa krojač, ki sta sešla že toliko oblek, da jih ne premorejo skupaj z vso svojo žlahto, bi se verjetno nosili manj naduto. Kramarjevi trije otroci: 34-letni dr. kemije Zdravko, Vilma, ki dela na svobodnih sindikatih v Grosuplju, in Vesna so imeli to srečo, da je mati ostala doma in se je dosti ukvarjala z njimi. Mati Jelka pravi, da je Vesna ves čas živela z naravo in rasla naglo kot jurček.

Druženje s starejšim bratom kemikom ji je odprlo nova obzorja, ni pa bil ravno Zdravko vzrok, da je Vesna odločila prav za kemijo. Že na mirenški osnovni šoli je bila ves čas odlična in mnenjski voditelj. Zaradi priljubljenosti med sošolci je bila predsednica razredne skupnosti, nekakšen "vočnik", iz katerega so do učiteljev prihajale tudi neprijetne informacije. Z razredničarko Marijo Kržan, ki je Vesno učila tudi kemijo, se je zaradi tega včasih sprla, a ker je razredničarka poznala njeno poslanstvo in naravo, ji je bila pripravljen odpustiti. Nadarjenost tudi za jezike je Vesna dokazala, ko je med štirimi nekajtedenskimi obiski žvela pri nemški družini v bližini Frankfurt. Ko ji je Nemka poslala 500 mark, da bo imela še za tečaj angleščine, je nadaljevala še s to.

PAVEL PERC

GOBIA DRUŽINA - V sedanji gobarski noriji polkilski jurčki niso nič posebnega. Nekateri se hvalijo, da so našli celo kilo in pol težke in še težje. No, take stvari je treba, kot pri ribičih, jemati zadržkom. Tale gobja družina, mati z dvema jurčkoma, pa res tehta 70 dag. Našla jo je Klavdija Bele iz Čadraž pri Šentjameju, ko sta z očetom nabirala gobe v bližnjem gozdu. (Foto: A. B.)

ZLATO ZA TOMAŽA KASTELCA IN GORAZDA CEKUTO

LJUBEČNA - Na tradicionalni prireditvi Zlata harmonika Ljubečna 93, ki je bila 12. septembra, je sodelovalo 30 harmonikarjev z diatonično harmoniko. Med njimi je bilo tudi več "fraztonarjev" iz Dolenjske, ki so se dobro odrezali. Tako je v prvi skupini do 18 let starih muzikantov Tomaž Kastelc prejel zlato plaketo, v drugi skupini, od 18 do 45 let, pa je enako priznanje prejel Gorazd Cekuta, oba iz Novega mesta. Lovoriko absolutnega zmagovalca tekmovanja, ki je skupaj z izbirnimi predtekmovanji zajelo kar 432 harmonikarjev, je osvojil komaj 12-letni Peter Šmid iz Celja.

D. P.

KLIC V SILI

NOVO MESTO - Ta četrtek vas bo med 19. in 21. uro pri telefonu 23-304 čakala socialna delavka.

TREBNJE - Na vprašanja otrok in odraslih bodo odgovarjali strokovnjaki vsak ponedeljek med 7. in 8. uro ter 15. in 17. uro. Številka telefona je 44-293.

Zadela je avto

V "Lovu na škodo" najuspešnejša Milena Abrahamsberg iz Ribnice

RIBNICA - Milena Abrahamsberg, upokojenka iz Ribnice, je pred kratkim zadela v nagradni igri Nedelja avto Škoda, ki je bil glavna nagrada igre "Lov na škodo". Pred kratkim smo se oglašili pri Abrahamsbergovih. Milena je povedala, da je poslala za to igro vse kupone razen zadnjega. Dodala je še, da jo je mož včasih kritiziral, češ da zapravi za časopise po 5.000 tolarjev na mesec, in dodala, da se ji je to zapravljanje obrestovalo.

Mož Bogo je že dolgo načrtoval nakup novega avtomobila in je zbiral prav prospekte za avtomobile Škoda, ker so tako rekoč brez avta. Pred nakupom avta je imela prednost izolacija hiše, zato je bilo denarja malo in je tudi že razmišljal o nakupu avta iz druge roke. Sicer imajo deset let staro stoenko, ki pa jo bodo prodali.

Vozila je številno družino in ob slovesu se bo z njo vsa družina fotografirala, da se ji bodo tako oddolžili za vse, kar jim je nudila.

J. P.

SREČNA DOBITNIKA - Na fotografiji sta Milena in Bogo Abrahamsberg.

Župancičovo sprehajališče 2 Novo mesto
tel./fax: (068) 321-685

ob zeleni Kuki je Loka spet
Loka

odprta vsak dan od 9. do 24. ure, pripravljena, da vam postrže z

- malicami
- jedmi po naročilu
- poslovnimi in nedeljskimi kosili

po vaši želji **Loka** pripravi

- cocktail partyje
- sprejeme
- piknike
- poroke

od 30.9. do 6.10.

Loka in teden italijanske kuhinje!

• Dolžina sestanka se večja s kvadratom števila prisotnih ljudi. (Shanahanov zakon)

MISS SLOVENIJE 93

PORTOROŽ - V soboto, 25. septembra ob 19. uri bo v Portorožu, v hotelu Metropol finalno lepотно tekmovanje za miss Slovenije 1993. Pred finalnim izborom miss Slovenije bo novinarska konferenca, na kateri bodo fotografirali časopisnih hiš izbrali miss fotogeničnosti.

M. L.

HALO — ALO PIZZA!

☎ (068) 24-415
ZARADI VAS

PRIHAJA VELIKI BELI SLON

ČRNOMELJ - Po dvomesečnem premoru bo v Mladinskem kulturnem klubu Bela krajina v soboto, 25. septembra, nastopila zagrebška skupina Veliki beli slon. Vabljeni!

CLUB LUKNA

v petek, 24. 9.

GITANO flamenco fiesta

Devetdesetletnik na mopedu

92-letni Jože Žlindra z Vinice se še rad kam zapelje - Dela na njivi, v hlevu in za nameček še ribežne

VINICE PRI SODRAŽICI - Med obiskom upokojenca in dolgoletnega dopisnika Dolenjskega lista Karla Oražma na Vinicah pri Sodražici smo zvedeli, da v tej vasi živi 92-letni Jože Žlindra, ki se še posebno rad vozi z mopedom. Živahni Jože je bil rojen leta 1901 skupaj z dvojčkom Primožem, ki je umrl komaj 10 let star. Suhorobarstvo je tradicija pri Žlindrovih, zato je Jože hodil s krošnjo po svetu, predvsem po Banatu, Bački, Koroški in vsej Avstriji.

"Šli smo za kšeftom. Suho robo smo poslali naprej z vlakom, potem pa smo oprtali krošnjo in prodajali pa tudi sproti naredili to in ono suho robo, največ rete in podna. Na pot smo šli štirikrat na leto: po oranju, po košnji, po izkopavanju krompirja in še okotbra. Vsakič smo ostali z doma po 6 tednov.

Med drugo svetovno vojno so me Italijani internirali v Padovi in Reniciju. Brata pa so ubili takrat, ko so jih devet pobili in vrgli v Žiglovcu. Oče mi je umrl že leta 1918 na Koroškem, kjer sva prodajala robo, pa se je prehladil in dobil špansko bolezen." Z ženo Marijo, ki ima 84 let,

sta imela 4 otroke, zdaj pa imata še 8 vnukov in 7 pravnukov, sin Janez je inženir agronomije in direktor M-KG Kočevje.

Vse življenje je trdo delal in še danes rad krmí živino, opravlja vsa poljska dela, seka drva, izdeluje ribežne, zelo rad pa se vozi z mopedom po Mlakah in nazaj.

JOŽE PRIMC

JANEZ ŽLINDRA, ki ima že 92 let, z ribežni, ki jih je izdelal te dni.

DOBRO JE VEDETI...

UGODNA PONUDBA V DISKONTNI PRODAJALNI

V Novotehni diskontni prodajalni tehničnega blaga, gradbenega materiala in keramike na Ljubljanski cesti 26 so za vas pripravili izredno ugodno ponudbo sledečih artiklov:

— ENOROČNA BATERIJA za pomivalno korito	7.666,40 SIT
— ENOROČNA BATERIJA za umivalnik	5.179,00 SIT
— ZIDNA PIPA 2/2	1.583,00 SIT
— ZIDNA PIPA 1/1	768,00 SIT
— EKSPANZIJSKA POSODA 81	1.837,10 SIT
— EKSPANZIJSKA POSODA 241	3.062,20 SIT
— BIDE	5.489,80 SIT
— UMIVALNIK 45	2.637,80 SIT
— WC ŠKOLJKA	3.958,70 SIT
— WC SPLAHOVALNIK	4.779,70 SIT

Vabljeni! INFORMACIJE: NOVOTEHNA — DISKONT, tel.: 068/321-434

NOVOTEHNA

Lestvica narodnozabavne glasbe
Studia D in Dolenjskega lista

Žreb je za sodelovanje pri oblikovanju lestvice Studia D in Dolenjskega lista dodelil nagrado ELIZABETI PONIKVAR iz Novega mesta. Nagrajenki čestitamo!

- Lestvica je ta teden takšna:
- (2) Vinska pesem - FANTJE IZPOD ROGLE
 - (1) Dober dan - SALEŠKI FANTJE
 - (8) Kolovrat - TRIO FRANCIJA OČVIRKA
 - (4) Ne hiti na Tahiti - ANS. HENČEK
 - (4) Sredi noči zvezda žari - ANS. BORISA RAZPOTNIKA
 - (9) Nazaj na vas - IGOR IN ZLATI ZVOKI
 - (5) Brhko dekle - ANS. ROBERTA PRAPROTNIKA
 - (6) Glejte, že sonce zahaja - T. LESJAK IN B. KLOBUČAR
 - (-) Vesel Abraham - ALPSKI KVINTET
 - (7) Vse najboljše draga mati - ANS. VESNA

Predlog za prihodnji teden: Lepote Slovenije - HMELJARSKI INSTR. KVINTET

KUPON ŠT. 38

Glasujem za:.....
Moj naslov:.....

Kupone pošljite na naslov: Studio D, p.p. 103, 68000 Novo mesto

Halo, tukaj je bralec Dolenjsca!

V bolnišnici zahtevali samo knjižico - Za prostovoljne krvodajalce bi lahko poskrbeli drugače - Kakšna invalidska komisija? - Ludvik je šel peš - Odojek za Kučana in Bizjaka

Oglasil se je "možakar iz sprejemne službe v bolnišnici", glede katerega je prejšnjič klical oseba z Dvora. Sporočil je, da je gospo z Dvora povprašal po zdravstveni knjižici, tj., da je zahteval najmanj, kar je mogel, in samo to, kar je moral. Pravi, da so fanta z vžiganim in ne z odrezanim prstom sprejeli v ordinacijo. V tem času, ko so ga oskrbovali, je morala prinesiti njegovo zdravstveno knjižico in je zato užaljena zagnala vik in krik. "Naj srboriti gospe z Dvora še enkrat pojasnim, če me ni razumela: pri nas je vstopnica v ordinacijo teža poškodbe ali bolezni, zdravstvena knjižica pa kot dokazilo o zavarovanju. Knjižica je bila potrebna tudi v danem primeru. Volk sit, koza cela. Ali pa tudi ne," je še sporočil mož iz bolnišnice.

Novomeščanka Ž. je sporočila, da še vedno ne deluje javna razsvetljava na Drski v bližini Jakšetove gostilne. Elektro luči kljub obljubam še ni popravilo. Z nevspešnostjo smo seznanili Elektro Novo mesto. Uradna oseba si je to zapisala in obljubila, da bo kmalu luč.

Nekdo iz Revozaje potožil, da pri

njih v tovarni ni javne telefonske govornice. Ali je kriva pošta ali Revozovi šefi? Na pošti, kamor so sporočili pripombo, so rekli, da obravnavajo vse pisne zahtevke za telefonske govornice in da ustrezajo, če se le da. Če je Revoz pošti glede telefona kaj pisal, ne vemo natančno. Sicer pa so v Revozu uradno zadržili, da sta tam na voljo dve govornici. Povedali so, da sta pogosto pokvarjeni, ker neznanci mečejo v telefonski aparat stvari, ki tja ne sodijo.

Krvodajalec iz Zaloga je pripomnil, da je bilo srečanje krvodajalcev v Dolenjskih Toplicah slabo. Po njegovem je bila prevelika gneča. Rekel je, da so krvodajalce nagnali skupaj z vseh strani ter jim dali priznanja in bloke za golaž in dva deci. Marsikateri udeleženec je spil več, vendar je bilo vino zelo drago. "Če mi dajemo kri brezplačno, bi se organizatorji lahko potrudili vsaj toliko, da bi nam ponudili vino po tržni dnevni ceni, ne pa po tako visoki," se je pritoževal.

Nekaj življenjskega je imel v mislih tudi občan iz Bele krajine, ki je dejal, da je nezadovoljen z delom t. i. invalidske komisije v Novem mestu. Občan je imel vtis, da pred nedavnim eden od članov te komisije sploh ni pregledal nekega zdravnikovega izvida, pač pa je kar po svoje na hitro ugotovil, da je omenjeni občan sposoben za delo. "Izvid je po mojem uradni listina, zato se ga ne sme zavreči," je dejal Belokranjec. Vsekakor ima glede izvida prav in najbrž bi se v tem pogledu z občanom strinjali tudi zdravniki. Sicer je danes težko za take komisije in za kandidate, ker skopuška država zapira delovna mesta in se hkrati brani invalidskih upokožencev. Če je že država nečloveška, verjame, da vsaj zdravniki delajo skladno z merili visokega humanizma.

Tudi zavarovalnice niso nedotakljive, vsaj zdi se. T. K. iz Novega mesta je namreč pripomnil, da je

v zavarovalnici Triglav dva meseca čakal na odškodnino za vozilo. Po njegovih besedah je glede tega boljša Tilia.

Ostaja ena sama oblast, zato lahko dela, kar se ji zljubi. Zaradi tega je klical tudi ženska iz Škočjana. Rekla je, da so 65-letnega Ludvika Bambiča iz Grmovelj nedavno odpeljali v Novo mesto policisti, ker je v svojem gozdu posekal dreve. "Če so ga že odpeljali, naj bi ga še pripeljali, da ne bi revež hodil vso pot nazaj peš," je rekla ženska. Rekla je še, naj bi možaka sodišče oprostilo, saj poseka zato, da proda in od tega živi. Drugače da nima za življenje.

Sredstva za življenje si na čisto drugačen način zna priskrbeti neki mesotrlec iz krajev, ki so blizu Metlike, vendar že na Hrvaškem. O hrvaških odojkih, ki jih na slovenski strani menda hrustata tudi Kučan in Bizjak, bo Dolenjski list poročal posebej.

M. L.

Halo, tukaj DOLENJSKI LIST!

Novinarji Dolenjskega lista si želimo še več sodelovanja z bralci. Vemo, da je težko pisati, zato pa je lažje telefonirati. Če vas kaj žuli, če bi radi kaj spremenili, morda koga pohvaliti, ali pa le opozoriti na zanimiv dogodek iz domačih krajev, pokličite nas! Prislunili vam bomo, zapisali, morda dali kakšen nasvet, poiskali odgovor na vaše vprašanje ali kaj podobnega. Na voljo smo vam vsak četrtek zvečer, med 20. in 21. uro na telefon (068) 323-606. Dežurni novinar vam bo rad prisluhnil.

TOVARIS RAVNATELJ, GOSPOD HIŠNIK

Delegati repiške občinske skupščine so se razgovorili o ravnateljih:

- Ravnatelj je duša osnovne šole.
- Ravnatelj je vez med šolo in okoljem.
- Ravnatelj je načrtovalec življenja v šoli.
- Ravnatelj je otrokom drugi oče.
- Ravnatelj je zaščitnik otrok: brani jih pred živčnimi učitelji ter sitnimi in tečnimi starši.
- Ravnatelj je učiteljem svetovalec.
- Ravnatelj skrbi za gmotni položaj šole.

- Ravnatelj je pedagoški vodja.
- Uspeh šole je odvisen od ravnatelja.
- Če vsi v šoli izgubijo glavo, je ravnatelj ne sme.
- Ravnatelj ne sme vnašati nemira v kolektiv.
- Brez dobrih ravnateljev ni dobrih šol.
- Ravnatelji so stebri šolske prenovne.
- Če ni ravnatelj za vnašanje novosti v šoli, kako naj bodo potem učitelji?
- Če prične riba smrdeti pri glavi, prične šola pri ravnatelju.
- Ravnatelj ravnatelju - prijatelj. Slovenec Slovincu - volk.

- Ravnatelj je kot kamen, na katerem je treba zgraditi šolo.
- Državi, ki ima dobre ravnatelje, se ni bati za zdrav razvoj in napredek mladega rodu.
- Ravnateljem je treba dati mesto, ki jim pripada...
- Ob tem stavku je zaprosil za besedo ravnatelj Krednik. Bil je kratek in jaseen:
- V mojo pisarno je vstopil petošolček. Rekel je: "Tovariš ravnatelj, gospod hišnik pravi, da bi bilo treba popraviti ključko na stranišnih vratih."

TONI GAŠPERIČ